

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ

Perception of Tourists on Environmental Impacts in Nature-based Recreation Areas

โดย

นายกมล สัจจ์เฉย

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (อุทยานและนันทนาการ)

พ.ศ. 2548

ISBN 974-9838-02-5

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (อุทยานและนันทนาการ)
ปริญญา

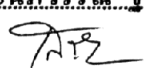
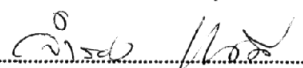
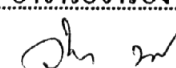
อุทยานและนันทนาการ สาขา อนุรักษ์วิทยา
ภาควิชา

เรื่อง การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการ
ทางธรรมชาติ

Perception of Tourists on Environmental Impacts in Nature-based Recreation Areas

นามผู้วิจัย นายกมล สังก์เลข

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ ()
กรรมการ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภวรรณ ฐานะกาญจน์, Ph.D.)
กรรมการ ()
กรรมการ (อาจารย์เสรี เวชชบุษกร, M.F.)
หัวหน้าภาควิชา ()
(อาจารย์จำลอง เงินดี, กศ.ม.)
()
(รองศาสตราจารย์วิชา นิยม, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

()
(รองศาสตราจารย์วินัย อางคงหาญ, M.A.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 13 เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เครือข่ายระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (ครส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ให้การสนับสนุนทุนสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นภวรรณ ฐานะกาญจน์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์เสรี เวชชบุษกร กรรมการวิชาเอก อาจารย์จำรอง เงินดี กรรมการวิชาการ และ รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ สุขสอาด ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย และกรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนเสร็จสมบูรณ์ลงได้

ขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่มอบโอกาสให้ผู้วิจัยได้เข้ารับการศึกษาดูงานที่ อาจารย์มธุรส ปราบไพรี ที่คอยถามไถ่และให้คำแนะนำ ขอขอบคุณ คุณอุษารดี ภูมาลี และคุณแสงจันทร์ วายทุกข์ ผู้ร่วมเดินทางเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์ หน่วยงานในพื้นที่ทุกแห่ง ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ขอขอบคุณ คุณสุรศักดิ์ ชูทอง คุณนิภารัตน์ สายประเสริฐ คุณส่งศรี อุ้นจิตต์ คุณเสาวนีย์ สารเนตร คุณอรอนงค์ เกือบแหลม คุณสรณ ลพสุนทร คุณจุฑารัตน์ ขาวคม คุณนักสิทธิ์ สังข์จันทร์ คุณนิทัศน์ นุ่นสง คุณเอกสิทธิ์ ปัญญาเส็ง คุณฟารุต ใจทัศน์กุล และคุณวรุฒ จินตกานนท์ ที่ให้ความช่วยเหลือในการร่วมเดินทางเก็บข้อมูล ขอขอบคุณ พี่ น้องและเพื่อนเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาอุทยานและนันทนาการทุกท่าน ในน้ำใจไมตรี ความช่วยเหลือ กำลังใจ ตลอดจนถึงสิ่งดี ๆ ที่มอบให้เสมอมา

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณความดีและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แต่บิดามารดาผู้ล่วงลับ และน้องสาวที่เป็นกำลังใจให้ตลอดมา และขอระลึกถึงพระคุณครู อาจารย์ทุกท่าน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ จนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

กมล สังข์เฉย

พฤษภาคม 2548

กมล สังข์เคย 2548: การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (อุทยานและนันทนาการ) สาขาอุทยานและนันทนาการ ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา ปรธานกรรมการที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภรรณฐานะกาญจน์, Ph.D. 276 หน้า
ISBN 974-9838-02-5

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ 9 ประเภท ได้แก่ แหล่งนันทนาการประเภทเกาะ ชายหาด น้ำตก ถ้ำ ถ้ำน้ำ จุดชมวิว เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ธรณีสัณฐาน และน้ำพุร้อน ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการ ความพึงพอใจโดยรวม และความต้องการย้ายแหล่งนันทนาการ โดยใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจำนวน 900 คน จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบการวิเคราะห์การถดถอยพหุ การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ไปเยือนแหล่งนันทนาการทั้ง 9 ประเภท รับรู้ว่าแหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง และส่วนใหญ่รู้ดีกว่าผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าวส่งผลเสียต่อประสบการณ์นันทนาการ อย่างไรก็ดี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังรู้สึกพึงพอใจและต้องการกลับมาเยือนแหล่งนันทนาการเดิมอีกในอนาคต ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบด้วย ระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวใช้ประกอบกิจกรรมนันทนาการ ความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อม การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ การได้ใช้พลกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ การได้ผจญภัย/เสี่ยงภัย และการได้เยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยเยือนมาก่อน ($F = 8.199$; $Sig = 0.000$; $Multiple R = 0.421$; $R^2 = 0.177$) การรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.087$; $Sig = 0.01$) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม และความพึงพอใจโดยรวม ($Goodness of Fit = 905.599$; $\chi^2 = 188.562$; $df = 3$; $Sig = 0.000$; $R^2 = 0.283$) งานวิจัยครั้งนี้ ชี้แนะว่านักจัดการพื้นที่นันทนาการควรรวมเอาปัจจัยด้านการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวในประเมินขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งนันทนาการ

ลายมือชื่อนิติศิต

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

31 / ๓๓ / ๕๘

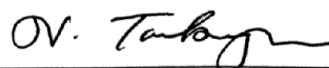
Kamon Sangchoey 2005: Perception of Tourists on Environmental Impacts in Nature-based Recreation Areas. Master of Science (Parks and Recreation), Major Field: Parks and Recreation, Department of Conservation. Thesis Advisor: Assistant Professor Noppawan Tanakanjana, Ph.D. 276 pages. ISBN 974-9838-02-5

The objectives of this research were to study perception of tourists on environmental impacts in 9 types of nature-based recreation areas including island, beach, waterfall, cave, river, viewpoint, nature-trail, geomorphology site, and hot spring; to determine factors influencing perception of tourists on environmental impacts; and to test the relationship between the perception, recreation experiential change, overall satisfaction, and visitor displacement. Questionnaires were used to collect data from 900 tourists who visited the recreation areas. The survey data were analyzed by descriptive statistics, Multiple Regression Analysis, Logistic Regression Analysis and Correlation Analysis.

The study found that most tourists perceived that level of environmental impacts within nature-based recreation areas were moderate and those impacts negatively impact their recreation experience. However, the majority of tourists still satisfied with their visit to the areas and wanted to revisit the areas in the future. Hypothesis testing found that factors significantly influenced perception of tourists on environmental impacts were length of stay within the areas, tourists' expectation on the environment, desired experience in nature learning, desired experience in relaxing, desired experience in physical exercise, desired experience in risk taking, and desired experience in exploring new recreation area ($F=8.199$; $Sig=0.000$; Multiple $R=0.421$; $R^2=0.177$). Perception of tourists on environmental impacts significantly correlated to recreation experiential change ($r=0.087$; $Sig=0.01$). Factors influencing the need for revisit the recreation areas were perception of tourists on environmental impacts and their overall satisfaction for the present visit (Goodness of Fit= 905.599 ; $\chi^2=188.562$; $df=3$; $Sig=0.000$; $R^2=0.283$). This study suggested that recreation area manager should include perception on environmental impacts of all visitors in assessing recreation carrying capacity of each area.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

31 / May / 2005

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
สารบัญภาพ	(4)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	2
ขอบเขตการวิจัย	2
นิยามศัพท์	3
การตรวจเอกสาร	5
กิจกรรมนันทนาการในพื้นที่ธรรมชาติและผลกระทบทางนันทนาการ	5
การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม	21
ประสบการณ์นันทนาการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	28
กรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย	37
อุปกรณ์และวิธีการ	39
อุปกรณ์	39
วิธีการ	40
ผลและวิจารณ์	57
ผล	57
วิจารณ์	190
สรุปและข้อเสนอแนะ	207
สรุป	207
ข้อเสนอแนะ	210
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	216
ภาคผนวก	227
ภาคผนวก ก พื้นที่ศึกษา	228
ภาคผนวก ข แบบสอบถามนักท่องเที่ยว	246
ภาคผนวก ค ผลการทดสอบค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม	269

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติจำแนกตามภูมิภาค	10
2	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ	65
3	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามอายุ	66
4	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการศึกษา	67
5	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามอาชีพ	68
6	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามรายได้	69
7	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามที่อยู่ปัจจุบัน	70
8	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามประสบการณ์ในการไปเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติอันเป็นที่ศึกษา	78
9	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทกลุ่มเดินทาง	79
10	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง	80
11	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามจำนวนสมาชิกในกลุ่ม	81
12	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ประกอบกิจกรรมนันทนาการ	82
13	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะการพักค้างในบริเวณแหล่งนันทนาการ	83
14	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทแหล่งที่ให้ข้อมูลในการเดินทางไปเยือนแหล่งนันทนาการ	84
15	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามรูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวกระทำ	88
16	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนาโดยภาพรวมของแหล่งนันทนาการทั้ง 9 ประเภท	105
17	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความสำคัญของประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวพึงปรารถนาแต่ละประเภทแหล่งนันทนาการ	106
18	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อมก่อนการเดินทางไปเยือนแหล่งนันทนาการ	116

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมของแหล่งนันทนาการทั้ง 9 ประเภท	125
20	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นรายพื้นที่	126
21	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นรายแหล่ง	135
22	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการโดยภาพรวม	148
23	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการเป็นรายพื้นที่	152
24	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นรายแหล่ง	171
25	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการจากการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	175
26	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความพึงพอใจโดยรวมต่อการมาเยือนแหล่งนันทนาการ	179
27	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความต้องการกลับมาเยือน	183
28	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ ตามสมมติฐานข้อที่ 1	185
29	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ตามสมมติฐานข้อที่ 2	188
30	ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก ตามสมมติฐานข้อที่ 3	189
ตารางผนวกที่		
ค 1	ผลการทดสอบค่าความน่าเชื่อถือ (reliability) ของคำถามการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว	270
ค 2	ผลการทดสอบค่าความน่าเชื่อถือ (reliability) ของคำถามความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว	273
ค 3	ค่าความยาก (difficulty) เป็นรายข้อของคำถามความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว	275

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ระดับการเปลี่ยนแปลงทางนิเวศวิทยาที่ยอมรับได้ในพื้นที่ธรรมชาติ	18
2	ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยว	31
3	กรอบแนวคิดในการวิจัย	38
ภาพผนวกที่		
ก 1	ที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา	230
ก 2	สภาพทั่วไปบริเวณเกาะเสม็ด	232
ก 3	สภาพทั่วไปบริเวณชายหาดหัวหิน	233
ก 4	สภาพทั่วไปบริเวณน้ำตกเอราวัณ	235
ก 5	สภาพทั่วไปบริเวณถ้ำเชียงดาว	237
ก 6	สภาพทั่วไปบริเวณลำน้ำแควน้อย	238
ก 7	สภาพทั่วไปบริเวณจุดชมวิวดอยกิ่วลม	240
ก 8	สภาพทั่วไปบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติ กม.33-จุดจอดรถหนองผักชี	241
ก 9	สภาพทั่วไปบริเวณลานหินปุ่ม-ลานหินแตก	243
ก 10	สภาพทั่วไปบริเวณน้ำพุร้อนแม่ฝาง	245

การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ

Perception of Tourist on Environmental Impacts in Nature-based Recreation Areas

คำนำ

สภาพแวดล้อมของสังคมยุคปัจจุบัน ความแออัดจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การดำเนินชีวิตที่ต้องเร่งรีบแข่งขัน และสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยมลพิษ ส่งผลให้ประชาชนเกิดความเครียดและความเบื่อหน่าย เป็นสาเหตุให้ผู้คนหันมาหาความสงบเงียบทางธรรมชาติ ประกอบกับกิจกรรมนันทนาการที่สะดวกสบาย รวมทั้งการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ จูงใจให้ประชาชนนิยมเดินทางมาพักผ่อนและประกอบกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่ธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พบว่าตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา แหล่งนันทนาการทางธรรมชาติได้รับความนิยมสูงสุดจากนักท่องเที่ยวชาวไทยกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนแหล่งนันทนาการทุกประเภทมาโดยตลอด ซึ่งประเทศไทยมีแหล่งนันทนาการหรือแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอยู่ถึงร้อยละ 47 เป็นสัดส่วนที่มากที่สุดของจำนวนแหล่งนันทนาการ ทั้งหมดกระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545) และจากข้อมูลสถิติการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช พบว่าในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2537- 2546) มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางมาเยี่ยมชมพื้นที่อุทยานแห่งชาติทั้งทางบกและทางทะเลรวมเป็นจำนวนถึง 148.42 ล้านคน โดยมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 9.7 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2537 เป็น 12.2 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2546 (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, 2547)

สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาจากการเพิ่มจำนวนของนักท่องเที่ยวในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็คือ ปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศดั้งเดิม ความทรุดโทรมของสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการใช้ประโยชน์ รวมทั้ง การพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ส่งผลให้สภาพแวดล้อมเกิดการเปลี่ยนแปลง นักท่องเที่ยวที่เข้ามาประกอบกิจกรรมนันทนาการมักเกิดการรับรู้หรือรู้สึกได้ถึงผลกระทบที่เกิดกับทรัพยากร ความเสื่อมโทรมและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมใน

แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งผลงานวิจัยทั้งจากต่างประเทศและในประเทศต่างยืนยันว่า ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาตินั้นก่อให้เกิดผลในด้านลบต่อประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวพึงได้รับ ความพึงพอใจและความต้องการที่จะกลับมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวเดิมอีก (Stankey, 1973; Kruss *et al.*, 1990; Catherine, 2004; พิมพ์ภัส, 2545) ดังนั้น การศึกษาถึงการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ โดยภาพรวมของประเทศจึงมีความสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ
3. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการ ความพึงพอใจโดยรวม และความต้องการย้ายแหล่งนันทนาการของนักท่องเที่ยว

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์และประเมินการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ 9 ประเภท ได้แก่ น้ำตก ถ้ำน้ำ ถ้ำ น้ำพุร้อน ธรณีสัณฐาน จุดชมวิว เส้นทางศึกษาธรรมชาติ เกาะ และชายหาด/ชายทะเล โดยศึกษาการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านชีวกายภาพ จากการประกอบกิจกรรมนันทนาการและการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการ

นิยามศัพท์

“แหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ” หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 9 แห่ง ซึ่งเป็นตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 9 ประเภท ตามขอบเขตของการศึกษาวิจัย คือ

1. เกาะเสม็ด อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า – หมู่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง
2. ชายหาดหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. น้ำตกเอราวัณ อุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี
4. ถ้ำเขียงดาว เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
5. ถ้ำน้ำแควน้อย จังหวัดกาญจนบุรี
6. จุดชมวิวดอยแก้วม อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง จังหวัดเชียงใหม่
7. เส้นทางศึกษาธรรมชาติ กิโลเมตร 33 - จุดจอร์จหนองผักชี
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
8. ลานหินปุ่ม-ลานหินแตก อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก
9. น้ำพุร้อนแม่ฝาง อุทยานแห่งชาติแม่ฝาง จังหวัดเชียงใหม่

“การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม” หมายถึง การแสดงออกซึ่งความรู้สึกของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมบริเวณแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ ในแง่ความเสื่อมโทรมหรือไม่เสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพจากการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยวและการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยว

“นักท่องเที่ยว” หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวและประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ อันเป็นพื้นที่เป้าหมายในการศึกษา

“เชื้อชาติ” หมายถึง ลักษณะเชื้อชาติของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเยือนและประกอบกิจกรรมนันทนาการในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติที่ศึกษา จำแนกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

“ประสบการณ์ในการมาเยือน” หมายถึง จำนวนครั้งที่นักท่องเที่ยวเคยมาเยือน แหล่งนันทนาการทางธรรมชาติที่ทำการศึกษ

“ประสบการณ์นันทนาการ” หมายถึง สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการได้รับจากไปเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ ซึ่งได้แก่ การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ/เกี่ยวกับธรรมชาติ ความเงียบสงบ วิเวก สันโดษ โดย การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรม การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง การได้ผจญภัย เสี่ยงภัย การได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ และการได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด

“ความคาดหวังเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม” หมายถึง ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการก่อนการเดินทางไปเยือน โดยเปรียบเทียบกับสภาพแวดล้อมที่พบจริงในแหล่งนันทนาการ

“ระยะเวลาการประกอบกิจกรรม” หมายถึง ระยะเวลาจริงที่นักท่องเที่ยวใช้ประกอบกิจกรรมนันทนาการในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติที่ทำการศึกษา ในขณะนั้น

“ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม” หมายถึง ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และผลกระทบจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ

“การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการ” หมายถึง ผลด้านลบจากการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมในแหล่งนันทนาการ ต่อประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวต้องการหรือพึงได้รับจากการมาเยือนแหล่งนันทนาการ

“ความพึงพอใจโดยรวม” หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจที่นักท่องเที่ยวได้รับทั้งหมดจากการเดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติที่ทำการศึกษา

“ความต้องการย้ายแหล่งนันทนาการ” หมายถึง ความตั้งใจของนักท่องเที่ยวที่จะกลับหรือไม่กลับมาเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติที่ทำการศึกษาอีกในอนาคต

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวความคิด ทฤษฎีและทบทวนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมนันทนาการในพื้นที่ธรรมชาติและผลกระทบต่อทางนันทนาการ
2. การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม
3. ประสิทธิภาพนันทนาการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

กิจกรรมนันทนาการในพื้นที่ธรรมชาติและผลกระทบต่อทางนันทนาการ

มนุษย์เรากุณคนมีความจำเป็นที่ต้อการพักผ่อนหย่อนใจ ความต้อการนี้เป็นผลมาจากแรงผลักดันภายในทางด้านสรีรวิทยา เนื่องจากการประกอบอาชีพ หรือกิจวัตรประจำวัน ก่อให้เกิดความเมื่อยล้าทั้งร่างกายและสมอง (จรินทร์, 2528) นอกจากความจำเป็นทางด้านสรีรวิทยาแล้ว เมตดา (2539) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงปัจจัยทางสังคม อันเนื่องมาจากสังคมปัจจุบัน มีความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต โดยเฉพาะคนที่อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ ๆ ต่างมีชีวิตประจำวันท่ามกลางการเร่งรีบและแข่งขัน การดำเนินชีวิตในลักษณะนี้ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายและความตึงเครียดได้ วิธีการหนึ่งที่สามารถลดภาวะการณดังกล่าวได้ คือการใช้เวลาว่างเพื่อการนันทนาการหรือการพักผ่อนหย่อนใจที่สามารถให้ความสุขและความพึงพอใจแก่ตนเอง ซึ่ง ซินรัตน์และเกื้อ (2536) ได้ให้ความคิดเห็นว่า ในปัจจุบันนันทนาการเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ในหลายด้าน จนกลายเป็นความจำเป็น เพื่อให้ชีวิตดำเนินไปอย่างสมดุลและมีความสุข

คำว่า “นันทนาการ” หรือการพักผ่อนหย่อนใจ นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังเช่น ประพันธ์ศิริ และเนาวรัตน์ (2532) ได้ให้ความหมายว่า นันทนาการ หมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์และมนุษย์เลือกประกอบในเวลาว่างตามความสนใจตามความพอใจ ตามความสมัครใจของแต่ละบุคคลและไม่หวังผลตอบแทนจากกิจกรรมนั้น นอกจากความพึงพอใจและความสนุกสนานขณะเข้าร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับ Mayer and Brighbill (1969) ที่กล่าวว่านันทนาการ เป็นกิจกรรมที่บุคคลเข้าร่วมด้วยความสมัครใจในช่วงเวลาว่าง โดยมีความพึงพอใจและความสุขที่ได้รับเป็นแรงกระตุ้นในการเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านั้น การแสดงออกหรือการกระทำเพื่อการนันทนาการนั้นเรียกว่า “กิจกรรมนันทนาการ” ซึ่งมีอยู่

หลากหลายประเภทด้วยกัน โดยที่ความนิยมในการประกอบกิจกรรมนันทนาการจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมของสังคม ซึ่ง สุรเชษฐ์ และศิริลักษณ์ (2535) ได้สรุปความหมายของกิจกรรมนันทนาการว่า เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลดีต่อร่างกาย จิตใจหรืออารมณ์ของผู้เข้าร่วมโดยตรง อีกทั้งเป็นกิจกรรมที่ทำในเวลาว่างและด้วยความสมัครใจของผู้กระทำเอง และกิจกรรมนั้นต้องเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ไม่ใช่อบายมุข

การประกอบกิจกรรมนันทนาการโดยอาศัยทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลักหรือสภาพแวดล้อมธรรมชาติเป็นพื้นฐานในการดำเนินกิจกรรมจะเรียกว่า “นันทนาการกลางแจ้ง” (outdoor recreation) ซึ่ง นภวรรณ (2535) ได้ให้ความหมายว่า คือการประกอบกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนในลักษณะต่างๆ ในพื้นที่ธรรมชาติ เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรธรรมชาติและผู้ใช้ประโยชน์ โดยที่ทรัพยากรมีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบกิจกรรมในลักษณะที่แตกต่างกัน ทั้งยังให้คุณค่าในด้านความพึงพอใจต่อผู้ใช้ประโยชน์ในระดับที่แตกต่างกัน และดรชนี (2541) กล่าวเพิ่มเติมว่า นันทนาการกลางแจ้งไม่จำเป็นต้องอาศัยอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างแต่จะอาศัยทรัพยากรธรรมชาติอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เป็นแหล่งดำเนินกิจกรรม และมักต้องมีการวางแผนเตรียมตัวตลอดจนการเดินทาง และกิจกรรมนั้นมีความสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อม เช่น กิจกรรมเดินชมธรรมชาติ ตั้งแคมป์พักแรม ปิกนิก ถ่ายรูป เดินป่า ปีนเขา ว่ายน้ำ ดำน้ำ ตกปลา พายเรือ เป็นต้น

สรุปได้ว่า นันทนาการกลางแจ้ง เป็นนันทนาการประเภทหนึ่งที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพื้นที่ธรรมชาติหรืออาศัยทรัพยากรธรรมชาติเป็นพื้นฐานในการประกอบกิจกรรม พื้นที่ธรรมชาติดังกล่าว ได้แก่ ทุ่งหญ้า ภูเขา น้ำตก ถ้ำ ชายหาด ลำน้ำ แอ่งน้ำ บ่อน้ำร้อน ธรณีสถานและอื่น ๆ ที่มีคุณค่าด้านความงามและสามารถเข้าถึงเพื่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการได้ (สุนย์วิทย์ป่าไม้, 2541) ซึ่งลักษณะการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง กระทำใน 2 ลักษณะตามระดับการแสดงออกของร่างกาย ดังนี้ (ราณี, 2545)

1. Passive recreation กิจกรรมประเภทนี้เป็นการพักผ่อนและความเพลิดเพลิน ใช้กำลังไม่มาก เช่น การขับรถชมทิวทัศน์ การรับประทานอาหารแบบปิกนิก การเดินเล่น การดูนก การตกปลา เป็นต้น ผู้ประกอบกิจกรรมต้องการได้รับความรู้สึจากธรรมชาติมากกว่าที่จะสร้างประสบการณ์ให้ตนเอง

2. Active recreation กิจกรรมประเภทนี้จะท้าทายความสามารถและใช้กำลังมาก เช่น การปีนเขา การไต่เขา การเดินป่า การขี่จักรยาน การล่องแก่ง เป็นต้น ผู้ประกอบกิจกรรมต้องการสร้างและได้รับประสบการณ์โดยตรงจากธรรมชาติด้วยตนเอง

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า นันทนาการกลางแจ้งจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก หรือพื้นฐานในการประกอบกิจกรรม ซึ่งนภวรรณ และคณะ (2541) ได้ให้ความหมายของทรัพยากรนันทนาการว่า หมายถึง พื้นที่ธรรมชาติ อันได้แก่ ทุ่งหญ้า ป่าไม้ ภูเขา น้ำตก ถ้ำ เกาะ ชายหาด ลำน้ำ หรือแอ่งน้ำธรรมชาติ บ่อน้ำร้อน ธรณีสัณฐาน และอื่น ๆ ที่มีคุณค่าความงาม มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และสามารถเข้าถึงเพื่อประกอบกิจกรรมนันทนาการได้ โดยไม่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ ซึ่งในประเทศไทยพื้นที่ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า และจากข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545) กล่าวว่า ประเทศไทยมีแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติอยู่ถึงร้อยละ 47 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่มากที่สุดของแหล่งนันทนาการประเภทอื่น ๆ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช นอกจากนี้ยังมีแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานอื่น ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล เป็นต้น โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) ได้ทำการรวบรวมแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติที่กระจายอยู่ในประเทศไทย และจำแนกออกเป็น 2 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. แหล่งนันทนาการทางธรรมชาติทางบก หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีลักษณะที่ตั้งตามภูมิศาสตร์อยู่บนแผ่นดิน และมีนักท่องเที่ยวเดินทางไปประกอบกิจกรรมในพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ ได้แก่ ภูเขา น้ำพุร้อน น้ำพุ ธรณีสัณฐาน บ่อน้ำร้อน ธารน้ำร้อน ถ้ำ น้ำตก ทะเลสาบ (น้ำจืด) หนอง บึง แก่ง พรุ ชากฟอสซิล โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 1,038 แห่ง อยู่ในภาคเหนือ จำนวน 353 แห่ง ภาคกลาง จำนวน 240 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 226 แห่ง และภาคใต้ จำนวน 219 แห่ง

2. แหล่งนันทนาการทางธรรมชาติทางทะเล หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีลักษณะที่ตั้งตามสภาพภูมิศาสตร์อยู่บริเวณชายทะเลหรือกลางทะเล และมีนักท่องเที่ยวเดินทางไปประกอบกิจกรรมในพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ ได้แก่ ภูเขา ธรณีสัณฐาน ถ้ำ ทะเลสาบ (น้ำเค็ม) อ่าว เกาะ หาดทราย ชายทะเล ปะการัง ฟอสซิลทางทะเล แหล่งดำน้ำ โดยมีจำนวนทั้งสิ้น

305 แห่ง อยู่ในภาคใต้ 198 แห่ง กระจายตัวอยู่บริเวณคาบสมุทรมหสมุทรทั้งฝั่งทะเลอันดามัน ฝั่งอ่าวไทย และภาคกลางจำนวน 107 แห่ง

นอกเหนือจากการจำแนกประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ ดังที่ได้กล่าวแล้วนั้น นกวรรณ และคณะ (2547) ยังได้ทำการจำแนกประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติในประเทศไทยตามระบบนิเวศหลักออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่ 1) น้ำตก 2) ลำน้ำและแก่งต่างๆ 3) ถ้ำ 4) น้ำพุร้อน 5) ธรณีสัณฐาน 6) จุดชมวิว 7) เส้นทางศึกษาธรรมชาติ 8) เกาะ และ 9) ชายหาด/ชายทะเล เช่นเดียวกับ อภิเชก (2541) ซึ่งจำแนกประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติในลักษณะที่ใกล้เคียงกันดังกล่าว รวมทั้งให้ความหมายแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติแต่ละประเภทไว้ดังนี้

1) น้ำตก หมายถึง น้ำที่ตกจากที่สูง โดยปกติน้ำที่ตก เกิดจากการที่น้ำในแม่น้ำลำธาร ไหลมาถึงทางน้ำที่มีระดับต่างกัน กระแสน้ำจะตกพูลงสู่ที่ต่ำ

2) ลำน้ำ หมายถึง กระแสน้ำที่ไหลทอดยาว ซึ่งจะมีความคดเคี้ยว ไหลเร็วหรือช้า ต่างกันไป ตามลักษณะภูมิประเทศ ส่วนแก่ง หมายถึง น้ำตกหรือแก่งในแม่น้ำ

3) ถ้ำ หมายถึง โพรงที่ลึกเข้าไปในภูเขา หรือโพรงลึกเข้าไปในแผ่นดิน โดยมากมีอยู่ตามภูเขาที่มีน้ำใต้ดินไหลผ่านกัคชะหรือถ้ำที่เกิดตามชายฝั่งทะเล ในทางวิชาการว่าด้วยถ้ำกำหนดว่า ถ้ำต้องเกิดขึ้นตามธรรมชาติที่มีขนาดของโพรงใหญ่พอที่คนจะเข้าไปได้และแสงแดดส่องเข้าไปถึงข้างใน ถ้ำที่มีขนาดใหญ่หลายๆ หรือเป็นถ้ำที่ติดต่อกัน จะเรียกว่า ถ้ำหลวง

4) น้ำพุร้อน/บ่อน้ำร้อน หมายถึง น้ำที่ไหลขึ้นมาจากใต้ดินและอุณหภูมิสูงกว่าอุณหภูมิของร่างกายมนุษย์ อาจจะอุ่นๆ จนถึงเดือดพล่าน อาจจะบริสุทธิ์หรืออาจมีแร่ธาตุ รวมทั้งก๊าซ ละลายอยู่ด้วย ทำให้มีรสและกลิ่นต่างๆ กัน

5) ธรณีสัณฐาน หมายถึง สาขาธรณีวิทยาที่ว่าด้วยพื้นโลก ซึ่งประมวลเอาทั้งรูปร่าง ธรรมชาติกระบวนการกำเนิดและพัฒนาตัว ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงที่ประสบในปัจจุบัน

6) จุดชมวิว หมายถึง บริเวณที่มีทัศนียภาพที่งดงาม หรือบริเวณที่สามารถมองเห็นทัศนียภาพได้

7) เส้นทางศึกษาธรรมชาติ หมายถึง เส้นทางที่สร้างขึ้นเพื่อนักท่องเที่ยว โดยตัดผ่านพื้นที่ธรรมชาติ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสธรรมชาติและได้เรียนรู้ธรรมชาติที่ปรากฏอยู่ในบริเวณนั้น

8) เกาะ หมายถึง แผ่นดินที่มีน้ำทะเลหรือมหาสมุทรล้อมรอบ

9) ชายหาด หมายถึง พื้นที่ระหว่างขอบฝั่งกับแนวน้ำลงเต็มที่ พื้นที่นี้โดยทั่วไปเรียก ฝั่งทะเลหรือชายทะเล

ทั้งนี้ นภวรรณ และคณะ (2547) ได้รวบรวมจำนวนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติในประเทศไทยตามระบบนิเวศหลักทั้ง 9 ประเภท ซึ่งครอบคลุมแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติที่มีสถานภาพเป็นพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย และแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ มีจำนวนทั้งสิ้น 1,389 แห่ง โดยกระจายอยู่ในภาคเหนือมากที่สุด จำนวน 516 แห่ง รองลงมาคือ ภาคใต้ จำนวน 409 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 247 แห่ง และภาคกลาง จำนวน 217 แห่ง (ดังตารางที่ 1) จะเห็นได้ว่าแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือของประเทศ เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศที่เป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน และเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร จึงก่อให้เกิดแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติกระจายอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น ถ้ำ น้ำตก จุดชมวิว น้ำพุร้อน เป็นต้น

นักท่องเที่ยวเองก็เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ทั้งด้านชีวภาพและทางสังคม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมดังกล่าวนี้ เรียกว่า “ผลกระทบ”

โดยทั่วไป คำว่า “ผลกระทบ” หรือ “impact” เป็นคำกลางที่มีความหมายได้ทั้งทางบวกและทางลบ โดย เกษม (2540) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “เป็นการเปลี่ยนแปลงขนาดและทิศทางจากสภาพเดิมของสิ่งใดก็ได้ ทั้งที่มองเห็นหรือสัมผัสได้และที่ไม่สามารถมองเห็นได้ ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องมีขนาดหรือปริมาณที่วัดได้เป็นจำนวนและต้องมีทิศทาง ซึ่งสามารถบ่งบอกว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นไปในทิศทางบวกหรือลบ” ดังนั้นผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวมนุษย์จึงเรียกว่า “ผลกระทบสิ่งแวดล้อม” ซึ่งหมายถึง การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ โดยเน้นถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมจากภาวะวิสัยที่เคยเป็นมาในภาวะวิสัยธรรมชาติ (เกษม, 2540)

สำหรับผลกระทบทางนันทนาการ (recreation impact) นั้น Hammitt and Cole (1987) ได้ให้ความหมายว่า ผลกระทบทางนันทนาการเป็นการรบกวนพื้นที่ธรรมชาติอันเนื่องมาจากกิจกรรมนันทนาการหรือการใช้ประโยชน์ทางนันทนาการ ถึงแม้คำว่า ผลกระทบจะเป็นคำที่มีความหมายเป็นกลาง (neutral term) แต่เมื่อพิจารณาในเชิงนิเวศวิทยาแล้ว การเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่าผลกระทบมักเป็นการเปลี่ยนแปลงในทางลบ หรือการเปลี่ยนแปลงที่ไม่พึงปรารถนานั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับ สุรเชษฐ์และศิริลักษณ์ (2535) ที่อธิบายว่า ผลกระทบทางนันทนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในทางที่ไม่พึงปรารถนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับฝ่ายจัดการพื้นที่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรนันทนาการทั้งประเภท ปริมาณ และอัตราการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการ การเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบที่กล่าวนี้ ได้แก่ ความเสื่อมโทรมที่เกิดขึ้นกับดิน พืชพรรณ สัตว์ป่า แหล่งน้ำ เป็นต้น สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดผลกระทบทางนันทนาการในพื้นที่ธรรมชาตินั้น Hammitt and Cole (1987) กล่าวว่า มีอยู่ 2 กลุ่มปัจจัย ดังนี้

1. ลักษณะของพื้นที่ (site characteristics) ในส่วนของความทนทานของสภาพแวดล้อมในแหล่งนันทนาการ (environmental durability) พิจารณาจากความคงทนต่อการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ (resistance) ซึ่งบ่งชี้จากปริมาณการใช้ประโยชน์ก่อนที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือเกิดผลกระทบต่อพื้นที่ โดยปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความทนทานของสภาพแวดล้อม ได้แก่ ความทนทานของสังคมพืช ลักษณะของดิน ลักษณะภูมิประเทศ และลักษณะภูมิอากาศ นอกจากนี้ยังพิจารณาจากความสามารถในการฟื้นคืน (resilience) จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งบ่งชี้จาก

ระยะเวลาที่พื้นที่ใช้เพื่อการฟื้นตัวจากสภาพที่ได้รับผลกระทบสู่สภาพดั้งเดิมก่อนการถูกรบกวน ทั้งนี้ Pigram and Jenkins (1999) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า คุณสมบัติด้านความทนทานและความสามารถในการฟื้นคืนจะมีความผันแปรไปตามฤดูกาลและสภาพภูมิอากาศ ฉะนั้น พื้นที่ธรรมชาติที่เหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ทางนันทนาการควรจะมีคุณสมบัติทั้งสองประการ

2. ลักษณะของการใช้ประโยชน์ (use characteristics) พิจารณาจากปริมาณการใช้ประโยชน์ (amount of use) ซึ่งจะผันแปรตามสภาพแวดล้อมและกิจกรรมนันทนาการ การกระจายการใช้ประโยชน์ (use distribution) และประเภทของกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ (type of user group) ซึ่งเป็นปัจจัยคาบเกี่ยวของระยะเวลาในการใช้พื้นที่ (length of stay) ประเภทของกิจกรรมการใช้ประโยชน์ (type of activity) ขนาดของกลุ่ม (party size) และพฤติกรรมของผู้ใช้ประโยชน์ (use behavior) ตลอดจนประเภทของการเข้าถึงพื้นที่ หรือลักษณะของการเดินทางไปเยือนพื้นที่ (mode of travel)

ลักษณะของการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการของนักท่องเที่ยวที่สวน สุธะเชษฐ์ และศิริลักษณ์ (2535) อธิบายว่า กลุ่มของนักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้ประโยชน์จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติมากน้อยแตกต่างกัน กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ที่มีจำนวนคืนพักแรมยาวนานมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการหลายชนิดและมีความต้องการในการใช้ประโยชน์สูง ก่อให้เกิดผลกระทบได้มากกว่ากลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ที่มาพักแรมน้อยคืนกว่า และกลุ่มผู้มาพักแรมมักจะสร้างผลกระทบรุนแรงกว่ากลุ่มผู้มาเดินป่าเฉพาะเวลากลางวัน กลุ่มผู้กางเต็นท์จะใช้ทรัพยากรยาวนานกว่า และเป็นสัดส่วนมากกว่า รวมทั้งใช้ทรัพยากรหลากหลายมากกว่ากลุ่มผู้เดินทางมาใช้พื้นที่เฉพาะเวลากลางวัน

นอกจากนี้ กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ขนาดใหญ่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติมากกว่ากลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ขนาดเล็ก ถึงแม้ว่ากลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ขนาดใหญ่จะมีสัดส่วนค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณรวมของผู้ใช้ประโยชน์ทั้งหมด แต่นักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ก็สามารถก่อให้เกิดผลกระทบได้มาก เช่น การขยายขอบเขตบริเวณพื้นที่กางเต็นท์ หรือการตัดถางพืชพรรณเพื่อให้สามารถกางเต็นท์ได้มากขึ้น เพื่อรองรับสัมภาระ เพื่อรับประทานอาหารร่วมกัน และทำกิจกรรมอื่น ๆ หรือกรณีของเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติ นักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่มีโอกาสก่อให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงกว่ากลุ่มเล็ก เช่น ส่งเสียงดังรบกวนสัตว์ป่า เดินเหยียบย่ำทำให้ดินเกิดการอัดแน่นตัวและพืชพรรณเสียหายหรือตายไป

โดยทั่วไปแล้ว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะเลือกพื้นที่เดิมในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ จึงทำให้ผลกระทบในแหล่งนันทนาการมักเกิดขึ้นในบริเวณเดิม โดยเกิดผลกระทบเข้มข้นและเบาบางในบางบริเวณ จึงสามารถคาดการณ์ได้ ทั้งนี้ ผลกระทบเข้มข้นมักเกิดขึ้นในบริเวณที่ตั้งของทรัพยากรหลัก (key resource) เนื่องจากกิจกรรมส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในบริเวณที่ใกล้ขีดทรัพยากรนันทนาการ ซึ่งผลกระทบในแหล่งนันทนาการสามารถจำแนกประเภทและลักษณะได้ดังนี้ (Hammit and Cole, 1987; Kruss *et al*, 1990)

1. ผลกระทบทางชีวกายภาพ (bio-physical impact) หรือผลกระทบทางนิเวศ (ecological impact) เป็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับพื้นที่ธรรมชาติ หรือกับระบบนิเวศทางธรรมชาติอันเนื่องมาจากการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการ โดยแบ่งเป็นผลกระทบต่อทรัพยากรประเภทต่าง ๆ คือ

1.1 ผลกระทบต่อดิน (impacts on soil) ลักษณะการเกิดผลกระทบต่อดินจะเกิดเป็นขั้นตอน เริ่มจากการเหยียบย่ำหน้าดินที่ทำให้เกิดการสูญเสียอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ระดับความพรุนของดินลดลง ส่งผลต่ออัตราการแทรกซึมน้ำ และอากาศลดลง และเพิ่มการไหลบ่าของน้ำ ส่งผลต่อการเพิ่มการชะล้างพังทลายของดิน ซึ่งเป็นผลกระทบที่รุนแรงที่สุด เพราะนิเวศวิทยาของดินถูกเปลี่ยนแปลงสภาพจนยากจะกลับคืนสู่สภาพเดิมได้ กิจกรรมที่ส่งผลกระทบในลักษณะนี้มากที่สุด คือกิจกรรมที่ต้องกระทำบนเส้นทาง โดยเฉพาะกิจกรรมที่ใช้ยานพาหนะ ซึ่งส่งผลต่อการชะล้างพังทลายของดิน เช่น รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อ ส่วนการอัดแน่นตัวของดินเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ง่าย ส่วนใหญ่เกิดจากกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์และกิจกรรมปิกนิก ตัวชี้วัดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับดินที่สำคัญ ได้แก่ ปริมาณธาตุอาหาร สภาพการอัดแน่นตัวของดิน อัตราการยอมให้น้ำซึมผ่าน ความชื้นของดิน และอัตราการชะล้างพังทลายของดิน

1.2 ผลกระทบต่อน้ำ (impacts on water) ผลกระทบต่อแหล่งน้ำ เป็นผลกระทบที่ส่งผลโดยตรงต่อมนุษย์มากกว่าผลกระทบรูปแบบอื่น ๆ ผลกระทบต่อน้ำมีสาเหตุจากการทิ้งขยะและการปล่อยของเสียหรือสิ่งปฏิกูล ทั้งที่เป็นของแข็งหรือของเหลวลงสู่แหล่งน้ำต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแหล่งนันทนาการที่ขาดการป้องกัน ควบคุม และขาดระบบกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล รวมทั้งการพัฒนาที่พักแรมที่ใกล้แหล่งน้ำมากเท่าใดยิ่งก่อให้เกิดปัญหาคุณภาพน้ำมากขึ้น ผลกระทบที่เกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้ำในแหล่งนันทนาการ การเจริญเติบโตและการขยายพันธุ์ของพืชและสัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ ตัวชี้วัดผลกระทบต่อน้ำคือความอุดมสมบูรณ์ของธาตุอาหาร ปริมาณสารแขวนลอย การลดลงของปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ การปนเปื้อน

ของแบคทีเรียในน้ำ ซึ่งสารแขวนลอยและความขุ่นเป็นผลกระทบที่เห็นชัดเจนที่สุดและส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมากที่สุด

1.3 ผลกระทบต่อพืชพรรณ (impacts on vegetation) ผลกระทบต่อสังคมพืชจะเกิดกับจำนวนของพืชคลุมดิน สัตว์ส่วนของพืชคลุมดินและสภาพแวดล้อมของต้นไม้เป็นผลกระทบที่ค่อนข้างจะปรากฏให้เห็นชัดเจน และเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงแรกของการพัฒนาหรือเปิดให้ใช้พื้นที่ จากนั้นระดับการเปลี่ยนแปลงจะค่อนข้างคงที่ ผลกระทบที่เกิดกับสังคมพืชส่วนใหญ่จะมีสาเหตุมาจากการเหยียบย่ำ และผลกระทบที่ร้ายแรงที่สุดของการเกิดผลกระทบต่อสังคมพืชคือการขาดการสืบทอดทางพันธุกรรมเนื่องจากลูกไม้ถูกทำลาย การเหยียบย่ำส่งผลกระทบต่อพืชพรรณทั้งทางตรงและทางอ้อม การหักเห็ดและทำให้เกิดร่องรอยขีดข่วนอาจทำให้ความแข็งแรงของพืชลดลงและส่งผลต่อความสามารถในการขยายพันธุ์ การเหยียบย่ำที่รุนแรงเป็นการทำลายพืชพรรณโดยตรง ส่งผลต่อความแข็งแรงและทำให้ความสามารถในการสืบพันธุ์ลดลง ตัวชี้วัดผลกระทบต่อสังคมพืช ได้แก่ ความหนาแน่นของพืชคลุมดิน ปริมาณลูกไม้ ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับไม้หนุ่ม และสภาพที่รากไม้โผล่พื้นดิน

1.4 ผลกระทบต่อสัตว์ป่า (impacts on wildlife) การประกอบกิจกรรมนันทนาการเป็นสาเหตุหนึ่งในการบุกรุกเข้าไปยังถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสัตว์ป่าในหลายลักษณะ ซึ่งเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่า สัตว์ป่าหลายชนิดต่อต้านการปรากฏตัวของมนุษย์ อาจทำให้พฤติกรรมของสัตว์ป่าเปลี่ยนแปลงไป สัตว์ป่าย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ ประชากรสัตว์เพิ่มขึ้นหรือลดลงจากระดับปกติ และเกิดการเปลี่ยนแปลงในพันธุกรรมของสัตว์ป่า ซึ่งการรบกวนจากนักท่องเที่ยวนั้นมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสืบพันธุ์ จำนวนประชากร ตลอดจนองค์ประกอบและความหลากหลายของชนิดพันธุ์ ทั้งนี้ผลกระทบดังกล่าวอาจขึ้นอยู่กับความอดทนต่อการรบกวนของสัตว์ป่าแต่ละชนิด ปัจจัยชี้วัดการเปลี่ยนแปลงของสัตว์ป่า ได้แก่ การขาดหายไปของสัตว์ป่าที่เคยปรากฏในบริเวณ ความถี่ในการพบเห็นสัตว์ป่า ปริมาณการพบเห็นสัตว์ป่า การลดลงของความหลากหลายของชนิดพันธุ์ และการเปลี่ยนพฤติกรรมของสัตว์ป่า (Ream,1980)

นอกเหนือจากการประกอบกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อสภาพแวดล้อมในแหล่งนันทนาการแล้ว ผลกระทบทางอ้อม อันเกิดจากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อรองรับการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยว เช่น

อาคารบ้านพัก พื้นที่ทางเดินที่ ลานจอดรถ พื้นที่สำหรับปิกนิก ถนน ทางเท้า เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะ ช่วยส่งเสริมการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในแหล่งนันทนาการแล้ว อาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ทางธรรมชาติติดตามมา ผลกระทบดังกล่าว เช่น ไม้พุ่มและลูกไม้ อาจถูกตัดไปเพื่อขยายพื้นที่ทาง เดินที่หรือถางออกเพื่อทำทางเดินเท้า เสียงและแสงไฟยามค่ำ คืบคลานจากที่พักนักท่องเที่ยวอาจรบกวนสัตว์ ป่า รวมทั้งเสียงจากยานพาหนะบนถนนที่ตัดผ่านในพื้นที่ธรรมชาติอาจรบกวนสัตว์ป่าในบริเวณ ใกล้เคียง อีกทั้งเป็นการกีดขวางการเคลื่อนย้ายของสัตว์ป่าในการออกหากินตามธรรมชาติ ตลอดจน สิ่งปฏิกูลหรือของเสียต่าง ๆ จากนักท่องเที่ยว จำพวกขยะ น้ำเสีย อาจทำให้เกิดกลิ่นหรือทำลาย ทัศนียภาพของพื้นที่ (Buckley *et al.*, 2000)

2. ผลกระทบทางจิตวิทยา (psychology impact) นอกจากผลกระทบต่อทางชีวกายภาพ จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของสภาพแวดล้อมในแหล่งนันทนาการแล้ว ยังมีผลกระทบ ทางด้านจิตวิทยาอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและคุณค่าของแหล่งนันทนาการ โดยเป็นผลกระทบที่เกิดกับผู้ใช้ประโยชน์หรือนักท่องเที่ยว เป็นการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ นันทนาการของนักท่องเที่ยวอันเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ หรือความเปลี่ยนแปลงของ พื้นที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพของประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยว นภวรรณ (2546) ได้ให้ ความหมายของผลกระทบทางจิตวิทยาไว้ว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความรู้สึกของนักท่องเที่ยว ในทางลบต่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการและแหล่งประกอบกิจกรรม อันเนื่องมาจาก นักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ หรือความเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของพื้นที่ ทั้งนี้ Kruss *et al.* (1990) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของผลกระทบทางจิตวิทยา ดังต่อไปนี้

2.1 ลักษณะความสัมพันธ์ภายในของผลกระทบ (impact interrelationships) พบว่า การตอบสนองของนักท่องเที่ยวต่อนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ในพื้นที่นันทนาการอาจมีหลากหลาย รูปแบบโดยยากที่จะคาดการณ์รูปแบบและระดับของผลกระทบ รวมทั้งผลจากการปฏิสัมพันธ์ของ นักท่องเที่ยวบริเวณแหล่งนันทนาการได้

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบกับการใช้ประโยชน์ (use-impact relationships) ผลกระทบทางจิตวิทยาที่เกิดขึ้นในแหล่งนันทนาการมีความผันแปรแตกต่างกันไปตามระดับความ เข้มข้นของการใช้ประโยชน์ทางนันทนาการ

2.3 ความผันแปรของขีดความทนทาน (varying tolerance to impacts) ปัจจัยสำคัญที่ ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการใช้ประโยชน์ทางนันทนาการกับผลกระทบทางจิตวิทยา

ก็คือความแตกต่างของขีดความทนทานหรือความอดทนของนักท่องเที่ยงแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้ ขีดความทนทานของนักท่องเที่ยงแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม ในการตอบสนองต่อสิ่งที่พบเห็น หรือต่อนักท่องเที่ยงกลุ่มอื่นจะแตกต่างกันตามปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ลักษณะพื้นฐานเฉพาะของบุคคล ประสบการณ์นันทนาการ ทักษะคติ ความชอบ และบรรทัดฐานส่วนบุคคล

2.4 อิทธิพลจากลักษณะเฉพาะของแต่ละกิจกรรม (activity – specific influences) กิจกรรมนันทนาการบางประเภทสร้างผลกระทบได้อย่างรวดเร็ว หรือรุนแรงกว่าประเภทอื่น ผลจากการเกิดผลกระทบมักจะผันแปรไปตามปัจจัยเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ อันได้แก่ ลักษณะเฉพาะของนักท่องเที่ยง ขนาดกลุ่ม และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยง ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันมากขึ้น

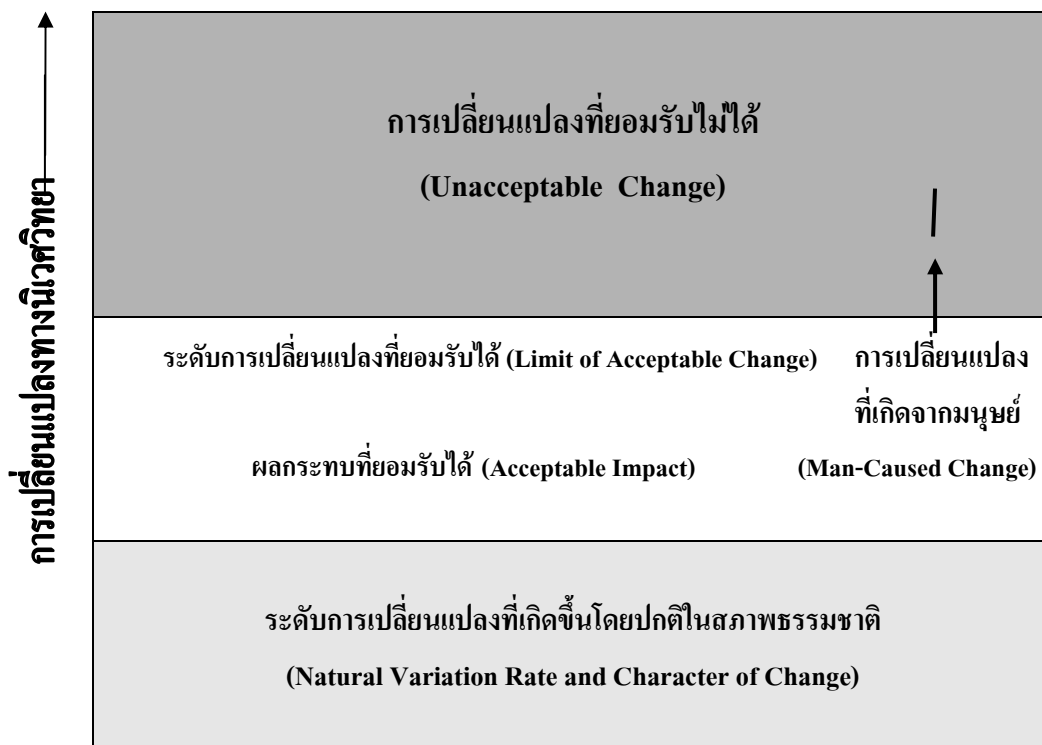
2.5 อิทธิพลจากลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่ (site-specific influence) กล่าวคือ แม้ว่าจะเป็นกิจกรรมนันทนาการประเภทเดียวกันแต่ผลกระทบก็อาจจะแตกต่างกัน ตามเวลา และสถานที่ที่มีการพบปะกัน

เนื่องจากผลกระทบทางนันทนาการแต่ละลักษณะจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันภายในแล้ว ผลกระทบจากกิจกรรมหนึ่งอาจส่งผลต่อกิจกรรมอื่น ๆ และความหลากหลายทั้งประเภทและระดับของผลกระทบทางนันทนาการ อาจเป็นตัวเสริมให้ผลกระทบในพื้นที่รุนแรงขึ้น นั่นคือ ลักษณะของผลกระทบทางกายภาพที่เกิดขึ้นอาจส่งผลต่อผลกระทบทางจิตวิทยาได้ ตัวชี้วัดผลกระทบทางจิตวิทยา ได้แก่ จำนวนนักท่องเที่ยงในแต่ละช่วงเวลา การรับรู้หรือความรู้สึกของนักท่องเที่ยงต่อความแออัด ความรู้สึกต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมไปจากสภาพเดิมที่ปรากฏ ความรู้สึกขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยงขณะประกอบกิจกรรม จำนวนคำร้องเรียน รายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักท่องเที่ยง ความพึงพอใจโดยรวมในการไปเยือนพื้นที่ของนักท่องเที่ยง การย้ายแหล่งประกอบกิจกรรม เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า เรื่องของผลกระทบทางนันทนาการจะมุ่งเน้นถึงผลกระทบในทิศทางลบ โดยให้ความสำคัญกับประเภท (type) ขนาด (amount) และอัตรา (rate) ของการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมเดิมของแหล่งนันทนาการ จากแนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบทางนันทนาการดังกล่าว นำไปสู่แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดระดับการเปลี่ยนแปลงที่ยอมรับได้ ซึ่ง Frissell and Stankey (1972) กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้วสภาพแวดล้อมหรือระบบนิเวศของแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติในสภาพธรรมชาติปกติก็เกิดการเปลี่ยนแปลงทางนิเวศวิทยาอยู่แล้ว

เมื่อถูกรบกวนโดยกิจกรรมของมนุษย์ ระบบนิเวศของแหล่งนันทนาการบริเวณนั้นก็จะยังสามารถรองรับผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ระดับของผลกระทบหรือการเปลี่ยนแปลงที่ยอมรับได้ (acceptable impact) เมื่อเกิดการรบกวนเพิ่มขึ้นจากการพัฒนาพื้นที่ และกิจกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศก็จะเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งถึงจุดที่ผลกระทบเกินระดับที่ยอมรับได้ (unacceptable impact) (ดังภาพที่ 1) โดยที่ลักษณะ ระดับและอัตราของการเปลี่ยนแปลงจะมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ แต่ละแหล่งนันทนาการ ขึ้นอยู่กับความคงทนตามธรรมชาติของพื้นที่ และลักษณะการใช้ประโยชน์ ดังที่กล่าวแล้ว รวมทั้งมาตรการควบคุมผลกระทบของแต่ละแหล่งนันทนาการ

ด้วยเหตุนี้ ในกระบวนการวางแผนนันทนาการตามหลักวิชาการจึงได้มีการกำหนดระดับการเปลี่ยนแปลงที่ยอมรับได้ เชื่อมโยงไปสู่การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ซึ่งเป็นแนวคิดสำหรับการจัดการพื้นที่หรือทรัพยากร (resource management) และการจัดการเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว (visitor management) เพื่อกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้ประโยชน์ให้มีปริมาณเหมาะสมกับความสามารถของพื้นที่ ระบบสิ่งแวดล้อม และระบบการจัดการของแหล่งนันทนาการ โดยมีแนวคิดที่ว่า ปริมาณหรือจำนวนนักท่องเที่ยวดังกล่าว ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่นั้น ๆ จนไม่สามารถดำเนินกิจกรรมและหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมอีกต่อไป ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับดังกล่าว นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลากหลาย อาทิเช่น Wagar (1964) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ระดับของการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการซึ่งพื้นที่สามารถรองรับได้ โดยที่ยังคงให้ประสบการณ์และคุณภาพทางนันทนาการกับนักท่องเที่ยว ส่วน Shelby and Herberlein (1986) ได้ให้ความหมายของคำดังกล่าวไว้ว่า หมายถึง ระดับของการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการสูงสุดที่ก่อให้เกิดผลกระทบไม่เกินค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ นกรวรรณ และคณะ (2541) ได้ให้นิยามของขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งนันทนาการว่า หมายถึง “ปริมาณนักท่องเที่ยว รูปแบบกิจกรรมนันทนาการและระดับของการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่แหล่งนันทนาการแต่ละแห่งจะสามารถรองรับได้โดยไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบนิเวศดั้งเดิมจนสูญเสียสมดุลและไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวควรจะได้รับจากการไปเยือนแหล่งนันทนาการนั้น ๆ”

ภาพที่ 1 ระดับของการเปลี่ยนแปลงทางนิเวศวิทยาที่ยอมรับได้ในพื้นที่ธรรมชาติ

ที่มา: Frissell and Stankey (1972)

การศึกษาเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งนันทนาการโดยทั่วไป จำเป็นต้องทำการศึกษาทั้งในส่วนขององค์ประกอบทางด้านชีวกายภาพและองค์ประกอบทางจิตวิทยา ด้วยเหตุนี้ นกวรรณและคณะ (2541) จึงได้จำแนกองค์ประกอบพื้นฐานของขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ ออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. องค์ประกอบด้านชีวกายภาพ หรือ ขีดความสามารถในการรองรับทางด้านชีวกายภาพ (biophysical carrying capacity) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของแหล่งนันทนาการ หมายถึง ระดับของกิจกรรมนันทนาการและการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ที่แหล่งนันทนาการสามารถรองรับได้โดยไม่เกิดผลกระทบกับทรัพยากรชีวภาพและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของแหล่งนันทนาการ เช่น การสูญเสียถิ่นที่อยู่อาศัย การลดลงของชนิดพันธุ์สัตว์ป่าที่เคยปรากฏในบริเวณแหล่งนันทนาการ การพังทลายของดินบริเวณพื้นที่กางเต็นท์หรือบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติ การเกิดมลพิษในแหล่งน้ำ ฯลฯ ซึ่งความยากง่ายในการบ่งชี้ขีดความสามารถในการรองรับทางด้านชีวกายภาพจะขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของระบบนิเวศแต่ละ

ระบบ การบ่งชี้จำเป็นต้องอาศัยการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับสังคมพืชและสัตว์ป่า ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมักใช้เวลานานในการศึกษาวิจัย

2. องค์ประกอบทางด้านจิตวิทยา หรือ จิตความสามารถในการรองรับทางจิตวิทยา (psychological carrying capacity) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และความรู้สึกของนักท่องเที่ยว หมายถึง ปริมาณนักท่องเที่ยว รูปแบบกิจกรรมนันทนาการและระดับของการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวยอมรับได้ โดยไม่เกิดความรู้สึกด้านลบ จิตความสามารถในการรองรับทางจิตวิทยามีความสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นส่วนที่ทำหน้าที่ประเมินการบรรลุเป้าหมายของการจัดการพื้นที่นันทนาการ ว่าสามารถจัดการเพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนผู้เข้าไปใช้ประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด โดยการสะท้อนความรู้สึกของผู้มาเยือน ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพทางนันทนาการของพื้นที่นันทนาการนั้น ๆ ไปด้วย

เนื่องจากจิตความสามารถในการรองรับทางด้านจิตวิทยามีความผันแปรตามประเภทของกิจกรรมนันทนาการ เช่น จำนวนสูงสุดของนักท่องเที่ยวที่เส้นทางศึกษาธรรมชาติระยะทาง 1,800 เมตร จะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่ประกอบกิจกรรมคนก จำนวน 30 คน (ตัวเลขสมมติ) ในขณะที่จำนวนสูงสุดของนักท่องเที่ยวที่เส้นทางเดินเท้าในระยะทางเท่ากัน ระบบนิเวศคล้ายคลึงกัน จะรองรับได้สำหรับกิจกรรมชมวิว คือ 70 คน (ตัวเลขสมมติ) เนื่องมาจากกิจกรรมคนกต้องอาศัยความเจ็บสงบมากกว่า เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งการบ่งชี้จิตความสามารถในการรองรับทางจิตวิทยาต้องอาศัยการศึกษาวิจัยเช่นเดียวกับการบ่งชี้จิตความสามารถในการรองรับทางด้านชีวกายภาพ หากแต่มีความแตกต่างกันในวิธีการวิจัย การศึกษาจิตความสามารถในการรองรับทางจิตวิทยาจะต้องอาศัยการวัดการรับรู้และความรู้สึกของนักท่องเที่ยว ควบคู่กับการเจนนับจำนวนผู้มาเยือนขณะที่ทำการวัดการรับรู้และความรู้สึก (นภวรรณ และคณะ, 2541)

ดังที่กล่าวไปแล้วถึงประเภทและลักษณะของผลกระทบที่เกิดขึ้นในแหล่งนันทนาการ สามารถสรุปประเด็นปัญหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยวและการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ได้ดังนี้ (ดรรรชนี, 2546)

1. ปัญหาความแออัด มีสาเหตุจากการไม่จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้มีปริมาณเหมาะสมกับเนื้อที่การประกอบกิจกรรมที่มีอยู่ ที่เอื้อต่อประสบการณ์นันทนาการที่น่าประทับใจและสอดคล้องกับลักษณะของกิจกรรม

2. ปัญหาความเสื่อมโทรม มีสาเหตุมาจาก จำนวนนักท่องเที่ยวมีมากเกินไปจนพื้นที่จะรองรับได้ และองค์ประกอบในระบบสิ่งแวดล้อม เช่น พันธุ์พืช สัตว์ป่า น้ำ ดิน เป็นต้น ไม่สามารถฟื้นฟูให้กลับคงสภาพเดิมด้วยตัวของระบบเอง สิ่งอำนวยความสะดวกทुरुโถม มีสภาพและรูปลักษณะไม่น่าดูและไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ตามที่ควรจะเป็น เช่น ห้องสุขาไม่มีประตู เป็นต้น สภาพภูมิทัศน์ซึ่งไม่ได้รับการดูแลตามความเหมาะสม เช่น การสร้างศาลาพักผ่อนบดบังภูมิทัศน์น้ำตก การขาดแคลนต้นไม้ที่ให้ความร่มรื่นแก่สถานที่ ขยะมูลฝอย ความสกปรกของสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดสร้างอย่างไม่เรียบร้อย เป็นต้น

3. ปัญหามลภาวะและผลกระทบจากการพัฒนาและกิจกรรมนันทนาการ เช่น ปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเสียจากที่พักและร้านอาหารที่เปิดให้บริการนักท่องเที่ยว แต่ไม่มีมาตรการจัดสร้างบ่อพักน้ำเสีย ปัญหามลพิษในอากาศเนื่องมาจากควันรถยนต์ในลานจอดรถนักท่องเที่ยว ปัญหาการปนเปื้อนในแหล่งน้ำ ปัญหามลพิษทางเสียง เป็นต้น สาเหตุเนื่องจากการพัฒนาที่ไร้ขีดจำกัดและไม่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม มักเกิดขึ้นในบริเวณที่มีการพัฒนาเกินขีดความสามารถของพื้นที่ที่จะรองรับได้หรือแหล่งนันทนาการที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนมากเกินไปที่ระบบสิ่งแวดล้อมธรรมชาติจะรองรับได้

4. ปัญหาการพัฒนาหรือการใช้ทรัพยากรมากเกินไปจนความจำเป็นหรือไม่เหมาะสม เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการขาดประสิทธิภาพในการจัดการด้านนันทนาการ หรือความต้องการที่จะรับนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก โดยไม่คำนึงถึงความกลมกลืนสวยงามของสิ่งก่อสร้าง ก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเมือง มากกว่าที่จะเป็นแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ ทำให้เกิดความขัดแย้งกับภูมิทัศน์ธรรมชาติโดยรวม

5. ปัญหาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสม เช่น เต็ด ทำลายต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ หินงอกหินย้อยในถ้ำ หรือลักลอบนำของป่าออกจากพื้นที่ การขีดเขียนลงบนโขดหิน ผนังถ้ำ ต้นไม้ต่าง ๆ การไม่รักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ทิ้งขยะมูลฝอยเรี่ยราด เป็นต้น หรือการขว้างปาขวดแก้วลงในน้ำตก ก่อให้เกิดอันตรายและความไม่สวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมนันทนาการทุกประเภทและการพัฒนาพื้นที่ทุกรูปแบบก่อให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่ธรรมชาติในระดับที่แตกต่างกัน ฉะนั้น การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ จึงเป็นการกำหนดระดับผลกระทบหรือระดับของการเปลี่ยนแปลงที่ยอมรับได้ ที่นักจัดการพื้นที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญ เพื่อที่จะใช้ในการวางแผน

จัดการและควบคุมคุณภาพของสิ่งแวดล้อม รวมถึงการรักษาระดับคุณภาพของประสบการณ์
 นันทนาการที่นักท่องเที่ยวพึงได้รับจากพื้นที่

การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

โดยปกติแล้ว ธรรมชาติของการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ นั้น จะกระทำโดย
 ผ่านกระบวนการรับรู้เสมอ ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกจะเป็นเรื่องของการสนองตอบ
 ต่อสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้น ซึ่งแต่ละคนจะสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับว่าบุคคล
 นั้นรับรู้ถึงสิ่งแวดล้อมที่มีต่อตนเองอย่างไรบ้าง การรับรู้จึงเป็นตัวแปรที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการ
 การเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งความหมายของการรับรู้ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน
 เช่น จำเนียร (2529) ได้กล่าวว่า การรับรู้คือการรู้สึกจากการสัมผัสและตีความหมายออกมาโดยใช้
 ประสบการณ์หรือความรู้เดิมเป็นเครื่องช่วย ดารณี และ สุรเสถียร (2545) กล่าวว่าโดยสรุปว่า การรับรู้
 หมายถึง การที่คนเราได้เข้าไปสัมผัสหรือเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัว และมีการ
 ตีความหมายโดยอาศัยประสบการณ์เดิม Gardon (1999) กล่าวว่า การรับรู้เป็นกระบวนการที่บุคคล
 ได้อธิบายความรู้สึกตลอดจนความหมายของสภาพแวดล้อม

จากความหมายของการรับรู้ที่กล่าวมานั้น จึงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับ
 และมีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้ของบุคคล ในฐานะเป็นสิ่งเร้าที่มีความสำคัญต่อความรู้สึก การรับรู้
 และต่อพฤติกรรมในสภาพแวดล้อม อันเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ
 มนุษย์ และมนุษย์มีปฏิกิริยาต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา ทั้งสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
 ได้แก่ ป่าไม้ สัตว์ป่า น้ำ ดิน อากาศ ภูมิประเทศ มนุษย์ ฯลฯ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น
 อันได้แก่ สิ่งก่อสร้าง อาคาร บ้านเรือน ฯลฯ นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมจะมีความสำคัญต่อการรับรู้
 ของบุคคลแล้ว สิ่งแวดล้อมยังเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจอีกด้วย

กล่าวได้ว่า การรับรู้เป็นการอธิบายความรู้สึกหรือความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว
 เนื่องจากเป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม และหากพฤติกรรมที่เกิดจากการรับรู้ที่แตกต่างกันก็
 ย่อมส่งผลต่อสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะที่แตกต่างกันด้วย ทั้งนี้ การรับรู้ปรากฏการณ์แต่ละเรื่องหรือแต่ละ
 สถานการณ์นั้น มีปัจจัยหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้องและแต่ละปัจจัยเหล่านั้น จะมีผลต่อการรับรู้ที่
 ต่างกันออกไป เป็นผลให้การรับรู้ของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน หรือทำให้บุคคลรับรู้ปรากฏการณ์
 เดียวกันแตกต่างกัน ซึ่ง วันชัย (2544) กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์ที่รับรู้ คือบรรยากาศหรือบริบทต่าง ๆ ที่บุคคลรับรู้สถานการณ์ ซึ่งองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมจะมีผลกระทบต่อรับรู้ของบุคคลมาก สถานการณ์ที่บุคคลรับรู้ได้แก่ เรื่องของเวลา คือ รับรู้เรื่องนั้นในเวลาใด เวลาต่างกัน ความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ก็จะต่างกันตามไปด้วย เช่น เวลาเช้า และเย็น การรับรู้จะต่างกัน

2. สิ่งที่รับรู้ ได้แก่ วัตถุที่เรารับรู้ ซึ่งจะมีผลต่อการรับรู้ของบุคคลในการช่วยให้เรารับรู้ได้ดีและถูกต้อง องค์ประกอบของวัตถุที่มีผลต่อการรับรู้ ได้แก่ ความเข้มข้นของสิ่งที่เรารับรู้ ซึ่งบุคคลจะรับรู้สิ่งที่มีความเข้มข้นได้ดีกว่า ความตรงกันข้ามหรือความขัดแย้งกันของสิ่งที่รับรู้ หรือสภาพที่ไม่ปกติ ความซ้ำซากจำเจ ความแปลกใหม่และความคุ้นเคย สิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อการรับรู้ทั้งสิ้น ซึ่ง จาเนียร์ (2529) กล่าวว่า สิ่งที่เราเรานั้น คือสิ่งเร้าภายนอก คุณลักษณะของสิ่งเร้าภายนอกที่มีอิทธิพลสามารถดึงดูดความใส่ใจของคนไปที่สิ่งเร้านั้น ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงของสิ่งเร้า สิ่งเร้าที่กำลังเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนแปลงในทันทีทันใด หรือเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ โดยการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นไปในรูปใดก็ตาม ย่อมดึงดูดความสนใจของคนหรือทำให้คนเกิดความสนใจต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ได้มาก

3. ตัวผู้รับรู้ ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อการรับรู้ของบุคคลมาก เพราะในกระบวนการรับรู้จะมีการตีความหมายตามสิ่งที่เราได้รับรู้มา ซึ่งการตีความนี้แต่ละคนก็อาจตีความที่แตกต่างกันออกไป และทำให้มีการแสดงพฤติกรรมออกมาไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทัศนคติ แรงจูงใจ ประสบการณ์ ความคาดหวัง ความสนใจและผลประโยชน์ของผู้รับรู้เองด้วย ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับรู้ดังกล่าวนี้ จาเนียร์ (2529) กล่าวโดยสรุปว่า คือคุณสมบัติภายในของผู้รับรู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อการรับรู้ อันได้แก่

3.1 ความต้องการหรือแรงขับ ตัวอย่างเช่น หากนักท่องเที่ยมมีความต้องการที่จะประกอบกิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ จะพบว่าสิ่งเร้าที่เกี่ยวข้องกับการเข้าไปศึกษาธรรมชาติ เช่น สภาพธรรมชาติที่คงความสมบูรณ์ ความสวยงาม ความโดดเด่นของพันธุ์ไม้ หรือพืชพรรณที่หายาก สิ่งเหล่านี้จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับความต้องการ และกลายมาเป็นจุดเน้นของการรับรู้ จะเห็นว่าความต้องการหรือแรงขับช่วยให้บุคคลเลือกรับรู้ในเรื่องต่าง ๆ หรือใส่ใจ ตั้งใจต่อสิ่งเหล่านั้นที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง

3.2 คุณค่าและความสนใจ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกการรับรู้ของบุคคล เพราะบุคคลเอาใจใส่ต่อสิ่งต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่แวดล้อมตนเอง โดยเกี่ยวพันกับความ

สนใจที่มีอยู่และเกิดความต้องการ ความคาดหวังที่จะรับรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยเฉพาะเมื่อสิ่งนั้นเป็นที่สนใจแก่ตนเอง ทั้งนี้ความสนใจดังกล่าว ได้แก่ ความสนใจที่เกิดขึ้นในขณะนั้น (momentary interest) เช่น นักท่องเที่ยวที่กำลังประกอบกิจกรรมปิกนิก ย่อมสนใจต่อการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม มากกว่าที่จะสนใจต่อสภาพแวดล้อมอื่น ๆ หรือความสนใจเดิมที่บุคคลมี (habitual interest) ทำให้บุคคลมีความพร้อมที่จะเลือกสนใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความสนใจที่มีมาแต่เดิม เช่น นักนิยมนิพนธ์หรือนักดนตรีย่อมได้ยินเสียงนกกหรือสัตว์ต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนกว่านักท่องเที่ยวทั่วไปเวลาไปท่องเที่ยวป่า เป็นต้น

กล่าวได้ว่า ความสนใจที่เกิดขึ้นในขณะนั้นหรือความสนใจที่มีอยู่เดิมมีอิทธิพลต่อความใส่ใจของบุคคลในการเลือกที่จะรับรู้ต่อสิ่งเร้า เนื่องจากความชอบหรือความสนใจของแต่ละบุคคลนั้นแตกต่างกัน ฉะนั้น การให้คุณค่าหรือความสนใจต่อสิ่งที่รับรู้ มีผลให้เกิดความแตกต่างในการรับรู้ เพราะบุคคลที่เห็นคุณค่าจะเพิ่มความสนใจ และความใส่ใจต่อการรับรู้สิ่งเหล่านั้น และแต่ละบุคคลมักจะมีระดับของการเห็นคุณค่าในสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกัน คุณค่าจึงเป็นตัวกำหนดทัศนคติและการรับรู้ เพราะฉะนั้นบุคคลจะมีการรับรู้อย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับระบบคุณค่าที่ยึดถือด้วยเช่นกัน

3.3 ประสบการณ์เดิม ซึ่งได้แก่ ความคิด ความรู้ และการกระทำที่ได้เคยปรากฏแก่ผู้นั้นมาแล้วในอดีต มีความสำคัญมากสำหรับช่วยในการตีความหรือแปลความหมายของอาการสัมผัสได้โดยแจ่มชัด ความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกันทั้งในด้านปริมาณและความถูกต้องทำให้คนเรามีการรับรู้ที่แตกต่างกันได้

3.4 บุคลิกภาพ บุคลิกภาพเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้สิ่งเร้าต่าง ๆ ของปัจเจกบุคคล บุคลิกลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น บุคคลที่มีนิสัยชอบสังคม (extrovert) หมายถึงบุคคลที่ชอบคบหาสมาคมกับผู้อื่น ชอบแสดงตัวและสนใจในสิ่งแวดล้อม กับบุคคลที่ชอบเก็บตัว (introvert) หมายถึง บุคคลที่ไม่ชอบเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น บุคคลทั้งสองลักษณะย่อมมีการรับรู้ในลักษณะที่ตรงกันข้ามหรือแตกต่างกัน

นอกจากนี้ กุลชลทิพย์ (2526) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมสามารถศึกษาได้อย่างชัดเจน เมื่อแยกออกเป็นการตอบรับ (response) และปฏิกิริยา (reaction) ของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งการตอบรับนั้น หมายถึง การรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่แสดงออก ทั้งนี้ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการตอบรับต่อสภาพแวดล้อม ได้แก่ ลักษณะของบุคคลผู้ตอบ

รับสภาพแวดล้อม ลักษณะของสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดการตอบรับ การรับรู้ของบุคคล การประเมินสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น ๆ ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อม และพฤติกรรมอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม ปัจจัยในด้านลักษณะของบุคคลผู้ตอบรับสภาพแวดล้อมและลักษณะของสภาพแวดล้อมจะเป็นสิ่งที่ป้อนเข้าสู่ระบบ ส่วนปัจจัยในด้านการรับรู้ของบุคคล การประเมินสภาพแวดล้อมของบุคคล ความพึงพอใจและพฤติกรรมอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม จะเป็นผลที่ส่งออกมาจากระบบ ดังนั้น การที่บุคคลจะตอบรับสภาพแวดล้อมใด ๆ นั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับลักษณะของสภาพแวดล้อมแล้ว ยังขึ้นอยู่กับมาตรฐานของแต่ละบุคคลด้วย ส่วนการประเมินผลความพึงพอใจในสภาพแวดล้อม รวมถึงพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อสภาพแวดล้อม จะเกิดตามมาจาการรับรู้ ซึ่งเป็นการสะท้อนออกมาว่าบุคคลนั้นมีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของพื้นที่แห่งนั้นหรือไม่

แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของบุคคลต่อสภาพแวดล้อม ดังที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมของแหล่งนั้นหนาแน่นการที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนหรือประกอบกิจกรรมย่อมมีอิทธิพลต่อการตอบสนองหรือการตอบรับของนักท่องเที่ยว กล่าวคือ ส่งผลต่อการรับรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่ง ล้าฟอง (2535) กล่าวว่าเป็นการตอบรับทางสังคมจิตวิทยาและพฤติกรรม ทั้งนี้ปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการตอบรับต่อสภาพแวดล้อม ได้แก่ ลักษณะของนักท่องเที่ยว ลักษณะของสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดการตอบรับ การประเมินสภาพแวดล้อมของนักท่องเที่ยวแต่ละคน ความพอใจในสภาพแวดล้อม และพฤติกรรมอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม รวมทั้งมาตรฐานของนักท่องเที่ยวแต่ละบุคคล

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า การประกอบกิจกรรมนั้นหนาแน่นนอกจากก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้นหนาแน่นแต่ละกลุ่มแล้ว ยังก่อให้เกิดผลกระทบทางชีวภาพต่อพื้นที่ ซึ่งงานวิจัยหลายชิ้นในต่างประเทศต่างระบุว่า นักท่องเที่ยวที่ไปเยือนพื้นที่มักเกิดการรับรู้หรือเกิดความรู้สึกในทางลบต่อสภาพผลกระทบที่ปรากฏ ซึ่งหากเกิดผลกระทบจนเกินระดับที่ยอมรับได้ ย่อมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นั้นหนาแน่น และการย้ายแหล่งประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว (Floyd *et al.*, 1997; Noe *et al.*, 1997; Farrell *et al.*, 2001; Hillery *et al.*, 2001; White *et al.*, 2001; Alessa *et al.*, 2003; Priskin, 2003; Manning *et al.*, 2004)

การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้น Kaplan and Kaplan (1989) ได้อธิบายว่า การรับรู้ของนักท่องเที่ยวเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและความปรารถนาต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งมีผลต่อการประกอบกิจกรรมนั้นหนาแน่น เนื่องจากสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งจูงใจ

ให้นักท่องเที่ยวมาเยือน ไม่ว่าจะ เป็นความสวยงามตามธรรมชาติ ความโดดเด่น หรือความเป็นเอกลักษณ์ ดังนั้น ผลสะท้อนจากการรับรู้หรือความรู้สึกของนักท่องเที่ยวต่อความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม จึงเป็นสิ่งที่แสดงบทบาทอันสำคัญต่อการจัดการทรัพยากรและความพึงพอใจต่อแหล่งนันทนาการ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดของผลกระทบทางจิตวิทยาอย่างหนึ่ง (Catherine *et al.*, 2004) และยังเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่นักจัดการแหล่งนันทนาการสามารถนำมาใช้ในการกำหนดมาตรฐานการใช้ประโยชน์ในระดับที่เหมาะสม และสามารถนำมาพิจารณาในการจัดมาตรฐานของสภาพแวดล้อมสำหรับเงื่อนไขที่ยอมรับได้ในแต่ละพื้นที่ ตัวอย่างเช่น การสังเกตและการรับรู้ของนักท่องเที่ยวถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับพืชพรรณและดินในพื้นที่กางเต็นท์ หรือผลกระทบในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ แม้ว่าผลกระทบบางประเภท อาจไม่สัมพันธ์กับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวก็ตาม เช่น ผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ หรือผลกระทบต่อสัตว์ป่า ซึ่งเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ทั่วไปในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ (Stankey and Lacus, 1984)

เนื่องจากการรับรู้ เป็นการอธิบายความรู้สึกหรือความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว การรับรู้ที่แต่ละบุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ จึงแตกต่างกันไป ทำนองเดียวกันนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ ย่อมมีการรับรู้ต่อผลกระทบหรือความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่แตกต่างเช่นกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของนักท่องเที่ยว ลักษณะของสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดการตอบรับ การประเมินสภาพแวดล้อมของนักท่องเที่ยวแต่ละคน ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อม และพฤติกรรมอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม รวมทั้งมาตรฐานของนักท่องเที่ยวแต่ละบุคคล ดังที่กล่าวไปแล้ว สำหรับความแตกต่างในการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว Manfredo (1992) กล่าวว่า โดยทั่วไป นักท่องเที่ยวจะมีการตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งต่อความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม ได้แก่ 1) นักท่องเที่ยวไม่สังเกตเห็นความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น 2) นักท่องเที่ยวสังเกตเห็นความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมแต่รู้สึกว่าไม่มีผลอย่างใดต่อตนเอง และ 3) นักท่องเที่ยวสังเกตเห็นความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมและมีปฏิกิริยาในด้านลบต่อสภาพผลกระทบที่ปรากฏ

ด้วยเหตุนี้ ผลการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวจึงมีลักษณะที่แตกต่างกัน อาทิ ผลการศึกษาที่พบว่านักท่องเที่ยวมีความรู้สึกทางลบสูง เมื่อพบว่าแหล่งนันทนาการเกิดการเปลี่ยนแปลงอันมีสาเหตุมาจากมนุษย์ เช่น ผลการศึกษาของ Frissell and Duncan (1965) และ Stankey (1973) พบว่า ขยะและเศษซากกิ่งไม้จากการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นในพื้นที่ป่าธรรมชาติ เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวกลุ่มต่อไปที่มาใช้พื้นที่ร้องเรียนมากที่สุด Noe *et al.*, (1997)

ได้ศึกษาการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบต่อทรัพยากรในพื้นที่ธรรมชาติ 3 แห่ง พบว่านักท่องเที่ยวรับรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงของผลกระทบที่แพร่ขยายมากขึ้น และได้แสดงระดับของความแตกต่างในการยอมรับได้ต่อสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ยังพบว่าสถานที่และสถานการณ์ มีผลต่อการตอบสนองการยอมรับได้ของผลกระทบ ตัวอย่างเช่น การพบเห็นขยะใกล้กับห้องน้ำสาธารณะอาจเป็นผลกระทบที่นักท่องเที่ยวยอมรับได้ ในขณะที่เดียวกันกำลังพบเห็นขยะในแม่น้ำ นักท่องเที่ยวอาจมีระดับของการยอมรับได้ต่อผลกระทบที่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ ผลการศึกษาของ Solomon and Hansen (1972) พบว่า นักพายเรือแคนูในแม่น้ำ Pine, Manistee National Forest, Michigan รับรู้ว่ามีปัญหาขยะเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาในสภาพแวดล้อมธรรมชาติ และการศึกษาของ Roggenbuck *et al.*, (1982) พบว่าประมาณร้อยละ 50 ของนักท่องเที่ยวที่เข้าไปใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าเปลี่ยวของ Linville Gorge and Shining Rock ใน North Carolina ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องขยะว่าเป็นปัญหาใหญ่ รวมทั้งสังเกตเห็นพืชพันธุ์ที่ถูกทำลาย นอกจากนี้ยังมีผลการศึกษาของ Vaske (1982) พบว่านักท่องเที่ยวบางส่วนใน Dolly Sods Wilderness พบว่าสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติมีความเสื่อมโทรมลงกว่าที่คาดหวัง และที่เส้นทางศึกษาธรรมชาติ Starkey Hill ในเมืองโตรอนโต ประเทศแคนาดา Lynn *et al.*, (2003) ได้ทำการทดสอบความรู้สึกต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประสบการณ์ของนักปีนเขา โดยใช้แบบสอบถามและภาพถ่ายประกอบที่แสดงให้เห็นถึงผลกระทบในเส้นทางเดินป่า ผลการศึกษาพบว่าการปรากฏของผลกระทบ เช่น ขยะ ต้นไม้ และพันธุ์ไม้ที่ถูกทำลาย การขยายออกของเส้นทางเดินป่า และการกัดเซาะของดินในเส้นทางมีอิทธิพลในด้านลบต่อประสบการณ์ในการปีนเขา นอกจากนี้ผลงานวิจัยของ Alessa *et al.*, (2003) ที่ศึกษาปัจจัยภายในของนักท่องเที่ยว อาทิ ความรู้ การให้คุณค่า และการรับรู้ถึงความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวใน British Columbia พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ จะมีการรับรู้ต่อความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม และมีพฤติกรรมที่จะไม่ทำความเสียหายต่อสภาพแวดล้อม มากกว่าผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศค่อนข้างน้อย

ส่วนผลการศึกษาที่พบว่านักท่องเที่ยวไม่มีการรับรู้ถึงผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ตัวอย่างเช่น ผลการศึกษาของ Merriam and Smith (1974) พบความไม่สัมพันธ์กันระหว่างอัตราการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นบริเวณพื้นที่กางเต็นท์ใน Boundary Waters Canoe Area เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Helgath (1975) พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

ใน Selway – Bitterroot Wilderness Areas เมือง Idaho และ Montana ในขณะที่หลายเส้นทางเกิดการกัดเซาะพังทลายของดินอย่างรุนแรง และ Lucas (1980) ได้ศึกษาการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ป่าเปลี่ยว 9 แห่ง ใน Idaho, Montana และ California พบว่านักท่องเที่ยวร้อยละ 70-80 ไม่รับรู้ถึงสภาพของผลกระทบที่เกิดขึ้นในจำนวน 8 แห่ง ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีการรับรู้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นและเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจโดยรวม ร้อยละ 18-44 ในจำนวนทั้งหมด 9 แห่ง นอกจากนี้ Knudson and Curry (1981) พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามยังคงรู้สึกพึงพอใจกับบริเวณพื้นที่กางเต็นท์ 3 แห่งใน Indiana State Park ซึ่งปราศจากพืชคลุมถึง 3 ใน 4 ส่วน โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่า 2 ใน 3 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด ไม่ได้ให้ความสนใจต่อต้นไม้หรือไม้พุ่มที่ถูกทำลายลงเพื่อขยายพื้นที่กางเต็นท์ให้กว้างขึ้น

สำหรับประเทศไทย การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้หรือความรู้สึกของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การศึกษาของลำพอง (2535) ที่ได้ศึกษาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวรับรู้สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแควอยู่ในสภาพที่เริ่มเสื่อมโทรม และประภัสรา (2541) ได้ศึกษาการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยพบว่า นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศรับรู้ว่ามีปัญหาจราจร ปัญหาค้นเสียและเสียงจากยานพาหนะ ปัญหาฝุ่น และปัญหามลพิษทางน้ำของประเทศไทยเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ควรได้รับการแก้ไข และนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่คิดว่าจะไม่กลับมาท่องเที่ยวในประเทศไทยอีก รับรู้ว่ามีปัญหาสิ่งแวดล้อมมาก และผลการศึกษารายหนึ่งของ ดาราพร (2545) ที่ศึกษาการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ รับรู้ว่ามีผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก ได้แก่ การขีดเขียนต้นไม้ และขีดหิน มากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติ มีขยะปริมาณมากเนื่องจากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น มีขยะในน้ำทะเลมากจนน้ำทะเลสกปรก เรือเร็วและสกูตเตอร์ ทำให้มีคราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น มีการปล่อยน้ำเสียจากบังกะโลและร้านอาหารลงสู่พื้นที่ธรรมชาติมากทำให้หาดทรายไม่ขาวและน้ำทะเลไม่ใสสะอาด

จากการตรวจเอกสารพบว่า งานวิจัยที่ทำการศึกษาดังกล่าวในประเทศไทย มีค่อนข้างจำกัด ฉะนั้น การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ ระดับภาพรวมของประเทศ จึงเป็นสิ่งจำเป็น

ประสบการณ์นันทนาการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ประสบการณ์นันทนาการ (recreation experience) กล่าวได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่นักท่องเที่ยวต้องการหรือคาดหวังที่จะได้รับจากไปเยือนแหล่งนันทนาการ ซึ่งประสบการณ์นันทนาการมีความเกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ การเรียนรู้ และสิ่งอื่น ๆ ที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง ประสบการณ์นันทนาการจะมีคุณค่าเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ความสอดคล้องของสิ่งที่ได้รับจริงในการเดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการกับสิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังไว้ก่อนการเดินทาง การเตรียมตัวก่อนการเดินทาง คุณภาพของแหล่งนันทนาการ สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่ได้รับจากการเดินทางไปเยือน คุณภาพของประสบการณ์นันทนาการ (quality of experience) สามารถพิจารณาได้จากประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับในแต่ละช่วงเวลา ตั้งแต่ก่อนและหลังการเดินทาง ดังนี้ (Clawson,1963)

1. ช่วงการพิจารณาหรือไตร่ตรอง (anticipation) อยู่ในช่วงที่กิจกรรมนันทนาการยังไม่เกิดขึ้น เป็นการใช้ความคิดเพื่อพิจารณาและไตร่ตรองก่อนการเดินทางไปเยือนและการประกอบกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่นั้น ๆ โดยมีการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น กิจกรรมที่น่าสนใจ ลักษณะของแหล่งประกอบกิจกรรมนันทนาการ ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรม ทักษะ ค่าใช้จ่ายและอุปกรณ์ในการประกอบกิจกรรม เป็นต้น อาจมีการพูดคุยหรือปรึกษากับผู้มีประสบการณ์ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลานี้คือ รู้สึกตื่นเต้น มีความกระตือรือร้น ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดประสบการณ์นันทนาการที่ดีคือ การได้รับข้อมูลข่าวสารที่มีความละเอียดเพียงพอ และถูกต้องตามความเป็นจริง รวมถึงเป็นข่าวสารที่มีความน่าสนใจและดึงดูดใจ

2. ช่วงของการเตรียมการและการเดินทางไปยังแหล่งนันทนาการ (preparation and travel to) ในช่วงนี้จะมีการเตรียมสิ่งต่าง ๆ ล่วงหน้าก่อนการเดินทาง เช่น อุปกรณ์เครื่องใช้ที่สำคัญ มีการสะสางภารกิจงาน และภารกิจต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งเตรียมความพร้อมทางด้านสุขภาพและร่างกาย หลังจากนั้นจะมีการเดินทางไปยังแหล่งนันทนาการ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในช่วงนี้คือ รู้สึกตื่นเต้น มีความกระตือรือร้น และเกิดความคาดหวังในการไปเยือนและประกอบกิจกรรม ซึ่งจะขึ้นอยู่กับที่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ดีและถูกต้องตามความเป็นจริง โดยปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดประสบการณ์นันทนาการที่ดี คือ สภาพของเส้นทาง ยานพาหนะ และบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. ช่วงของการเข้าร่วมกิจกรรม (on-site experience) จะเกิดขึ้นในช่วงการเข้าร่วมประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการ ช่วงนี้จะมีการเลือกประกอบกิจกรรมนันทนาการในรูปแบบต่าง ๆ ตามความพอใจและความเป็นไปได้ เช่น การเดินป่า การดูนก การส่องสัตว์ การเล่นน้ำ การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นต้น ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลานี้คือ ได้รับการตอบสนองความต้องการ แรงจูงใจ และความคาดหวังต่าง ๆ โดยจะนำมาซึ่งความรู้สึกที่พึงพอใจ สนุกสนาน และผ่อนคลาย รู้สึกสดชื่น ได้รับความรู้ ในขณะที่เดียวกันอาจจะเกิดความรู้สึกในทางลบได้ จากการที่ไม่ได้รับการตอบสนองตามแรงจูงใจและความคาดหวังตามที่ต้องการ ทั้งนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดประสบการณ์นันทนาการที่ดีคือ สภาพพื้นที่ แหล่งนันทนาการ สภาพทางสังคม และสภาพการจัดการในพื้นที่ เป็นต้น

4. ช่วงของการเดินทางกลับ (return travel) เป็นช่วงที่มีการเดินทางออกจากแหล่งนันทนาการ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลานี้อาจเกิดความรู้สึกเมื่อยล้า อ่อนเพลีย เป็นความรู้สึกที่ต่อเนื่องมาจากการประกอบกิจกรรม สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดประสบการณ์นันทนาการที่ดีคือ สภาพในการเดินทาง ยานพาหนะ สภาพเส้นทางการเดินทาง การบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในช่วงเดินทางกลับ

5. ช่วงของการบันทึกความทรงจำ (recollection) จะเกิดในช่วงหลังจากการเดินทางกลับจากการไปเยือนหรือประกอบกิจกรรมนันทนาการ ในช่วงนี้จะมีการจัดลำดับเกี่ยวกับเหตุการณ์และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือบันทึกความทรงจำ เช่น จัดทำสมุดรูปภาพ เขียนบันทึก หรือการบอกเล่าให้ผู้อื่นได้รับรู้ เป็นต้น ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลานี้จะเกิดความคิดเห็นทัศนคติ และความตั้งใจในการไปเยือนหรือการร่วมประกอบกิจกรรมนันทนาการในอนาคต โดยปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดประสบการณ์นันทนาการที่ดีคือ การได้รับข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติม อาจได้จากการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

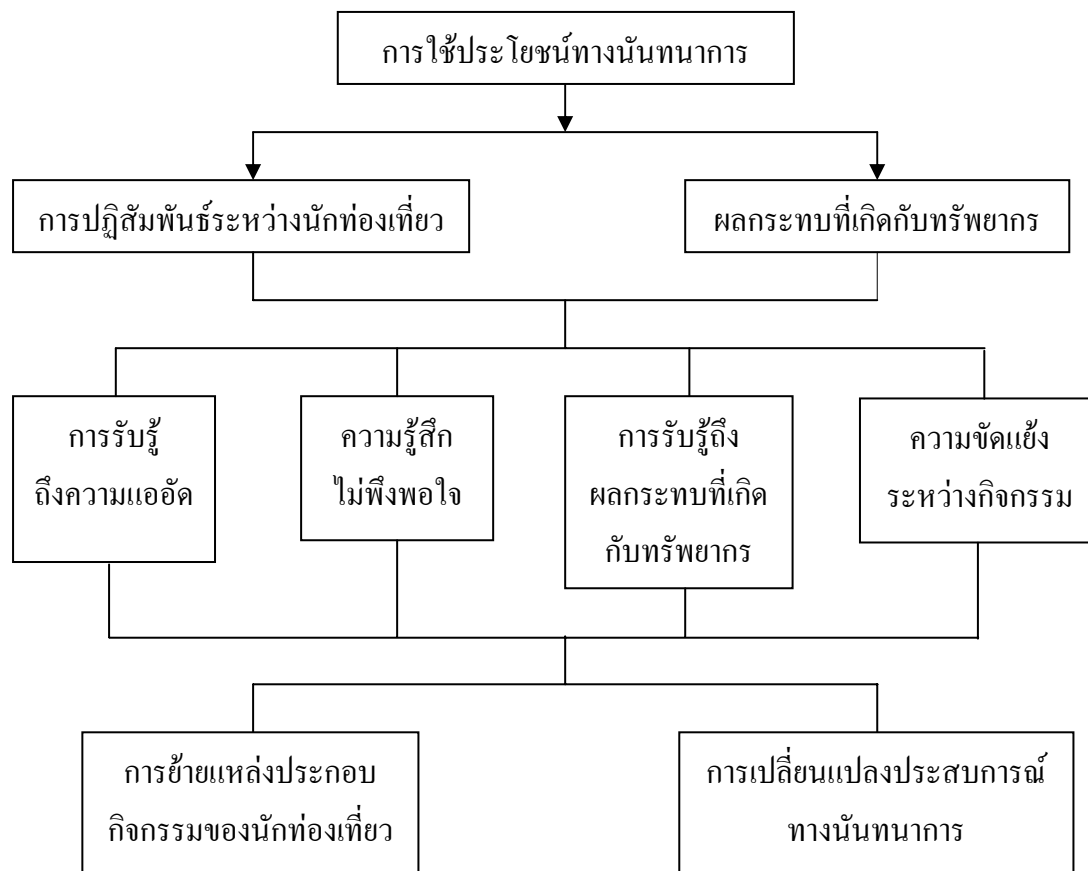
ทั้งนี้ ช่วงเวลาที่บ่งบอกถึงคุณภาพประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวต้องการได้รับมากที่สุดคือ ช่วงเวลาของการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยว (Berkowitz, 1969; Cofer, 1972 ; Weiner, 1973) ช่วงเวลาดังกล่าวสามารถอธิบายถึงสาเหตุของพฤติกรรมทางนันทนาการของนักท่องเที่ยวได้ โดยแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการดังกล่าวจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ซึ่งความคาดหวังจะมีอิทธิพลต่อประสบการณ์นันทนาการในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ความคาดหวังในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวคาดคิดว่าจะได้รับในสิ่งซึ่ง

เป็นเสมือนรางวัลหรือผลตอบแทน โดยจะมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวดังที่กล่าวแล้วข้างต้น ตัวอย่างเช่น แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวคือเพื่อต้องการเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ฉะนั้นรางวัลหรือผลตอบแทนที่นักท่องเที่ยวคาดหวังจะได้รับคือ ความรู้ ความเพลิดเพลิน หรือการได้พบเห็นสภาพป่าไม้ที่มีความสมบูรณ์ เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ ความคาดหวังจึงมีอิทธิพลต่อประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยวในระดับที่แตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะตัวบุคคล (individual) กับปัจจัยแวดล้อม (environment factors) เป็นหลัก (Driver and Tocher, 1970) ตัวอย่างเช่น นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ทางนันทนาการในอดีตที่แตกต่างกัน ทั้งประสบการณ์ในการไปเยือนแหล่งนันทนาการและโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับแหล่งนันทนาการ รวมทั้งบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยว ย่อมทำให้ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวแต่ละคนมีความแตกต่างกัน อันจะส่งผลต่อคุณภาพประสบการณ์นันทนาการดังกล่าวข้างต้น

นอกจากความคาดหวังแล้ว บรรทัดฐานของนักท่องเที่ยวก็เป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสบการณ์นันทนาการเช่นกัน โดยพิจารณาจากบรรทัดฐาน 2 ลักษณะคือ บรรทัดฐานส่วนบุคคล (personal norm) ซึ่งเป็นบรรทัดฐานที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนใช้ในการประเมินสิ่งต่าง ๆ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ และบรรทัดฐานทางสังคม (social norm) ซึ่งเป็นบรรทัดฐานที่ถูกกำหนดขึ้นภายในกลุ่มหรือจากสมาชิกในสังคม (พิมพ์ลภัส, 2545) เช่น บรรทัดฐานทางสังคมได้กำหนดพฤติกรรมที่คาดหวังว่านักท่องเที่ยวที่เข้าไปกางเต็นท์พักแรมในป่าควรจะไม่เก็บหรือกำจัดขยะบริเวณที่ตั้งแคมป์นั้นให้เรียบร้อย เป็นต้น ซึ่งบรรทัดฐานดังกล่าว จะเกี่ยวข้องกับประสบการณ์นันทนาการที่จะได้รับจากพื้นที่ ตัวอย่างเช่น บรรทัดฐานของนักท่องเที่ยวในการประเมินเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ และพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น เป็นต้น

โดยสรุปแล้ว ทฤษฎีความคาดหวังและบรรทัดฐาน จึงเป็นพื้นฐานในการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการอธิบายและการเปรียบเทียบประสบการณ์นันทนาการ ตลอดจนการประเมินสถานการณ์บริเวณแหล่งนันทนาการของนักท่องเที่ยว โดย Peterson (1974) ได้ยกตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีความขัดแย้งอธิบายความสัมพันธ์ดังกล่าวว่า นักท่องเที่ยวจะเปรียบเทียบผลของประสบการณ์ที่ได้รับกับประสบการณ์ที่คาดหวังว่าจะได้รับก่อนที่จะมาเยือนในครั้งนั้น กล่าวคือ หากสิ่งที่ต้องการกับสิ่งที่ได้รับมีความสอดคล้องกัน ก็ส่งผลให้เกิดความประทับใจ ในเรื่องดังกล่าว Kruss *et al.* (1990) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลให้ประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยวเกิดการเปลี่ยนแปลง (experience change) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยว
ที่มา: Kruss et al. (1990)

จากภาพดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างนักท่องเที่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งนันทนาการ สามารถอธิบายได้ว่าปัจจัยที่เป็นสาเหตุ หรือจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการก็คือการใช้ประโยชน์ทางนันทนาการ ซึ่งจะนำไปสู่ผลกระทบในลำดับต่อไป แต่ไม่ได้หมายความว่าทุกองค์ประกอบของผลกระทบในลำดับต่อไปจะต้องเกิดขึ้นเสมอไป ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นอาจลดน้อยลงหรือเพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อม และปัจจัยทางด้านสถานการณ์ของนักท่องเที่ยวเอง เช่น นักท่องเที่ยวอาจรู้สึกแออัดน้อยลงเมื่อได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่แปลกใหม่ และในขณะเดียวกันโอกาสที่จะเกิดผลกระทบที่รุนแรงขึ้นหากมีปัจจัยต่าง ๆ เกิดขึ้นพร้อมกัน เช่น นักท่องเที่ยวจะรู้สึกแออัดมากขึ้น หากเกิดความขัดแย้งกับนักท่องเที่ยวคนอื่น ๆ หรือกลุ่มอื่น ๆ ในขณะที่ประกอบกิจกรรม หรือรู้ว่าสภาพแวดล้อมในบริเวณแหล่งนันทนาการเสื่อมโทรม เป็นต้น จากแผนภาพดังกล่าวสามารถอธิบายรายละเอียดของปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. การรับรู้ถึงความแออัด (perceived crowding) เป็นการรับรู้ถึงความแออัด โดยขึ้นอยู่กับ การประเมินระดับความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึงจำนวนคนต่อพื้นที่ ทั้งนี้ ความ แออัดเป็นลักษณะการประเมินความหนาแน่นในเชิงลบ เกิดจากความรู้สึกถึงความแออัดในแหล่ง นันทนาการของนักท่องเที่ยว โดยมักจะเกิดขึ้นเมื่อนักท่องเที่ยวคนอื่นหรือกลุ่มอื่นในแหล่ง นันทนาการ มีจำนวนมากจนเกิดการรบกวนซึ่งกันและกันในการประกอบกิจกรรม โดยทั่วไปแล้ว ความอดทนต่อสภาพการณ์ ดังกล่าวของนักท่องเที่ยวจะขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลและบรรทัดฐาน ของบุคคลที่แตกต่างกัน

2. การรับรู้ถึงผลกระทบที่เกิดกับทรัพยากร (perceived resource impact) เป็นการรับรู้ถึง ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมขณะประกอบกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยว เช่น ปัญหาความเสื่อมโทรมของพื้นที่ ปัญหาธรรมชาติถูกทำลาย จากผลการศึกษาของ Stankey (1973) พบว่าการรับรู้ถึงความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมของนักท่องเที่ยวส่งผลต่อประสบการณ์ นันทนาการที่มีคุณภาพของนักท่องเที่ยวมากกว่าการรับรู้ถึงความแออัดของจำนวนคน

3. ความไม่พึงพอใจของนักท่องเที่ยว (dissatisfaction) โดยทั่วไปแล้ว ความพึงพอใจเป็น ผลมาจากการได้รับการตอบสนองซึ่งประสบการณ์นันทนาการที่มีคุณภาพและเป็นเป้าหมายหลัก ของการจัดการพื้นที่นันทนาการ (Driver and Tocher, 1970) โดยความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่ เกิดขึ้นเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนอง พร้อมกับได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ระดับหนึ่ง ในขณะที่เดียวกัน ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวแต่ละคนจะแตกต่างกันตามปัจจัยต่าง ๆ เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม ดังที่กล่าวไปแล้ว

4. ความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยว (conflicts between users) เป็นความขัดแย้งที่เกิดจาก การกระทำหรือพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวคนอื่นหรือกลุ่มอื่นที่ไม่เป็นไปตามที่นักท่องเที่ยว คาดหวัง อาจเป็นไปได้ในลักษณะของการรบกวน หรือแสดงพฤติกรรมอันไม่เหมาะสมในพื้นที่ อันจะทำให้ความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวลดลง ซึ่งระดับความรุนแรงของความขัดแย้งที่ เกิดขึ้นจะผันแปรไปตามความสำคัญของวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมที่ถูกรบกวน ถ้าหากความ เข้มข้นของการใช้ประโยชน์เพิ่ม ผลกระทบก็เพิ่มขึ้นตามมา โดยส่วนใหญ่จะเป็นความขัดแย้ง ระหว่าง กิจกรรม เช่น การขับรถชมวิว ซึ่งต้องอาศัยยานยนต์ กับกิจกรรมที่ไม่ต้องอาศัยยานยนต์ เช่น การเดินชมทิวทัศน์ ซึ่งกิจกรรมทั้งสองรูปแบบสามารถเกิดขึ้นได้ในพื้นที่เดียวกัน นอกจากนี้ กิจกรรมประเภทเดียวกันก็สามารถเกิดความขัดแย้งขึ้นได้เช่นกัน เนื่องจากบรรทัดฐานและการ แสดงออกของพฤติกรรมนันทนาการในแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน

กล่าวโดยสรุป การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการ (experiential change) มีปัจจัยหรือสาเหตุอันเนื่องมาจากความรู้สึกที่เกิดจากการรับรู้ถึงความแออัดของนักท่องเที่ยว การรับรู้ถึงความเสื่อมโทรมในสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ความรู้สึกไม่พึงพอใจ และความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยว ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงหรือส่งผลให้นักท่องเที่ยวพยายามปรับตัวในการที่จะลดความรู้สึกหรือการรับรู้ต่อสภาพแวดล้อม และเมื่อนักท่องเที่ยวเปลี่ยนบรรทัดฐานเพื่อที่จะประกอบกิจกรรมนันทนาการ สิ่งก็ตามมาก็คือประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับจากพื้นที่เปลี่ยนแปลงไป และผลที่ตามมาก็คือนักท่องเที่ยวอาจย้ายแหล่งประกอบกิจกรรม (visitor displacement) ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นว่านักท่องเที่ยวได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบกิจกรรมนันทนาการจากสภาพแวดล้อมที่เคยประกอบกิจกรรมไปสู่สภาพแวดล้อมใหม่ อันเป็นผลมาจากประสบการณ์นันทนาการที่คาดหวังไม่ได้รับการสนองตอบจากแหล่งนันทนาการเดิม หรือต้องการประสบการณ์ใหม่ ที่ไม่ซ้ำซากจำเจ ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าว เช่น การปรับลดความถี่ในการเยือน หรือเลือกไปเยือนในช่วงที่ระดับการใช้ประโยชน์เบาบาง ส่วนนักท่องเที่ยวที่ไม่สามารถอดทนหรือยอมรับผลกระทบที่เกิดขึ้นได้จะย้ายแหล่งประกอบกิจกรรมไปยังแหล่งใหม่ (พิมพ์ลภัส, 2545)

จากที่กล่าวมาแล้วถึงแนวคิดเกี่ยวกับประสบการณ์นันทนาการนั้น ส่งผลต่อความพึงพอใจ (satisfaction) ของนักท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้ แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้ประโยชน์หรือนักท่องเที่ยว จึงเป็นวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งในการดำเนินนันทนาการที่สามารถตอบสนองความต้องการหรือความปรารถนาของนักท่องเที่ยว นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่ ฉะนั้น ความพึงพอใจจึงเป็นตัวชี้วัดคุณภาพประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยว (Manning, 1999)

เนื่องจากความพึงพอใจมีส่วนเกี่ยวข้องกับมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง ดังที่ Maslow (1943) ได้กล่าวว่า การแสดงพฤติกรรมของบุคคล เกิดจากความต้องการบางอย่าง และการตอบสนองในสิ่งที่บุคคลต้องการจะก่อให้เกิดความพึงพอใจ คำว่า “ความพึงพอใจ” มีผู้ให้คำจำกัดความไว้อย่างหลากหลาย เช่น Porter and Lawler (1968) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังของบุคคลและสิ่งตอบแทนที่ได้รับจริง และ Wolman (1973) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อคนเราได้รับผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ความต้องการหรือแรงจูงใจ นอกจากนี้ Calder and Shaw (1975) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจนั้น

มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับแรงจูงใจ โดยที่ความพึงพอนั้นเป็นสิ่งที่ได้รับการกระทำ เพราะบุคคลต้องการสัมผัสหรือได้รับในสิ่งที่ตนต้องการ ซึ่งเป็นสิ่งกระตุ้นหรือเป็นแรงจูงใจที่อยู่ภายใน จึงเป็นเหตุผลให้บุคคลกระทำหรือแสดงออกในสิ่งเหล่านั้น ในขณะที่ความต้องการหรือแรงจูงใจของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันตามปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมและค่านิยม ความสามารถทางร่างกาย ประสบการณ์ สภาพแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมทางสังคม (Krech and Crutchfield, 1962)

จากนิยามดังกล่าว สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังหรือแรงจูงใจกับสิ่งที่ได้รับ และความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการหรือแรงจูงใจของบุคคลได้รับการตอบสนอง ในทางตรงกันข้ามความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้น หากความต้องการหรือแรงจูงใจนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

การประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการมาเยือนแหล่งนันทนาการ Williams (1988) กล่าวว่า เป็นการประยุกต์ทฤษฎีความคาดหวัง ซึ่งผู้ใช้ประโยชน์หรือนักท่องเที่ยวจะใช้ความคาดหวังเป็นเหตุผลในการประเมินความพึงพอใจ โดยการเปรียบเทียบระหว่างความปรารถนา กับสิ่งที่ได้รับ ดังนั้น นักท่องเที่ยวจะเกิดความพึงพอใจได้ก็ต่อเมื่อความต้องการกับสิ่งที่ได้รับมีความสอดคล้องกัน ด้วยเหตุนี้ ความสอดคล้องระหว่างประสบการณ์ที่พึงปรารถนาของนักท่องเที่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับจริง จึงเป็นตัวกำหนดระดับความพึงพอใจโดยรวมในการไปเยือนแหล่งนันทนาการ นั่นหมายความว่า หากสิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังหรือความปรารถนา กับสิ่งที่ได้รับมีความใกล้เคียงกันก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจ ขณะเดียวกันความรู้สึกไม่พึงพอใจ นักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ได้จากความแตกต่างหรือช่องว่าง ระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับประสบการณ์ที่ได้รับ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความแตกต่างกันมาจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ความคาดหวัง (expectations) ความต้องการ (needs) จุดมุ่งหมาย (goals) การให้คุณค่า (values) ความปรารถนา (desire) ความประสงค์ (wishes) และความเชื่อ (belief) ในเรื่องดังกล่าว พิมพัลภัส (2545) กล่าวว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ยากยิ่งต่อการกำหนดให้ออกมาในรูปแบบปริมาณหรือจำนวนที่ชัดเจนได้ เนื่องจากความพึงพอใจสามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่ายและยากที่จะนิยามความหมายให้เฉพาะเจาะจงสำหรับการประกอบกิจกรรมนันทนาการแต่ละประเภทได้ การวิจัยที่ผ่านมาจึงมีวิธีการประเมินแตกต่างกัน ทั้งนี้ผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่าความพึงพอใจเป็นผลมาจากสถานการณ์ขณะนั้นและการตัดสินใจเชิงคุณค่าของนักท่องเที่ยวเอง อย่างไรก็ตาม ความไม่พึงพอใจสามารถประเมินได้จากจำนวนคำร้องเรียน การ

ย้ายแหล่งนัดพบการของนักท่องเที่ยว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงรูปแบบกิจกรรมนัดพบการ สำหรับปัจจัยหรือสาเหตุของความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของนักท่องเที่ยวนั้น Williams (1988) กล่าวว่ามาจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความแออัด (crowding) หรือจำนวนการพบปะผู้คน (human encounters) ซึ่งหมายถึง ความไม่สมดุลระหว่างจำนวนคนกับพื้นที่ เช่น มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากในแหล่งท่องเที่ยวที่มีพื้นที่จำกัด ทำให้มีพื้นที่ว่างไม่เพียงพอสำหรับการประกอบกิจกรรมนัดพบการที่ต้องการ ซึ่ง วิลลิสทรี (2535) กล่าวว่ามนุษย์ใช้สิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนดขอบเขตการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นสาเหตุที่ทำให้มนุษย์เกิดความรู้สึกถึงความแออัด ขอบเขตดังกล่าว ได้แก่ พฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคล (personal space behavior) คือการแสดงออกเพื่อการปกป้องการล่วงล้ำอาณาเขตและการยึดครองอาณาเขต (territoriality) คือการที่นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มรู้ว่าเนื้อที่หรือบริเวณนั้น ๆ มีเจ้าของ หรือนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นประกอบกิจกรรมอยู่ จะมีการรักษาระยะห่างระหว่างกลุ่ม ซึ่งการยึดครองอาณาเขตที่มีบริเวณแน่นอน และช่วยกำหนดความเป็นส่วนตัว แต่ถ้ามักมีข้อจำกัดทางสภาพแวดล้อม ความเป็นส่วนตัวของนักท่องเที่ยวจะลดลง อันจะส่งผลต่อความพึงพอใจต่อไป

2. การบรรลุจุดหมายที่ต้องการ (goal attainment and specificity) อีกสาเหตุหนึ่งของความรู้สึกพึงพอใจและไม่พึงพอใจนั้นมีที่มาจากกรณีที่นักท่องเที่ยวได้บรรลุถึงเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งในเรื่องนี้ Applegate and Clark (1987) ได้ยกตัวอย่างถึงบทบาทของเป้าหมายในการประกอบกิจกรรมดูนก เช่น การที่นักท่องเที่ยวได้สังเกตเห็นหรือการพบเห็นนกชนิดต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเป้าหมายหรือความปรารถนาของนักดูนก ฉะนั้น หากนักท่องเที่ยวได้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการในการประกอบกิจกรรมนัดพบการ จึงเป็นสิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกพึงพอใจ นอกจากนี้ Vaske *et al.*, (1982) ได้กล่าวถึงนักท่องเที่ยวที่ประกอบกิจกรรมนัดพบการประเภทที่ไม่สิ้นเปลืองทรัพยากร เช่น การปีนเขา การล่องแพ กางเต็นท์พักแรม เป็นต้น นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะเกิดความรู้สึกพึงพอใจมากกว่านักท่องเที่ยวที่ประกอบกิจกรรมประเภทที่สิ้นเปลืองทรัพยากร เช่น การล่าสัตว์ การตกปลา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ประกอบกิจกรรมนัดพบการในรูปแบบที่สิ้นเปลืองทรัพยากร อาจไม่ได้ขึ้นอยู่กับปริมาณหรือจำนวนของทรัพยากรที่ได้มาเท่านั้น แต่สิ่งที่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ต้องการควบคุมกันหรือได้รับตามมาจากการประกอบกิจกรรม ได้แก่ ประสบการณ์จากธรรมชาติ การได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และโอกาสที่จะได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่

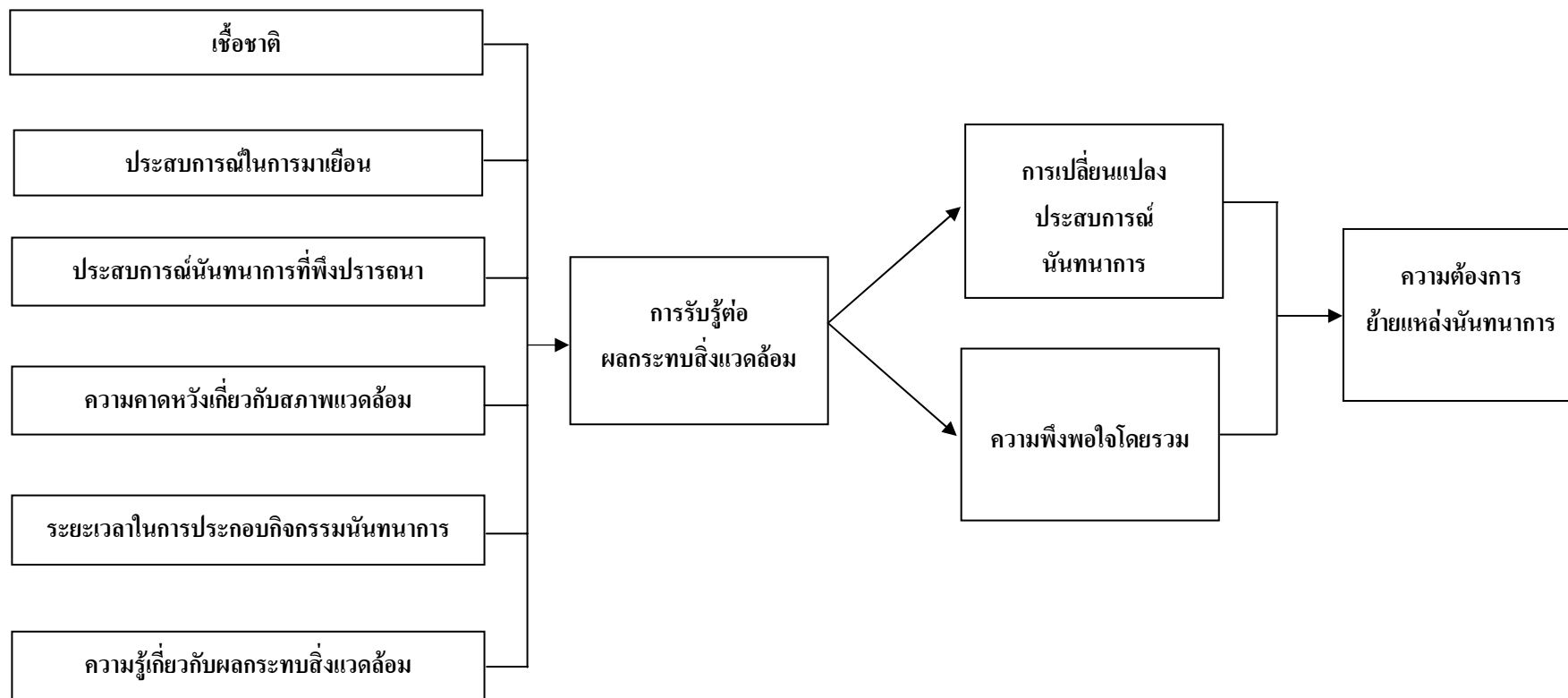
3. ผลกระทบต่อทรัพยากร (resource impacts) ความรู้สึกต่อความแออัดและการได้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ไม่ได้เป็นเครื่องยืนยันที่แน่นอนต่อความรู้สึกพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ยังมีปัจจัยหรือสาเหตุอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบต่อทรัพยากร จากการศึกษาของ Downing and Clark (1979) พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการกล่าวถึงเรื่องขยะ / สิ่งปฏิกูล และพฤติกรรมทำลายของนักท่องเที่ยว จากปัญหาดังกล่าวเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นส่งผลต่อความรู้สึกพึงพอใจ เช่นเดียวกับการศึกษาของ McCool and Peterson (1982) กล่าวว่า ความรู้สึกไม่พึงพอใจของนักท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นหลังจากที่มีปริมาณนักท่องเที่ยวจำนวนมากในพื้นที่ จนก่อให้เกิดขยะหรือสิ่งปฏิกูล ผลการศึกษาของ Anderson (1980) ใน Boundary Water Canoe Area Visitor พบว่าการพบเห็นขยะที่มากขึ้นในพื้นที่กางเต็นท์ที่มีการใช้ประโยชน์อย่างเข้มข้น และการพบเห็นร่องรอยขีดเขียนหรือทำลายต้นไม้ เป็นสิ่งที่ส่งผลด้านลบต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และจากการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว นักจัดการพื้นที่สามารถนำผลย้อนกลับดังกล่าวมาใช้เป็นตัวชี้วัดและตอบสนองความปรารถนาของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ Stankey and Schreyer (1987) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่าความพึงพอใจดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับความแตกต่างของแรงจูงใจในแต่ละบุคคลหรือประสบการณ์ที่ได้รับมาก่อนหน้านี้ต่อสภาพแวดล้อมของพื้นที่

จากแนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวดังที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นผลมาจากการประเมินความรู้สึกโดยรวม จากสิ่งที่ได้รับในการไปเยือนหรือประกอบกิจกรรมในแหล่งนันทนาการ โดยที่ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวจะมีความแตกต่างกัน อันเป็นผลมาจากความคาดหวัง เป้าหมายหรือแรงจูงใจก่อนการเดินทางไปเยือนกับสิ่งที่ได้รับ รวมทั้งการเปรียบเทียบประสบการณ์นันทนาการที่เคยได้รับกับประสบการณ์ที่ได้รับจริงในขณะนั้น

กรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย

จากการตรวจสอบทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ได้ตามภาพที่ 3 และจากกรอบแนวคิดดังกล่าวได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ 3 ข้อ ดังนี้

- สมมติฐานข้อที่ 1: เชื้อชาติ ประสบการณ์ในการมาเยือน ประสบการณ์ที่พึงปรารถนา ความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อม ระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ และความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- สมมติฐานข้อที่ 2: การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการและความพึงพอใจโดยรวม
- สมมติฐานข้อที่ 3: การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการ และความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยว มีอิทธิพลต่อความต้องการย้ายแหล่งนันทนาการ

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. เอกสาร ข้อมูลและแผนที่ แผนที่ของพื้นที่ศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. กล้องถ่ายภาพหรืออุปกรณ์บันทึกภาพ
3. คอมพิวเตอร์ และ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เครื่องพิมพ์และอุปกรณ์ประกอบสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล
4. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากแนวความคิด ทฤษฎีและวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ โดยแบบสอบถามประกอบด้วย คำถามปลายปิด (close-ended question) และ คำถามปลายเปิด (open-ended question) แบ่งออกได้เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง การมาเยือน ประสบการณ์นันทนาการที่ ต้องการ และความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อม

ตอนที่ 2 ความรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 3 การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการ ความพึงพอใจโดยรวม และความต้องการกลับมาเยือน

ตอนที่ 4 ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

วิธีการ

1. รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

โดยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารและข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย รวมทั้งรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจำแนกประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติที่ปรากฏในประเทศไทย เพื่อให้ครอบคลุมแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติทุกประเภท สำหรับการศึกษาในระดับภาพรวมของประเทศ ตลอดจนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในแหล่งนันทนาการแต่ละประเภทที่ทำการศึกษา เพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถามนักท่องเที่ยว

2. รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

2.1 การคัดเลือก พื้นที่ตัวแทนเพื่อศึกษาการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศ

2.1.1 พื้นที่เป้าหมาย พื้นที่เป้าหมายในการศึกษาคั้งนี้ คือแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ 9 ประเภท ได้แก่ เกาะ ชายหาด / ชายทะเล น้ำตก ถ้ำ ลำน้ำ จุดชมวิว เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ธรณีสถาน และน้ำพุร้อน

2.1.2 คัดเลือกพื้นที่ตัวแทน โดยผู้วิจัยได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของบุคคลทั่วไปต่อแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติที่ได้รับความนิยมทั้ง 9 ประเภท ตามขอบเขตการศึกษา โดยวิธีการตั้งหัวข้อคำถามเกี่ยวกับแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ทั้ง 9 ประเภท ในเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวและอื่น ๆ ระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม 2547 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาทำการจัดลำดับแหล่งนันทนาการแต่ละประเภทที่ได้รับความนิยม 5 อันดับแรก และคัดเลือกพื้นที่ตัวแทน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อเปิดโอกาสให้แหล่งนันทนาการทางธรรมชาติทั้ง 5 อันดับในแต่ละประเภทที่ผ่านการคัดเลือก มีโอกาสถูกเลือกอย่างเท่าเทียมกัน โดยวิธีการจับฉลากจนกระทั่งได้ตัวแทนของแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติทั้ง 9 ประเภท ดังนี้ ประเภทเกาะ คือ เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ประเภทชายหาด คือ ชายหาดหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประเภท

น้ำตก คือ น้ำตกเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี ประเภทถ้ำ คือ ถ้ำเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
 ประเภทลำน้ำ คือ แม่น้ำแควน้อย จังหวัดกาญจนบุรี ประเภทจุดชมวิว คือ จุดชมวิวดอยแก้วม
 จังหวัดเชียงใหม่ ประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ คือ เส้นทางศึกษาธรรมชาติ กิโลเมตร 33 - จุด
 จอครดหนองผักชี อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ประเภทธรณีสังฐาน คือ ลาน
 หินปุ่ม-ลานหินแตก จังหวัดพิษณุโลก และประเภทน้ำพุร้อน คือ น้ำพุร้อนแม่ฝาง จังหวัด
 เชียงใหม่

2.2 ประชากรเป้าหมายและหน่วยในการวิเคราะห์

กำหนดให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป
 ทั้งชายและหญิงที่เดินทางมาเพื่อประกอบกิจกรรมนันทนาการบริเวณพื้นที่ศึกษา เป็นประชากร
 เป้าหมายและหน่วยในการวิเคราะห์สำหรับงานวิจัยครั้งนี้คือปัจเจกบุคคล

2.3 การกำหนดขนาดตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างประชากร

การศึกษาครั้งนี้ทำการกำหนดขนาดตัวอย่างประชากรในลักษณะโควต้า แห่ละละ
 100 ตัวอย่าง โดยกำหนดสัดส่วนประชากรระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ
 อย่างละ 50 ตัวอย่าง รวม 9 แห่ละ จำนวนทั้งสิ้น 900 ตัวอย่าง ในกรณีที่แห่ละนันทนาการ
 นันทนาการประเภทใด มีสัดส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับ
 นักท่องเที่ยวชาวไทย ผู้วิจัยจะกำหนดสัดส่วนประชากรของแห่ละนันทนาการดังกล่าวเป็น
 นักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 100 ตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างประชากรกระทำโดยวิธีการสุ่มอย่าง
 เป็นระบบ (Systematic Sampling) โดยผู้วิจัยจะทำการแจกแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการ
 เก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศทุกกลุ่ม กลุ่มละ 1 คน
 จนกระทั่งครบตามขนาดตัวอย่างที่กำหนด

2.4 การสำรวจและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่ศึกษา

ทำการสำรวจลักษณะทางกายภาพของแห่ละนันทนาการ และลักษณะของ
 นักท่องเที่ยว รูปแบบกิจกรรม ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวนิยมประกอบกิจกรรม และจำนวน
 นักท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา

2.5 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.5.1 นิยามหรือให้ความหมายตัวแปรตามกรอบแนวคิดของงานวิจัยที่กำหนดขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.2 สร้างแบบสอบถามครอบคลุมตัวแปรทุกตัวที่ต้องการประเมิน ซึ่งกำหนดไว้ตามกรอบแนวคิด ประกอบด้วยข้อมูลที่ได้จากการตรวจเอกสาร

2.6 การทดสอบเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

2.6.1 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามไปขอคำแนะนำจากประธานกรรมการและกรรมการที่ปรึกษา ในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย ตลอดจนใช้ข้อความที่ง่ายต่อการเข้าใจ จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและเหมาะสม

2.6.2 ตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ไปทำการทดสอบล่วงหน้า (pretest) กับนักท่งที่เกี่ยวข้องไปเยือนและประกอบกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่จริง เพื่อคำนวณหาค่าความน่าเชื่อถือของสเกลการรับรู้และความรู้ และคำนวณหาค่าความยาก (difficulty) ของสเกลความรู้ รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการตอบแบบสอบถาม

การคำนวณหาค่าความน่าเชื่อถือของสเกลการรับรู้ โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) รายข้อ ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) (พวงรัตน์, 2540) ซึ่งใช้ในกรณีที่เครื่องมือที่สร้างขึ้น มีการให้ค่าคะแนนเป็นแบบจัดอันดับ หรือมาตราส่วนประมาณค่า เช่น มาตรวัดทัศนคติต่าง ๆ มีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α หมายถึง สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n หมายถึง จำนวนข้อ

s_i^2 หมายถึง คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

s_t^2 หมายถึง คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

ผลการวิเคราะห์ค่าความน่าเชื่อถือของคำถามการรับรู้ผลกระทบต่อผล
สิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว มีค่าเท่ากับ 0.76 และความรู้เกี่ยวกับผลกระทบต่อผล
สิ่งแวดล้อม มีค่าเท่ากับ 0.67 รายละเอียดปรากฏตามตารางผนวกที่ ค1 และตารางผนวกที่ ค2 ตามลำดับ)

การคำนวณหาค่าความยากของสเกลความรู้ หมายถึง สัดส่วนระหว่าง
จำนวนผู้ที่ตอบคำถามในแต่ละข้อถูกต้องต่อจำนวนผู้ตอบคำถามทั้งหมด มีสูตรดังนี้ (พวงรัตน์, 2540)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P หมายถึง ค่าความยากของคำถามแต่ละข้อ

R หมายถึง จำนวนผู้ตอบคำถามถูกในแต่ละข้อ

N หมายถึง จำนวนผู้ตอบคำถามทั้งหมด

เกณฑ์ความยาก กำหนดไว้ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80

คำถามที่มีค่า p เท่ากับ 0.50 แสดงว่า คำถามข้อนั้นมีความยากปานกลาง

คำถามที่มีค่า p ต่ำกว่า 0.50 แสดงว่า คำถามข้อนั้นค่อนข้างยาก

คำถามที่มีค่า p สูงกว่า 0.50 แสดงว่า คำถามข้อนั้นค่อนข้างง่าย

คำถามที่มีค่า p ต่ำกว่า 0.20 แสดงว่า คำถามข้อนั้นยากเกินไป

คำถามที่มีค่า p สูงกว่า 0.80 แสดงว่า คำถามข้อนั้นง่ายเกินไป

รายละเอียดค่าความยากรายข้อ ของคำถามความรู้เกี่ยวกับผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมปรากฏตามตารางผนวกที่ ก3

สำหรับค่าความยากโดยรวมของคำถามความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม
สามารถคำนวณได้จาก

$$\text{ค่าความยากเฉลี่ย} = \frac{\text{ผลรวมของค่าความยากของคำถามแต่ละข้อ}}{\text{จำนวนคำถามทั้งหมด}}$$

ผลการวิเคราะห์ค่าความยากโดยรวมของคำถามความรู้เกี่ยวกับผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว มีค่าความยากเฉลี่ยเท่ากับ 0.78 กล่าวคือ ค่อนข้างง่าย

2.6.3 นำผลการทดสอบล่วงหน้า มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
ง่ายต่อการนำไปใช้ และสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.7 การเก็บข้อมูลในภาคสนาม

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลแต่ละแหล่งระหว่างเดือนตุลาคม 2547 ถึงเดือนกุมภาพันธ์
2548 โดยแต่ละแหล่งกำหนดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องกระจายตามช่วงเวลา แบ่งเป็นช่วงวัน
ธรรมดาซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการใช้ประโยชน์เบาบาง และช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่
มีการใช้ประโยชน์เข้มข้น ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของนักท่องเที่ยว
มากที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การให้ค่าคะแนนตัวแปร

3.1.1 ประสิทธิภาพในการมาเยือน : ใช้จำนวนจริงจากจำนวนครั้งที่นักท่องเที่ยว เคย
เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณแหล่งนันทนาการที่เป็นพื้นที่ศึกษา โดยไม่ต้องจัดกระทำกับข้อมูลก่อน
การวิเคราะห์

3.1.2 ประสพการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนา : ให้ค่าคะแนนจริงตามที่นักท่องเที่ยวยอมรับ โดยการตรวจให้ค่าคะแนนตามระดับความสำคัญของประสพการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวยอมรับปรารถนาจำนวน 18 รายการ จากประสพการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนามากที่สุด ไปสู่ประสพการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนายน้อยที่สุด ดังนี้

ประสพการณ์ที่พึงปรารถนามากที่สุด	5	คะแนน
ประสพการณ์ที่พึงปรารถนามาก	4	คะแนน
ประสพการณ์ที่พึงปรารถนาปานกลาง	3	คะแนน
ประสพการณ์ที่พึงปรารถนายน้อย	2	คะแนน
ประสพการณ์ที่พึงปรารถนายน้อยที่สุด	1	คะแนน

3.1.3 ความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อม : ใช้ค่าคะแนนจริง โดยการตรวจให้ค่าคะแนนตามระดับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวยุติต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการก่อนการเดินทางมาเยือน ซึ่งกำหนดไว้ ดังนี้

ไม่ได้คาดหวังอะไร	0	คะแนน
สภาพแวดล้อมทรุดโทรมกว่าที่คาดหวัง	1	คะแนน
สภาพแวดล้อมตรงกับที่คาดหวัง	2	คะแนน
สภาพแวดล้อมดีกว่าที่คาดหวัง	3	คะแนน

3.1.4 ระยะเวลาการประกอบกิจกรรมนันทนาการ : ใช้ระยะเวลาจริงที่นักท่องเที่ยวยุติประกอบกิจกรรมนันทนาการบริเวณแหล่งนันทนาการที่เป็นพื้นที่ศึกษาในขณะนั้น โดยไม่ต้องจัดกระทำกับข้อมูลก่อนการวิเคราะห์

3.1.5 ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม : ใช้ค่าคะแนนจริงที่นักท่องเที่ยวยุติตอบคำถาม โดยประเมินเป็นตอบถูกหรือผิดในแต่ละข้อย่อย จำนวน 18 ข้อ ข้อที่ตอบถูกได้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดได้ 0 คะแนน และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลคะแนน เพื่อแบ่งระดับความรู้เป็น 3 ระดับ ตามสูตร ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

เมื่อแทนค่าแล้วจะได้ผลลัพธ์ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{18 - 0}{3} = 6$$

สามารถแบ่งระดับความรู้ของนักท่องเที่ยว ได้ดังนี้

มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย	ค่าคะแนน	0 – 6
มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง	คะแนน	7 – 12
มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก	คะแนน	13 – 18

3.1.6 เชื้อชาติ : ทำการจัดกระทำกับข้อมูล โดยวิธีการแปลงข้อมูลเดิมจากข้อมูลเชิงคุณภาพ ให้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณในรูปแบบของตัวแปรหุ่น โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ	ค่าคะแนนเท่ากับ	0
นักท่องเที่ยวชาวไทย	ค่าคะแนนเท่ากับ	1

3.1.7 การรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม : ทำการตรวจให้ค่าคะแนนตามระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้ค่าคะแนน โดยกำหนดการให้คะแนนแบบมาตรฐานประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่จริงอย่างยิ่ง ไปจนถึงไม่จริงอย่างยิ่ง แยกตามลักษณะข้อความเชิงบวกและเชิงลบ ดังนี้

ข้อความเชิงบวก	จริงอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเท่ากับ	5
	จริง	ค่าคะแนนเท่ากับ	4
	ไม่แน่ใจ	ค่าคะแนนเท่ากับ	3
	ไม่จริง	ค่าคะแนนเท่ากับ	2
	ไม่จริงอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเท่ากับ	1

ข้อความเชิงลบ	จริงอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเท่ากับ	1
	จริง	ค่าคะแนนเท่ากับ	2
	ไม่แน่ใจ	ค่าคะแนนเท่ากับ	3
	ไม่จริง	ค่าคะแนนเท่ากับ	4
	ไม่จริงอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเท่ากับ	5

การกำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนนเพื่ออธิบายระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นรายชื่อ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ด้วยวิธีการใช้ค่าคะแนนสูงสุด ลบด้วยค่าคะแนนต่ำสุดหารด้วยจำนวนระดับการรับรู้ ตามสูตร ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับการรับรู้}}$$

เมื่อแทนค่าแล้วจะได้ผลลัพธ์ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

ดังนั้น สามารถแบ่งระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ได้ดังนี้

คะแนน 1.00 – 2.33 รับรู้ว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบมาก

คะแนน 2.34 – 3.66 รับรู้ว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบปานกลาง

คะแนน 3.67 – 5.00 รับรู้ว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบน้อย

การกำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนนการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยรวมของ แหล่งนันทนาการแต่ละประเภท เพื่ออธิบายลักษณะของการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็น 3 ระดับ โดยใช้ค่าคะแนนรวมสูงสุดที่เป็นไปได้ ลบด้วยค่าคะแนนรวมต่ำสุดที่เป็นไปได้ ของแหล่ง นันทนาการแต่ละประเภท หารด้วยจำนวนระดับการรับรู้ ตามสูตร ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับการรับรู้}}$$

เนื่องจากแหล่งนันทนาการแต่ละประเภท ประกอบด้วยจำนวนข้อคำถามที่ไม่เท่ากัน จึงทำให้ค่าคะแนนรวมสูงสุดและค่าคะแนนรวมต่ำสุดที่เป็นไปได้มีความแตกต่างกันในแต่ละภทรายละเอียดดังนี้

แหล่งนันทนาการประเภทเกาะ เมื่อแทนค่าแล้วจะได้ผลลัพธ์ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{115 - 23}{3} = 30$$

ดังนั้น สามารถแบ่งระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ได้ดังนี้

คะแนน 23 – 53 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบมาก

คะแนน 54 – 84 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบปานกลาง

คะแนน 85 – 115 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบน้อย

แหล่งนันทนาการประเภทชายหาด เมื่อแทนค่าแล้วจะได้ผลลัพธ์ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{105 - 22}{3} = 28$$

ดังนั้น สามารถแบ่งระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ได้ดังนี้

คะแนน 22 – 49 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบมาก

คะแนน 50 – 78 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบปานกลาง

คะแนน 79 – 105 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบน้อย

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก เมื่อแทนค่าแล้วจะได้ผลลัพธ์ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{105 - 21}{3} = 28$$

ดังนั้น สามารถแบ่งระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ได้ดังนี้

- คะแนน 21 – 49 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบมาก
 คะแนน 50 – 78 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบปานกลาง
 คะแนน 79 – 105 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบน้อย

แหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ เมื่อแทนค่าแล้วจะได้ผลลัพธ์ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{65 - 13}{3} = 17$$

ดังนั้น สามารถแบ่งระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ได้ดังนี้

- คะแนน 13 – 30 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบมาก
 คะแนน 31 – 48 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบปานกลาง
 คะแนน 49 – 65 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบน้อย

แหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ เมื่อแทนค่าแล้วจะได้ผลลัพธ์ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{70 - 14}{3} = 18$$

ดังนั้น สามารถแบ่งระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ได้ดังนี้

- คะแนน 14 – 32 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบมาก
 คะแนน 33 – 51 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบปานกลาง
 คะแนน 52 – 70 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบน้อย

แหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว เมื่อแทนค่าแล้วจะได้ผลลัพธ์ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{95 - 19}{3} = 25$$

ดังนั้น สามารถแบ่งระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ได้ดังนี้

- คะแนน 19 – 44 รับรู้ว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบมาก
 คะแนน 45 – 70 รับรู้ว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบปานกลาง
 คะแนน 71 – 95 รับรู้ว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบน้อย

แหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เมื่อแทนค่าแล้วจะได้ผลลัพธ์ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{70 - 14}{3} = 18$$

ดังนั้น สามารถแบ่งระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ได้ดังนี้

- คะแนน 14 – 32 รับรู้ว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบมาก
 คะแนน 33 – 51 รับรู้ว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบปานกลาง
 คะแนน 52 – 70 รับรู้ว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบน้อย

แหล่งนันทนาการประเภทธรณีทัศน์ เมื่อแทนค่าแล้วจะได้ผลลัพธ์ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{80 - 16}{3} = 21$$

ดังนั้น สามารถแบ่งระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ได้ดังนี้

- คะแนน 16 – 37 รับรู้ว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบมาก
 คะแนน 38 – 59 รับรู้ว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบปานกลาง
 คะแนน 60 – 80 รับรู้ว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบน้อย

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำพุร้อน เมื่อแทนค่าแล้วจะได้ผลลัพธ์ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{65 - 13}{3} = 17$$

ดังนั้น สามารถแบ่งระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ได้ดังนี้

- คะแนน 13 – 30 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบมาก
 คะแนน 31 – 48 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบปานกลาง
 คะแนน 49 – 65 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบน้อย

สำหรับการกำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนน เพื่ออธิบายลักษณะการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการโดยภาพรวมทั้ง 9 ประเภท โดยใช้ค่าคะแนนรวมสูงสุดที่เป็นไปได้ ลบด้วยค่าคะแนนรวมต่ำสุดที่เป็นไปได้ หาดด้วยจำนวนระดับการรับรู้ ตามสูตร ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนรวมสูงสุด} - \text{คะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับการรับรู้}}$$

ทั้งนี้ เนื่องจากคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม มีบางประเด็นคำถามที่มีลักษณะเฉพาะของแหล่งนันทนาการแต่ละประเภท นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา จึงไม่สามารถตอบได้ครบจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 41 ข้อ ด้วยเหตุนี้ จำนวนคำถามที่นักท่องเที่ยวตอบได้สูงสุดคือ จำนวน 23 ข้อ และจำนวนคำถามที่นักท่องเที่ยวตอบได้น้อยที่สุดคือ จำนวน 13 ข้อ

เมื่อแทนค่าแล้วจะได้ผลลัพธ์ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{115 - 13}{3} = 34$$

3

ดังนั้น สามารถแบ่งระดับการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ได้ดังนี้

- คะแนน 13 – 47 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบมาก
 คะแนน 48 – 82 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบปานกลาง
 คะแนน 83 – 115 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบน้อย

3.1.7 การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการ : ทำการตรวจให้ค่าคะแนนตามระดับการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้ค่าคะแนน จำแนกออกเป็น นักท่องเที่ยวไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการ และ

นักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงประสบการณ์นั้นทางการ สำหรับนักท่องเที่ยวที่เกิดการเปลี่ยนแปลง ประสบการณ์นั้นทางการนั้น กำหนดวิธีการให้คะแนนแบบมาตราประมาณค่าของลิเคิร์ต แบ่งเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่เปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด ไปจนถึงเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ดังนี้

ไม่เปลี่ยนแปลง	ค่าคะแนนเท่ากับ	0
เปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ	1
เปลี่ยนแปลงน้อย	ค่าคะแนนเท่ากับ	2
เปลี่ยนแปลงปานกลาง	ค่าคะแนนเท่ากับ	3
เปลี่ยนแปลงมาก	ค่าคะแนนเท่ากับ	4
เปลี่ยนแปลงมากที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ	5

3.1.8 ความพึงพอใจโดยรวม : ทำการตรวจให้ค่าคะแนนตามระดับความพึงพอใจโดยรวม ของนักท่องเที่ยวจากมาเยือนแหล่งนั้นทางการ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้ค่าคะแนน จำแนก ออกเป็น นักท่องเที่ยวที่ไม่พึงพอใจต่อการมาเยือน และนักท่องเที่ยวที่พึงพอใจ สำหรับ นักท่องเที่ยวที่รู้สึกพึงพอใจนั้น กำหนดวิธีการให้คะแนนแบบมาตราประมาณค่าของลิเคิร์ต แบ่งเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่พึงพอใจน้อยที่สุด ไปจนถึงพึงพอใจมากที่สุด ดังนี้

ไม่พึงพอใจ	ค่าคะแนนเท่ากับ	0
พึงพอใจน้อยที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ	1
พึงพอใจน้อย	ค่าคะแนนเท่ากับ	2
พึงพอใจปานกลาง	ค่าคะแนนเท่ากับ	3
พึงพอใจมาก	ค่าคะแนนเท่ากับ	4
พึงพอใจมากที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ	5

3.1.8 ความต้องการกลับมาเยือน : ทำการตรวจให้ค่าคะแนนตามระดับความต้องการของ นักท่องเที่ยวต่อการกลับมาเยือนแหล่งนั้นทางการเดิม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้ค่าคะแนน จำแนกออกเป็น นักท่องเที่ยวที่ไม่ต้องการกลับมาเยือน และต้องการกลับมาเยือน สำหรับ นักท่องเที่ยวที่ต้องการกลับมาเยือนนั้น กำหนดวิธีการให้คะแนนแบบมาตราประมาณค่าของลิเคิร์ต แบ่งเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ต้องการกลับมาเยือนน้อยที่สุด ไปจนถึงต้องการกลับมาเยือนมากที่สุด ดังนี้

ไม่ต้องการกลับมาเขียน	ค่าคะแนนเท่ากับ	0
ต้องการกลับมาเขียนน้อยที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ	1
ต้องการกลับมาเขียนน้อย	ค่าคะแนนเท่ากับ	2
ต้องการกลับมาเขียนปานกลาง	ค่าคะแนนเท่ากับ	3
ต้องการกลับมาเขียนมาก	ค่าคะแนนเท่ากับ	4
ต้องการกลับมาเขียนมากที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ	5

3.2 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive statistic) โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน คือ อัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำเสนอในรูปของตาราง ประกอบการอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการเดินทาง การประกอบกิจกรรมนันทนาการ ประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนา ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการ ความพึงพอใจโดยรวม ความต้องการกลับมาเขียน และลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากรของนักท่องเที่ยว

3.3 การทดสอบสมมติฐาน (hypothesis testing) ใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) โดยกำหนดให้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นหลักในการทดสอบสมมติฐาน

3.3.1 การวิเคราะห์การถดถอยพหุ เป็นวิธีการทางสถิติที่ใช้ตรวจสอบหาลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรตั้งแต่ 2 ชุดขึ้นไป เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด ถ้า X และ Y มีความสัมพันธ์กันมาก แสดงว่า ถ้า X มีค่าเปลี่ยนแปลงจะมีผลกระทบต่อค่าของ Y เป็นอย่างมาก โดยนำมาทดสอบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานข้อที่ 1 เพื่อทดสอบความมีอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม ได้แก่ เชื่อชาติ ประสบการณ์ในการมาเขียน ประสบการณ์ที่พึงปรารถนา ความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อม ระยะเวลาในการมาเขียนและความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว การทดสอบสมมติฐานโดยผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ จะได้ค่าทางสถิติต่าง ๆ ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. \bar{X} หมายถึง ค่าเฉลี่ยของแต่ละตัวแปร
2. SD. หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Beta) หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับให้เป็นคะแนนมาตรฐาน ที่มีค่าเฉลี่ยเป็นศูนย์ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นหนึ่งเท่ากับทุกข้อมูล
4. t หมายถึง ค่าสถิติทดสอบระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเป็นรายคู่
5. Sig. (Significant) หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งกำหนดไว้ที่ $< .05$ โดยถ้าหากค่า Sig. ที่ได้จากสมการมีค่าน้อยกว่า $.05$ แสดงว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
6. การทดสอบนัยสำคัญของสมการถดถอย โดยใช้ค่าสถิติ F ดังนี้

$$F = \frac{\text{MS. ของ Regression}}{\text{MS. ของ Residual}}$$

โดยที่

$$\begin{aligned} \text{MS. ของ Regression} &= \text{ความแปรปรวนที่เป็นผลมาจากตัวแปรอิสระ} \\ \text{MS. ของ Residual} &= \text{ความแปรปรวนที่เกิดจากตัวแปรอื่นๆ นอกเหนือไปจากตัวแปรอิสระ} \end{aligned}$$

7. Multiple R หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปราศจากค่าเบี่ยงเบน
8. ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวกำหนด หรือค่าสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ (Coefficient of Determination) แทนด้วย r^2 หาได้จากสูตร

$$r^2 = \frac{\text{SSR}}{\text{SST}}$$

โดยที่

$$\text{SSR} = \text{ผลรวมกำลังสองของการกระจายที่อธิบายได้} \\ (\text{explained sum squares})$$

SST = ผลรวมกำลังสองของการกระจายทั้งหมด
(total sum square)

SSE = ผลรวมกำลังสองของการกระจายที่อธิบายไม่ได้

SSR = SST – SSE

หมายเหตุ : ในทางปฏิบัติ r^2 แสดงอิทธิพลของตัวแปรอิสระ (X) ที่มีต่อตัวแปรตาม (Y) โดยคูณด้วย 100 เพื่อคำนวณออกมาในรูปเปอร์เซ็นต์ และไม่มีหน่วยเพราะเป็นอัตราส่วนระหว่างค่าการกระจาย 2 ค่า นั่นคือ r^2 บอกให้ทราบว่า การกระจายของ Y ทั้งหมดนั้นจะสามารถอธิบายจากค่า X ได้กี่เปอร์เซ็นต์ หรือ X มีอิทธิพลต่อ Y กี่เปอร์เซ็นต์

3.3.2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ เป็นการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยมุ่งที่จะตรวจสอบความมากน้อยของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยไม่ต้องทราบว่าเป็นเหตุหรือเป็นผล และเป็นการวัดว่าสมการถดถอยที่ศึกษานั้นเป็นสมการที่เหมาะสมกับข้อมูลหรือไม่ โดยใช้สัญลักษณ์ r แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่ง r มีค่าตั้งแต่ -1 ถึง +1 ซึ่งเครื่องหมายจะบ่งบอกถึงทิศทางความสัมพันธ์และยิ่งค่า r เข้าใกล้ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรก็ยิ่งสูง โดยนำมาทดสอบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานข้อที่ 2 เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการและความพึงพอใจโดยรวม

3.3.3 การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก เป็นวิธีการทางสถิติเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ (ตัวแปรตาม) พร้อมทั้งศึกษาระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัว และคาดการณ์เปอร์เซ็นต์ความถูกต้องในการพยากรณ์ โดยนำมาทดสอบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานข้อที่ 3 เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการและความพึงพอใจโดยรวม มีอิทธิพลต่อความต้องการกลับมาเยือนแหล่งนันทนาการเดิม การทดสอบสมมติฐานโดยผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ จะได้ค่าทางสถิติต่าง ๆ ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. B หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติก (b_0, b_1, \dots, b_n)
2. S.E. (Standard Error of Estimate) หมายถึง ค่าความผิดพลาดมาตรฐานของสัมประสิทธิ์แต่ละตัว
3. Wald หมายถึง ค่าสถิติทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเป็นรายคู่

$$\text{โดย Wald} = \left[\frac{B}{\text{S.E.}} \right]^2$$

ทั้งนี้ ค่าสถิติ Wald จะมีการแจกแจงแบบไคสแควร์

4. R หมายถึง ค่า Partial Correlation โดยที่ $-1 \leq R \leq 1$ ซึ่งความหมายของ R คล้ายกับ Partial Correlation ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน
5. Goodness of fit หมายถึง ผลรวมการทดสอบความเหมาะสมของ Logistic Regression Model
6. χ^2 หมายถึง ค่าสถิติทดสอบ Model Chi-Square ของ Logistic Regression Model
7. df (degree of freedom) หมายถึง ค่าองศาอิสระในการทดสอบ
8. R^2 หมายถึง ค่าที่บอกสัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ที่สามารถอธิบายความผันแปรใน logistic regression model ซึ่งคล้ายกับ R^2 ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น เช่น ค่า $R^2 = .379$ หรือกล่าวได้ว่า 37.9 % ของความผันแปรอธิบายได้โดยสมการโลจิสติก
9. Percent Correct หมายถึง เปอร์เซ็นต์รวมของความถูกต้องในการพยากรณ์

ผลและวิจารณ์

ผล

การศึกษารับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติอันเป็นที่ศึกษาจำนวน 9 แห่ง ได้แก่ เกาะเสม็ด ชายหาดหัวหิน น้ำตกเอราวัณ ถ้ำเชียงดาว ถ้ำน้ำแควน้อย จุดชมวิวดอยแก้วมม เส้นทางศึกษาธรรมชาติ กม. 33 - จุดจอดรถหนองผักชี ลานหินปุ่ม-ลานหินแตก น้ำพุร้อนแม่ฝาง ซึ่งทั้งหมดเป็นตัวแทนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติทั้ง 9 ประเภท ตามขอบเขตการศึกษาวิจัย ผลการศึกษาได้จำแนกออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากรของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ประสบการณ์ในการไปเยือนพื้นที่ ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง ระยะเวลาประกอบกิจกรรมนันทนาการ รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวกระทำ ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวพึงปรารถนา

ตอนที่ 3 ความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อม และความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 4 การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการ

ตอนที่ 5 การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการ ความพึงพอใจโดยรวม และความต้องการกลับมาเยือน

ตอนที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากรของนักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากรของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และที่อยู่ปัจจุบัน โดยภาพรวมพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางไปเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติอันเป็นพื้นที่ศึกษาทั้ง 9 ประเภท ร้อยละ 51.4 เป็นเพศชาย และร้อยละ 48.6 เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.9 รองลงมาอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.1 และอายุระหว่าง 41- 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.2 ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 32 ปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 48.6 รองลงมาสำเร็จการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี และมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 18.2 และร้อยละ 13.2 ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมาประกอบอาชีพรับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 22.6 และประกอบอาชีพพ่อค้า / นักธุรกิจ / กิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 19.4 ตามลำดับ และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.8 รองลงมา มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.1 และมีรายได้ระหว่าง 20,000-40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.3 ตามลำดับ โดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวประมาณ 71,000 บาท นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 29.7 รองลงมาเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากประเทศในกลุ่มทวีปยุโรป คิดเป็นร้อยละ 21.9 และเดินทางมาจากจังหวัดในภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 16.0 ตามลำดับ สำหรับผลการศึกษาเป็นรายพื้นที่ทั้ง 9 ประเภทแหล่งนันทนาการ มีรายละเอียดดังนี้

แหล่งนันทนาการประเภทเกาะ

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางไปเยือนเกาะเสม็ด เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชายร้อยละ 62.0 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 38.0 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.0 และอายุระหว่าง 41- 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.0 ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 33 ปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 19.0 และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 17.0 ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 41.2 รองลงมาประกอบอาชีพพ่อค้า / นักธุรกิจ / กิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 21.6 และประกอบอาชีพ

รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 9.5 ตามลำดับ และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมามีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาท และมีรายได้ระหว่าง 20,000 - 40,000 คิดเป็นร้อยละ 29.0 และร้อยละ 12.0 ตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยของรายได้เท่ากับ 156,185 บาท เนื่องจากเกาะเสม็ดมีจำนวนสัดส่วนของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย เป็นผลให้ค่าเฉลี่ยรายได้ของนักท่องเที่ยวค่อนข้างสูง ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาจากประเทศในกลุ่มทวีปยุโรป คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาเดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 27.0 และเดินทางมาจากจังหวัดในภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทชายหาด

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยือนชายหาดหัวหิน มีสัดส่วนใกล้เคียงกันระหว่างนักท่องเที่ยวเพศชายและเพศหญิง โดยเป็นเพศชายร้อยละ 48.0 และเพศหญิง ร้อยละ 52.0 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมาอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.0 และอายุระหว่าง 41- 50ปี คิดเป็นร้อยละ 13.0 ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 33 ปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 22.0 และสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 18.0 ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมาประกอบอาชีพพ่อค้า/นักธุรกิจ / กิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 27.6 และประกอบอาชีพรับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 12.2 ตามลำดับ และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมามีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาท และมีรายได้ระหว่าง 20,000 - 40,000 คิดเป็นร้อยละ 31.0 และร้อยละ 11.0 ตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยของรายได้เท่ากับ 112,596 บาท เนื่องจากชายหาดหัวหินเป็นแหล่งนันทนาการที่มีจำนวนสัดส่วนของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย เป็นผลให้ค่าเฉลี่ยรายได้ของนักท่องเที่ยวค่อนข้างสูง ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาจากประเทศในกลุ่มทวีปยุโรป คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมาเดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 17.0 และจังหวัดในภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 11.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางไปเขื่อนน้ำตกเอราวัณ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.0 และเพศชายร้อยละ 46.0 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.0 รองลงมามีอายุน้อยกว่า 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.0 และอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.0 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่เท่ากัน โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 27 ปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 41.8 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 19.4 ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับนักท่องเที่ยวที่สำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมาเป็นนักเรียน / นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 24.0 และประกอบอาชีพ รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 21.0 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมามีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาท และมีรายได้ระหว่าง 20,000 - 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.0 และร้อยละ 7.0 ตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยของรายได้เท่ากับ 100,905 บาท ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มาเขื่อนอุทยานแห่งชาติเอราวัณมีสัดส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติใกล้เคียงกับนักท่องเที่ยวชาวไทย ค่าเฉลี่ยรายได้ของนักท่องเที่ยวจึงค่อนข้างสูง ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางมาจากประเทศในกลุ่มทวีปยุโรป คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมาเดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 27.0 และเดินทางมาจากจังหวัดในภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 14.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางไปเขื่อนถ้ำเชียงดาว เป็นเพศชายร้อยละ 55.0 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 45.0 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมามีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.0 และอายุน้อยกว่า 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.0 ซึ่งเป็นสัดส่วนเท่ากับนักท่องเที่ยวที่อายุระหว่าง 41- 50 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 31 ปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมาสำเร็จการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 26.0 และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 8.0 ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับนักท่องเที่ยวที่สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาประกอบอาชีพ รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 29.0 และประกอบอาชีพพ่อค้า / นักธุรกิจ / กิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 21.0 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มี

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมามีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาท และมีรายได้ ระหว่าง 20,000 - 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.0 และร้อยละ 19.0 ตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยของรายได้เท่ากับ 61,473 บาท นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาจาก กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมาเดินทางมาจากประเทศในกลุ่มทวีปยุโรป คิดเป็นร้อยละ 21.0 และเดินทางมาจากจังหวัดในภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 19.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางไปเยือนลำน้ำแควน้อย เป็นเพศชาย ร้อยละ 51.0 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 49.0 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมาอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.0 ซึ่งเป็นสัดส่วนเท่ากับนักท่องเที่ยวที่อายุระหว่าง 41- 50 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 35 ปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมาสำเร็จการศึกษาในมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 14.0 และสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 13.0 ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมาประกอบอาชีพ รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 23.7 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่เท่ากับนักท่องเที่ยวที่ประกอบอาชีพพ่อค้า / นักธุรกิจ / กิจการส่วนตัว และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมามีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.0 และมีรายได้ระหว่าง 20,000 - 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.0 ตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยของรายได้เท่ากับ 46,878 บาท นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 21.0 รองลงมาเดินทางมาจากจังหวัดในภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.0 และเดินทางมาจากประเทศในกลุ่มทวีปยุโรป คิดเป็นร้อยละ 19.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางไปเยือนจุดชมวิวดอยกิ่วลม เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.0 และเป็นเพศชายร้อยละ 48.0 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาอายุระหว่าง 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.0 และมีอายุระหว่าง 41- 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.0 ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 32 ปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62.0 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 18.0 และสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 8.0

โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงมาประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 27.0 และประกอบอาชีพพ่อค้า / นักธุรกิจ / กิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 22.0 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 20,000 - 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.0 และมีรายได้มากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.0 ตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยของรายได้เท่ากับ 25,679 บาท นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาเดินทางมาจากจังหวัดในภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 16.0 และเดินทางมาจากจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของแหล่งนันทนาการ คิดเป็นร้อยละ 15.0 ตามลำดับ เนื่องจากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเยือนจุดชมวิวดอยแก้วมมีจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวชาวไทย ผู้วิจัยจึงไม่ได้ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรนักท่องเที่ยวต่างชาติ ผลการศึกษาจึงไม่ปรากฏแหล่งที่มาของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

แหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางไปเยือนเส้นทางศึกษาธรรมชาติ กม. 33 - จุดจอดรถหนองผักชี เป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.0 และเป็นเพศชายร้อยละ 38.0 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.0 รองลงมาอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.0 และมีอายุระหว่าง 41- 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.0 ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 30 ปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 25.0 และสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 15.0 ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาเป็นนักเรียน / นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.0 และประกอบอาชีพรับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 14.0 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.0 และมีรายได้ระหว่าง 20,000 - 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.0 ตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยของรายได้เท่ากับ 109,886 บาท เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่มาเยือนเส้นทางศึกษาธรรมชาติ กม.33-จุดจอดรถหนองผักชี มีจำนวนของนักท่องเที่ยวต่างชาติมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย อาจเป็นผลให้ค่าเฉลี่ยรายได้ของนักท่องเที่ยวค่อนข้างสูง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาจากประเทศในกลุ่มทวีปยุโรป คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมาเดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 28.0 และเดินทางมาจากจังหวัดในภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 12.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทธรณีสถาน

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางไปเยือนลานหินปุ่ม-ลานหินแตก เป็นเพศชาย ร้อยละ 52.0 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 48.0 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมามีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.0 และมีอายุน้อยกว่า 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.0 ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 29 ปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 21.0 และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 14.0 ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมาเป็นนักเรียน / นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 31.0 และประกอบอาชีพรับราชการ / พนักงาน รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 27.0 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมา มีรายได้มากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.0 และมีรายได้ ระหว่าง 20,000-40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.0 ตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยของรายได้เท่ากับ 20,845 บาท นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมาเดินทางมาจากจังหวัดในภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.0 และเดินทางมาจากจังหวัดที่เป็น ที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 16.0 ตามลำดับ เนื่องนักท่องเที่ยวยุคใหม่ที่มาเยือน ลานหินปุ่ม-ลานหินแตก มีจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวชาวไทย ผู้วิจัยจึง ไม่ได้ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ผลการศึกษาจึงไม่ปรากฏแหล่งที่มา ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำพุร้อน

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางไปเยือนน้ำพุร้อนแม่ฝาง เป็นเพศชาย ร้อยละ 63.0 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 37.0 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมามีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.0 และมีอายุระหว่าง 41- 50 ปี คิดเป็น ร้อยละ 15.0 ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 32 ปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.0 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 12.0 และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 11.0 ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมาประกอบอาชีพรับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 27.0 และประกอบ อาชีพพ่อค้า / นักธุรกิจ / กิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 21.0 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อ

เดือนน้อยกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมามีรายได้ระหว่าง 20,000-40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.0 และมีรายได้มากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.0 ตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยของรายได้เท่ากับ 28,076 บาท นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาเดินทางมาจากจังหวัดที่อื่นเป็นตั้งของแหล่งนันทนาการ คิดเป็นร้อยละ 28.0 และเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากจังหวัดในภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 13.0 ตามลำดับ เนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาเยือนน้ำพุร้อนแม่ฝางมีจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวชาวไทย ผู้วิจัยจึงไม่ได้ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จึงทำให้ผลการศึกษาไม่ปรากฏแหล่งที่มาของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

รายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากรของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษาทั้ง 9 แหล่ง ดังตารางที่ 2 - ตารางที่ 7

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ

เพศ	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ	ธรณี ศึกษา	น้ำพุร้อน	รวม
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
ชาย	62.0	48.0	46.0	55.0	51.0	48.0	38.0	52.0	63.0	51.4
	(62)	(48)	(46)	(55)	(51)	(48)	(38)	(52)	(63)	(463)
หญิง	38.0	52.0	54.0	45.0	49.0	52.0	62.0	48.0	37.0	48.6
	(38)	(52)	(54)	(45)	(49)	(52)	(62)	(48)	(37)	(437)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(900)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามอายุ

อายุ	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ	ธรณี ศึกษา	น้ำพุร้อน	รวม
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
น้อยกว่า 21 ปี	8.0	5.0	14.0	6.0	6.0	10.0	4.0	20.0	14.0	9.7
	(8)	(5)	(14)	(6)	(6)	(10)	(4)	(20)	(14)	(87)
21 - 30 ปี	41.0	47.0	64.0	46.0	32.0	34.0	63.0	44.0	33.0	44.9
	(41)	(47)	(64)	(46)	(32)	(34)	(63)	(44)	(33)	(404)
31 - 40 ปี	27.0	26.0	14.0	35.0	27.0	41.0	20.0	22.0	32.0	27.1
	(27)	(26)	(14)	(35)	(27)	(41)	(20)	(22)	(32)	(244)
41 - 50 ปี	11.0	13.0	6.0	6.0	27.0	14.0	5.0	10.0	15.0	12.2
	(11)	(13)	(6)	(6)	(27)	(14)	(5)	(10)	(15)	(110)
51 - 60 ปี	10.0	7.0	2.0	3.0	4.0	1.0	4.0	3.0	4.0	4.2
	(10)	(7)	(2)	(3)	(4)	(1)	(4)	(3)	(4)	(38)
มากกว่า 60 ปี ขึ้นไป	3.0	2.0	-	1.0	4.0	-	4.0	1.0	2.0	1.9
	(3)	(2)	-	(1)	(4)	-	(4)	(1)	(2)	(19)
รวม	100	100	100	100	100	100	100	100	100	900
	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	33.50	33.28	27.59	31.69	35.76	32.26	30.63	29.15	32.60	31.88
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	11.36	11.01	7.47	8.76	12.29	8.81	10.59	9.90	11.67	10.46

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	ธรณีศึกษา	น้ำพุร้อน	รวม
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
ประถมศึกษา	3.0 (3)	4.0 (4)	1.0 (1)	2.0 (2)	3.0 (3)	2.0 (2)	1.0 (1)	-	2.0 (2)	2.0 (18)
มัธยมศึกษาตอนต้น	2.0 (2)	1.0 (1)	1.0 (1)	1.0 (1)	3.0 (3)	1.0 (1)	2.0 (2)	6.0 (6)	3.0 (3)	2.2 (20)
มัธยมศึกษาตอนปลาย	19.0 (19)	22.0 (22)	19.0 (19)	8.0 (8)	14.0 (14)	5.0 (5)	7.0 (7)	14.0 (14)	11.0 (11)	13.3 (119)
อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า	3.0 (3)	3.0 (3)	2.0 (2)	3.0 (3)	6.0 (6)	4.0 (4)	1.0 (1)	2.0 (2)	12.0 (12)	4.0 (36)
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	11.0 (11)	18.0 (18)	15.0 (15)	8.0 (8)	13.0 (13)	8.0 (8)	15.0 (15)	6.0 (6)	9.0 (9)	11.5 (103)
ปริญญาตรี	45.0 (45)	35.0 (35)	41.0 (41)	52.0 (52)	49.0 (49)	62.0 (62)	49.0 (49)	51.0 (51)	53.0 (53)	48.7 (437)
สูงกว่าปริญญาตรี	17.0 (17)	17.0 (17)	19.0 (19)	26.0 (26)	11.0 (11)	18.0 (18)	25.0 (25)	21.0 (21)	10.0 (10)	18.3 (164)
รวม	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (97.0)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (897)

หมายเหตุ * มีผู้ไม่ตอบแบบสอบถามในข้อนี้จำนวน 3 คน

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ	ธรณี ศึกษา	น้ำพุร้อน	รวม
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	19.6 (19)	12.2 (12)	21.0 (21)	29.0 (29)	23.7 (23)	29.0 (29)	14.3 (14)	27.0 (27)	27.0 (27)	22.6 (201)
พนักงานบริษัทเอกชน	41.2 (40)	36.7 (36)	33.0 (33)	35.0 (35)	43.3 (42)	27.0 (27)	35.7 (35)	33.0 (33)	33.0 (33)	35.3 (314)
พ่อค้า / นักธุรกิจ / กิจการส่วนตัว	21.6 (21)	27.6 (27)	19.0 (19)	21.0 (21)	23.7 (23)	22.0 (22)	13.3 (13)	6.0 (6)	21.0 (21)	19.4 (173)
เกษตรกร	2.1 (2)	1.0 (1)	1.0 (1)	1.0 (1)	-	1.0 (1)	9.2 (9)	-	-	1.7 (15)
นักเรียน / นักศึกษา	14.4 (14)	14.3 (14)	24.0 (24)	14.0 (14)	9.3 (9)	16.0 (16)	18.4 (18)	31.0 (31)	15.0 (15)	17.4 (155)
แม่บ้าน	1.0 (1)	4.1 (4)	2.0 (2)	-	-	-	6.1 (6)	1.0 (1)	2.0 (2)	1.8 (16)
รับจ้าง / ลูกจ้าง	-	-	4.1 (4)	-	-	5.0 (5)	3.1 (3)	2.0 (2)	2.0 (2)	1.8 (16)
รวม	100.0 (97)	100.0 (98)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (97.0)	100.0 (100)	100.0 (98)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (890)

หมายเหตุ * มีผู้ไม่ตอบแบบสอบถามในข้อนี้จำนวน 10 คน

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามรายได้

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ	ธรณี สถาน	น้ำพุร้อน	รวม
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
น้อยกว่า 20,000 บาท	29.0 (29)	31.0 (31)	33.0 (33)	28.0 (28)	33.0 (33)	46.0 (46)	31.0 (31)	58.0 (58)	51.0 (51)	37.8 (340)
20,000 – 40,000 บาท	12.0 (12)	11.0 (11)	7.0 (7)	19.0 (19)	15.0 (15)	26.0 (26)	12.0 (12)	12.0 (12)	24.0 (24)	15.3 (138)
มากกว่า 40,000 – 60,000 บาท	5.0 (5)	6.0 (6)	6.0 (6)	8.0 (8)	3.0 (3)	6.0 (6)	4.0 (4)	5.0 (5)	5.0 (5)	5.3 (48)
มากกว่า 60,000 – 80,000 บาท	4.0 (4)	3.0 (3)	4.0 (4)	4.0 (4)	1.0 (1)	3.0 (3)	1.0 (1)	2.0 (2)	-	2.4 (22)
มากกว่า 80,000 – 100,000 บาท	2.0 (2)	5.0 (5)	4.0 (4)	2.0 (2)	5.0 (5)	1.0 (1)	5.0 (5)	2.0 (2)	1.0 (1)	3.0 (27)
มากกว่า 100,000 บาท	48.0 (48)	44.0 (44)	46.0 (46)	39.0 (39)	43.0 (43)	18.0 (18)	47.0 (47)	21.0 (21)	19.0 (19)	36.1 (325)
รวม	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (900)
ค่าเฉลี่ย (X)	156,185.10	112,596.60	100,905.50	61,473.57	40,878.77	25,679.40	109,886.20	20,845.44	28,076.51	71,687.12
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	468,189.12	273,334.79	326,515.86	100,476.34	61,821.00	23,260.46	246,878.71	20,371.72	48,268.00	230,254.58

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามที่อยู่ปัจจุบัน

ที่อยู่ปัจจุบัน	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	ธรณี ศึกษา	น้ำพุร้อน	รวม
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
จังหวัดที่ตั้งของแหล่งนันทนาการ	-	7.0 (7)	6.0 (6)	4.0 (4)	4.0 (4)	15.0 (15)	5.0 (5)	16.0 (16)	28.0 (28)	9.4 (85)
กรุงเทพมหานคร	27.0 (27)	17.0 (17)	27.0 (27)	32.0 (32)	21.0 (21)	41.0 (41)	28.0 (28)	36.0 (36)	38.0 (38)	29.7 (267)
จังหวัดในภาคกลาง	10.0 (10)	11.0 (11)	14.0 (14)	19.0 (19)	20.0 (20)	16.0 (16)	12.0 (12)	34.0 (34)	8.0 (8)	16.0 (144)
จังหวัดในภาคตะวันตก	-	5.0 (5)	1.0 (1)	-	1.0 (1)	3.0 (3)	-	-	-	1.1 (10)
จังหวัดในภาคตะวันออก	7.0 (7)	2.0 (2)	-	1.0 (1)	8.0 (8)	5.0 (5)	-	7.0 (7)	8.0 (8)	4.2 (38)
จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.0 (3)	6.0 (6)	1.0 (1)	2.0 (2)	4.0 (4)	2.0 (2)	4.0 (4)	2.0 (2)	4.0 (4)	3.1 (28)
จังหวัดในภาคเหนือ	2.0 (2)	1.0 (1)	-	2.0 (2)	-	12.0 (12)	-	2.0 (2)	13.0 (13)	3.6 (32)
จังหวัดในภาคใต้	1.0 (1)	1.0 (1)	1.0 (1)	-	2.0 (2)	6.0 (6)	1.0 (1)	3.0 (3)	1.0 (1)	1.8 (16)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ที่อยู่ปัจจุบัน	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	ธรณี สถาน	น้ำพุร้อน	รวม
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
ประเทศในกลุ่มทวีปเอเชีย	4.0	2.0	4.0	5.0	3.0	-	3.0	-	-	2.3
	(4)	(2)	(4)	(5)	(3)		(3)			(21)
ประเทศในกลุ่มทวีปอเมริกา	3.0	4.0	7.0	8.0	13.0	-	5.0	-	-	4.4
	(3)	(4)	(7)	(8)	(13)		(5)			(40)
ประเทศในกลุ่มทวีปยุโรป	41.0	42.0	32.0	21.0	19.0	-	42.0	-	-	21.9
	(41)	(42)	(32)	(21)	(19)		(42)			(197)
ประเทศในกลุ่มทวีปออสเตรเลีย	2.0	2.0	7.0	5.0	5.0	-	-	-	-	2.3
	(2)	(2)	(7)	(5)	(5)					(21)
ประเทศในกลุ่มทวีปแอฟริกา	-	-	-	1.0	-	-	-	-	-	1.0
				(1)						(1)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(900)

ตอนที่ 2 ประสพการณ์ในการไปเยือนพื้นที่ ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง ระยะเวลาการประกอบกิจกรรมนันทนาการ รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวกระทำและประสพการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวพึงปรารถนา

ประสพการณ์ในการไปเยือนพื้นที่ ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง ระยะเวลาการประกอบกิจกรรมนันทนาการ และรูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวกระทำ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสพการณ์ในการไปเยือนพื้นที่ ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทางได้แก่ ประเภทกลุ่ม พาหนะเดินทาง จำนวนสมาชิก แหล่งที่ให้ข้อมูล ระยะเวลาที่ใช้ประกอบกิจกรรมนันทนาการ รูปแบบกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยว โดยภาพรวมพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการ อันเป็นพื้นที่ศึกษามาก่อน คิดเป็นร้อยละ 67.0 รองลงมาเคยเดินทางมาเยือน มากกว่า 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.3 และเคยเดินทางมาเยือน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.7 โดยประเภทกลุ่มเดินทางที่มีจำนวนมากที่สุดคือ กลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 50.3 รองลงมาคือ กลุ่มครอบครัว และกลุ่มผสมระหว่างเพื่อนและครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 21.2 และร้อยละ 12.1 ตามลำดับ จำนวนสมาชิกในกลุ่มโดยส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกมากกว่า 9 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 และมีจำนวนสมาชิกอยู่ระหว่าง 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 ตามลำดับ และพาหนะที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้เดินทางมากที่สุดคือ รถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 42.1 รองลงมาคือรถรับจ้างไม่ประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 24.9 และรถรับจ้างประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 12.1 ตามลำดับ

สำหรับแหล่งที่ให้ข้อมูลในการเดินทางที่นักท่องเที่ยวได้รับมากที่สุดคือเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 47.9 รองลงมาคือ นิตยสารและวารสาร คิดเป็นร้อยละ 24.1 และญาติพี่น้องคิดเป็นร้อยละ 14.6 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมนันทนาการประมาณ 1-2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมาใช้เวลาประกอบกิจกรรม 3-4 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 36.3 และใช้เวลาน้อยกว่า 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 10.7 ตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวใช้ประกอบกิจกรรมนันทนาการเท่ากับ 2.45 ชั่วโมง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่พักค้าง คิดเป็นร้อยละ 56.8 รองลงมาพักค้าง 1 คืน และพักค้างมากกว่า 1 คืน คิดเป็นร้อยละ 22.4 และร้อยละ 20.8 ตามลำดับ สำหรับรูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวกระทำ ซึ่งสามารถตอบได้ในทุกกิจกรรมที่กระทำนั้น พบว่ากิจกรรมส่วนใหญ่ที่นักท่องเที่ยวกระทำมากที่สุด คือ การถ่ายภาพ

คิดเป็นร้อยละ 70.3 รองลงมาคือ การเดินชมทัศนียภาพ คิดเป็นร้อยละ 64.0 และการพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ คิดเป็นร้อยละ 50.0 ตามลำดับ สำหรับผลการศึกษาเป็นรายพื้นที่ทั้ง 9 แห่ง มีรายละเอียดดังนี้

แหล่งนันทนาการประเภทเกาะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนเกาะเสม็ด ส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาเยือน คิดเป็นร้อยละ 65.0 รองลงมาเคยเดินทางมาเยือนมากกว่า 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 23.0 และเคยมาเยือน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.0 โดยส่วนใหญ่เดินทางมาเป็นกลุ่มเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมาคือกลุ่มครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 28.0 จำนวนสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาที่มีจำนวนสมาชิก 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน และพาหนะที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้เดินทางมากที่สุดคือ เรือโดยสารประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 78.0 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมาได้รับข้อมูลจากนิตยสาร/วารสาร คิดเป็นร้อยละ 19.0 และส่วนใหญ่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมนันทนาการประมาณ 3-4 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 57.0 รวมทั้งส่วนใหญ่พักค้างมากกว่า 1 คืน คิดเป็นร้อยละ 51.8 รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กระทำมากที่สุดคือ การเล่นน้ำทะเล คิดเป็นร้อยละ 64.0 รองลงมาคือการถ่ายภาพ คิดเป็นร้อยละ 53.0 และการดำน้ำดูปะการังน้ำตื้น คิดเป็นร้อยละ 49.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทชายหาด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนชายหาดหัวหิน ส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาเยือน คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาเคยเดินทางมาเยือนมากกว่า 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.0 และเคยมาเยือน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.0 โดยส่วนใหญ่เดินทางมาเป็นกลุ่มเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาคือกลุ่มครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 31.0 สำหรับจำนวนสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 รองลงมาที่มีจำนวนสมาชิก 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และพาหนะที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้เดินทางมากที่สุดคือ รถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 30.0 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมาได้รับข้อมูลจากนิตยสาร/วารสาร คิดเป็นร้อยละ 24.0 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมนันทนาการประมาณ 3-4 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 57.0 และส่วนใหญ่พักค้างมากกว่า 1 คืน คิดเป็นร้อยละ 63.0 รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กระทำ

มากที่สุดคือ การพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ คิดเป็นร้อยละ 71.0 รองลงมาก็คือการเดินชมทัศนียภาพ คิดเป็นร้อยละ 60.0 และเล่นน้ำทะเล คิดเป็นร้อยละ 52.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเขื่อนน้ำตกเอราวัณ ส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาเขื่อน คิดเป็นร้อยละ 66.0 รองลงมาเคยเดินทางมาเขื่อนมากกว่า 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.0 และเคยมาเขื่อน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.0 และเดินทางมาเป็นกลุ่มเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาก็คือเดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 26.0 สำหรับจำนวนสมาชิกในกลุ่มโดยส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมามีจำนวนสมาชิก 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 และพาหนะที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้เดินทางมากที่สุดคือ รถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 41.0 นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาได้รับข้อมูลจากนิตยสาร/วารสาร คิดเป็นร้อยละ 34.0 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมนันทนาการประมาณ 3-4 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 45.0 และส่วนใหญ่ไม่พักค้าง คิดเป็นร้อยละ 93.0 รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กระทำมากที่สุดคือ เล่นน้ำตก คิดเป็น ร้อยละ 78.0 รองลงมาก็คือการถ่ายภาพ คิดเป็นร้อยละ 75.0 และเดินชมทัศนียภาพ คิดเป็นร้อยละ 69.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเขื่อนถ้ำเชียงดาว ส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาเขื่อน คิดเป็นร้อยละ 86.0 และเคยมาเขื่อน 1 ครั้ง และมากกว่า 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.7 ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากัน โดยเดินทางมาในลักษณะกลุ่มเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาก็คือเดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 24.0 สำหรับจำนวนสมาชิกในกลุ่มโดยส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมามีจำนวนสมาชิกมากกว่า 9 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 และพาหนะที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้เดินทางมากที่สุดคือ รถรับจ้างไม่ประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 42.0 นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาได้รับข้อมูลจากนิตยสาร/วารสาร คิดเป็นร้อยละ 31.0 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมนันทนาการประมาณ 1-2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 53.0 และส่วนใหญ่ไม่พักค้าง คิดเป็นร้อยละ 88.0 รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กระทำมากที่สุดคือ

การเที่ยวชมถ้ำ คิดเป็นร้อยละ 86.0 รองลงมาคือการถ่ายภาพ คิดเป็นร้อยละ 65.0 และเดินชมทัศนียภาพ คิดเป็นร้อยละ 56.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนลำน้ำแควน้อย ส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาเยือน คิดเป็นร้อยละ 71.0 รองลงมาเคยมาเยือนมากกว่า 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.0 และเคยมาเยือน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.0 โดยส่วนใหญ่เดินทางมาเป็นกลุ่มเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.0 รองลงมาคือเดินทางในลักษณะกลุ่มครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 20.0 สำหรับจำนวนสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่มากกว่า 9 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 รองลงมามีจำนวนสมาชิกระหว่าง 1-3 คน และจำนวนสมาชิกระหว่าง 4-6 คิดเป็นร้อยละ 29.0 ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากัน และพาหนะที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้เดินทางมากที่สุดคือ รถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 51.0 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาได้รับข้อมูลจากญาติพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 19.0 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมนันทนาการประมาณ 3-4 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 50.0 และส่วนใหญ่ไม่พักค้าง คิดเป็นร้อยละ 67.0 รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กระทำมากที่สุดคือ การถ่ายภาพ คิดเป็นร้อยละ 65.0 รองลงมาคือการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 62.0 และเดินชมทัศนียภาพ คิดเป็นร้อยละ 60.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนจุดชมวิวดอยกิ่วลม ส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาเยือน คิดเป็นร้อยละ 66.0 รองลงมาเคยมาเยือนมากกว่า 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.0 และเคยมาเยือน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.0 โดยส่วนใหญ่เดินทางมาในลักษณะกลุ่มเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมาคือเดินทางในลักษณะกลุ่มครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 31.0 สำหรับจำนวนสมาชิกในกลุ่มโดยส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมามีจำนวนสมาชิกมากกว่า 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 และพาหนะที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้เดินทางมากที่สุดคือ รถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 67.0 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมาได้รับข้อมูลจากนิตยสาร / วารสาร คิดเป็นร้อยละ 36.0 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมนันทนาการประมาณ 1-2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 74.0 และส่วนใหญ่ไม่พักค้าง คิดเป็นร้อยละ 53.0 รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กระทำ

มากที่สุดคือ การถ่ายภาพ คิดเป็นร้อยละ 91.0 รองลงมาคือการเดินทางชมทัศนียภาพ คิดเป็นร้อยละ 76.0 และพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ คิดเป็นร้อยละ 43.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนเส้นทางศึกษาธรรมชาติ กิโลเมตร 33 - จุดจอดรถหนองผักชี ส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาเยือน คิดเป็นร้อยละ 79.0 รองลงมาเคยมาเยือนมากกว่า 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.0 และเคยมาเยือน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.0 โดยส่วนใหญ่เดินทางมาลักษณะกลุ่มเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.0 รองลงมาคือเดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 25.0 สำหรับจำนวนสมาชิกในกลุ่มโดยส่วนใหญ่มีจำนวนมากกว่า 9 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมามีจำนวนสมาชิกอยู่ระหว่าง 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 และพาหนะที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้เดินทางมากที่สุดคือ รถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาคือรถรับจ้างไม่ประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 30.0 นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาได้รับข้อมูลจากนิตยสาร / วารสาร คิดเป็นร้อยละ 23.0 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมนันทนาการประมาณ 3-4 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 57.0 และส่วนใหญ่ไม่พักค้าง คิดเป็นร้อยละ 49.0 รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กระทำมากที่สุดคือ เดินป่า คิดเป็นร้อยละ 81.0 รองลงมาคือ การถ่ายภาพ คิดเป็นร้อยละ 67.0 และการเดินทางชมทัศนียภาพ คิดเป็นร้อยละ 63.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทธรณีศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนลานหินปุ่ม-ลานหินแตก ส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาเยือน คิดเป็นร้อยละ 63.0 รองลงมาเคยเดินทางมาเยือนมากกว่า 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 23.0 และเคยมาเยือน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.0 โดยส่วนใหญ่เดินทางมาลักษณะกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 72.0 รองลงมาคือเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัว และกลุ่มผสมระหว่างกลุ่มเพื่อนและครอบครัว ในสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 12.0 สำหรับจำนวนสมาชิกในกลุ่มโดยส่วนใหญ่มีจำนวนมากกว่า 9 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมามีจำนวนสมาชิกอยู่ระหว่าง 7-9 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 และพาหนะที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้เดินทางมากที่สุดคือ รถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 56.0 รองลงมาคือรถรับจ้างไม่ประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 39.0 นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 63.0 รองลงมาได้รับข้อมูลจากนิตยสาร / วารสาร คิดเป็นร้อยละ 18.0 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาประกอบกิจกรรม

นันทนาการประมาณ 1-2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 63.0 และส่วนใหญ่พักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กระทำมากที่สุดคือ การถ่ายภาพ คิดเป็นร้อยละ 86.0 รองลงมาคือ การเดินชมทัศนียภาพ คิดเป็น ร้อยละ 79.0 และการพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ คิดเป็นร้อยละ 44.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำพุร้อน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนน้ำพุร้อนแม่ฝาง ส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาเยือน คิดเป็นร้อยละ 61.0 รองลงมาเคยเดินทางมาเยือนมากกว่า 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมาเคยมาเยือนมากกว่า 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 30.0 และเคยมาเยือน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.0 โดยส่วนใหญ่เดินทางมาลี้ภัยกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมาคือเดินทางมาเป็นกลุ่มครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 28.0 สำหรับจำนวนสมาชิกในกลุ่มโดยส่วนใหญ่มีจำนวนมากกว่า 9 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมามีจำนวนสมาชิกอยู่ระหว่าง 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 และพาหนะที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้เดินทางมากที่สุดคือ รถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 53.0 รองลงมาคือรถรับจ้างไม่ประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 28.0 นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 57.0 รองลงมาได้รับข้อมูลญาติพี่น้อง และจากนิตยสาร / วารสาร คิดเป็นร้อยละ 16.0 เป็นสัดส่วนที่เท่ากัน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมนันทนาการประมาณ 1-2 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 62.0 และส่วนใหญ่ไม่พักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 82.0 รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กระทำมากที่สุดคือ การถ่ายภาพ คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมาคือการเดินทางชมทัศนียภาพ คิดเป็นร้อยละ 68.0 และการพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ คิดเป็นร้อยละ 44.0

รายละเอียดเกี่ยวกับประสบการณ์ในการไปเยือนพื้นที่ ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทางระยะเวลาประกอบกิจกรรมนันทนาการและรูปแบบกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยวทั้ง 9 พื้นที่ ปรากฏดังตารางที่ 8 ถึงตารางที่ 14

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามประสบการณ์ในการไปเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติอันเป็นที่ศึกษา

ประสบการณ์ในการไปเยือน	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	ธรณี ศึกษา	น้ำพุร้อน	รวม
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
ไม่เคย	65.0 (65)	46.0 (46)	66.0 (66)	86.0 (86)	71.0 (71)	66.0 (66)	79.0 (79)	63.0 (63)	61.0 (61)	67.0 (603)
1 ครั้ง	12.0 (12)	14.0 (14)	8.0 (8)	7.0 (7)	10.0 (10)	14.0 (14)	8.0 (8)	14.0 (14)	9.0 (9)	10.7 (96)
มากกว่า 1 ครั้ง	23.0 (23)	40.0 (40)	26.0 (26)	7.0 (7)	19.0 (19)	20.0 (20)	13.0 (13)	23.0 (23)	30.0 (30)	22.3 (201)
รวม	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100.0)	100.0 (100)	100.0 (100)	100 (100.0)	100.0 (100)	100.0 (900)
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	1.04	2.99	1.25	0.26	0.75	1.15	1.16	0.87	3.23	1.41
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	2.20	6.05	2.82	0.73	1.70	5.05	5.30	1.58	9.27	4.72

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง

พาหนะที่ใช้เดินทาง	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	ธรณีสถาน	น้ำพุร้อน	รวม
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
เดินเท้า	-	27.0 (27)	1.0 (1)	2.0 (2)	-	-	10.0 (10)	3.0 (3)	-	4.8 (43)
จักรยาน	-	-	-	1.0 (1)	-	-	-	-	-	1.0 (1)
จักรยานยนต์	-	8.0 (8)	8.0 (8)	5.0 (5)	-	2.0 (2)	-	-	13.0 (13)	4.0 (36)
รถรับจ้างประจำทาง	-	21.0 (21)	30.0 (30)	14.0 (14)	19.0 (19)	4.0 (4)	19.0 (19)	1.0 (1)	1.0 (1)	12.1 (109)
รถรับจ้างไม่ประจำทาง	-	14.0 (14)	19.0 (19)	42.0 (42)	26.0 (26)	26.0 (26)	30.0 (30)	39.0 (39)	28.0 (28)	24.9 (224)
รถยนต์ส่วนตัว	-	30.0 (30)	41.0 (41)	35.0 (35)	51.0 (51)	67.0 (67)	41.0 (41)	56.0 (56)	58.0 (58)	42.1 (379)
เรือโดยสารประจำทาง	78.0 (78)	-	-	1.0 (1)	3.0 (3)	1.0 (1)	-	-	-	9.2 (83)
เรือโดยสารไม่ประจำทาง	22.0 (22)	-	-	-	1 (1.0)	-	-	-	-	2.6 (23)
รวม	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (900)

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามจำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทาง

จำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทาง	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	ธรณี สถาน	น้ำพุร้อน	รวม
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
1 - 3 คน	37.0 (37)	65.0 (65)	39.0 (39)	30.0 (30)	29.0 (29)	36.0 (36)	20.0 (20)	12.0 (12)	23.0 (23)	32.3 (291)
4 - 6 คน	38.0 (38)	20.0 (20)	24.0 (24)	24.0 (24)	29.0 (29)	29.0 (29)	28.0 (28)	14.0 (14)	26.0 (26)	25.8 (232)
7 - 9 คน	12.0 (12)	4.0 (4)	11.0 (11)	20.0 (20)	11.0 (11)	5.0 (5)	11.0 (11)	24.0 (24)	19.0 (19)	13.0 (117)
มากกว่า 9 คน	13.0 (13)	11.0 (11)	26.0 (26)	26.0 (26)	31.0 (31)	30.0 (30)	41.0 (41)	50.0 (50)	32.0 (32)	28.9 (260)
รวม	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100.0)	100.0 (100)	100.0 (100.0)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (900)
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	5.96	5.98	9.13	9.02	10.72	7.35	10.01	19.83	13.06	10.11
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	5.79	12.51	14.74	10.30	15.37	8.39	19.96	22.12	22.61	15.09

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ประกอบกิจกรรมนันทนาการ

ระยะเวลาที่ใช้ ประกอบกิจกรรมนันทนาการ	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ	ธรณี สถาน	น้ำพุร้อน	รวม
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	4.0	2.0	2.0	40.0	2.0	19.0	2.0	11.0	14.0	10.7
	(4)	(2)	(2)	(40)	(2)	(19)	(2)	(11)	(14)	(96)
1-2 ชั่วโมง	16.0	19.0	34.0	53.0	37.0	74.0	31.0	63.0	62.0	43.3
	(16)	(19)	(34)	(53)	(37)	(74)	(31)	(63)	(62)	(389)
มากกว่า 2-4 ชั่วโมง	57.0	57.0	45.0	5.0	50.0	6.0	57.0	26.0	23.0	36.3
	(57)	(57)	(45)	(5)	(50)	(6)	(57)	(26)	(23.0)	(326)
มากกว่า 4 ชั่วโมง	23.0	22.0	19.0	2.0	11.0	1.0	10.0	-	1.0	9.7
	(23)	(22)	(19)	(2)	(11)	(1)	(10)		(1)	(87)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(900)
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	3.53	3.55	3.18	1.09	2.88	1.41	3.00	1.76	1.71	2.46
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	1.31	1.46	1.53	1.45	1.31	1.16	1.29	0.84	1.03	1.56

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะของการพักผ่อนในบริเวณแหล่งนันทนาการ

ระยะเวลาการพักผ่อน	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	ธรณีสถาน	น้ำพุร้อน	รวม
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)
ไม่พักผ่อน	33.0	24.0	93.0	88.0	67.0	53.0	49.0	22.0	82.0	56.8
	(33)	(24)	(93)	(88)	(67)	(53)	(49)	(22.0)	(82)	(511)
พักผ่อน 1 คืน	16.0	13.0	5.0	4.0	26.0	45.0	37.0	47.0	9.0	22.4
	(16)	(13)	(5)	(4)	(26)	(45)	(37)	(47)	(9)	(202)
พักผ่อนมากกว่า 1 คืน ขึ้นไป	51.0	63.0	2.0	8.0	7.0	2.0	14.0	31.0	9.0	20.8
	(51)	(63)	(2)	(8)	(7)	(2)	(14)	(31)	(9)	(187)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(900)
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	2.80	7.71	0.09	0.26	0.45	0.51	0.67	1.13	0.31	1.54
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	3.38	3.83	0.35	0.79	0.80	0.61	0.76	0.79	0.76	7.45

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทแหล่งที่ให้ข้อมูลในการเดินทางไปเยือนแหล่งนันทนาการ

ประเภท แหล่งข้อมูล	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ																			
	เกาะ		ชายหาด		น้ำตก		ถ้ำ		ลำน้ำ		จุดชมวิว		เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ		ธรณีศึกษา		น้ำพุร้อน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อนชักชวน																				
ได้รับ	48	48.0	47	47.0	46	46.0	35	35.0	45	45.0	49	49.0	41	41.0	63	63.0	57	57.0	431	47.9
ไม่ได้รับ	52	52.0	53	53.0	54	54.0	65	65.0	55	55.0	51	51.0	59	59.0	37	37.0	43	43.0	469	52.1
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
ญาติพี่น้องชักชวน																				
ได้รับ	20	20.0	20	20.0	9	9.0	6	6.0	19	19.0	19	19.0	8	8.0	14	14.0	16	16.0	131	14.6
ไม่ได้รับ	80	80.0	80	80.0	91	91.0	94	94.0	81	81.0	81	81.0	92	92.0	86	86.0	84	84.0	769	85.4
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
โทรทัศน์																				
ได้รับ	-	-	4	4.0	1	1.0	9	9.0	6	6.0	6	6.0	2	2.0	4	4.0	4	4.0	36	4.0
ไม่ได้รับ	100	100.0	96	96.0	99	99.0	91	91.0	94	94.0	94	94.0	98	98.0	96	96.0	96	96.0	864	96.0
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ประเภท แหล่งข้อมูล	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ																			
	เกาะ		ชายหาด		น้ำตก		ถ้ำ		ลำน้ำ		จุดชมวิว		เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ		ธรณีศึกษา		น้ำพุร้อน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วิทย์																				
ได้รับ	1	1.0	-	-	-	-	1	1.0	-	-	3	3.0	1	1.0	1	1.0	2	2.0	9	1.0
ไม่ได้รับ	99	99.0	1000	1000	1000	1000	99	99.0	100	1000	97	97.0	99	99.0	99	99.0	98	98.0	891	99.0
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
หนังสือพิมพ์																				
ได้รับ	2	2.0	3	3.0	1	1.0	-	-	-	-	5	5	2	2.0	2	2.0	2	2	17	1.9
ไม่ได้รับ	98	98.0	97	97.0	99	99.0	100	1000	100	1000	95	95.0	98	98.0	98	98.0	98	98.0	883	98.1
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
นิตยสาร / วารสาร																				
ได้รับ	19	19.0	24	24.0	34	34.0	31	31.0	16	16.0	36	36.0	23	23.0	18	18.0	16	16.0	217	24.1
ไม่ได้รับ	81	81.0	76	76.0	66	66.0	69	69.0	84	84.0	64	64.0	77	77.0	82	82.0	84	84.0	683	75.9
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ประเภทแหล่งข้อมูล	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ																			
	เกาะ		ชายหาด		น้ำตก		ถ้ำ		ลำน้ำ		จุดชมวิว		เส้นทางศึกษาธรรมชาติ		ธรณีศึกษา		น้ำพุร้อน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อินเทอร์เน็ต																				
ได้รับ	9	9.0	8	8.0	6	6.0	13	13.0	13	13.0	19	19.0	8	8.0	14	14.0	6	6.0	96	10.7
ไม่ได้รับ	91	91.0	92	92.0	94	94.0	87	87.0	87	87.0	81	81.0	92	92.0	86	86.0	94	94.0	804	89.3
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
คู่มือแนะนำแหล่ง																				
ท่องเที่ยว	8	8.0	4	4.0	6	6.0	4	4.0	3	3.0	3	3.0	16	16.0	4	4.0	9	9.0	57	6.3
ได้รับ	92	92.0	96	96.0	94	94.0	96	96.0	97	97.0	97	97.0	84	84.0	96	96.0	91	91.0	843	93.7
ไม่ได้รับ																				
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
บริษัทนำเที่ยว																				
ได้รับ	4	4.0	2	2.0	9	9.0	19	19.0	3	3.0	2	2.0	8	8.0	-	-	-	-	47	5.2
ไม่ได้รับ	96	96.0	98	98.0	91	91.0	81	81.0	97	97.0	98	98.0	92	92.0	100	100.0	100	100.0	853	84.8
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ประเภทแหล่งข้อมูล	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ																			
	เกาะ		ชายหาด		น้ำตก		ถ้ำ		ลำน้ำ		จุดชมวิว		เส้นทางศึกษาธรรมชาติ		ธรณีสถาน		น้ำพุร้อน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การท่องเที่ยว																				
แห่งประเทศไทย																				
ได้รับ	-	-	-	-	-	-	2	2.0	1	1.0	2	2.0	2	2.0	1	1.0	-	-	8	0.9
ไม่ได้รับ	100	100.0	100	100.0	100	100.0	98	98.0	99	99.0	98	98.0	98	98.0	99	99.0	100	100.0	892	99.1
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
โรงแรม/เกสต์เฮาส์																				
ได้รับ	5	0.5	1	1.0	1	1.0	4	4.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	1.2
ไม่ได้รับ	95	95.0	99	99.0	99	99.0	96	96.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	889	98.8
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามรูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวกระทำ

ประเภทกิจกรรม นันทนาการ	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ																			
	เกาะ		ชายหาด		น้ำตก		ถ้ำ		ลำน้ำ		จุดชมวิว		เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ		ธรณีพิสัยฐาน		น้ำพุร้อน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เดินป่า																				
ทำ	-	-	-	-	54	54.0	-	-	-	-	-	-	81	81.0	9	9.0	-	-	144	16.0
ไม่ได้ทำ	100	100.0	100	100.0	46	46.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	19	19.0	91	91.0	100	100.0	756	84.0
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
ตั้งแคมป์พักแรม																				
ทำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	9.0	-	-	9	1.0
ไม่ได้ทำ	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	91	91.0	100	100.0	891	99.0
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
ถ่ายภาพ																				
ทำ	53	53.0	50	50.0	75	75.0	65	65.0	76	76.0	91	91.0	67	67.0	86	86.0	70	70.0	633	70.3
ไม่ได้ทำ	47	47.0	50	50.0	25	25.0	35	35.0	24	24.0	9	9.0	33	33.0	14	14.0	30	30.0	267	29.7
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเภทกิจกรรม นันทนาการ	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ																					
	เกาะ		ชายหาด		น้ำตก		ถ้ำ		ลำน้ำ		จุดชมวิว		เส้นทางศึกษาธรรมชาติ		ธรณีถิ่นฐาน		น้ำพุร้อน		รวม			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เล่นน้ำตก																						
ทำ	-	-	-	-	78	78.0	-	-	32	32.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	790	87.3	
ไม่ได้ทำ	100	100.0	100	100.0	22	22.0	100	100.0	68	68.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	110	12.3
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
พายเรือ																						
ทำ	4	4.0	-	-	2	2.0	-	-	1	1.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	0.8	
ไม่ได้ทำ	96	96.0	100	100.0	98	98.0	100	100.0	99	99.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	893	99.2
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
ส่องแพ																						
ทำ	-	-	-	-	-	-	-	-	62	62.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	62	6.9	
ไม่ได้ทำ	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	38	38.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	838	93.1
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเภทกิจกรรม นันทนาการ	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ																					
	เกาะ		ชายหาด		น้ำตก		ถ้ำ		ลำน้ำ		จุดชมวิว		เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ		ธรณีพิสัยฐาน		น้ำพุร้อน		รวม			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
อาบแดด																						
ทำ	46	46.0	36	36.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	82	9.1	
ไม่ได้ทำ	54	54.0	64	64.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	818	90.9
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
กีฬาชายหาด																						
ทำ	22	22.0	15	15.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	37	4.1	
ไม่ได้ทำ	78	78.0	85	85.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	863	95.9
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
ดูนก																						
ทำ	2	2.0	-	-	10	10.0	-	-	1	1.0	6	6.0	61	61.0	12	12.0	11	11.0	103	11.4		
ไม่ได้ทำ	98	98.0	100	100.0	90	90.0	100	100.0	99	99.0	94	94.0	39	39.0	88	88.0	89	89.0	797	88.6		
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเภทกิจกรรม นันทนาการ	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ																			
	เกาะ		ชายหาด		น้ำตก		ถ้ำ		ลำน้ำ		จุดชมวิว		เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ		ธรณีพิสัยฐาน		น้ำพุร้อน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เดินชมทัศนียภาพ																				
ทำ	45	45.0	60	60.0	69	69.0	56	56.0	60	60.0	76	76.0	63	63.0	79	79.0	68	68.0	576	64.0
ไม่ได้ทำ	55	55.0	40	40.0	31	31.0	44	44.0	40	40.0	24	24.0	37	37.0	21	21.0	32	32.0	324	36.0
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
ปิกนิก																				
ทำ	15	15.0	14	14.0	25	25.0	-	-	10	10.0	-	-	1	1.0	2	2.0	26	26.0	93	10.3
ไม่ได้ทำ	85	85.0	86	86.0	75	75.0	100	100.0	90	90.0	100	100.0	99	99.0	98	98.0	74	74.0	807	89.7
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
พักผ่อนใน																				
บรรยากาศที่สงบ																				
ทำ	70	70.0	71	71.0	46	46.0	34	34.0	56	56.0	43	43.0	42	42.0	44	44.0	44	44.0	450	50.0
ไม่ได้ทำ	30	30.0	29	29.0	54	54.0	66	66.0	44	44.0	57	57.0	58	58.0	56	56.0	56	56.0	450	50.0
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเภทกิจกรรม นันทนาการ	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ																					
	เกาะ		ชายหาด		น้ำตก		ถ้ำ		ลำน้ำ		จุดชมวิว		เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ		ธรณีพิสัยฐาน		น้ำพุร้อน		รวม			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เที่ยวถ้ำ																						
ทำ	-	-	-	-	-	-	86	86.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	86	9.6	
ไม่ได้ทำ	100	100.0	100	100.0	100	100.0	14	14.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	814	90.4
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
กีฬาทางน้ำ																						
ทำ	6	6.0	1	1.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	0.8	
ไม่ได้ทำ	94	94.0	99	99.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	893	99.2
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
ดำน้ำดูปะการังน้ำลึก																						
ทำ	5	5.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	0.6	
ไม่ได้ทำ	95	95.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	895	99.4
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเภทกิจกรรม นันทนาการ	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ																					
	เกาะ		ชายหาด		น้ำตก		ถ้ำ		ลำน้ำ		จุดชมวิว		เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ		ธรณีพิสัยฐาน		น้ำพุร้อน		รวม			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ว่ายน้ำ																						
ทำ	71	71.0	46	46.0	9	09	-	-	15	15.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	141	15.7
ไม่ได้ทำ	29	29.0	54	54.0	91	91.0	100	100.0	85	85.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	759	84.3
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
ส่องสัตว์																						
ทำ	-	-	-	-	1	1.0	-	-	1	1.0	-	-	57	57.0	4	4.0	-	-	-	-	63	7.0
ไม่ได้ทำ	100	100.0	100	100.0	99	99.0	100	100.0	99	99.0	100	100.0	43	43.0	96	96.0	100	100.0	100	100.0	837	93.0
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
ศึกษาธรรมชาติ																						
ทำ	11	11.0	15	15.0	17	17.0	25	25.0	11	11.0	26	26.0	45	45.0	43	43.0	28	28.0	221	24.6		
ไม่ได้ทำ	89	89.0	85	85.0	83	83.0	75	75.0	89	89.0	74	74.0	55	55.0	57	57.0	72	72.0	679	75.4		
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0		

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเภทกิจกรรม นันทนาการ	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ																					
	เกาะ		ชายหาด		น้ำตก		ถ้ำ		ลำน้ำ		จุดชมวิว		เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ		ธรณีพิสัยฐาน		น้ำพุร้อน		รวม			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ปีนเขา / ไต่หน้าผา																						
ทำ	-	-	-	-	2	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	02	
ไม่ได้ทำ	100	100.0	100	100.0	98	98.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	898	99.8
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
ตกปลา																						
ทำ	10	10.0	-	-	-	-	-	-	2	2.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	1.3	
ไม่ได้ทำ	90	90.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	98	98.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	888	98.7
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0
เล่นน้ำทะเล																						
ทำ	64	64.0	52	52.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116	12.9	
ไม่ได้ทำ	36	36.0	48	48.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	784	87.1
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเภทกิจกรรม นันทนาการ	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ																				
	เกาะ		ชายหาด		น้ำตก		ถ้ำ		ลำน้ำ		จุดชมวิว		เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ		ธรณีพิสัยฐาน		น้ำพุร้อน		รวม		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ดำน้ำดูปะการังน้ำตื้น																					
ทำ	49	49.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49	35.4
ไม่ได้ทำ	51	51.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	851	64.6	
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0	
ตีไม้ไผ่																					
ทำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	28.0	28	3.1
ไม่ได้ทำ	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	72	72.0	872	96.9	
รวม	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	100	100.0	900	100.0	

ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวพึงปรารถนา

การศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวพึงปรารถนาต่อการมาเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ ในครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 18 รายการ โดยกำหนดให้นักท่องเที่ยวระบุความสำคัญของประสบการณ์นันทนาการที่ต้องการได้รับ ตั้งแต่ระดับความสำคัญมากที่สุด จนถึงน้อยที่สุด จำนวน 5 ระดับ ผลการศึกษาโดยภาพรวมของแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติทั้ง 9 พื้นที่ พบว่าประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง คิดเป็นร้อยละ 40.9 รองลงมาคือการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 40.3 และการได้หลีกเลี่ยงจากภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 37.7 ตามลำดับ ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมาก คือ การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 49.4 รองลงมาคือการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ คิดเป็นร้อยละ 47.2 และความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 47.1 ตามลำดับ สำหรับประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญปานกลาง คือ ความสะดวกสบาย คิดเป็นร้อยละ 41.2 รองลงมาคือการได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ/เกี่ยวกับธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 39.8 และการได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 37.2 ตามลำดับ ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อย คือ การได้ผจญภัย/เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 26.8 รองลงมาคือการได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ คิดเป็นร้อยละ 24.8 และการได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งนันทนาการ คิดเป็นร้อยละ 18.8 ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือ การได้ผจญภัย/เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 17.6 รองลงมาคือการได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ คิดเป็นร้อยละ 11.4 และการได้พึ่งพาตนเอง/ทดสอบความสามารถของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 8.6 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการ พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากต่อการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22) รองลงมาคือการได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16) และการได้หลีกเลี่ยงจากภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03) ตามลำดับ สำหรับรายละเอียดผลการศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนาเป็นเป็นรายพื้นที่ทั้ง 9 แห่ง ดังนี้

แหล่งนันทนาการประเภทเกาะ

ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่มาเยือนเกาะเสม็ด ให้ความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนามากที่สุด คือการได้หลีกเลี่ยงจากภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมาคือ การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง คิดเป็นร้อยละ 42.0 และการได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 35.0 ตามลำดับ ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมาก คือ การได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมาคือ การได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด คิดเป็นร้อยละ 48.0 และการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ หรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 45.0 ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับการได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ สำหรับประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญปานกลาง คือ การได้พึ่งพาตนเองทดสอบความสามารถของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาคือ การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งนันทนาการ คิดเป็นร้อยละ 45.0 และการได้เรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ/เกี่ยวกับธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 43.0 ตามลำดับ ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อย คือ การได้ผจญภัย/เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงมาคือ การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 26.0 และการได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ/เกี่ยวกับธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 19.0 ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับ การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว และประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยที่สุดในการมาเยือนเกาะเสม็ด คือ การได้ผจญภัย/เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 28.0 รองลงมาคือ การได้ใช้พลละกำลังในการประกอบกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 13.0 ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับ ประสบการณ์นันทนาการในด้านการได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง และการได้พึ่งพาตนเองทดสอบความสามารถของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 12.0

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการ พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากต่อการได้หลีกเลี่ยงจากภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21) รองลงมาคือ การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20) และการได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11) ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทชายหาด

ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่มาเยือนชายหาดหัวหิน ให้ความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนามากที่สุด คือ การได้หลีกเลี่ยงจากภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมาคือ การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง คิดเป็นร้อยละ 29.0 และความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 28.0 ตามลำดับ ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากคือ การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ หรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมาคือ การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 51.0 และความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 47.0 ตามลำดับ สำหรับประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญปานกลางคือ การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ/เกี่ยวกับธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมาคือ ความเงียบสงบวิเวก สันโดษ คิดเป็นร้อยละ 41.0 และการได้พึ่งพาตนเองทดสอบความสามารถของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 37.0 ตามลำดับ ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อย คือ การได้ผจญภัย/เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมาคือ การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 29.0 และการได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 27.0 และประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ การได้ผจญภัย/เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมาคือ การได้ ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 17.0 และความเงียบสงบ วิเวก สันโดษ คิดเป็นร้อยละ 13.0

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการ พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากต่อการได้หลีกเลี่ยงจากภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน และความปลอดภัย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93) รองลงมาคือ การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83) และการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79) ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก

ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่มาเยือนน้ำตกเอราวัณ ให้ความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนามากที่สุดคือ การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ หรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมาคือ การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ

ละ 45.0 โดยมีสัดส่วนเท่ากับการได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ และการได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 36.0 ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากคือ ความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมาคือ การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ หรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 44.0 และการได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 42.0 สำหรับประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญปานกลางคือ การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือความสะดวกสบาย คิดเป็นร้อยละ 43.0 และการได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 39.0 ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยคือ การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 22.0 รองลงมาคือ การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 21.0 และการได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ คิดเป็นร้อยละ 20.0 และประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 16.0 รองลงมาคือ การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 12.0 และการได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากต่อการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41) รองลงมาคือ การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29) และการได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23) ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ

ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่มาเยือนถ้ำเชียงดาว ให้ความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนามากที่สุดคือ การได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมาคือ การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 32.0 และการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ หรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 31.0 ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากคือ การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมาคือ ความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 48.0 และการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ หรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 47.0 โดยมีสัดส่วนเท่ากับการได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง สำหรับประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญปานกลางคือ ความสะดวกสบาย คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมาคือ

การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 45.0 และการได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ ประสบการณ์นั้นทนทานการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยคือ การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนั้นทนทานการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 28.0 รองลงมาคือ การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 23.0 และการได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ คิดเป็นร้อยละ 19.0 สำหรับประสบการณ์นั้นทนทานการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ การได้พึ่งพาตนเองทดสอบความสามารถของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 15.0 โดยมีสัดส่วนเท่ากับ การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย และการได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนั้นทนทานการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 12.0 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญต่อประสบการณ์นั้นทนทานการ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากต่อการได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16) รองลงมาคือ การได้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12) และการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06) ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ

ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่มาเยือนลำน้ำแควน้อย ให้ความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนามากที่สุดคือ และการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ หรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมาคือ การได้หลีกเลี่ยงจากภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 34.0 และการได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง คิดเป็นร้อยละ 33.0 ตามลำดับ ประสบการณ์นั้นทนทานการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากที่สุดคือ การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมาคือ การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ คิดเป็นร้อยละ 52.0 และการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ หรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 46.0 ตามลำดับ สำหรับประสบการณ์นั้นทนทานการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญปานกลางคือ การได้พึ่งพาตนเอง ทดสอบความสามารถของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมาคือความสะดวกสบาย คิดเป็นร้อยละ 47.0 และการได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนั้นทนทานการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 41.0 ตามลำดับ ประสบการณ์นั้นทนทานการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยคือ การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาคือ การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนั้นทนทานการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 33.0 และ การได้ใช้พละกำลังในการประกอบกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 25.0 ตามลำดับ และ ประสบการณ์นั้นทนทานการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย

คิดเป็นร้อยละ 15.0 รองลงมาคือการได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 12.0 และการได้พึ่งพาตนเอง ทดสอบความสามารถของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 9.0 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากต่อการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32) รองลงมาคือการได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ (คิดเป็นร้อยละ 4.06) และการได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง (คิดเป็นร้อยละ 3.99) ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว

ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่มาเยือนจุดชมวิวดอยกิ่วลมให้ความสำคัญต่อ ประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนามากที่สุดคือ การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ หรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมาคือ การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง คิดเป็นร้อยละ 53.0 และการได้หลีกเลี่ยงจากภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 49.0 ตามลำดับ ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากคือ ความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมาคือ การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ คิดเป็นร้อยละ 54.0 และความเป็นอิสระปราศจากการควบคุม คิดเป็นร้อยละ 51.0 ตามลำดับ สำหรับ ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญปานกลางคือ การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ/เกี่ยวกับธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาคือการได้พบปะกับผู้คนใหม่ๆ คิดเป็นร้อยละ 35.0 และการได้พึ่งพาตนเองทดสอบความสามารถของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 34.0 ตามลำดับ ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยคือ การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมาคือ การได้ผจญภัย/เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 29.0 และการได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 24.0 ตามลำดับ และประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ การได้ผจญภัย/เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 18.0 รองลงมาคือ การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 11.0 และการได้ใช้พละกำลังในการประกอบกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 7.0 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญต่อประสบการณ์นั้นหนาการ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากต่อการได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45) รองลงมาคือการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39) และการได้พบเห็นสิ่งสวยงามตามธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30) ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

ผลการศึกษพบว่านักท่องเที่ยวที่มาเยือนเส้นทางศึกษาธรรมชาติ กม.33-จุดจอดรถหนองผักชี ให้ความสำคัญต่อประสบการณ์นั้นหนาการที่พึงปรารถนามากที่สุดคือ การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมาคือ การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง คิดเป็นร้อยละ 54.0 และการได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 46.0 ตามลำดับ ประสบการณ์นั้นหนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากคือ ความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 49.0 รองลงมาคือ การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 47.0 และการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ คิดเป็นร้อยละ 43.0 โดยมีสัดส่วนเท่ากับ การได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน สำหรับประสบการณ์นั้นหนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญปานกลางคือการได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมาคือ การได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ คิดเป็นร้อยละ 37.0 และความสะดวกสบาย คิดเป็นร้อยละ 36.0 ตามลำดับ ประสบการณ์นั้นหนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยคือ ความสะดวกสบาย คิดเป็นร้อยละ 26.0 รองลงมาคือ การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 25.0 และการได้พึ่งพาตนเอง ทดสอบความสามารถของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 20.0 ตามลำดับ สำหรับประสบการณ์นั้นหนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 19.0 รองลงมาคือ การได้พึ่งพาตนเอง ทดสอบความสามารถของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 15.0 การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 14.0 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญต่อประสบการณ์นั้นหนาการ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากต่อการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47) รองลงมาคือการได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 4.39) และการได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37) ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทธรรมชาติฐาน

ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่มาเยือนลานหินปุ่ม-ลานหินแตก ให้ความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนามากที่สุดคือ การได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาคือการได้หลีกเลี่ยงจากภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 44.0 โดยมีสัดส่วนความสำคัญเท่ากับ การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ และการได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง คิดเป็นร้อยละ 43.0 ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากคือ ความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมาคือความเป็นอิสระปราศจากการควบคุม คิดเป็นร้อยละ 50.0 และการได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 49.0 ตามลำดับ สำหรับประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญปานกลางคือ ความสะดวกสบาย คิดเป็นร้อยละ 45.0 โดยสัดส่วนความสำคัญเท่ากับ การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งนันทนาการ รองลงมาคือ ความเงียบสงบ วิวก สันโดษ คิดเป็นร้อยละ 42.0 โดยมีสัดส่วนความสำคัญเท่ากับการได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง และการได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 38.0 ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยคือ การได้ผจญภัยเสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 20.0 รองลงมาคือการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งนันทนาการ คิดเป็นร้อยละ 18.0 โดยมีสัดส่วนความสำคัญเท่ากับการได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ และการได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 16.0 สำหรับประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 6.0 โดยมีสัดส่วนความสำคัญเท่ากับ การได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ รองลงมาคือ การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 5.0 โดยมีสัดส่วนความสำคัญเท่ากับประสบการณ์นันทนาการจากการได้ใช้พละกำลังในการประกอบกิจกรรม การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งนันทนาการ และสุดท้ายคือ การได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด คิดเป็นร้อยละ 4.0 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการ พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากต่อการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32) รองลงมาคือการได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของ

เมือง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25) และการได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ (คิดเป็นร้อยละ 4.24) ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำพุร้อน

ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่มาเยือนน้ำพุร้อนแม่ฝาง ให้ความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนามากที่สุดคือ การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาคือการได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 40.0 และการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 39.0 ตามลำดับ ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากคือ การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมาคือความเป็นอิสระปราศจากการควบคุม คิดเป็นร้อยละ 49.0 และการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ คิดเป็นร้อยละ 48.0 ตามลำดับ สำหรับประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญปานกลางคือ ความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมาคือความสะดวกสบาย คิดเป็นร้อยละ 47.0 และการได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 44.0 โดยมีสัดส่วนความสำคัญเท่ากับการได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยคือ การได้ผจญภัย/เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 28.0 รองลงมาคือ การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 24.0 และการได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในบริเวณแหล่งนันทนาการ และประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ การได้ผจญภัย/เสี่ยงภัย คิดเป็นร้อยละ 9.0 รองลงมาคือ การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง คิดเป็นร้อยละ 7.0 และการได้ใช้เวลาพร้อมกับคนใกล้ชิด คิดเป็นร้อยละ 5.0 โดยมีสัดส่วนความสำคัญเท่ากับการได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนใน ชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการ พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากต่อการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25) รองลงมาคือการได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24) และการได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ (4.22) ตามลำดับ

รายละเอียดเกี่ยวกับประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวพึงปรารถนา ปรากฏดังตารางที่ 16 - 17

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนาโดยภาพรวมของแหล่งนันทนาการทั้ง 9 ประเภท

ระดับความสำคัญของประสบการณ์นันทนาการ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1) การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ	363	40.3	397	44.1	121	13.4	17	1.9	2	0.2	900	100.0	4.22	0.76
2) การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ	310	34.4	445	49.4	129	14.3	14	1.6	2	0.2	900	100.0	4.16	0.73
3) การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ/เกี่ยวกับธรรมชาติ	110	12.2	322	35.8	358	39.8	88	9.8	22	2.4	900	100.0	3.45	0.91
4) การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งนันทนาการ	99	11.0	262	29.1	333	37.0	169	18.8	37	4.1	900	100.0	3.24	1.01
5) ความเงียบสงบ วิวทิวทัศน์	128	14.2	290	32.2	314	34.9	118	13.1	50	5.6	900	100.0	3.36	1.05
6) การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	212	23.6	425	47.2	202	22.4	55	6.1	6	0.7	900	100.0	3.86	0.86
7) การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง	368	40.9	362	40.2	131	14.6	25	2.8	14	1.6	900	100.0	4.16	0.88
8) การได้หลีกเลี่ยงจากภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน	339	37.7	340	37.8	158	17.6	37	4.1	26	2.9	900	100.0	4.03	0.98
9) การได้พึ่งพาตนเอง ทดสอบความสามารถของตนเอง	103	11.4	274	30.4	333	37.0	113	12.6	77	8.6	900	100.0	3.23	1.08
10) การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ	90	10.0	248	27.6	322	35.8	164	18.2	76	8.4	900	100.0	3.12	1.08
11) การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง	47	5.2	192	21.3	335	37.2	223	24.8	103	11.4	900	100.0	2.84	1.05
12) การได้ผจญภัย/เสี่ยงภัย	49	5.4	176	19.6	276	30.7	241	26.8	158	17.6	900	100.0	2.65	1.13
13) การได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด	199	22.1	371	41.2	216	24.0	47	5.2	40	4.4	900	100.0	3.68	1.04
14) การได้พบปะกับผู้คนใหม่ๆ	88	9.8	279	31.0	321	35.7	160	17.8	52	5.8	900	100.0	3.21	1.03
15) การได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน	314	34.9	353	39.2	151	16.8	58	6.4	24	2.7	900	100.0	3.97	1.00
16) ความเป็นอิสระปราศจากการควบคุม	219	24.3	389	43.2	206	22.9	52	5.8	34	3.8	900	100.0	3.78	0.99
17) ความสะดวกสบาย	108	12.0	291	32.3	371	41.2	92	10.2	38	4.2	900	100.0	3.37	0.96
18) ความปลอดภัย	191	21.2	424	47.1	237	26.3	34	3.8	14	1.6	900	100.0	3.82	0.85

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความสำคัญของประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนาในแหล่งนันทนาการแต่ละประเภท

ระดับความสำคัญของประสบการณ์นันทนาการ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
<u>แหล่งนันทนาการประเภทเกาะ</u>														
1) การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ	30	30.0	45	45.0	21	21.0	4	4.0	-	-	100	100.0	4.01	0.82
2) การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ	35	35.0	45	45.0	17	17.0	2	2.0	1	1.0	100	100.0	4.11	0.87
3) การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ	4	4.0	28	28.0	43	43.0	19	19.0	6	6.0	100	100.0	3.05	0.93
4) การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งนันทนาการ	9	9.0	21	21.0	45	45.0	19	19.0	6	6.0	100	100.0	3.08	1.00
5) ความเงียบสงบ วิเวก สันโดษ	9	9.0	29	29.0	40	40.0	13	13.0	9	9.0	100	100.0	3.16	1.06
6) การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	24	24.0	57	57.0	13	13.0	4	4.0	2	2.0	100	100.0	3.97	0.84
7) การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง	42	42.0	41	41.0	14	14.0	1	1.0	2	2.0	100	100.0	4.20	0.86
8) การได้หลีกเลี่ยงจากภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน	43	43.0	37	37.0	18	18.0	2	2.0	-	-	100	100.0	4.21	0.80
9) การได้พึ่งพาตนเอง ทดสอบความสามารถของตนเอง	5	5.0	26	26.0	46	46.0	11	11.0	12	12.0	100	100.0	3.01	1.02
10) การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ	5	5.0	27	27.0	40	40.0	15	15.0	13	13.0	100	100.0	2.96	1.07
11) การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง	2	2.0	22	22.0	37	37.0	26	26.0	13	13.0	100	100.0	2.74	1.01
12) การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย	-	-	15	15.0	28	28.0	29	29.0	28	28.0	100	100.0	2.30	1.03
13) การได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด	20	20.0	48	48.0	23	23.0	7	7.0	2	2.0	100	100.0	3.77	0.91
14) การได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ	6	6.0	31	31.0	38	38.0	18	18.0	7	7.0	100	100.0	3.11	1.00
15) การได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน	22	22.0	49	49.0	17	17.0	7	7.0	5	5.0	100	100.0	3.76	1.03
16) ความเป็นอิสระปราศจากการควบคุม	29	29.0	39	39.0	27	27.0	3	3.0	2	2.0	100	100.0	3.90	0.92
17) ความสะดวกสบาย	11	11.0	40	40.0	39	39.0	8	8.0	2	2.0	100	100.0	3.50	0.87
18) ความปลอดภัย	29	29.0	40	40.0	27	27.0	1	1.0	3	3.0	100	100.0	3.91	0.93

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ระดับความสำคัญของประสบการณ์นันทนาการ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
แหล่งนันทนาการประเภทชายหาด														
1) การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ	18	18.0	55	55.0	17	17.0	8	8.0	2	2.0	100	100.0	3.79	0.90
2) การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ	13	13.0	51	51.0	30	30.0	5	5.0	1	1.0	100	100.0	3.70	0.79
3) การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ	5	5.0	26	26.0	43	43.0	21	21.0	5	5.0	100	100.0	3.05	0.93
4) การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งนันทนาการ	10	10.0	37	37.0	30	30.0	21	21.0	2	2.0	100	100.0	3.32	0.98
5) ความเงียบสงบ วิเวก สันโดษ	3	3.0	24	24.0	41	41.0	19	19.0	13	13.0	100	100.0	2.85	1.02
6) การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	19	19.0	45	45.0	29	29.0	6	6.0	1	1.0	100	100.0	3.75	0.86
7) การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง	29	29.0	41	41.0	20	20.0	4	4.0	6	6.0	100	100.0	3.83	1.08
8) การได้หลีกเลี่ยงจากภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน	34	34.0	37	37.0	21	21.0	4	4.0	6	6.0	100	100.0	3.93	1.03
9) การได้พึ่งพาตนเอง ทดสอบความสามารถของตนเอง	6	6.0	35	35.0	37	37.0	13	13.0	9	9.0	100	100.0	3.16	1.03
10) การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ	9	9.0	17	17.0	35	35.0	29	29.0	10	10.0	100	100.0	2.86	1.10
11) การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง	2	2.0	22	22.0	32	32.0	27	27.0	17	17.0	100	100.0	2.65	1.06
12) การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย	5	5.0	12	12.0	21	21.0	30	30.0	32	32.0	100	100.0	2.28	1.18
13) การได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด	8	8.0	34	34.0	23	23.0	10	10.0	6	6.0	100	100.0	3.66	1.15
14) การได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ	9	9.0	40	40.0	32	32.0	14	14.0	5	5.0	100	100.0	3.34	0.99
15) การได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน	22	22.0	42	42.0	26	26.0	6	6.0	4	4.0	100	100.0	3.72	1.00
16) ความเป็นอิสระปราศจากการควบคุม	19	19.0	45	45.0	25	25.0	5	5.0	6	6.0	100	100.0	3.66	1.03
17) ความสะดวกสบาย	17	17.0	41	41.0	34	34.0	5	5.0	3	3.0	100	100.0	3.64	0.92
18) ความปลอดภัย	28	28.0	47	47.0	18	18.0	4	4.0	3	3.0	100	100.0	3.93	0.94

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ระดับความสำคัญของประสบการณ์นันทนาการ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
แหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก														
1) การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ	49	49.0	44	44.0	6	6.0	1	1.0	-	-	100	100.0	4.41	0.65
2) การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ	45	45.0	42	42.0	10	10.0	3	3.0	-	-	100	100.0	4.29	0.76
3) การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ	13	13.0	29	29.0	50	50.0	6	6.0	2	2.0	100	100.0	3.45	0.86
4) การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งนันทนาการ	13	13.0	32	32.0	36	36.0	16	16.0	3	3.0	100	100.0	3.36	1.00
5) ความเงียบสงบ วิเวก สันโดษ	18	18.0	23	23.0	36	36.0	16	16.0	3	3.0	100	100.0	3.32	1.11
6) การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	32	32.0	38	38.0	22	22.0	7	7.0	1	1.0	100	100.0	3.93	0.95
7) การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง	45	45.0	39	39.0	11	11.0	4	4.0	1	1.0	100	100.0	4.23	0.87
8) การได้หลีกเลี่ยงภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน	35	35.0	40	40.0	13	13.0	7	7.0	5	5.0	100	100.0	3.93	1.10
9) การได้พึ่งพาตนเอง ทดสอบความสามารถของตนเอง	16	16.0	27	27.0	31	31.0	15	15.0	6	6.0	100	100.0	3.22	1.21
10) การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ	19	19.0	27	27.0	29	29.0	17	17.0	8	8.0	100	100.0	3.32	1.19
11) การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง	10	10.0	18	18.0	39	39.0	21	21.0	12	12.0	100	100.0	2.93	1.13
12) การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย	6	6.0	26	26.0	30	30.0	22	22.0	16	16.0	100	100.0	2.84	1.16
13) การได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด	23	23.0	33	33.0	20	20.0	8	8.0	3	3.0	100	100.0	3.66	1.07
14) การได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ	14	14.0	23	23.0	33	33.0	20	20.0	10	10.0	100	100.0	3.11	1.17
15) การได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน	36	36.0	33	33.0	20	20.0	8	8.0	6	6.0	100	100.0	3.91	1.07
16) ความเป็นอิสระปราศจากการควบคุม	22	22.0	37	37.0	27	27.0	8	8.0	6	6.0	100	100.0	3.61	1.10
17) ความสะดวกสบาย	13	13.0	21	21.0	43	43.0	14	14.0	9	9.0	100	100.0	3.15	1.10
18) ความปลอดภัย	16	16.0	48	48.0	29	29.0	6	6.0	1	1.0	100	100.0	3.72	0.84

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ระดับความสำคัญของประสบการณ์นันทนาการ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
แหล่งนันทนาการประเภทที่ 1														
1) การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ	31	31.0	47	47.0	19	19.0	3	3.0	-	-	100	100.0	4.06	0.78
2) การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ	32	32.0	54	54.0	12	12.0	2	2.0	-	-	100	100.0	4.16	0.70
3) การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ	15	15.0	34	34.0	45	45.0	5	5.0	1	1.0	100	100.0	3.57	0.84
4) การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งนันทนาการ	17	17.0	35	35.0	30	30.0	13	13.0	5	5.0	100	100.0	3.46	1.07
5) ความเงียบสงบ วิเวก สันโดษ	9	9.0	30	30.0	36	36.0	18	18.0	7	7.0	100	100.0	3.16	1.05
6) การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	12	12.0	46	46.0	31	31.0	10	10.0	1	1.0	100	100.0	3.58	0.86
7) การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง	24	24.0	47	47.0	24	24.0	4	4.0	1	1.0	100	100.0	3.89	0.85
8) การได้หลีกเลี่ยงภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน	29	29.0	40	40.0	22	22.0	5	5.0	4	4.0	100	100.0	3.85	1.02
9) การได้พึ่งพาตนเอง ทดสอบความสามารถของตนเอง	11	11.0	29	29.0	35	35.0	10	10.0	15	15.0	100	100.0	3.11	1.19
10) การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ	7	7.0	30	30.0	34	34.0	16	16.0	13	13.0	100	100.0	3.02	1.12
11) การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง	8	8.0	20	20.0	32	32.0	28	28.0	12	12.0	100	100.0	2.84	1.12
12) การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย	8	8.0	20	20.0	34	3.0	23	23.0	15	15.0	100	100.0	2.83	1.15
13) การได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด	16	16.0	45	45.0	23	23.0	10	10.0	6	6.0	100	100.0	3.55	1.06
14) การได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ	7	7.0	27	27.0	39	39.0	19	19.0	8	8.0	100	100.0	3.06	1.03
15) การได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน	39	39.0	42	42.0	13	13.0	4	4.0	2	2.0	100	100.0	4.12	0.92
16) ความเป็นอิสระปราศจากการควบคุม	21	21.0	38	38.0	21	21.0	11	11.0	9	9.0	100	100.0	3.51	1.20
17) ความสะดวกสบาย	9	9.0	23	23.0	47	47.0	15	15.0	6	6.0	100	100.0	3.14	0.98
18) ความปลอดภัย	17	17.0	48	48.0	26	26.0	8	8.0	1	1.0	100	100.0	3.72	0.87

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ระดับความสำคัญของประสบการณ์นันทนาการ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
แหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ														
1) การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ	43	43.0	46	46.0	11	11.0	-	-	-	-	100	100.0	4.32	0.66
2) การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ	26	26.0	55	55.0	18	18.0	1	1.0	-	-	100	100.0	4.06	0.69
3) การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ	14	14.0	40	40.0	35	35.0	9	9.0	2	2.0	100	100.0	3.55	0.91
4) การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งนันทนาการ	9	9.0	29	29.0	39	39.0	21	21.0	2	2.0	100	100.0	3.22	0.94
5) ความเงียบสงบ วิเวก สันโดษ	14	14.0	35	35.0	36	36.0	11	11.0	4	4.0	100	100.0	3.44	0.99
6) การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	17	17.0	52	52.0	25	25.0	6	6.0	-	-	100	100.0	3.80	0.79
7) การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง	33	33.0	40	40.0	21	21.0	5	5.0	1	1.0	100	100.0	3.99	0.91
8) การได้หลีกเลี่ยงภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน	34	34.0	38	38.0	21	21.0	4	4.0	3	3.0	100	100.0	3.96	0.99
9) การได้พึ่งพาตนเอง ทดสอบความสามารถของตนเอง	4	4.0	21	21.0	51	51.0	15	15.0	9	9.0	100	100.0	2.96	0.94
10) การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ	3	3.0	25	25.0	39	39.0	25	25.0	8	8.0	100	100.0	2.90	0.96
11) การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง	3	3.0	11	11.0	41	41.0	33	33.0	12	12.0	100	100.0	2.60	0.94
12) การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย	3	3.0	18	18.0	29	29.0	35	35.0	15	15.0	100	100.0	2.59	1.04
13) การได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด	18	18.0	43	43.0	25	25.0	11	11.0	3	3.0	100	100.0	3.62	1.00
14) การได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ	7	7.0	32	32.0	37	37.0	22	22.0	2	2.0	100	100.0	3.20	0.93
15) การได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน	31	31.0	36	36.0	23	23.0	8	8.0	2	2.0	100	100.0	3.86	1.01
16) ความเป็นอิสระปราศจากการควบคุม	24	24.0	42	42.0	24	24.0	6	6.0	4	4.0	100	100.0	3.76	1.01
17) ความสะดวกสบาย	10	10.0	33	33.0	47	47.0	9	9.0	1	1.0	100	100.0	3.42	0.83
18) ความปลอดภัย	26	26.0	43	43.0	28	28.0	3	3.0	-	-	100	100.0	3.92	0.81

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ระดับความสำคัญของประสบการณ์นันทนาการ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
แหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว														
1) การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ	54	54.0	32	32.0	13	13.0	1	1.0	-	-	100	100.0	4.39	0.75
2) การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ	41	41.0	48	48.0	11	11.0	-	-	-	-	100	100.0	4.30	0.65
3) การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ	10	10.0	31	31.0	46	46.0	10	10.0	3	3.0	100	100.0	3.35	0.90
4) การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งนันทนาการ	6	6.0	34	34.0	31	31.0	24	24.0	5	5.0	100	100.0	3.12	1.00
5) ความเงียบสงบ วิเวก สันโดษ	25	25.0	40	40.0	30	30.0	5	5.0	-	-	100	100.0	3.85	0.85
6) การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	32	32.0	54	54.0	11	11.0	3	3.0	-	-	100	100.0	4.15	0.72
7) การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง	53	53.0	40	40.0	6	6.0	1	1.0	-	-	100	100.0	4.45	0.65
8) การได้หลีกเลี่ยงภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน	49	49.0	37	37.0	9	9.0	3	3.0	2	2.0	100	100.0	4.28	0.89
9) การได้พึ่งพาตนเอง ทดสอบความสามารถของตนเอง	19	19.0	35	35.0	34	34.0	10	10.0	2	2.0	100	100.0	3.59	0.97
10) การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ	9	9.0	33	33.0	30	30.0	21	21.0	7	7.0	100	100.0	3.16	1.07
11) การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง	5	5.0	26	26.0	26	26.0	32	32.0	11	11.0	100	100.0	2.82	1.09
12) การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย	4	4.0	18	18.0	31	31.0	29	29.0	18	18.0	100	100.0	2.61	1.10
13) การได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด	30	30.0	38	38.0	23	23.0	7	7.0	2	2.0	100	100.0	3.87	0.99
14) การได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ	8	8.0	34	34.0	35	35.0	20	20.0	3	3.0	100	100.0	3.24	0.96
15) การได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน	43	43.0	43	43.0	8	8.0	4	4.0	2	2.0	100	100.0	4.21	0.90
16) ความเป็นอิสระปราศจากการควบคุม	34	34.0	51	51.0	13	13.0	2	2.0	-	-	100	100.0	4.17	0.72
17) ความสะดวกสบาย	10	10.0	49	49.0	33	33.0	6	6.0	2	2.0	100	100.0	3.59	0.82
18) ความปลอดภัย	17	17.0	58	58.0	22	22.00	2	2.0	1	1.0	100	100.0	3.88	0.74

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ระดับความสำคัญของประสบการณ์นันทนาการ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
<u>แหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ</u>														
1) การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ	55	55.0	37	37.0	8	8.0	-	-	-	-	100	100.0	4.47	0.64
2) การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ	46	46.0	47	47.0	7	7.0	-	-	-	-	100	100.0	4.39	0.61
3) การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ	25	25.0	41	41.0	29	29.0	5	5.0	-	-	100	100.0	3.86	0.85
4) การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งนันทนาการ	19	19.0	25	25.0	34	34.0	18	18.0	4	4.0	100	100.0	3.37	1.10
5) ความเงียบสงบ วิเวก สันโดษ	14	14.0	42	42.0	19	19.0	17	17.0	8	8.0	100	100.0	.37	1.16
6) การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	24	24.0	43	43.0	25	25.0	8	8.0	-	-	100	100.0	3.83	0.88
7) การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง	54	54.0	33	33.0	10	10.0	2	2.0	1	1.0	100	100.0	4.37	0.82
8) การได้หลีกเลี่ยงภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน	33	33.0	30	30.0	25	25.0	6	6.0	5	5.0	100	100.0	3.78	1.15
9) การได้พึ่งพาตนเอง ทดสอบความสามารถของตนเอง	11	11.0	25	25.0	29	29.0	20	20.0	15	15.0	100	100.0	2.97	1.22
10) การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ	9	9.0	30	30.0	34	34.0	18	18.0	9	9.0	100	100.0	3.12	1.09
11) การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง	3	3.0	25	25.0	42	42.0	16	16.0	14	14.0	100	100.0	2.87	1.04
12) การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย	8	8.0	20	20.0	28	28.0	25	25.0	19	19.0	100	100.0	2.73	1.21
13) การได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด	13	13.0	36	36.0	33	33.0	11	11.0	7	7.0	100	100.0	3.37	1.06
14) การได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ	7	7.0	29	29.0	37	37.0	18	18.0	9	9.0	100	100.0	3.07	1.05
15) การได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน	35	35.0	43	43.0	16	16.0	5	5.0	1	1.0	100	100.0	4.06	0.89
16) ความเป็นอิสระปราศจากการควบคุม	11	11.0	38	38.0	32	32.0	13	13.0	6	6.0	100	100.0	3.35	1.03
17) ความสะดวกสบาย	5	5.0	21	21.0	36	36.0	26	26.0	12	12.0	100	100.0	2.81	1.06
18) ความปลอดภัย	12	12.0	49	49.0	29	29.0	6	6.0	4	4.0	100	100.0	3.59	0.92

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ระดับความสำคัญของประสบการณ์นันทนาการ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
แหล่งนันทนาการประเภทธรณีศึกษา														
1) การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ	44	44.0	44	44.0	12	12.0	-	-	-	-	100	100.0	4.32	0.67
2) การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ	38	38.0	48	48.0	14	14.0	-	-	-	-	100	100.0	4.24	0.68
3) การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ	12	12.0	49	49.0	30	30.0	8	8.0	1	1.0	100	100.0	3.63	0.83
4) การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งนันทนาการ	9	9.0	23	23.0	45	45.0	18	18.0	5	5.0	100	100.0	3.13	0.98
5) ความเงียบสงบ วิเวก สันโดษ	20	20.0	26	26.0	42	42.0	11	11.0	1	1.0	100	100.0	3.53	0.96
6) การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	27	27.0	42	42.0	24	24.0	6	6.0	1	1.0	100	100.0	3.88	0.91
7) การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง	43	43.0	43	43.0	11	11.0	2	2.0	1	1.0	100	100.0	4.25	0.80
8) การได้หลีกเลี่ยงภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน	44	44.0	37	37.0	13	13.0	5	5.0	1	1.0	100	100.0	4.18	0.91
9) การได้พึ่งพาตนเอง ทดสอบความสามารถของตนเอง	21	21.0	37	37.0	31	31.0	8	8.0	3	3.0	100	100.0	3.65	0.99
10) การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ	24	24.0	28	28.0	37	37.0	6	6.0	5	5.0	100	100.0	3.60	1.07
11) การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง	13	13.0	24	24.0	42	42.0	16	16.0	5	5.0	100	100.0	3.24	1.03
12) การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย	13	13.0	23	23.0	38	38.0	20	20.0	6	6.0	100	100.0	3.17	1.08
13) การได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด	26	26.0	43	43.0	21	21.0	6	6.0	4	4.0	100	100.0	3.81	1.02
14) การได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ	16	16.0	29	29.0	31	31.0	18	18.0	6	6.0	100	100.0	3.31	1.12
15) การได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน	46	46.0	30	30.0	11	11.0	10	10.0	3	3.0	100	100.0	4.06	1.11
16) ความเป็นอิสระปราศจากการควบคุม	30	30.0	50	50.0	17	17.0	2	2.0	1	1.0	100	100.0	4.06	0.80
17) ความสะดวกสบาย	17	17.0	29	29.0	45	45.0	6	6.0	3	3.0	100	100.0	3.51	0.94
18) ความปลอดภัย	16	16.0	52	52.0	28	28.0	4	4.0	-	-	100	100.0	3.80	0.75

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ระดับความสำคัญของประสบการณ์นันทนาการ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
แหล่งนันทนาการประเภทน้ำพุร้อน														
1) การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ	39	39.0	47	47.0	14	14.0	-	-	-	-	100	100.0	4.25	0.68
2) การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ	34	34.0	55	55.0	10	10.0	1	1.0	-	-	100	100.0	4.22	0.66
3) การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ	12	12.0	44	44.0	37	37.0	5	5.0	2	2.0	100	100.0	3.59	0.84
4) การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งนันทนาการ	7	7.0	26	26.0	43	43.0	19	19.0	5	5.0	100	100.0	3.11	0.96
5) ความเงียบสงบ วิเวก สันโดษ	16	16.0	41	41.0	32	32.0	9	9.0	2	2.0	100	100.0	3.60	0.93
6) การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	25	25.0	48	48.0	22	22.0	5	5.0	-	-	100	100.0	3.93	0.81
7) การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง	45	45.0	38	38.0	14	14.0	2	2.0	1	1.0	100	100.0	4.24	0.84
8) การได้หลีกเลี่ยงภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน	38	38.0	44	44.0	16	16.0	1	1.0	1	1.0	100	100.0	4.17	0.80
9) การได้พึ่งพาตนเอง ทดสอบความสามารถของตนเอง	10	10.0	39	39.0	39	39.0	11	11.0	1	1.0	100	100.0	3.46	0.85
10) การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ	5	5.0	31	31.0	44	44.0	17	17.0	3	3.0	100	100.0	3.18	0.88
11) การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง	1	1.0	24	24.0	44	44.0	24	24.0	7	7.0	100	100.0	2.88	0.89
12) การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย	2	2.0	24	24.0	37	37.0	28	28.0	9	9.0	100	100.0	2.82	0.96
13) การได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด	26	26.0	46	46.0	19	19.0	4	4.0	5	5.0	100	100.0	3.84	1.02
14) การได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ	14	14.0	34	34.0	39	39.0	11	11.0	2	2.0	100	100.0	3.47	0.93
15) การได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน	40	40.0	35	35.0	17	17.0	6	6.0	2	2.0	100	100.0	4.05	0.99
16) ความเป็นอิสระปราศจากการควบคุม	29	29.0	49	49.0	20	20.0	2	2.0	-	-	100	100.0	4.05	0.75
17) ความสะดวกสบาย	16	16.0	34	34.0	47	47.0	3	3.0	-	-	100	100.0	3.63	0.78
18) ความปลอดภัย	30	30.0	39	39.0	30	30.0	-	-	1	1.0	100	100.0	3.97	0.83

ตอนที่ 3 ความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อมและความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของ นักท่องเที่ยว

ความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการก่อนการเดินทางมาเยือนของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา โดยภาพรวมของแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติทั้ง 9 ประเภท พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการมีความเสื่อมโทรมกว่าที่คาดหวังไว้ คิดเป็นร้อยละ 32.2 รองลงมา รู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมดีกว่าที่คาดหวัง คิดเป็นร้อยละ 25.0 ซึ่งใกล้เคียงกับนักท่องเที่ยวที่รู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการตรงกับที่คาดหวัง คิดเป็นร้อยละ 24.9 ส่วนนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้คาดหวังต่อสภาพแวดล้อมก่อนการเดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการ คิดเป็นร้อยละ 17.9 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด

สำหรับผลการศึกษาเป็นรายแหล่งนันทนาการ พบว่านักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่รู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการมีความเสื่อมโทรมกว่าที่คาดหวังไว้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนเกาะเสม็ด ชายหาดหัวหิน ถ้ำเขียงดาว จุดชมวิวดอยแก้วลม เส้นทางศึกษาธรรมชาติกม.33-จุดจอดรถหนองผักชี และลานหินปุ่ม-ลานหินแตก คิดเป็นร้อยละ 34.0 36.0 54.0 46.0 38.0 และ 41.0 สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนน้ำตกเอราวัณ ส่วนใหญ่รู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการตรงกับที่คาดหวัง คิดเป็นร้อยละ 34.0 ส่วนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนน้ำพุร้อนแม่ฝาง ส่วนใหญ่รู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการดีกว่าที่คาดหวัง คิดเป็นร้อยละ 36.0 และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนลำน้ำแควน้อย ส่วนใหญ่ไม่ได้คาดหวังต่อสภาพแวดล้อมก่อนการมาเยือน คิดเป็นร้อยละ 33.0 (รายละเอียดดังตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อมก่อนการเดินทางไปเยือนแหล่งนันทนาการ

ความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อม	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	ธรณี ศึกษา	น้ำพุร้อน	รวม
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
ไม่ได้คาดหวัง	29.0 (29)	8.0 (8)	19.0 (19)	12.0 (12)	33.0 (33)	10.0 (10)	8.0 (8)	28.0 (28)	14.0 (14)	17.9 (161)
สภาพเสื่อมโทรมกว่าที่คาดหวัง	34.0 (34)	36.0 (36)	29.0 (29)	54.0 (54)	31.0 (31)	46.0 (46)	38.0 (38)	41.0 (41)	16.0 (16)	32.2 (290)
สภาพตรงกับที่คาดหวัง	22.0 (22)	34.0 (34)	34.0 (34)	15.0 (15)	20.0 (20)	19.0 (19)	33.0 (33)	13.0 (13)	34.0 (34)	24.9 (224)
สภาพดีกว่าที่คาดหวัง	15.0 (15)	22.0 (22)	18.0 (18)	19.0 (19)	16.0 (16)	25.0 (25)	21.0 (21)	18.0 (18)	36.0 (36)	25.0 (225)
รวม	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (900)

ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว

ผลการศึกษาปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่ไปเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติทั้ง 9 พื้นที่ โดยภาพรวมพบว่า ข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 18 ข้อ คำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูกมากที่สุดคือ ข้อที่ 1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น และข้อที่ 4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 93.0 ซึ่งทั้ง 2 ข้อคำถามมีจำนวนนักท่องเที่ยวตอบถูกในสัดส่วนที่เท่ากัน รองลงมาคือข้อที่ 2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 92.6 และข้อที่ 10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าไม่ใช่) คิดเป็นร้อยละ 92.4 ตามลำดับ สำหรับข้อคำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบผิดมากที่สุดคือ คำถามข้อที่ 15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลต่อการซึมน้ำในดินลดลงและก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน (ตอบว่าไม่ใช่) คิดเป็นร้อยละ 57.3 รองลงมาคือ คำถามข้อที่ 7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 47.1 และคำถามข้อที่ 3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 33.2 ตามลำดับ (รายละเอียดดังตารางที่ 19)

ทั้งนี้ ผลการศึกษาถึงระดับความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวโดยภาพรวมพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 79.0 รองลงมาคือมีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.8 และมีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 0.2 สรุปได้ว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติโดยภาพรวม มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 79.0 ของจำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.43 จากจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 18 ข้อ ซึ่งรายละเอียดผลการศึกษายเป็นรายพื้นที่ทั้ง 9 แห่ง ดังนี้

แหล่งนันทนาการประเภทเกาะ

ผลการศึกษาระดับปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว พบว่าข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 18 ข้อ คำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูกมากที่สุดคือ ข้อคำถามข้อที่ 2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 95.0 รองลงมาคือข้อที่ 1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 94.0 โดยมีสัดส่วนจำนวนผู้ตอบถูกเท่ากับคำถามข้อที่ 10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้ และคำถามข้อที่ 13) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแหล่งน้ำ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 89.0 โดยมีสัดส่วนจำนวนผู้ตอบถูกเท่ากับคำถามข้อที่ 18) การให้อาหารแก่สัตว์ป่า ถือเป็นความช่วยเหลือสัตว์ป่าในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ

ข้อคำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบผิดมากที่สุดคือ ข้อคำถามข้อที่ 15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลต่อการซึมน้ำในดินลดลงและก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน (ตอบว่าไม่ใช่) คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองมาคือ ข้อคำถามข้อที่ 7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกกรณีจำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 45.0 และคำถามข้อที่ 3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 44.0 ตามลำดับ สำหรับผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 77.0 ของจำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.26 จากจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 18 ข้อ

แหล่งนันทนาการประเภทชายหาด

ผลการศึกษาระดับปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว พบว่าข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 18 ข้อ คำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูกมากที่สุดคือ ข้อคำถามข้อที่ 10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าไม่ใช่) คิดเป็นร้อยละ 96.0 รองลงมาคือ

คำถามข้อที่ 1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 94.0 และคำถามข้อที่ 4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 91.0 ตามลำดับ

ข้อคำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบผิดมากที่สุดคือ คำถามข้อที่ 15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลต่อการซึมน้ำในดินลดลงและก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน (ตอบว่าไม่ใช่) คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมาคือ คำถามข้อที่ 7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกกรณีจำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 50.0 และคำถามข้อที่ 17) กิจกรรมปิกนิกของนักท่องเที่ยว เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้พืชคลุมดินได้รับความเสียหายและถูกทำลาย (ตอบว่าไม่ใช่) คิดเป็นร้อยละ 43.0 ตามลำดับ สำหรับผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 67.0 ของจำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษ โดยมีความเฉลี่ยเท่ากับ 13.76 จากจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 18 ข้อ

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก

ผลการศึกษาปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม พบว่าข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 18 ข้อ คำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูกมากที่สุดคือ ข้อที่ 10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าไม่ใช่) คิดเป็นร้อยละ 96.0 รองลงมาคือคำถามข้อที่ 4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 93.0 และคำถามข้อที่ 18) การให้อาหารแก่สัตว์ป่าถือเป็นการช่วยเหลือสัตว์ป่าในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าไม่ใช่) คิดเป็นร้อยละ 92.0 ตามลำดับ

ข้อคำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบผิดมากที่สุดคือ คำถามข้อที่ 15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลต่อการซึมน้ำในดินลดลงและก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน (ตอบว่าไม่ใช่) คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมาคือ ข้อที่ 7) การพัฒนาแหล่ง

นันทนาการทุกกรณีจำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 48.0 และคำถามข้อที่ 17) กิจกรรมปิกนิกของนักท่องเที่ยว เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้พืชคลุมดินได้รับความเสียหายและถูกทำลาย (ตอบว่าไม่ใช่) คิดเป็นร้อยละ 34.0 ตามลำดับ สำหรับผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 78.0 ของจำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.38 จากจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 18 ข้อ

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำ

ผลการศึกษาปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว พบว่า ข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 18 ข้อ คำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูกมากที่สุดคือ ข้อที่ 1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 95.0 โดยมีสัดส่วนจำนวนผู้ตอบถูกเท่ากับคำถามข้อที่ 4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน รองลงมาคือคำถามข้อที่ 10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้ คิดเป็นร้อยละ 91.0 โดยมีสัดส่วนจำนวนผู้ตอบถูกเท่ากับคำถามข้อที่ 13) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแหล่งน้ำ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 91.0 และคำถามข้อที่ 2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 90.0 ตามลำดับ

ข้อคำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบผิดมากที่สุด คือคำถามข้อที่ 15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลต่อการซึมน้ำในดินลดลงและก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน (ตอบว่าไม่ใช่) คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมาคือคำถามข้อที่ 7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 50.0 และคำถามข้อที่ 3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 43.0 ตามลำดับ สำหรับผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 76.0 ของจำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.15 จากจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 18 ข้อ

แหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ

ผลการศึกษาปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว พบว่า ข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 18 ข้อ คำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูกมากที่สุดคือ ข้อที่ 2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 94.0 รองลงมาคือคำถามข้อที่ 6) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 93.0 และคำถามข้อที่ 4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 92.0 ตามลำดับ

ส่วนข้อคำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบผิดมากที่สุดคือ คำถามข้อที่ 15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลต่อการซึมน้ำในดินลดลงและก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน (ตอบว่าไม่ใช่) คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมาคือ คำถามข้อที่ 7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 49.0 และคำถามข้อที่ 3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 24.0 ตามลำดับ สำหรับผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 79.0 ของจำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.66 จากจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 18 ข้อ

แหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว

ผลการศึกษาปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว พบว่าข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 18 ข้อ คำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูกมากที่สุดคือ ข้อที่ 14) การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแหล่งนันทนาการ เป็นการป้องกันและช่วยแก้ไขปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 98.0 รองลงมาคือ คำถามข้อที่ 2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็น

ร้อยละ 96.0 และคำถามข้อที่ 4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 93.0 ตามลำดับ

ข้อคำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบผิดมากที่สุดคือ คำถามข้อที่ 15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลต่อการซึมน้ำในดินลดลงและก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน (ตอบว่าไม่ใช่) คิดเป็นร้อยละ 68.0 รองลงมาคือคำถามข้อที่ 7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 45.0 และคำถามข้อที่ 3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ (ตอบว่าใช่) ซึ่งมีสัดส่วนผู้ตอบผิดเท่ากับคำถามข้อที่ 16) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมาก มีผลต่อการเจริญเติบโตของปะการัง (ตอบว่าไม่ใช่) คิดเป็นร้อยละ 25.0 ตามลำดับ สำหรับผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 85.0 ของจำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.95 จากจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 18 ข้อ

แหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

ผลการศึกษาปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว พบว่าข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 18 ข้อ คำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูกมากที่สุดคือ ข้อที่ 4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 96.0 รองลงมาคือคำถามข้อที่ 6) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 95.0 และคำถามข้อที่ 1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 93.0 โดยมีสัดส่วนจำนวนผู้ตอบถูกเท่ากับคำถามข้อที่ 10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้

ข้อคำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบผิดมากที่สุดคือ คำถามข้อที่ 15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลต่อการซึมน้ำในดินลดลงและก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน (ตอบว่าไม่ใช่) คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมาคือคำถามข้อที่ 7) การพัฒนา

แหล่งนันทนาการทุกกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 42.0 และคำถามข้อที่ 3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 32.0 ตามลำดับ สำหรับผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 87.0 ของจำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.72 จากจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 18 ข้อ

แหล่งนันทนาการประเภทธรรมชาติฐาน

ผลการศึกษาปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว พบว่าข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 18 ข้อ คำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูกมากที่สุดคือ ข้อที่ 2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 98.0 รองลงมาคือคำถามข้อที่ 6) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 94.0 โดยมีสัดส่วนจำนวนผู้ตอบถูกเท่ากับคำถามข้อที่ 13) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแหล่งน้ำและมีผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ และคำถามข้อที่ 1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 93.0

ส่วนข้อคำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบผิดมากที่สุดคือ คำถามข้อที่ 15) การพักผ่อนด้วยเดย์ท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลต่อการซึมน้ำในดินลดลงและก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน (ตอบว่าไม่ใช่) คิดเป็นร้อยละ 73.0 รองลงมาคือคำถามข้อที่ 7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกกรณีจำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 52.0 และคำถามข้อที่ 3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 29.0 ตามลำดับ สำหรับผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 85.0 ของจำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.54 จากจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 18 ข้อ

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำร้อน

ผลการศึกษาระดับปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม พบว่าข้อคำถามจำนวนทั้งสิ้น 18 ข้อ คำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูกต้องมากที่สุดคือ ข้อที่ 1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 93.0 รองลงคือคำถามข้อที่ 2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 91.0 และคำถามข้อที่ 6) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 90.0 โดยมีสัดส่วนผู้ตอบถูกจำนวนเท่ากัน 4 ข้อ คือคำถามข้อที่ 10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าไม่ใช่) ข้อที่ 11) อากาศที่มีก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์เจือปนในปริมาณมาก จะทำให้อัตราส่วนของอากาศบริสุทธิ์ลดน้อยลง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าใช่) ข้อที่ 13) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแหล่งน้ำ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าไม่ใช่) และคำถามข้อที่ 14) การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแหล่งนันทนาการ เป็นการป้องกันและช่วยแก้ไขปัญหาส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบถูก (ตอบว่าไม่ใช่)

ข้อคำถามที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตอบผิดมากที่สุดคือ คำถามข้อที่ 15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลต่อการซึมน้ำในดินลดลงและก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน (ตอบว่าไม่ใช่) คิดเป็นร้อยละ 62.0 รองลงมาคือคำถามข้อที่ 7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 43.0 และคำถามข้อที่ 3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ (ตอบว่าใช่) คิดเป็นร้อยละ 34.0 ตามลำดับ สำหรับผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 77.0 ของจำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.51 จากจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 18 ข้อ

รายละเอียดของความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ปรากฏดังตารางที่ 19 และตารางที่ 20

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมของแหล่งนันทนาการทั้ง 9 ประเภท

คำถามเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ตอบถูก		ตอบผิด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น	837	93.0	63	7.0	900	100.0	0.93	0.25
2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ	833	92.6	67	7.4	900	100.0	0.92	0.26
3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ	601	66.8	299	33.2	900	100.0	0.66	0.47
4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน	837	93.0	63	7.0	900	100.0	0.93	0.25
5) ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทหากถูกทำลายแล้ว สามารถสร้างขึ้นทดแทนใหม่ได้	759	84.3	141	15.7	900	100.0	0.84	0.36
6) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม	807	89.7	93	10.3	900	100.0	0.89	0.30
7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	476	52.9	424	47.1	900	100.0	0.52	0.49
8) สัตว์ป่าโดยส่วนใหญ่ มีความทนทานต่อการถูกรบกวนจากนักท่องเที่ยวและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวได้	727	80.8	173	19.2	900	100.0	0.80	0.39
9) การก่อสร้างบังกะโหลบริเวณชายหาด เป็นวิธีการที่จะช่วยยึดหน้าดินและป้องกันมิให้ชายหาดพังทลาย	756	84.0	144	16.0	900	100.0	0.84	0.36
10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้	832	92.4	68	7.6	900	100.0	0.92	0.26
11) อากาศที่มีก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์เจือปนในปริมาณมาก จะทำให้อัตราส่วนของอากาศบริสุทธิ์ลดน้อยลง	705	78.3	195	21.7	900	100.0	0.78	0.41
12) เศษอาหารจากการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ สามารถทิ้งลงพื้นดินได้ เพราะเป็นการเพิ่มปริมาณธาตุอาหารให้กับดิน	760	84.4	140	15.6	900	100.0	0.84	0.36
13) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแหล่งน้ำ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ	785	87.2	115	12.8	900	100.0	0.87	0.33
14) การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแหล่งนันทนาการ เป็นการป้องกันและช่วยแก้ไขปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อม	751	83.4	149	16.6	900	100.0	0.83	0.37
15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลต่อการซึมน้ำในดินลดลง และก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน	384	42.7	516	57.8	900	100.0	0.42	0.49
16) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมาก มีผลต่อการเจริญเติบโตของปะการัง	724	80.4	176	19.6	900	100.0	0.80	0.39
17) กิจกรรมปิกนิกของนักท่องเที่ยว เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้พืชคลุมดินได้รับความเสียหายและถูกทำลาย	660	73.3	240	26.7	900	100.0	0.73	0.44
18) การให้อาหารแก่สัตว์ป่า ถือเป็นการช่วยเหลือสัตว์ป่าในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ	759	84.3	141	15.7	900	100.0	0.84	0.36

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นรายพื้นที่

คำถามเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ตอบถูก		ตอบผิด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
<u>แหล่งนันทนาการประเภทเกาะ</u>								
1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้น โดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น	94	94.0	6	6.0	100	100.0	0.94	0.24
2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ	95	95.0	5	5.0	100	100.0	0.95	0.22
3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ	56	56.0	44	44.0	100	100.0	0.56	0.50
4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน	92	92.0	8	8.0	100	100.0	0.92	0.27
5) ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทหากถูกทำลายแล้ว สามารถสร้างขึ้นทดแทนใหม่ได้	82	82.0	18	18.0	100	100.0	0.82	0.39
6) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม	84	84.0	16	16.0	100	100.0	0.84	0.37
7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	55	55.0	45	45.0	100	100.0	0.55	0.50
8) สัตว์ป่าโดยส่วนใหญ่ มีความทนทานต่อการถูกรบกวนจากนักท่องเที่ยวและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวได้	81	81.0	19	19.0	100	100.0	0.81	0.39
9) การก่อสร้างบังกะโหลบริเวณชายหาด เป็นวิธีการที่จะช่วยยึดหน้าดินและป้องกันมิให้ชายหาดพังทลาย	83	83.0	17	17.0	100	100.0	0.83	0.38
10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้	94	94.0	6	6.0	100	100.0	0.94	0.24
11) อากาศที่มีก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์เจือปนในปริมาณมาก จะทำให้อัตราส่วนของอากาศบริสุทธิ์ลดน้อยลง	68	68.0	32	32.0	100	100.0	0.68	0.47
12) เศษอาหารจากการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ สามารถทิ้งลงพื้นดินได้ เพราะเป็นการเพิ่มปริมาณธาตุอาหารให้กับดิน	88	88.0	12	12.0	100	100.0	0.88	0.33
13) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแหล่งน้ำ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ	89	89.0	11	11.0	100	100.0	0.89	0.31
14) การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแหล่งนันทนาการ เป็นการป้องกันและช่วยแก้ไขปัญหาส่งผลกระทบต่อ	82	82.0	18	18.0	100	100.0	0.82	0.39
15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลกระทบต่อขีมน้ำในดินลดลง และก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน	42	42.0	58	58.0	100	100.0	0.42	0.50
16) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมาก มีผลต่อการเจริญเติบโตของปะการัง	86	86.0	14	14.0	100	100.0	0.86	0.35
17) กิจกรรมปิกนิกของนักท่องเที่ยว เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้พืชคลุมดินได้รับความเสียหายและถูกทำลาย	66	66.0	34	34.0	100	100.0	0.66	0.48
18) การให้อาหารแก่สัตว์ป่า ถือเป็นความช่วยเหลือสัตว์ป่าในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ	89	89.0	11	11.0	100	100.0	0.89	0.31

ตารางที่ 20 (ต่อ)

คำถามเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ตอบถูก		ตอบผิด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
แหล่งนันทนาการประเภทชายหาด								
1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้น โดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น	94	94.0	6	6.0	100	100.0	0.94	0.24
2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ	88	88.0	12	12.0	100	100.0	0.88	0.33
3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ	63	63.0	37	37.0	100	100.0	0.63	0.49
4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน	91	91.0	9	9.0	100	100.0	0.91	0.29
5) ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทหากถูกทำลายแล้ว สามารถสร้างขึ้นทดแทนใหม่ได้	84	84.0	16	16.0	100	100.0	0.84	0.37
6) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม	83	83.0	17	17.0	100	100.0	0.83	0.38
7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	50	50.0	50	50.0	100	100.0	0.50	0.50
8) สัตว์ป่าโดยส่วนใหญ่ มีความทนทานต่อการถูกรบกวนจากนักท่องเที่ยวและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวได้	84	84.0	16	16.0	100	100.0	0.84	0.37
9) การก่อสร้างบังกะโหลบริเวณชายหาด เป็นวิธีการที่จะช่วยยึดหน้าดินและป้องกันมิให้ชายหาดพังทลาย	82	82.0	18	18.0	100	100.0	0.82	0.39
10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้	96	96.0	4	4.0	100	100.0	0.96	0.20
11) อากาศที่มีก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์เจือปนในปริมาณมาก จะทำให้อัตราส่วนของอากาศบริสุทธิ์ลดน้อยลง	73	73.0	27	27.0	100	100.0	0.73	0.45
12) เศษอาหารจากการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ สามารถทิ้งลงพื้นดินได้ เพราะเป็นการเพิ่มปริมาณธาตุอาหารให้กับดิน	84	84.0	16	16.0	100	100.0	0.84	0.37
13) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแหล่งน้ำ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ	75	75.0	25	25.0	100	100.0	0.75	0.44
14) การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแหล่งนันทนาการ เป็นการป้องกันและช่วยแก้ไขปัญหาส่งผลกระทบต่อ	69	69.0	31	31.0	100	100.0	0.69	0.46
15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลกระทบต่อขีมน้ำในดินลดลง และก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน	49	49.0	51	51.0	100	100.0	0.49	0.50
16) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมาก มีผลต่อการเจริญเติบโตของปะการัง	76	76.0	24	24.0	100	100.0	0.76	0.43
17) กิจกรรมปิกนิกของนักท่องเที่ยว เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้พืชคลุมดินได้รับความเสียหายและถูกทำลาย	57	57.0	43	43.0	100	100.0	0.57	0.50
18) การให้อาหารแก่สัตว์ป่า ถือเป็นความช่วยเหลือสัตว์ป่าในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ	78	78.0	22	22.0	100	100.0	0.78	0.42

ตารางที่ 20 (ต่อ)

คำถามเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ตอบถูก		ตอบผิด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
แหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก								
1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้น โดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น	91	91.0	9	9.0	100	100.0	0.91	0.29
2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ	89	89.0	11	11.0	100	100.0	0.89	0.31
3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ	69	69.0	31	31.0	100	100.0	0.69	0.46
4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน	93	93.0	7	7.0	100	100.0	0.93	0.26
5) ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทหากถูกทำลายแล้ว สามารถสร้างขึ้นทดแทนใหม่ได้	81	81.0	19	19.0	100	100.0	0.81	0.39
6) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม	88	88.0	12	12.0	100	100.0	0.88	0.33
7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	52	52.0	48	48.0	100	100.0	0.52	0.50
8) สัตว์ป่าโดยส่วนใหญ่ มีความทนทานต่อการถูกรบกวนจากนักท่องเที่ยวและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวได้	82	82.0	18	18.0	100	100.0	0.82	0.39
9) การก่อสร้างบังกะโหลบริเวณชายหาด เป็นวิธีการที่จะช่วยยึดหน้าดินและป้องกันมิให้ชายหาดพังทลาย	83	83.0	17	17.0	100	100.0	0.83	0.38
10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้	96	96.0	4	4.0	100	100.0	0.96	0.20
11) อากาศที่มีก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์เจือปนในปริมาณมาก จะทำให้อัตราส่วนของอากาศบริสุทธิ์ลดน้อยลง	81	81.0	19	19.0	100	100.0	0.81	0.39
12) เศษอาหารจากการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ สามารถทิ้งลงพื้นดินได้ เพราะเป็นการเพิ่มปริมาณธาตุอาหารให้กับดิน	85	85.0	15	15.0	100	100.0	0.85	0.36
13) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแหล่งน้ำ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ	80	80.0	20	20.0	100	100.0	0.80	0.40
14) การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแหล่งนันทนาการ เป็นการป้องกันและช่วยแก้ไขปัญหาส่งผลกระทบต่อ	82	82.0	15	15.0	100	100.0	0.85	0.36
15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลกระทบต่อซึมน้ำในดินลดลง และก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน	46	46.0	54	54.0	100	100.0	0.46	0.50
16) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมาก มีผลต่อการเจริญเติบโตของปะการัง	79	79.0	21	21.0	100	100.0	0.79	0.41
17) กิจกรรมปิกนิกของนักท่องเที่ยว เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้พืชคลุมดินได้รับความเสียหายและถูกทำลาย	66	66.0	34	34.0	100	100.0	0.66	0.48
18) การให้อาหารแก่สัตว์ป่า ถือเป็นความช่วยเหลือสัตว์ป่าในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ	92	92.0	8	8.0	100	100.0	0.92	0.27

ตารางที่ 20 (ต่อ)

คำถามเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ตอบถูก		ตอบผิด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
แหล่งนันทนาการประเภท้ำ								
1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้น โดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น	95	95.0	5	5.0	100	100.0	0.95	0.22
2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ	90	90.0	10	10.0	100	100.0	0.90	0.30
3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ	57	57.0	43	43.0	100	100.0	0.57	0.50
4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน	95	95.0	5	5.0	100	100.0	0.95	0.22
5) ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทหากถูกทำลายแล้ว สามารถสร้างขึ้นทดแทนใหม่ได้	84	84.0	16	16.0	100	100.0	0.84	0.37
6) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม	85	85.0	15	15.0	100	100.0	0.85	0.36
7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	50	50.0	50	50.0	100	100.0	0.50	0.50
8) สัตว์ป่าโดยส่วนใหญ่ มีความทนทานต่อการถูกรบกวนจากนักท่องเที่ยวและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวได้	77	77.0	23	23.0	100	100.0	0.77	0.42
9) การก่อสร้างบังกะโหลบริเวณชายหาด เป็นวิธีการที่จะช่วยยึดหน้าดินและป้องกันมิให้ชายหาดพังทลาย	77	77.0	23	23.0	100	100.0	0.77	0.42
10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้	91	91.0	9	9.0	100	100.0	0.91	0.29
11) อากาศที่มีก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์เจือปนในปริมาณมาก จะทำให้อัตราส่วนของอากาศบริสุทธิ์ลดน้อยลง	81	81.0	19	19.0	100	100.0	0.81	0.39
12) เศษอาหารจากการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ สามารถทิ้งลงพื้นดินได้ เพราะเป็นการเพิ่มปริมาณธาตุอาหารให้กับดิน	79	79.0	21	21.0	100	100.0	0.79	0.41
13) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแหล่งน้ำ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ	91	91.0	9	9.0	100	100.0	0.91	0.29
14) การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแหล่งนันทนาการ เป็นการป้องกันและช่วยแก้ไขปัญหาส่งสิ่งแวดล้อม	79	79.0	21	21.0	100	100.0	0.79	0.41
15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลกระทบต่อซึมน้ำในดินลดลง และก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน	46	46.0	54	54.0	100	100.0	0.46	0.50
16) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมาก มีผลต่อการเจริญเติบโตของปะการัง	84	84.0	16	16.0	100	100.0	0.84	0.37
17) กิจกรรมปิกนิกของนักท่องเที่ยว เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้พืชคลุมดินได้รับความเสียหายและถูกทำลาย	72	72.0	28	28.0	100	100.0	0.72	0.45
18) การให้อาหารแก่สัตว์ป่า ถือเป็นความช่วยเหลือสัตว์ป่าในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ	82	82.0	18	18.0	100	100.0	0.82	0.39

ตารางที่ 20 (ต่อ)

คำถามเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ตอบถูก		ตอบผิด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
<u>แหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ</u>								
1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้น โดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น	91	91.0	9	9.0	100	100.0	0.91	0.29
2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ	94	94.0	6	6.0	100	100.0	0.94	0.24
3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ	76	76.0	24	24.0	100	100.0	0.76	0.43
4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน	92	92.0	8	8.0	100	100.0	0.92	0.27
5) ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทหากถูกทำลายแล้ว สามารถสร้างขึ้นทดแทนใหม่ได้	83	83.0	17	17.0	100	100.0	0.83	0.38
6) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม	93	93.0	7	7.0	100	100.0	0.93	0.26
7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	51	51.0	49	49.0	100	100.0	0.51	0.50
8) สัตว์ป่าโดยส่วนใหญ่ มีความทนทานต่อการถูกรบกวนจากนักท่องเที่ยวและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวได้	83	83.0	17	17.0	100	100.0	0.83	0.38
9) การก่อสร้างบังกะโหลบริเวณชายหาด เป็นวิธีการที่จะช่วยยึดหน้าดินและป้องกันมิให้ชายหาดพังทลาย	83	83.0	17	17.0	100	100.0	0.83	0.38
10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้	91	91.0	9	9.0	100	100.0	0.91	0.29
11) อากาศที่มีก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์เจือปนในปริมาณมาก จะทำให้อัตราส่วนของอากาศบริสุทธิ์ลดน้อยลง	78	78.0	22	22.0	100	100.0	0.78	0.42
12) เศษอาหารจากการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ สามารถทิ้งลงพื้นดินได้ เพราะเป็นการเพิ่มปริมาณธาตุอาหารให้กับดิน	85	85.0	15	15.0	100	100.0	0.85	0.36
13) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแหล่งน้ำ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ	91	91.0	9	9.0	100	100.0	0.91	0.29
14) การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแหล่งนันทนาการ เป็นการป้องกันและช่วยแก้ไขปัญหาลำน้ำ	85	85.0	15	15.0	100	100.0	0.85	0.36
15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลกระทบต่อขีมน้ำในดินลดลง และก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน	48	48.0	52	52.0	100	100.0	0.48	0.50
16) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมาก มีผลต่อการเจริญเติบโตของปะการัง	85	85.0	15	15.0	100	100.0	0.85	0.36
17) กิจกรรมปิกนิกของนักท่องเที่ยว เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้พืชคลุมดินได้รับความเสียหายและถูกทำลาย	76	76.0	24	24.0	100	100.0	0.76	0.43
18) การให้อาหารแก่สัตว์ป่า ถือเป็นความช่วยเหลือสัตว์ป่าในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ	81	81.0	19	19.0	100	100.0	0.81	0.39

ตารางที่ 20 (ต่อ)

คำถามเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ตอบถูก		ตอบผิด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
<u>แหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว</u>								
1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้น โดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น	93	93.0	7	7.0	100	100.0	0.93	0.26
2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ	96	96.0	4	4.0	100	100.0	0.96	0.20
3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ	75	75.0	25	25.0	100	100.0	0.75	0.44
4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน	93	93.0	7	7.0	100	100.0	0.93	0.26
5) ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทหากถูกทำลายแล้ว สามารถสร้างขึ้นทดแทนใหม่ได้	85	85.0	15	15.0	100	100.0	0.85	0.36
6) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม	95	95.0	5	5.0	100	100.0	0.95	0.22
7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	55	55.0	45	45.0	100	100.0	0.55	0.50
8) สัตว์ป่าโดยส่วนใหญ่ มีความทนทานต่อการถูกรบกวนจากนักท่องเที่ยวและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวได้	81	81.0	19	19.0	100	100.0	0.81	0.39
9) การก่อสร้างบังกะโหลบริเวณชายหาด เป็นวิธีการที่จะช่วยยึดหน้าดินและป้องกันมิให้ชายหาดพังทลาย	92	92.0	8	8.0	100	100.0	0.92	0.27
10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้	92	92.0	8	8.0	100	100.0	0.92	0.27
11) อากาศที่มีก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์เจือปนในปริมาณมาก จะทำให้อัตราส่วนของอากาศบริสุทธิ์ลดน้อยลง	84	84.0	16	16.0	100	100.0	0.84	0.37
12) เศษอาหารจากการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ สามารถทิ้งลงพื้นดินได้ เพราะเป็นการเพิ่มปริมาณธาตุอาหารให้กับดิน	90	90.0	10	10.0	100	100.0	0.90	0.30
13) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแหล่งน้ำ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ	87	87.0	13	13.0	100	100.0	0.87	0.34
14) การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแหล่งนันทนาการ เป็นการป้องกันและช่วยแก้ไขปัญหาส่งสิ่งแวดล้อม	98	98.0	2	2.0	100	100.0	0.98	0.14
15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลกระทบต่อซึมน้ำในดินลดลง และก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน	32	32.0	68	68.0	100	100.0	0.32	0.47
16) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมาก มีผลต่อการเจริญเติบโตของปะการัง	75	75.0	25	25.0	100	100.0	0.75	0.44
17) กิจกรรมปิกนิกของนักท่องเที่ยว เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้พืชคลุมดินได้รับความเสียหายและถูกทำลาย	88	88.0	12	12.0	100	100.0	0.88	0.33
18) การให้อาหารแก่สัตว์ป่า ถือเป็นความช่วยเหลือสัตว์ป่าในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ	84	84.0	16	16.0	100	100.0	0.84	0.37

ตารางที่ 20 (ต่อ)

คำถามเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ตอบถูก		ตอบผิด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
<u>แหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ</u>								
1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้น โดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น	93	93.0	7	7.0	100	100.0	0.93	0.26
2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ	92	92.0	8	8.0	100	100.0	0.92	0.27
3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ	68	68.0	32	32.0	100	100.0	0.68	0.47
4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน	96	96.0	4	4.0	100	100.0	0.96	0.20
5) ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทหากถูกทำลายแล้ว สามารถสร้างขึ้นทดแทนใหม่ได้	90	90.0	10	10.0	100	100.0	0.90	0.30
6) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม	95	95.0	5	5.0	100	100.0	0.95	0.22
7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	58	58.0	42	42.0	100	100.0	0.58	0.50
8) สัตว์ป่าโดยส่วนใหญ่ มีความทนทานต่อการถูกรบกวนจากนักท่องเที่ยวและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวได้	79	79.0	21	21.0	100	100.0	0.79	0.41
9) การก่อสร้างบังกะโหลบริเวณชายหาด เป็นวิธีการที่จะช่วยยึดหน้าดินและป้องกันมิให้ชายหาดพังทลาย	86	86.0	14	14.0	100	100.0	0.86	0.35
10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้	93	93.0	7	7.0	100	100.0	0.93	0.26
11) อากาศที่มีก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์เจือปนในปริมาณมาก จะทำให้อัตราส่วนของอากาศบริสุทธิ์ลดน้อยลง	70	70.0	30	30.0	100	100.0	0.70	0.46
12) เศษอาหารจากการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ สามารถทิ้งลงพื้นดินได้ เพราะเป็นการเพิ่มปริมาณธาตุอาหารให้กับดิน	88	88.0	12	12.0	100	100.0	0.88	0.33
13) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแหล่งน้ำ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ	88	88.0	12	12.0	100	100.0	0.88	0.33
14) การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแหล่งนันทนาการ เป็นการป้องกันและช่วยแก้ไขปัญหาส่งผลกระทบต่อ	72	72.0	28	28.0	100	100.0	0.72	0.45
15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลกระทบต่อขีมน้ำในดินลดลง และก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน	56	56.0	44	44.0	100	100.0	0.56	0.50
16) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมาก มีผลต่อการเจริญเติบโตของปะการัง	82	82.0	18	18.0	100	100.0	0.82	0.39
17) กิจกรรมปิกนิกของนักท่องเที่ยว เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้พืชคลุมดินได้รับความเสียหายและถูกทำลาย	76	76.0	24	24.0	100	100.0	0.76	0.43
18) การให้อาหารแก่สัตว์ป่า ถือเป็นความช่วยเหลือสัตว์ป่าในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ	90	90.0	10	10.0	100	100.0	0.90	0.30

ตารางที่ 20 (ต่อ)

คำถามเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ตอบถูก		ตอบผิด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
แหล่งนันทนาการประเภทธรณีศึกษา								
1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้น โดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น	93	93.0	7	7.0	100	100.0	0.93	0.26
2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ	98	98.0	2	2.0	100	100.0	0.98	0.14
3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ	71	71.0	29	29.0	100	100.0	0.71	0.46
4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน	97	97.0	3	3.0	100	100.0	0.97	0.17
5) ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทหากถูกทำลายแล้ว สามารถสร้างขึ้นทดแทนใหม่ได้	83	83.0	17	17.0	100	100.0	0.83	0.38
6) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม	94	94.0	6	6.0	100	100.0	0.94	0.24
7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	48	48.0	52	52.0	100	100.0	0.48	0.50
8) สัตว์ป่าโดยส่วนใหญ่ มีความทนทานต่อการถูกรบกวนจากนักท่องเที่ยวและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวได้	79	79.0	21	21.0	100	100.0	0.79	0.41
9) การก่อสร้างบังกะโหลบริเวณชายหาด เป็นวิธีการที่จะช่วยยึดหน้าดินและป้องกันมิให้ชายหาดพังทลาย	86	86.0	14	14.0	100	100.0	0.86	0.35
10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้	89	89.0	11	11.0	100	100.0	0.89	0.31
11) อากาศที่มีก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์เจือปนในปริมาณมาก จะทำให้อัตราส่วนของอากาศบริสุทธิ์ลดน้อยลง	80	80.0	20	20.0	100	100.0	0.80	0.40
12) เศษอาหารจากการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ สามารถทิ้งลงพื้นดินได้ เพราะเป็นการเพิ่มปริมาณธาตุอาหารให้กับดิน	77	77.0	23	23.0	100	100.0	0.77	0.42
13) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแหล่งน้ำ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ	94	94.0	6	6.0	100	100.0	0.94	0.24
14) การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแหล่งนันทนาการ เป็นการป้องกันและช่วยแก้ไขปัญหาส่งผลกระทบต่อ	91	91.0	9	9.0	100	100.0	0.91	0.29
15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลกระทบต่อขีมน้ำในดินลดลง และก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน	27	27.0	73	73.0	100	100.0	0.27	0.45
16) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมาก มีผลต่อการเจริญเติบโตของปะการัง	82	82.0	18	18.0	100	100.0	0.82	0.39
17) กิจกรรมปิกนิกของนักท่องเที่ยว เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้พืชคลุมดินได้รับความเสียหายและถูกทำลาย	81	81.0	19	19.0	100	100.0	0.81	0.39
18) การให้อาหารแก่สัตว์ป่า ถือเป็นความช่วยเหลือสัตว์ป่าในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ	84	84.0	16	16.0	100	100.0	0.84	0.37

ตารางที่ 20 (ต่อ)

คำถามเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ตอบถูก		ตอบผิด		รวม		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
แหล่งนันทนาการประเภทน้ำพุร้อน								
1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้น โดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น	93	93.0	7	7.0	100	100.0	0.93	0.26
2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ	91	91.0	9	9.0	100	100.0	0.91	0.29
3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ	66	66.0	34	34.0	100	100.0	0.66	0.48
4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน	88	88.0	12	12.0	100	100.0	0.88	0.33
5) ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทหากถูกทำลายแล้ว สามารถสร้างขึ้นทดแทนใหม่ได้	87	87.0	13	13.0	100	100.0	0.87	0.34
6) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม	90	90.0	10	10.0	100	100.0	0.90	0.30
7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	57	57.0	43	43.0	100	100.0	0.57	0.50
8) สัตว์ป่าโดยส่วนใหญ่ มีความทนทานต่อการถูกรบกวนจากนักท่องเที่ยวและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวได้	81	81.0	19	19.0	100	100.0	0.81	0.39
9) การก่อสร้างบังกะโหลบริเวณชายหาด เป็นวิธีการที่จะช่วยยึดหน้าดินและป้องกันมิให้ชายหาดพังทลาย	84	84.0	16	16.0	100	100.0	0.84	0.37
10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้	90	90.0	10	10.0	100	100.0	0.90	0.30
11) อากาศที่มีก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์เจือปนในปริมาณมาก จะทำให้อัตราส่วนของอากาศบริสุทธิ์ลดน้อยลง	90	90.0	10	10.0	100	100.0	0.90	0.30
12) เศษอาหารจากการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ สามารถทิ้งลงพื้นดินได้ เพราะเป็นการเพิ่มปริมาณธาตุอาหารให้กับดิน	84	84.0	16	16.0	100	100.0	0.84	0.37
13) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแหล่งน้ำ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ	90	90.0	10	10.0	100	100.0	0.90	0.30
14) การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแหล่งนันทนาการ เป็นการป้องกันและช่วยแก้ไขปัญหาส่งผลกระทบต่อ	90	90.0	10	10.0	100	100.0	0.90	0.30
15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลกระทบต่อขีมน้ำในดินลดลง และก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน	38	38.0	62	62.0	100	100.0	0.38	0.49
16) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมาก มีผลต่อการเจริญเติบโตของปะการัง	75	75.0	25	25.0	100	100.0	0.75	0.44
17) กิจกรรมปิกนิกของนักท่องเที่ยว เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้พืชคลุมดินได้รับความเสียหายและถูกทำลาย	78	78.0	22	22.0	100	100.0	0.78	0.42
18) การให้อาหารแก่สัตว์ป่า ถือเป็นความช่วยเหลือสัตว์ป่าในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ	79	79.0	21	21.0	100	100.0	0.79	0.41

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวก่อนจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นรายแหล่ง

ระดับความรู้เกี่ยวกับ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทาง ศึกษา ธรรมชาติ	ธรณี สถาน	น้ำพุร้อน	รวม
มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบ สิ่งแวดล้อมน้อย (0 - 6 คะแนน)	-	1.0 (1)	-	-	-	-	-	-	1.0 (1)	0.2 (2)
มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบ สิ่งแวดล้อมปานกลาง (7 - 12 คะแนน)	23.0 (23)	32.0 (32)	22.0 (22)	24.0 (24)	21.0 (21)	15.0 (15)	13.0 (13)	15.0 (15)	22.0 (22)	20.8 (187)
มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบ สิ่งแวดล้อมมาก (13 - 18 คะแนน)	77.0 (77)	67.0 (67)	78.0 (78)	76.0 (76)	79.0 (79)	85.0 (85)	87.0 (87)	85.0 (85)	77.0 (77)	79.0 (711)
รวม	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (900)
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	14.26	13.76	14.38	14.15	14.66	14.95	14.72	14.54	14.51	14.43
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	2.65	2.35	2.31	2.56	2.67	2.13	2.18	2.27	2.46	2.42

ตอนที่ 4 การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติทั้ง 9 ประเภท โดยให้นักท่องเที่ยวระบุความรู้สึกต่อความเสื่อมโทรมหรือผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการตามระดับการรับรู้และความรู้สึกออกเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่จริงอย่างยิ่งไปจนถึงไม่จริงอย่างยิ่ง ในประเด็นคำถามการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยคำถามเชิงบวกและคำถามเชิงลบ สำหรับประเด็นคำถามเชิงบวก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 50.1 33.0 43.7 41.7 11.3 11.1 30.9 และ 27.6 รับรู้ในระดับจริงว่า ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ยังคงมีความสวยงาม สิ่งปลูกสร้างในพื้นที่มีจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติยังคงเหลืออยู่อย่างมาก อาคารและสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่มีขนาดเหมาะสม ไม่ใหญ่โตจนเกินไปทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์อย่างชัดเจน สิ่งอำนวยความสะดวกออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ น้ำทะเลใสสะอาด หาดทรายขาวสะอาด บริเวณแหล่งนันทนาการไม่มีสิ่งกีดขวางทัศนียภาพ ทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้ชัดเจน ต้นไม้ในแหล่งนันทนาการอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่ปรากฏร่องรอยการหักเห็ดทำลาย ร้อยละ 4.0 รับรู้ในระดับจริงอย่างยิ่งว่า บริเวณลำน้ำไม่พบเห็นขยะหรือสิ่งปฏิกูล ร้อยละ 19.8 5.4 4.1 และ 3.9 รับรู้ในระดับไม่จริงว่า บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีโอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้ค่อนข้างมาก ไม่ปรากฏการชะล้างพังทลายของดินบนเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติ หินงอกหินย้อยภายในถ้ำอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ผนังถ้ำไม่ปรากฏร่องรอยการหักเห็ดทำลาย ร้อยละ 6.7 5.2 และ 5.3 แนวปะการังอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ในท้องทะเลยังคงมีปลาสวยงามอาศัยอยู่จำนวนมาก และแหล่งลำน้ำไม่พบเห็นขยะหรือสิ่งปฏิกูล

สำหรับประเด็นคำถามเชิงลบ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 30.9 29.7 32.4 6.3 8.1 27.6 37.6 4.9 7.2 7.2 12.7 4.6 และ 4.8 รับรู้ว่าในระดับจริงว่า มีขยะ / สิ่งปฏิกูลเคลื่อนที่ไกลตัวไปภายในแหล่งนันทนาการ ใจคห็น ต้นไม้ มีร่องรอยการขูดเขียน จำนวนมาก จนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งนันทนาการลดลง ชายฝั่งทะเลมีการกัดเซาะพังทลายอย่างเห็นได้ชัด เต็มไปด้วยขยะที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยว รุกล้ำแนวชายหาดอย่างมาก แหล่งนันทนาการมีร่องรอยเศษอาหารจากการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมาก จนทำลายความสวยงามของพื้นที่ มีการก่อสร้างที่พักแรมรูก้ำแนวชายหาด กิจกรรมทางน้ำทำให้น้ำทะเล สกปรกและขุ่นมากขึ้น กิจกรรมทางน้ำทำให้คราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น พืชคลุมดิน / ไม้ขนาดเล็กในเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

ถูกเหยียบย่ำทำลายจากนักท่องเที่ยว พี่ชนขนาดเล็กบริเวณน้ำตกได้รับความเสียหายจากการเหยียบย่ำของนักท่องเที่ยว รีมตลิ่งของลำน้ำมีการกัดเซาะพังทลาย ร้อยละ 4.2 รับรู้ในระดับจริงอย่างยิ่งว่ามีการก่อสร้างที่พัก / เรือนแพ / ร้านอาหาร รุกล้ำเข้ามาในลำน้ำ ร้อยละ 53.1 38.4 26.2 4.4 5.3 5.2 4.6 และ 4.2 รับรู้ในระดับไม่จริงว่า แหล่งนันทนาการมีอากาศเสีย แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะต่าง ๆ ถึงขณะมีปริมาณขยะจำนวนมาก ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว น้ำบริเวณน้ำตกมีสภาพขุ่นและไม่ใสสะอาดอย่างเห็นได้ชัด น้ำบริเวณน้ำตกพบคราบน้ำยาซักล้างหรือคราบน้ำมัน มีขยะหรือสิ่งปฏิกูลอยู่ในบริเวณน้ำตก มีการปล่อยน้ำเสียลงสู่ลำน้ำ ทำให้เกิดมลพิษและทำลายความสวยงาม น้ำในลำน้ำมีสภาพขุ่นและไม่ใสสะอาดอย่างเห็นได้ชัด ร้อยละ 16.7 12.8 และ 8.0 รับรู้ในระดับไม่แน่ใจว่า แหล่งนันทนาการมีร่องรอยเต้าน้ำจากการก่อมลพิษของนักท่องเที่ยว บริเวณเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติพบเห็นรากไม้โผล่เหนือพื้นดินจำนวนมาก บริเวณเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติพบเห็นร่องรอยการเดินออกนอกเส้นทางของนักท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาจากการแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแต่ละประเด็น พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลางในหลายประเด็น และจากการแปลผลพบการรับรู้โดยภาพรวม พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 59.1 รองลงมารับรู้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากคิดเป็นร้อยละ 38.9 และรับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.0 ตามลำดับ สำหรับผลการศึกษาเป็นรายแหล่งทั้ง 9 ประเภท มีรายละเอียดดังนี้

แหล่งนันทนาการประเภทเกาะ

การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทเกาะ ประเด็นคำถามเชิงบวก พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.0 45.0 และ 48.0 รับรู้ในระดับไม่จริงว่าความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก สิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติยังคงเหลืออยู่อย่างมาก และสิ่งอำนวยความสะดวกออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ ร้อยละ 51.0 63.0 56.0 44.0 และ 42.0 รับรู้ในระดับจริงว่า อาคารและสิ่งปลูกสร้างมีขนาดเหมาะสม ไม่ใหญ่โตจนเกินไปทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์อย่างชัดเจน น้ำทะเลใส หาดทรายขาวสะอาด บริเวณแหล่งนันทนาการไม่มีสิ่งกีดขวาง

ทัศนียภาพ ทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้ชัดเจน และต้นไม้ในแหล่งนันทนาการอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่ปรากฏร่องรอยการหักเห็ดทำลาย ร้อยละ 60.0 48.0 และ 47.0 รับรู้ในระดับไม่แน่ใจว่า แนวปะการังอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ในท้องทะเลยังคงมีปลาสวยงามอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และแหล่งน้ำไม่พบเห็นขยะหรือสิ่งปฏิกูล

สำหรับประเด็นคำถามเชิงลบ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.0 41.0 48.0 33.0 43.0 44.0 40.0 37.0 และ 35.0 รับรู้ในระดับจริง มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเคลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่งนันทนาการ โขดหินต้นไม้มีร่องรอยการขูดขีดเขียน จำนวนมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ เต็มไปทั่วทำให้บริการนักท่องเที่ยว รุกล้ำแนวชายหาดอย่างมาก อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมาก จนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ กิจกรรมทางน้ำ เช่น สกูตเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ทำให้น้ำทะเลสกปรกและขุ่นมากขึ้น สกูตเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยวทำให้คราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น บริเวณแหล่งนันทนาการมีร่องรอยเต่าดำจากการก่อกองไฟของนักท่องเที่ยว ถึงขยะมีปริมาณขยะจำนวนมากส่งกลิ่นเหม็น และรบกวนการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ร้อยละ 53.0 รับรู้ในระดับไม่จริงว่า แหล่งนันทนาการมีอากาศเสีย ร้อยละ 49.0 และ 40.0 รับรู้ในระดับไม่แน่ใจว่า ชายฝั่งทะเลมีการกัดเซาะพังทลายอย่างเห็นได้ชัดเจน และแหล่งนันทนาการมีร่องรอยเศษอาหารจากการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาจากการแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแต่ละประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากในหลายประเด็น ได้แก่ ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ลดลง (ค่าเฉลี่ย 2.32) สิ่งปลูกสร้างในพื้นที่มีจำนวนมาก ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติเหลือน้อยลง (ค่าเฉลี่ย 2.27) สิ่งปลูกสร้างขาดความกลมกลืนกับธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย 2.29) มีขยะ/สิ่งปฏิกูลจำนวนมากในพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 2.28) อาคารและสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมาก (ค่าเฉลี่ย 2.21) เต็มไปทั่วทำให้บริการกับนักท่องเที่ยว รุกล้ำแนวชายหาดอย่างมาก (ค่าเฉลี่ย 2.33) กิจกรรมทางน้ำทำให้คราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 2.29) ทั้งนี้ จากการแปลผลระดับการรับรู้โดยภาพรวม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 93.0 รองลงมารับรู้ถึงผลกระทบสิ่งแวดล้อม

มาก คิดเป็นร้อยละ 6.0 และรับรู้ว่าแหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทชายหาด

การรับรู้ต่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทชายหาด ประเด็นคำถามเชิงบวก พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.0 41.0 50.0 และ 44.0 ร้อยละ ในระดับไม่จริงว่า สิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติยังคงเหลืออยู่อย่างมาก อาคารและสิ่งปลูกสร้างมีขนาดเหมาะสมไม่ใหญ่โตจนเกินไปทำให้มองเห็น วิถีทัศน์ได้อย่างชัดเจน สิ่งอำนวยความสะดวกออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ บริเวณแหล่งนันทนาการไม่มีสิ่งกีดขวางทัศนียภาพทำให้มองเห็นวิถีทัศน์ได้ชัดเจน ร้อยละ 49.0 39.0 และ 44.0 ร้อยละ ในระดับจริงว่า ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ยังคงมีความสมบูรณ์อยู่มาก น้ำทะเลใสสะอาด และหาดทรายขาวสะอาด

สำหรับประเด็นคำถามเชิงลบ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 43.0 44.0 40.0 55.0 47.0 44.0 และ 36.0 ร้อยละ ในระดับจริงว่า มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเกลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่งท่องเที่ยว ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งนันทนาการลดลง เพียงผ้าใบที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยว รุกล้ำแนวชายหาดอย่างมาก แหล่งนันทนาการมีร่องรอยเศษอาหารจากการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ มีการก่อสร้างที่พักแรม ร้านอาหาร รุกล้ำแนวชายหาด ทำให้ความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ลดลง ถึงขั้นมีปริมาณขยะจำนวนมาก ส่งกลิ่นเหม็น และรบกวนการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ร้อยละ 50.0 44.0 31.0 และ 25.0 ร้อยละ ในระดับไม่จริงว่า แหล่งนันทนาการมีอากาศเสีย แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ กิจกรรมทางน้ำ เช่น สกูตเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ทำให้น้ำทะเลสกปรกและขุ่นมากขึ้น สกูตเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยวทำให้คราบน้ำมันชายหาดมากขึ้น ร้อยละ 41.0 และ 37.0 ร้อยละ ในระดับไม่แน่ใจว่าชายฝั่งทะเลมีการกัดเซาะพังทลายอย่างเห็นได้ชัดเจน และบริเวณแหล่งนันทนาการมีร่องรอยการก่อกองไฟของนักท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาจากการแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแต่ละประเด็น พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากในหลายประเด็น ได้แก่ สิ่งปลูกสร้างขาดความกลมกลืนกับธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย 2.26) มีขยะ/สิ่งปฏิกูลจำนวนมาก (ค่าเฉลี่ย 2.27) เติงผ้าใบที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยวรुक้าแนวชายหาด (ค่าเฉลี่ย 2.29) แหล่งนันทนาการมีร่องรอยเศษอาหารจากการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.30) มีการก่อสร้างที่พักแรม ร้านอาหาร รุก้าแนวชายหาด (ค่าเฉลี่ย 2.14) ทั้งนี้ จากการแปลผลการรับรู้โดยภาพรวม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 82.0 รองลงมารับรู้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก คิดเป็นร้อยละ 16.0 และรับรู้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก

การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก พบว่าทุกประเด็นคำถามเชิงบวก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.0 35.0 53.0 55.0 56.0 52.0 และ 51.0 รับรู้ว่าในระดับจริงว่า ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก บริเวณแหล่งนันทนาการมีโอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้ค่อนข้างมาก สิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติยังคงเหลืออยู่อย่างมาก อาคารและสิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีขนาดเหมาะสมไม่ใหญ่โตจนเกินไป ทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้อย่างชัดเจน สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้าง ออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ บริเวณแหล่งนันทนาการไม่มีสิ่งกีดขวางทัศนียภาพ ทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้อย่างชัดเจน ต้นไม้ในแหล่งนันทนาการอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่ปรากฏร่องรอยการหักเห็ดทำลาย

สำหรับประเด็นคำถามเชิงลบ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.0 36.0 44.0 และ 41.0 รับรู้ในระดับจริงว่าโชดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขูด ขีดเขียน จำนวนมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ แหล่งนันทนาการมีร่องรอยเศษอาหารจากการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว บริเวณเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติ พบเห็นรากไม้โผล่เหนือพื้นดินจำนวนมาก พืชขนาดเล็กบริเวณน้ำตก เช่น มอส เฟิร์น ได้รับความเสียหายจากการเหยียบย่ำ ร้อยละ 44.0 53.0 50.0 34.0 36.0 53.0 40.0 48.0 และ 47.0 รับรู้ในระดับไม่จริงว่ามีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเกลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่งท่องเที่ยว แหล่งนันทนาการมีอากาศเสีย แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ อาคารและสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่ง

นันทนาการอย่างมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ บริเวณแหล่งนันทนาการมีร่องรอยเสียด้านจากการก่อกองไฟของนักท่องเที่ยว ถึงจะมีปริมาณขยะจำนวนมาก ส่งกลิ่นเหม็นและรบกวนการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว น้ำตกมีสภาพขุ่นและไม่ใสสะอาด อย่างเห็นได้ชัดเจน บริเวณน้ำตกพบคราบน้ำมันหรือน้ำยาซักล้างอย่างเห็นได้ชัด และมีขยะหรือสิ่งปฏิกูลบริเวณน้ำตก นอกจากนี้ ร้อยละ 37.0 ระบุว่าในระดับไม่แน่ใจว่าถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการส่งผลให้สภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งนันทนาการลดลง

เมื่อพิจารณาจากการแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแต่ละประเด็น พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ระบุว่าแหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากเพียงประเด็นเดียวคือ พืชคลุมดินหรือต้นไม้ขนาดเล็กบริเวณน้ำตกได้รับความเสียหายจากการเหยียบย่ำของนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.02) ทั้งนี้ จากการแปลผลการรับรู้โดยภาพรวม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ระบุว่าแหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 81.0 รองลงมาระบุว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย คิดเป็นร้อยละ 19.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ

การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ ประเด็นคำถามเชิงบวกพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 35.0 36.0 37.0 และ 35.0 ระบุว่าในระดับไม่จริงว่า ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก บริเวณแหล่งนันทนาการมีโอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้ค่อนข้างมาก หินงอก หินย้อยภายในถ้ำอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่ปรากฏร่องรอยการหักเห็ดทำลายผนังถ้ำไม่ปรากฏร่องรอยการขีดเขียน / ทำลาย ร้อยละ 41.0 41.0 และ 40.0 ระบุว่าในระดับจริงว่าสิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติยังคงเหลืออยู่มาก อาคารและสิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีขนาดเหมาะสมไม่ใหญ่โตจนเกินไป ทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้อย่างชัดเจน สิ่งปลูกสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ

สำหรับประเด็นคำถามเชิงลบ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 37.0 34.0 และ 38.0 ระบุว่าในระดับจริงว่า โขดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขูด ขีดเขียน จำนวนมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งนันทนาการลดลง และอาคารและสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมากจน

ทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ ร้อยละ 39.0 42.0 และ 36.0 รับรู้ในระดับไม่จริงว่า มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเคลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่งนันทนาการ แหล่งนันทนาการมี อากาศเสีย แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาจากการแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแต่ละประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากในประเด็นเหล่านี้ ได้แก่ ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ ลดลง (ค่าเฉลี่ย 2.28) หินงอก หินย้อย ภายในถ้ำอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม มีร่องรอยการหักเห็ด ทำลาย (ค่าเฉลี่ย 2.28) อาคารและสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมาก จนทำลาย ความสวยงามของพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 2.28) ทั้งนี้ จากการแปลผลการรับรู้โดยภาพรวม นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 88.0 รองลงมารับรู้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก คิดเป็นร้อยละ 10.0 และรับรู้เกิดผลกระทบ สิ่งแวดล้อมน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ

การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทลำ น้ำ ประเด็นคำถามเชิงบวกพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.0 44.0 และ 46.0 รับรู้ใน ระดับจริงว่า ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของ พื้นที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก อาคารและสิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีขนาดเหมาะสมไม่ ใหญ่โตจนเกินไป ทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้อย่างชัดเจน และสิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่ง ปลูกสร้าง ออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ ร้อยละ 36.0 รับรู้ในระดับจริงอย่างยิ่งว่า บริเวณลำน้ำไม่พบเห็นขยะหรือสิ่งปฏิกูล นอกจากนี้ ร้อยละ 39.0 รับรู้ในระดับจริงอย่างยิ่งว่า บริเวณแหล่งนันทนาการไม่มีสิ่งกีดขวางทัศนียภาพทำ ให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้ชัดเจน

สำหรับประเด็นคำถามเชิงลบ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 33.0 และ 38.0 รับรู้ใน ระดับจริงอย่างยิ่งว่า ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่ง นันทนาการลดลง และมีการก่อสร้างที่พัก / เรือนแพ / ร้านอาหาร รุกล้ำเข้ามาในลำน้ำ ร้อยละ 44.0 55.0 และ 43.0 รับรู้ในระดับจริงว่า แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะ ประเภทต่าง ๆ อาคารและสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมาก จนทำลายความ

สวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ และริมตลิ่งของลำน้ำมีการกัดเซาะพังทลาย ร้อยละ 35.0 41.0 และ 38.0 รับรู้ในระดับไม่จริงว่า มีขยะ / สิ่งปลูกสร้างจำนวนมากเคลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่งนันทนาการ มีการปล่อยน้ำเสียลงสู่ลำน้ำ ทำให้เกิดมลพิษและทำลายความสวยงาม และน้ำในลำน้ำมีสภาพขุ่นและไม่ใสสะอาดอย่างเห็นได้ชัด

เมื่อพิจารณาจากการแปรผลระดับการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแต่ละประเด็น พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากในประเด็นเหล่านี้คือ แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 2.22) ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมของพื้นที่ลดลง (ค่าเฉลี่ย 2.30) อาคารและสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมาก จนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 2.26) มีการก่อสร้างที่พักแรม / เรือนแพ รุกล้ำเข้ามาในลำน้ำ (ค่าเฉลี่ย 2.06) ทั้งนี้จากการแปลผลการรับรู้โดยภาพรวม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 87.0 รองลงมารับรู้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก คิดเป็นร้อยละ 10.0 และรับรู้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย คิดเป็นร้อยละ 3.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว

การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว ประเด็นคำถามเชิงบวกพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.0 50.0 59.0 64.0 และ 59.0 รับรู้ในระดับจริงว่า ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก สิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติยังคงเหลืออยู่มาก อาคารและสิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีขนาดเหมาะสมไม่ใหญ่โตจนเกินไป ทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้อย่างชัดเจน สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้าง ออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ และบริเวณแหล่งนันทนาการไม่มีสิ่งกีดขวางทัศนียภาพทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้ชัดเจน ร้อยละ 38.0 รับรู้ในระดับไม่จริงว่า บริเวณแหล่งนันทนาการมีโอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้ค่อนข้างมาก

สำหรับประเด็นคำถามเชิงลบ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 41.0 31.0 และ 33.0 รับรู้ในระดับจริงว่า ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งนันทนาการลดลง แหล่งนันทนาการมีร่องรอยเศษอาหารจากกาประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว และอาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมากจนทำลายความ

สวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ ร้อยละ 37.0 38.0 52.0 43.0 และ 46.0 รับรู้ในระดับไม่จริงว่ามีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเคลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่งนันทนาการ โขดหิน ต้นไม้มีร่องรอยการขูด ขีดเขียน จำนวนมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ ถึงขะมีปริมาณขยะจำนวนมาก ส่งกลิ่นเหม็น และรบกวนการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว ร้อยละ 36.0 57.0 39.0 และ 58.0 รับรู้ในระดับไม่แน่ใจว่าบริเวณแหล่งนันทนาการมีร่องรอยเถื่อนจากการก่อกองไฟของนักท่องเที่ยว บริเวณเส้นทางเดินเท้า หรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติ พบเห็นรากไม้โผล่เหนือพื้นดินจำนวนมาก พืชคลุมดิน / ลูกไม้ขนาดเล็ก ในเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติได้รับความเสียหายจากการถูกเหยียบย่ำทำลาย และเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติพบเห็นร่องรอยการเดินออกนอกเส้นทางจำนวนมาก

เมื่อพิจารณาจากการแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแต่ละประเด็น พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ระบุว่าแหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง อาทิเช่น พืชคลุมดินในเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ถูกเหยียบย่ำทำลาย (ค่าเฉลี่ย 2.69) แหล่งนันทนาการมีโอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้ค่อนข้างน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.74) ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลสภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมลดลง (ค่าเฉลี่ย 2.75) เป็นต้น ทั้งนี้ จากการแปลผลการรับรู้โดยภาพรวม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 86.0 รองลงมารับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย คิดเป็นร้อยละ 13.0 และรับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ประเด็นคำถามเชิงบวกพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.0 34.0 41.0 และ 44.0 รับรู้ในระดับจริงว่า ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก บริเวณแหล่งนันทนาการมีโอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้ค่อนข้างมาก และสิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้าง ออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ และนักท่องเที่ยวใหญ่ร้อยละ 49.0 รับรู้ในระดับไม่จริงว่าไม่ปรากฏการชะล้างพังทลายของดินบนเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

สำหรับประเด็นคำถามเชิงลบ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 37.0 ระบุว่า โขดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขูด ขีดเขียน จำนวนมาก ร้อยละ 41.0 38.0 40.0 และ 43.0 ระบุว่า ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งนันทนาการลดลง บริเวณเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติ พบเห็นรากไม้ โผล่เหนือพื้นดินเป็นจำนวนมาก พืชคลุมดิน / ลูกไม้ขนาดเล็ก ในเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติถูกเหยียบย่ำทำลาย เส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติพบเห็นร่องรอยการเดินออกนอกเส้นทางจำนวนมาก ร้อยละ 43.0 56.0 39.0 25.0 และ 37.0 ระบุว่า มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเคลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่งนันทนาการ แหล่งนันทนาการมีอากาศเสีย แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่

เมื่อพิจารณาจากการแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแต่ละประเด็น พบว่า นักท่องเที่ยวระบุว่าแหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากในประเด็นเหล่านี้ ได้แก่ โขดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขูด ขีดเขียน จำนวนมาก (ค่าเฉลี่ย 2.15) พืชคลุมดิน/ลูกไม้ขนาดเล็ก ในเส้นทางถูกเหยียบย่ำทำลาย (ค่าเฉลี่ย 1.99) เส้นทางศึกษาธรรมชาติพบเห็นร่องรอยการเดินออกนอกเส้นทางจำนวนมาก (ค่าเฉลี่ย 2.25) ทั้งนี้ จากการแปลผลการรับรู้โดยภาพรวม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 91.0 รองลงมาเชื่อว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย คิดเป็นร้อยละ 7.0 และเชื่อว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก คิดเป็นร้อยละ 2.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทธรณีทัศน์

การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทธรณีทัศน์ ประเด็นคำถามเชิงบวก พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.0 57.0 68.0 49.0 61.0 และ 29.0 ระบุว่า ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก สิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติยังคงเหลืออยู่อย่างมาก อาคารและสิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีขนาดเหมาะสมไม่ใหญ่โตจนเกินไป ทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้อย่างชัดเจน สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้างออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ และบริเวณแหล่งนันทนาการไม่มีสิ่งกีดขวางทัศนียภาพทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้ชัดเจน ต้นไม้ในแหล่ง

นั้นทนการอยู่ในสภาพสมบูรณ์ไม่ปรากฏร่องรอยการหักเห็ดทำลาย นอกจากนี้ ร้อยละ 56.0
รับรู้ในระดับไม่จริงว่าแหล่งนั้นทนการมีโอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้ค่อนข้างมาก

สำหรับประเด็นคำถามเชิงลบ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 36.0 46.0 39.0 46.0
และ 41.0 รับรู้ในระดับจริงว่ามีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเกลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่ง
นั้นทนการ โขดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขูด ขีดเขียน จำนวนมากจนทำลายความสวยงามตาม
ธรรมชาติของ พื้นที่ ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนั้นทนการ ส่งผลให้สภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิม
ของแหล่งนั้นทนการลดลง บริเวณแหล่งนั้นทนการมีร่องรอยเสียด้านจากการก่อกองไฟของ
นักท่องเที่ยว พืชคลุมดิน/ลูกไม้ขนาดเล็ก ในเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติถูกเหยียบ
ย่ำทำลาย ร้อยละ 62.0 45.0 33.0 36.0 รับรู้ในระดับไม่จริงว่าแหล่งนั้นทนการมีอากาศเสีย
แหล่งนั้นทนการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้
แหล่งนั้นทนการอย่างมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ และถึงขยะมีปริมาณ
ขยะจำนวนมาก ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาจากการแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแต่ละประเด็น พบว่า
นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนั้นทนการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก ได้แก่ โอกาสใน
การพบเห็นสัตว์ป่าที่ลดลง (ค่าเฉลี่ย 2.32) มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเกลื่อนกลาดทั่วไปใน
แหล่งนั้นทนการ (ค่าเฉลี่ย 2.25) ทั้งนี้ จากการแปลผลการรับรู้โดยภาพรวม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่
รับรู้แหล่งนั้นทนการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 91.0 รองลงมา
รับรู้ถึงผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก คิดเป็นร้อยละ 3.0 และรับรู้ถึงผลกระทบสิ่งแวดล้อม
น้อย คิดเป็นร้อยละ 6.0 ตามลำดับ

แหล่งนั้นทนการประเภทน้ำพุร้อน

การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนั้นทนการประเภท
น้ำพุร้อน ประเด็นคำถามเชิงบวกพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ 56.0 52.0 52.0 และ 38.0 รับรู้
ในระดับจริงว่าความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของ
พื้นที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก อาคารและสิ่งปลูกสร้างในแหล่งนั้นทนการมีขนาดเหมาะสมไม่
ใหญ่โตจนเกินไปทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้อย่างชัดเจน สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูก
สร้างออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ ต้นไม้ในแหล่งนั้นทนการอยู่ในสภาพสมบูรณ์

ไม่ปรากฏร่องรอยการหักเห็ด และร้อยละ 51.0 รับรู้ในระดับไม่จริงว่าสิ่งปลูกสร้างในแหล่ง
นันทนาการมีจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติยังคงเหลืออยู่อย่างมาก

สำหรับประเด็นคำถามเชิงลบ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 39.0 38.0 40.0 และ 44.0
รับรู้ในระดับจริงว่ามีขยะ / สิ่งปลูกสร้างจำนวนมากเคลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่งนันทนาการ ถนน
ที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งนันทนาการ
ลดลง แหล่งนันทนาการมีร่องรอยเศษอาหารจากการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว อาคาร
และสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของ
พื้นที่ ร้อยละ 35.0 54.0 40.0 และ 37.0 รับรู้ในระดับไม่จริงว่าโชคหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขูด
ขีดเขียน จำนวนมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของ พื้นที่ แหล่งนันทนาการมีอากาศ
เสีย แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ ถึงขยะมีปริมาณขยะจำนวน
มาก ส่งกลิ่นเหม็นและรบกวนการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาจากการแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแต่ละประเด็น พบว่า
นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากในบางประเด็น ได้แก่
สิ่งปลูกสร้างในพื้นที่มีจำนวนมาก ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติเหลือน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.22) แหล่ง
นันทนาการมีร่องรอยเศษอาหารจากการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.17) อาคาร
และสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมาก (ค่าเฉลี่ย 2.22) จนทำลายความสวยงาม
ตามธรรมชาติของพื้นที่ ทั้งนี้ จากการแปลผลการรับรู้โดยภาพรวม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้
แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 93.0 รองลงมารับรู้ที่เกิดผล
กระทบสิ่งแวดล้อมน้อย คิดเป็นร้อยละ 4.0 และรับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก คิดเป็น
ร้อยละ 3.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการ โดยภาพรวม

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
ข้อคำถามเชิงบวก															
1) ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ซึ่งมีความสมบูรณ์อยู่มาก	168	18.7	451	50.1	95	10.6	119	13.2	67	7.4	900	100.0	3.59	1.15	ปานกลาง
2) บริเวณแหล่งนันทนาการมีโอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้ค่อนข้างมาก	37	4.1	111	12.3	136	15.1	178	19.8	38	4.2	500	55.6	2.86	1.07	ปานกลาง
3) สิ่งปลูกสร้างในแหล่งแหล่งนันทนาการมีจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติยังคงเหลืออยู่มาก	82	9.1	297	33.0	147	16.3	213	23.7	61	6.8	800	88.9	3.15	1.15	ปานกลาง
4) อาคารและสิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีขนาดเหมาะสม ไม่ใหญ่โตจนเกินไปทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์อย่างชัดเจน	78	8.7	393	43.7	161	17.9	148	16.4	20	2.2	800	88.9	3.45	0.98	ปานกลาง
5) สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้าง ออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ	75	8.3	375	41.7	184	20.4	216	24.0	50	5.6	900	100.0	3.23	1.07	ปานกลาง
6) แนวปะการังมีสภาพสมบูรณ์	2	0.2	14	1.6	60	6.7	20	2.2	4	0.4	100	11.1	2.90	0.75	ปานกลาง
7) ในท้องทะเลยังคงมีปลาสวยงาม อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก	6	0.7	30	3.3	47	5.2	15	1.7	2	0.2	100	11.1	3.23	0.85	ปานกลาง
8) แหล่งน้ำไม่พบเห็นขยะหรือสิ่งปฏิกูล	2	0.2	29	3.2	48	5.3	15	1.7	6	0.7	100	11.1	3.06	0.87	ปานกลาง
9) น้ำทะเลใสสะอาด	16	1.8	102	11.3	36	4.0	38	4.2	8	0.9	200	22.2	3.40	1.01	ปานกลาง
10) หาดทรายขาวสะอาด	23	2.6	100	11.1	25	2.8	48	5.3	4	0.4	200	22.2	3.45	1.04	ปานกลาง
11) บริเวณแหล่งนันทนาการไม่มีสิ่งกีดขวางทัศนียภาพ ทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้ชัดเจน	80	8.9	278	30.9	99	11.0	133	14.8	10	1.1	600	100.0	3.47	1.03	ปานกลาง

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12) ไม่ปรากฏการชะล้างพังทลายของดินบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติหรือเส้นทางเดินเท้า	2	0.2	19	2.1	29	3.2	49	5.4	1	0.1	100	11.1	2.72	0.85	ปานกลาง
13) ต้นไม้ในแหล่งนันทนาการอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่ปรากฏร่องรอยการหักเห็ด	53	5.9	248	27.6	172	19.1	115	12.8	12	1.3	600	66.7	3.35	0.95	ปานกลาง
14) หินงอก หินย้อยภายในถ้ำอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่ปรากฏร่องรอยการหักเห็ดทำลาย	8	0.9	13	1.4	10	1.1	37	4.1	32	3.6	100	11.1	2.28	1.26	มาก
15) ผนังถ้ำไม่ปรากฏร่องรอยการขีดเขียน / การทำลาย	8	0.9	21	2.3	26	2.9	35	3.9	10	1.1	100	11.1	2.82	1.12	ปานกลาง
16) บริเวณลำน้ำไม่พบเห็นขยะหรือสิ่งปฏิกูล	36	4.0	35	3.9	21	2.3	4	0.4	4	0.4	100	11.1	3.95	1.04	น้อย
<u>ข้อความเชิงลบ</u>															
17) มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเคลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่งนันทนาการ	107	11.9	278	30.9	188	20.9	276	30.7	51	5.7	900	100.0	2.87	1.14	ปานกลาง
18) โขดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขีดเขียน จำนวนมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	121	13.4	267	29.7	206	22.9	184	20.4	22	2.4	800	88.9	2.64	1.07	ปานกลาง
19) แหล่งนันทนาการมีอากาศเสีย	21	2.3	102	11.3	189	21.0	478	53.1	110	12.2	900	100.0	3.61	0.92	ปานกลาง
20) แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ	67	7.4	263	29.2	153	17.0	346	38.4	71	7.9	900	100.0	3.10	1.13	ปานกลาง
21) ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งนันทนาการลดลง	95	10.6	292	32.4	201	22.3	197	21.9	15	1.7	800	88.9	2.68	1.03	ปานกลาง

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
22) ชายฝั่งทะเลมีการกัดเซาะพังทลายอย่างเห็นได้ชัด	5	0.6	57	6.3	90	10.0	47	5.2	1	0.1	200	22.2	2.91	0.79	ปานกลาง
23) เต็มผ้าใบที่ให้บริการนักท่องเที่ยว รุกล้ำแนวชายหาดอย่างมาก	54	6.0	73	8.1	35	3.9	33	3.7	5	0.6	200	22.2	2.31	1.11	มาก
24) แหล่งนันทนาการมีร่องรอยเศษอาหารจากการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว	76	8.4	248	27.6	137	15.2	125	13.9	14	1.6	600	66.7	2.58	1.02	ปานกลาง
25) อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมาก จนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	138	15.3	338	37.6	185	20.6	220	24.4	19	2.1	900	100.0	2.60	1.07	ปานกลาง
26) มีการก่อสร้างที่พักแรม ร้านอาหาร รุกล้ำแนวชายหาด ทำให้ความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ลดลง	28	3.1	44	4.9	18	2.0	6	0.7	4	0.4	100	11.1	2.14	1.02	มาก
27) กิจกรรมทางน้ำ เช่น สกูตเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ทำให้น้ำทะเลสกปรกและขุ่นมากขึ้น	24	2.7	65	7.2	56	6.2	45	5.0	10	1.1	200	22.2	2.76	1.08	ปานกลาง
28) สกูตเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยว ทำให้คราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น	36	4.0	65	7.2	56	6.2	32	3.6	11	1.2	200	22.2	2.58	1.12	ปานกลาง
29) บริเวณแหล่งนันทนาการมีร่องรอยเก้าอี้ถ่านจากการก่อองไฟของนักท่องเที่ยว	41	4.6	149	16.6	150	16.7	143	15.9	17	1.9	500	55.6	2.89	1.01	ปานกลาง
30) ถังขยะมีปริมาณขยะจำนวนมาก ส่งกลิ่นเหม็น และรบกวนการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว	36	4.0	145	16.1	142	15.8	236	26.2	41	4.6	600	66.7	3.16	1.05	ปานกลาง

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
31) บริเวณเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติพบเห็นรากไม้โผล่เหนือพื้นดินเป็นจำนวนมาก	18	2.0	97	10.8	115	12.8	61	6.8	9	1.0	300	33.3	2.82	0.92	ปานกลาง
32) พืชคลุมดิน / ลูกไม้ขนาดเล็ก ในเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติถูกเหยียบย่ำทำลาย	59	6.6	114	12.7	82	9.1	43	4.8	2	0.2	300	66.7	2.38	0.97	ปานกลาง
33) เส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติพบเห็นร่องรอยการเดินออกนอกเส้นทางจำนวนมาก	28	3.1	64	7.1	72	8.0	35	3.9	1	0.1	200	22.2	2.58	0.95	ปานกลาง
34) น้ำบริเวณน้ำตกมีสภาพขุ่นและไม่ใสสะอาด อย่างเห็นได้ชัดเจน	6	0.7	24	2.7	14	1.6	40	4.4	16	1.8	100	11.1	3.36	1.18	ปานกลาง
35) น้ำบริเวณน้ำตกพบคราบน้ำมันหรือน้ำยาล้างภาชนะอย่างชัดเจน	1	0.1	8	0.9	26	2.9	48	5.3	17	1.9	100	11.1	3.72	0.87	น้อย
36) มีขยะหรือสิ่งปฏิกูลอยู่ในบริเวณน้ำตก	2	0.2	13	1.4	16	1.8	47	5.2	22	2.4	100	11.1	3.74	1.01	น้อย
37) พืชขนาดเล็กบริเวณน้ำตก เช่น มอส เฟิร์น ได้รับความเสียหายจากการเหยียบย่ำ	33	3.7	41	4.6	18	2.0	7	0.8	1	0.1	100	11.1	2.02	0.94	มาก
38) ริมตลิ่งของลำน้ำมีการกัดเซาะพังทลาย	13	1.4	43	4.8	29	3.2	10	1.1	5	0.6	100	11.1	2.51	1.01	ปานกลาง
39) มีการปล่อยน้ำเสียลงสู่ลำน้ำ ทำให้เกิดมลพิษและทำลายความสวยงาม	7	0.8	25	2.8	20	2.2	41	4.6	7	0.8	100	11.1	3.16	1.09	ปานกลาง
40) น้ำในลำน้ำมีสภาพขุ่นและไม่ใสสะอาดอย่างเห็นได้ชัด	12	1.3	28	3.1	15	1.7	38	4.2	7	0.8	100	11.1	3.00	1.19	ปานกลาง
41) มีการก่อสร้างที่พัก / เรือนแพ / ร้านอาหาร รุกล้ำเข้ามาในลำน้ำ	38	4.2	36	4.0	12	1.3	10	1.1	4	0.4	100	11.1	2.06	1.12	มาก

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการเป็นรายพื้นที่

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		— X	SD.	การแปลผล ระดับการรับรู้ ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
<u>แหล่งนันทนาการประเภทเกาะ</u>															
<u>ข้อคำถามเชิงบวก</u>															
1) ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก	6	6.0	15	15.0	11	11.0	40	40.0	28	28.0	100	100.0	2.31	1.20	มาก
2) สิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติยังคงเหลืออยู่มาก	6	6.0	10	10.0	14	14.0	45	45.0	25	25.0	100	100.0	2.27	1.12	มาก
3) อาคารและสิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีขนาดเหมาะสม ไม่ใหญ่โตจนเกินไปทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์อย่างชัดเจน	6	6.0	51	51.0	16	16.0	19	19.0	8	8.0	100	100.0	3.28	1.09	ปานกลาง
4) สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้าง ออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ	4	4.0	13	13.0	13	13.0	48	48.0	22	22.0	100	100.0	2.29	1.07	มาก
5) แนวปะการังมีสภาพสมบูรณ์	2	2.0	14	14.0	60	60.0	20	20.0	4	4.0	100	100.0	2.90	0.75	ปานกลาง
6) ในท้องทะเลยังคงมีปลาสวยงาม อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก	6	6.0	30	30.0	47	47.0	15	15.0	2	2.0	100	100.0	3.23	0.85	ปานกลาง
7) แหล่งดำน้ำไม่พบเห็นขยะหรือสิ่งปฏิกูล	2	2.0	29	29.0	48	48.0	15	15.0	6	6.0	100	100.0	3.06	0.87	ปานกลาง
8) น้ำทะเลใสสะอาด	12	12.0	63	63.0	16	16.0	9	9.0	-	-	100	100.0	3.78	0.77	น้อย
9) หาดทรายขาวสะอาด	14	14.0	56	56.0	13	13.0	16	16.0	1	1.0	100	100.0	3.66	0.94	ปานกลาง
10) บริเวณแหล่งนันทนาการ ไม่มีสิ่งกีดขวางทัศนียภาพ ทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้ชัดเจน	12	12.0	44	44.0	20	20.0	23	23.0	1	1.0	100	100.0	3.43	1.00	ปานกลาง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผล ระดับการรับรู้ ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
11) ต้นไม้ในแหล่งนันทนาการอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่ปรากฏร่องรอยการหักเห็ด	7	7.0	42	42.0	36	36.0	14	14.0	1	1.0	100	100.0	3.40	0.85	ปานกลาง
<u>ข้อคำถามเชิงลบ</u>															
12) มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเคลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่งนันทนาการ	21	21.0	45	45.0	19	19.0	15	15.0	-	-	100	100.0	2.28	0.96	มาก
13) โขดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขูด จีดเขียน จำนวนมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	11	11.0	41	41.0	22	22.0	24	24.0	2	2.0	100	100.0	2.65	1.02	ปานกลาง
14) แหล่งนันทนาการมีอากาศเสีย	3	3.0	14	14.0	21	21.0	53	53.0	9	9.0	100	100.0	3.51	.094	ปานกลาง
15) แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ	4	4.0	48	48.0	10	10.0	35	35.0	3	3.0	100	100.0	2.85	1.04	ปานกลาง
16) ชายฝั่งทะเลมีการกัดเซาะพังทลายอย่างเห็นได้ชัด	2	2.0	28	28.0	49	49.0	21	21.0	-	-	100	100.0	2.89	0.75	ปานกลาง
17) เตี้ยงผ้าใบที่ให้บริการนักท่องเที่ยว รุกล้ำแนวชายหาดอย่างมาก	29	29.0	33	33.0	18	18.0	16	16.0	4	4.0	100	100.0	2.33	1.17	มาก
18) แหล่งนันทนาการมีร่องรอยเศษอาหารจากการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว	3	3.0	34	34.0	40	40.0	21	21.0	2	2.0	100	100.0	2.85	0.85	ปานกลาง
19) อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	27	27.0	43	43.0	12	12.0	18	18.0	-	-	100	100.0	2.21	1.04	มาก
20) กิจกรรมทางน้ำ เช่น สกูดเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ทำให้น้ำทะเลสกปรกและขุ่นมากขึ้น	13	13.0	44	44.0	25	25.0	14	14.0	4	4.0	100	100.0	2.52	1.01	ปานกลาง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
21) สกูดเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยว ทำให้คราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น	25	25.0	40	40.0	22	22.0	7	7.0	6	6.0	100	100.0	2.29	1.02	มาก
22) บริเวณแหล่งนันทนาการมีร่องรอยเถาจากกรก่องไฟของนักท่องเที่ยว	7	7.0	37	37.0	29	29.0	26	26.0	1	1.0	100	100.0	2.77	0.95	ปานกลาง
23) ดังขยะมีปริมาณขยะจำนวนมาก ส่งกลิ่นเหม็น และรบกวนการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว	4	4.0	35	35.0	25	25.0	33	33.0	3	3.0	100	100.0	2.93	0.98	ปานกลาง
<u>แหล่งนันทนาการประเภทชายหาด</u>															
<u>ข้อคำถามเชิงบวก</u>															
1) ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่น หรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก	16	16.0	49	49.0	14	14.0	21	21.0	-	-	100	100.0	3.60	0.99	ปานกลาง
2) บริเวณแหล่งนันทนาการมีโอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้ค่อนข้างมาก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3) สิ่งปลูกสร้างในแหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติยังคงเหลืออยู่มาก	2	2.0	17	17.0	28	28.0	47	47.0	6	6.0	100	100.0	2.62	0.90	ปานกลาง
4) อาคารและสิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีขนาดเหมาะสม ไม่ใหญ่โตจนเกินไปทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์อย่างชัดเจน	1	1.0	23	23.0	30	30.0	41	41.0	5	5.0	100	100.0	2.74	0.90	ปานกลาง
5) สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้าง ออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ	-	-	14	14.0	17	17.0	50	50.0	19	19.0	100	100.0	2.26	0.92	มาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		— X	SD.	การแปลผล ระดับการรับรู้ ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
6) น้ำทะเลใสสะอาด	4	4.0	39	39.0	20	20.0	9	29.0	8	8.0	100	100.0	3.02	1.08	ปานกลาง
7) หาดทรายขาวสะอาด	9	9.0	44	44.0	12	12.0	32	32.0	3	3.0	100	100.0	3.24	1.09	ปานกลาง
8) บริเวณแหล่งนันทนาการไม่มีสิ่งกีดขวางทัศนียภาพ ทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้ชัดเจน	8	8.0	29	29.0	17	17.0	44	44.0	2	2.0	100	100.0	2.97	1.06	ปานกลาง
<u>ข้อความเชิงลบ</u>															
9) มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเคลื่อนกลดทั่วไปภายในแหล่ง นันทนาการ	26	26.0	43	43.0	12	12.0	16	16.0	3	3.0	100	100.0	2.27	1.11	มาก
10) โขดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขูด ขีดเขียน จำนวนมากจน ทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	12	12.0	31	31.0	35	35.0	20	20.0	2	2.0	100	100.0	2.69	0.99	ปานกลาง
11) แหล่งนันทนาการมีอากาศเสีย	2	2.0	24	24.0	22	22.0	50	50.0	-	-	100	100.0	3.26	0.91	ปานกลาง
12) แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ	11	11.0	27	27.0	16	16.0	44	44.0	2	2.0	100	100.0	2.99	1.11	ปานกลาง
13) ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็น ธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งนันทนาการลดลง	9	9.0	44	44.0	19	19.0	28	28.0	-	-	100	100.0	2.66	0.98	ปานกลาง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
14) ชายฝั่งทะเลมีการกัดเซาะพังทลายอย่างเห็นได้ชัด	3	3.0	29	29.0	41	41.0	26	26.0	1	1.0	100	100.0	2.93	0.84	ปานกลาง
15) เติงผ้าใบที่ให้บริการนักท่องเที่ยว รุกล้ำแนวชายหาดอย่างมาก	25	25.0	40	40.0	17	17.0	17	17.0	1	1.0	100	100.0	2.29	1.06	มาก
16) แหล่งนันทนาการมีร่องรอยเศษอาหารจากการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว	19	19.0	55	55.0	4	4.0	21	21.0	1	1.0	100	100.0	2.30	1.04	มาก
17) อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมาก จนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	11	11.0	47	47.0	23	23.0	18	18.0	1	1.0	100	100.0	2.51	0.95	ปานกลาง
18) มีการก่อสร้างที่พักแรม ร้านอาหาร รุกล้ำแนวชายหาด ทำให้ความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ลดลง	28	28.0	44	44.0	18	18.0	6	6.0	4	4.0	100	100.0	2.14	1.03	มาก
19) กิจกรรมทางน้ำ เช่น สกูตเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ทำให้น้ำทะเลสกปรกและขุ่นมากขึ้น	11	11.0	21	21.0	31	31.0	31	31.0	6	6.0	100	100.0	3.00	1.10	ปานกลาง
20) สกูตเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยว ทำให้คราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น	11	11.0	25	25.0	34	34.0	25	25.0	5	5.0	100	100.0	2.88	1.06	ปานกลาง
21) บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีร่องรอยเสาด่านจากการก่อกองไฟของนักท่องเที่ยว	4	4.0	23	23.0	37	37.0	31	31.0	5	5.0	100	100.0	3.10	0.94	ปานกลาง
22) ดังขยะมีปริมาณขยะจำนวนมาก ส่งกลิ่นเหม็น และรบกวนการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว	6	6.0	36	36.0	25	25.0	30	30.0	3	3.0	100	100.0	2.88	1.00	ปานกลาง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		— X	SD.	การแปลผล ระดับการรับรู้ ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
แหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก															
ข้อความเชิงบวก															
1) ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก	35	35.0	54	54.0	9	9.0	2	2.0	-	-	100	100.0	4.22	0.69	น้อย
2) บริเวณแหล่งนันทนาการมีโอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้ค่อนข้างมาก	8	8.0	35	35.0	26	26.0	27	27.0	4	4.0	100	100.0	3.16	1.04	ปานกลาง
3) สิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติยังคงเหลืออยู่มาก	21	21.0	53	53.0	16	16.0	9	9.0	1	1.0	100	100.0	3.84	0.89	น้อย
4) อาคารและสิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีขนาดเหมาะสมไม่ใหญ่โตจนเกินไปทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์อย่างชัดเจน	17	17.0	55	55.0	13	13.0	13	13.0	2	2.0	100	100.0	3.72	0.96	น้อย
5) สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้าง ออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ	12	12.0	56	56.0	22	22.0	9	9.0	1	1.0	100	100.0	3.69	0.83	น้อย
6) บริเวณแหล่งนันทนาการไม่มีสิ่งกีดขวางทัศนียภาพทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้ชัดเจน	10	10.0	52	52.0	17	17.0	18	18.0	3	3.0	100	100.0	3.48	0.99	ปานกลาง
7) ต้นไม้ในแหล่งนันทนาการอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่ปรากฏร่องรอยการหักเห็ด	13	13.0	51	51.0	21	21.0	13	13.0	2	2.0	100	100.0	3.60	0.94	ปานกลาง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผล ระดับการรับรู้ ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
<u>ข้อคำถามเชิงลบ</u>															
8) มีขยะ/สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเคลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่ง นันทนาการ	2	2.0	22	22.0	20	20.0	44	44.0	12	12.0	100	100.0	3.42	1.02	ปานกลาง
9) โขดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขูด ขีดเขียน จำนวนมากจน ทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	11	11.0	46	46.0	21	21.0	18	18.0	4	4.0	100	100.0	2.58	1.03	ปานกลาง
10) แหล่งนันทนาการมีอากาศเสีย	1	1.0	7	7.0	21	21.0	53	53.0	18	18.0	100	100.0	3.80	0.85	น้อย
11) แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ	3	3.0	8	8.0	12	12.0	50	50.0	27	27.0	100	100.0	3.02	0.98	ปานกลาง
12) ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็น ธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งนันทนาการลดลง	6	6.0	24	24.0	37	37.0	28	28.0	5	5.0	100	100.0	2.91	1.02	ปานกลาง
13) แหล่งนันทนาการมีร่องรอยเศษอาหารจากการประกอบกิจ กรรมของนักท่องเที่ยว	5	5.0	36	36.0	28	28.0	25	25.0	6	6.0	100	100.0	3.07	1.09	ปานกลาง
14) อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมาก จนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	8	8.0	25	25.0	26	26.0	34	34.0	7	7.0	100	100.0	3.25	0.97	ปานกลาง
15) บริเวณแหล่งนันทนาการมีร่องรอยเก้าอี้ถ่านจากการก่อองไฟ ของนักท่องเที่ยว	3	3.0	21	21.0	32	32.0	36	36.0	8	8.0	100	100.0	3.56	1.00	ปานกลาง
16) ถังขยะมีปริมาณขยะจำนวนมาก ส่งกลิ่นเหม็น และรบกวนการ ประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว	5	5.0	11	11.0	19	19.0	53	53.0	12	12.0	100	100.0	2.64	1.02	ปานกลาง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		— X	SD.	การแปลผล ระดับการรับรู้ ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
17) บริเวณเส้นทางเดินเท้า หรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติ พบเห็น รากไม้โผล่เหนือพื้นดินเป็นจำนวนมาก	9	9.0	44	44.0	26	26.0	16	16.0	5	5.0	100	100.0	2.64	1.02	ปานกลาง
18) น้ำบริเวณน้ำตกมีสภาพขุ่นและไม่ใสสะอาด อย่างเห็นได้ชัดเจน	6	6.0	24	24.0	14	14.0	40	40.0	16	16.0	100	100.0	3.36	1.18	ปานกลาง
19) น้ำบริเวณน้ำตกพบคราบน้ำมันหรือน้ำยาล้างภาชนะอย่างชัดเจน	1	1.0	8	8.0	26	26.0	48	48.0	17	17.0	100	100.0	3.72	0.87	น้อย
20) มีขยะหรือสิ่งปฏิกูลอยู่ในบริเวณน้ำตก	2	2.0	13	13.0	16	16.0	47	47.0	22	22.0	100	100.0	3.74	1.01	น้อย
21) พืชขนาดเล็กบริเวณน้ำตก เช่น มอส เฟิร์น ได้รับความ เสียหายจากการเหยียบย่ำ	33	33.0	41	41.0	18	18.0	7	7.0	1	1.0	100	100.0	2.02	0.94	มาก
แหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ															
ข้อคำถามเชิงบวก															
1) ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่น หรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก	10	10.0	13	13.0	7	7.0	35	35.0	35.0	35.0	100	100.0	2.28	1.33	มาก
2) บริเวณแหล่งนันทนาการมีโอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้ค่อนข้างมาก	9	9.0	10	10.0	32	32.0	36	36.0	13	13.0	100	100.0	2.66	1.12	ปานกลาง
3) สิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วน พื้นที่ธรรมชาติยังคงเหลืออยู่มาก	12	12.0	41	41.0	23	23.0	19	19.0	5	5.0	100	100.0	3.36	1.07	ปานกลาง
4) อาคารและสิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีขนาดเหมาะสม ไม่ใหญ่โตจนเกินไปทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์อย่างชัดเจน	9	9.0	41	41.0	31	31.0	17	17.0	2	2.0	100	100.0	3.38	0.94	ปานกลาง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
5) สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้าง ออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ	8	8.0	40	40.0	28	28.0	20	20.0	4	4.0	100	100.0	3.28	1.00	ปานกลาง
6) หินงอก หินย้อยภายในถ้ำอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่ปรากฏร่องรอยการหักเคี้ยวทำลาย	8	8.0	13	13.0	10	10.0	37	37.0	32	32.0	100	100.0	2.28	1.26	มาก
7) ผนังถ้ำไม่ปรากฏร่องรอยการขีดเขียน / การทำลาย	8	8.0	21	21.0	26	26.0	35	35.0	10	10.0	100	100.0	2.82	1.12	ปานกลาง
<u>ข้อคำถามเชิงลบ</u>															
8) มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเคลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่งนันทนาการ	9	9.0	19	19.0	26	26.0	39	39.0	7	7.0	100	100.0	3.16	1.09	ปานกลาง
9) โขดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขูด ขีดเขียน จำนวนมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	17	17.0	37	37.0	29	29.0	15	15.0	2	2.0	100	100.0	2.48	1.00	ปานกลาง
10) แหล่งนันทนาการมีอากาศเสีย	7	7.0	17	17.0	27	27.0	42	42.0	7	7.0	100	100.0	3.25	1.04	ปานกลาง
12) แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ	9	9.0	25	25.0	24	24.0	36	36.0	6	6.0	100	100.0	3.05	1.10	ปานกลาง
13) ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งนันทนาการลดลง	12	12.0	34	34.0	31	31.0	19	19.0	4	4.0	100	100.0	2.69	1.04	ปานกลาง
14) อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	27	27.0	38	38.0	16	16.0	18	18.0	1	1.0	100	100.0	2.28	1.08	มาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
แหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ															
ข้อคำถามเชิงบวก															
1) ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ซึ่งมีความสมบูรณ์อยู่มาก	16	16.0	73	73.0	9	9.0	2	2.0	-	-	100	100.0	4.03	0.57	น้อย
2) อาคารและสิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีขนาดเหมาะสมไม่ใหญ่โตจนเกินไปทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์อย่างชัดเจน	10	10.0	44	44.0	18	18.0	28	28.0	-	-	100	100.0	3.36	1.00	ปานกลาง
3) สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้าง ออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ	10	10.0	46	46.0	12	12.0	32	32.0	-	-	100	100.0	3.34	1.03	ปานกลาง
4) บริเวณแหล่งนันทนาการ ไม่มีสิ่งกีดขวางทัศนียภาพทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้ชัดเจน	11	11.0	33	33.0	17	17.0	39	39.0	-	-	100	100.0	3.16	1.07	ปานกลาง
5) บริเวณลำน้ำไม่พบเห็นขยะหรือสิ่งปฏิกูล	36	36.0	35	35.0	21	21.0	4	4.0	4	4.0	100	100.0	3.95	1.04	น้อย
ข้อคำถามเชิงลบ															
6) มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเกลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่งนันทนาการ	8	8.0	29	29.0	20	20.0	37	37.0	6	6.0	100	100.0	3.49	0.91	ปานกลาง
7) แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ	28	28.0	44	44.0	10	10.0	14	14.0	4	4.0	100	100.0	2.22	1.12	มาก
8) ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งนันทนาการลดลง	33	33.0	31	31.0	13	13.0	19	19.0	4	4.0	100	100.0	2.30	1.23	มาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		— X	SD.	การแปลผล ระดับการรับรู้ ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
9) อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมาก จนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	19	19.0	55	55.0	10	10.0	13	13.0	3	3.0	100	100.0	2.26	1.01	มาก
10) ริมตลิ่งของลำน้ำมีการกัดเซาะพังทลาย	13	13.0	43	43.0	29	29.0	10	10.0	5	5.0	100	100.0	3.95	1.04	น้อย
11) มีการปล่อยน้ำเสียลงสู่ลำน้ำ ทำให้เกิดมลพิษและทำลายความ สวยงาม	7	7.0	25	25.0	20	20.0	41	41.0	7	7.0	100	100.0	3.16	1.09	ปานกลาง
12) น้ำในลำน้ำมีสภาพขุ่นและไม่สะอาดอย่างเห็นได้ชัด	12	12.0	28	28.0	15	15.0	38	38.0	7	7.0	100	100.0	3.00	1.19	ปานกลาง
13) มีการก่อสร้างที่พัก / เรือนแพ / ร้านอาหาร รุกล้ำเข้ามาในลำน้ำ	38	38.0	36	36.0	12	12.0	10	10.0	4	4.0	100	100.0	2.06	1.12	มาก
<u>แหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว</u>															
<u>ข้อความเชิงบวก</u>															
1) ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่น หรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก	20	20.0	68	68.0	7	7.0	5	5.0	-	-	100	100.0	4.03	0.68	น้อย
2) บริเวณแหล่งนันทนาการมีโอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้ค่อนข้างมาก	2	2.0	22	22.0	31	31.0	38	38.0	7	7.0	100	100.0	2.74	0.94	ปานกลาง
3) สิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วน พื้นที่ธรรมชาติยังคงเหลืออยู่มาก	11	11.0	50	50.0	23	23.0	15	15.0	1	1.0	100	100.0	3.55	0.91	ปานกลาง
4) อาคารและสิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีขนาดเหมาะสม ไม่ใหญ่โตจนเกินไปทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์อย่างชัดเจน	12	12.0	59	59.0	19	19.0	10	10.0	-	-	100	100.0	3.73	0.80	น้อย

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผล ระดับการรับรู้ ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
5) สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้าง ออกแบบได้อย่าง กลมกลืนกับธรรมชาติไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ	7	7.0	64	64.0	17	17.0	12	12.0	-	-	100	100.0	3.66	0.78	ปานกลาง
6) บริเวณแหล่งนันทนาการ ไม่มีสิ่งกีดขวางทัศนียภาพ ทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้ชัดเจน	20	20.0	59	59.0	13	13.0	5	5.0	3	3.0	100	100.0	3.88	0.89	น้อย
7) ต้นไม้ในแหล่งนันทนาการอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่ปรากฏร่องรอย การหักเห็ด	9	9.0	33	33.0	39	39.0	18	18.0	1	1.0	100	100.0	3.45	0.80	ปานกลาง
<u>ข้อคำถามเชิงลบ</u>															
8) มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเคลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่ง นันทนาการ	8	8.0	29	29.0	27	27.0	37	37.0	6	6.0	100	100.0	3.04	1.10	ปานกลาง
9) โขดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขูด ขีดเขียน จำนวนมากจน ทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	11	11.0	24	24.0	24	24.0	38	38.0	3	3.0	100	100.0	2.98	1.09	ปานกลาง
10) แหล่งนันทนาการมีอากาศเสีย	-	-	9	9.0	15	15.0	52	52.0	24	24.0	100	100.0	3.91	0.86	น้อย
11) แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ	2	2.0	31	31.0	21	21.0	43	43.0	3	3.0	100	100.0	3.14	0.96	ปานกลาง
12) ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็น ธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งนันทนาการลดลง	6	6.0	41	41.0	25	25.0	28	28.0	-	-	100	100.0	2.75	0.93	ปานกลาง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผล ระดับการรับรู้ ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
13) แหล่งนันทนาการมีร่องรอยเศษอาหารจากการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว	10	10.0	31	31.0	25	25.0	29	29.0	5	5.0	100	100.0	2.88	1.09	ปานกลาง
14) อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวอย่างมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	11	11.0	33	33.0	21	21.0	33	33.0	2	2.0	100	100.0	2.82	1.07	ปานกลาง
15) บริเวณแหล่งนันทนาการมีร่องรอยเก้าอี้จากกรก่อกองไฟของนักท่องเที่ยว	13	13.0	22	22.0	36	36.0	28	28.0	1	1.0	100	100.0	2.82	1.01	ปานกลาง
16) ถึงจะมีปริมาณขยะจำนวนมาก ส่งกลิ่นเหม็น และรบกวนการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว	6	6.0	17	17.0	23	23.0	46	46.0	8	8.0	100	100.0	3.33	1.04	ปานกลาง
17) บริเวณเส้นทางเดินเท้า หรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติ พบเห็นรากไม้โผล่เหนือพื้นดินเป็นจำนวนมาก	2	2.0	15	15.0	57	57.0	26	26.0	-	-	100	100.0	3.07	0.70	ปานกลาง
18) พืชคลุมดิน / ลูกไม้ขนาดเล็ก ในเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติถูกเหยียบย่ำทำลาย	9	9.0	33	33.0	39	39.0	18	18.0	1	1.0	100	100.0	2.69	0.90	ปานกลาง
19) เส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติพบเห็นร่องรอยการเดินออกนอกเส้นทางจำนวนมาก	3	3.0	21	21.0	58	58.0	17	17.0	1	1.0	100	100.0	2.92	0.73	ปานกลาง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
แหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ															
ข้อความเชิงบวก															
1) ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก	33	33.0	58	58.0	8	8.0	1	1.0	-	-	100	100.0	4.23	0.63	น้อย
2) บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีโอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้ค่อนข้างมาก	15	15.0	34	34.0	30	30.0	21	21.0	-	-	100	100.0	3.43	0.98	ปานกลาง
3) สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้าง ออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว	13	13.0	41	41.0	30	30.0	14	14.0	2	2.0	100	100.0	3.82	0.86	น้อย
4) ไม่ปรากฏการชะล้างพังทลายของดินบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติหรือเส้นทางเดินเท้า	2	2.0	19	19.0	29	29.0	49	49.0	1	1.0	100	100.0	3.49	0.95	ปานกลาง
5) ต้นไม้ในแหล่งนันทนาการอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่ปรากฏร่องรอยการหักเห็ด	9	9.0	44	44.0	21	21.0	24	24.0	2	2.0	100	100.0	3.34	1.00	ปานกลาง
ข้อความเชิงลบ															
6) มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเกลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่งนันทนาการ	2	2.0	18	18.0	24	24.0	43	43.0	13	13.0	100	100.0	3.47	0.99	ปานกลาง
7) โขดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขูด ขีดเขียน จำนวนมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	37	37.0	34	34.0	13	13.0	9	9.0	7	7.0	100	100.0	2.15	1.21	มาก
8) แหล่งนันทนาการมีอากาศเสีย	3	3.0	8	8.0	12	12.0	56	56.0	21	21.0	100	100.0	3.84	0.95	น้อย

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
9) แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ	5	5.0	31	31.0	17	17.0	39	39.0	8	8.0	100	100.0	3.14	1.10	ปานกลาง
10) ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยวลดลง	11	11.0	41	41.0	22	22.0	25	25.0	1	1.0	100	100.0	2.64	1.01	ปานกลาง
11) อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมาก จนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	3	3.0	23	23.0	34	34.0	37	37.0	3	3.0	100	100.0	3.14	0.91	ปานกลาง
12) บริเวณเส้นทางเดินเท้า หรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติ พบเห็นรากไม้โผล่เหนือพื้นดินเป็นจำนวนมาก	7	7.0	38	38.0	32	32.0	19	19.0	4	4.0	100	100.0	3.25	0.97	ปานกลาง
13) พืชคลุมดิน / ลูกไม้ขนาดเล็ก ในเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติถูกเหยียบย่ำทำลาย	36	36.0	40	40.0	14	14.0	9	9.0	1	1.0	100	100.0	1.99	0.97	มาก
14) เส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติพบเห็นร่องรอยการเดินออกนอกเส้นทางจำนวนมาก	25	25.0	43	43.0	14	14.0	18	18.0	-	-	100	100.0	2.25	1.02	มาก
<u>แหล่งนันทนาการประเภทธรณีศึกษา</u>															
<u>ข้อคำถามเชิงบวก</u>															
1) ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่น หรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก	17	17.0	65	65.0	16	16.0	1	1.0	1	1.0	100	100.0	3.96	0.68	น้อย
2) บริเวณแหล่งนันทนาการมีโอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้ค่อนข้างมาก	3	3.0	10	10.0	17	17.0	56	56.0	14	14.0	100	100.0	2.32	0.94	มาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผล ระดับการรับรู้ ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
3) สิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติยังคงเหลืออยู่อย่างมาก	8	8.0	57	57.0	20	20.0	15	15.0	-	-	100	100.0	3.58	0.84	ปานกลาง
4) อาคารและสิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีขนาดเหมาะสม ไม่ใหญ่โตจนเกินไปทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์อย่างชัดเจน	11	11.0	68	68.0	14	14.0	5	5.0	2	2.0	100	100.0	3.81	0.77	น้อย
5) สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้าง ออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ	11	11.0	49	49.0	16	16.0	22	22.0	2	2.0	100	100.0	3.45	1.01	ปานกลาง
6) บริเวณแหล่งนันทนาการไม่มีสิ่งกีดขวางทัศนียภาพ ทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้ชัดเจน	19	19.0	61	61.0	15	15.0	4	4.0	1	1.0	100	100.0	3.93	0.76	น้อย
7) ต้นไม้ในแหล่งนันทนาการอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่ปรากฏร่องรอยการหักเห็ด	9	9.0	29	29.0	27	27.0	29	29.0	6	6.0	100	100.0	3.06	1.09	ปานกลาง
ข้อคำถามเชิงลบ															
8) มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเคลื่อนกลดทั่วไปภายในนันทนาการ	29	29.0	36	36.0	17	17.0	17	17.0	1	1.0	100	100.0	2.25	1.09	มาก
9) โขดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขูด ขีดเขียน จำนวนมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	12	12.0	46	46.0	18	18.0	23	23.0	1	1.0	100	100.0	2.55	1.00	ปานกลาง
10) แหล่งนันทนาการมีอากาศเสีย	-	-	3	3.0	20	20.0	62	62.0	15	15.0	100	100.0	3.89	0.68	น้อย

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
11) แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ	2	2.0	20	20.0	21	21.0	45	45.0	12	12.0	100	100.0	3.45	1.00	ปานกลาง
12) ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งนันทนาการลดลง	8	8.0	39	39.0	23	23.0	29	29.0	1	1.0	100	100.0	2.76	0.99	ปานกลาง
13) อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมาก จนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	7	7.0	30	30.0	28	28.0	33	33.0	2	2.0	100	100.0	2.42	0.88	ปานกลาง
14) บริเวณแหล่งนันทนาการมีร่องรอยเก้าอี้ถ่านจากการก่อองไฟของนักท่องเที่ยว	14	14.0	46	46.0	16	16.0	22	22.0	2	2.0	100	100.0	2.93	0.99	ปานกลาง
15) ถึงขยะมีปริมาณขยะจำนวนมาก ส่งกลิ่นเหม็น และรบกวนการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว	8	8.0	24	24.0	26	26.0	36	36.0	6	6.0	100	100.0	2.52	1.04	ปานกลาง
16) พืชคลุมดิน / ลูกไม้ขนาดเล็ก ในเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติถูกเหยียบย่ำทำลาย	14	14.0	41	41.0	29	29.0	16	16.0	-	-	100	100.0	3.08	1.07	ปานกลาง
<u>แหล่งนันทนาการประเภทน้ำพุร้อน</u>															
<u>ข้อคำถามเชิงบวก</u>															
1) ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่น หรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก	15	15.0	56	56.0	14	14.0	12	12.0	3	3.0	100	100.0	3.68	0.97	น้อย
2) สิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติยังคงเหลืออยู่มาก	4	4.0	11	11.0	11	11.0	51	51.0	23	23.0	100	100.0	2.22	1.10	มาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
3) อาคารและสิ่งปลูกสร้างในแหล่งนันทนาการมีขนาดเหมาะสม ไม่ใหญ่โตจนเกินไปทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์อย่างชัดเจน	12	12.0	52	52.0	20	20.0	15	15.0	1	1.0	100	100.0	3.59	0.92	ปานกลาง
4) สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้าง ออกแบบได้อย่าง กลมกลืนกับธรรมชาติไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ	10	10.0	52	52.0	29	29.0	9	9.0	-	-	100	100.0	3.63	0.78	ปานกลาง
5) ต้นไม้ในแหล่งนันทนาการอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่ปรากฏร่องรอย การหักเห็ด	6	6.0	38	38.0	37	37.0	18	18.0	1	1.0	100	100.0	3.30	0.87	ปานกลาง
<u>ข้อคำถามเชิงลบ</u>															
6) มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเคลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่ง นันทนาการ	5	5.0	39	39.0	21	21.0	30	30.0	5	5.0	100	100.0	2.91	1.04	ปานกลาง
7) โขดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขูด ขีดเขียน จำนวนมากจน ทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	10	10.0	22	22.0	32	32.0	35	35.0	1	1.0	100	100.0	2.95	1.00	ปานกลาง
8) แหล่งนันทนาการมีอากาศเสีย	1	1.0	9	9.0	28	28.0	54	54.0	8	8.0	100	100.0	3.59	0.80	ปานกลาง
9) แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ	3	3.0	29	29.0	22	22.0	40	40.0	6	6.0	100	100.0	3.17	1.01	ปานกลาง
10) ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็น ธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยวลดลง	10	10.0	38	38.0	31	31.0	21	21.0	-	-	100	100.0	2.63	0.92	ปานกลาง
11) แหล่งนันทนาการมีร่องรอยเศษอาหารจากการประกอบ กิจกรรมของนักท่องเที่ยว	28	28.0	40	40.0	19	19.0	13	13.0	-	-	100	100.0	2.17	1.00	มาก

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		รวม		\bar{X}	SD.	การแปลผล ระดับการรับรู้ ผลกระทบ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
12) อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมาก จนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	25	25.0	44	44.0	15	15.0	16	16.0	-	-	100	100.0	2.22	1.00	มาก
13) ดังขยะมีปริมาณขยะจำนวนมาก ส่งกลิ่นเหม็น และรบกวนการ ประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว	7	7.0	23	23.0	24	24.0	37	37.0	9	9.0	100	100.0	3.18	1.10	ปานกลาง

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นรายแหล่ง

ระดับการรับรู้ต่อ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทาง ศึกษา ธรรมชาติ	ธรณี สถาน	น้ำพุร้อน	รวม
รับรู้ที่เกิดผลกระทบ สิ่งแวดล้อมน้อย	1.0	2.0	19.0	2.0	3.0	13.0	7.0	6.0	4.0	6.3
รับรู้ที่เกิดผลกระทบ สิ่งแวดล้อมปานกลาง	(1)	(2)	(19)	(2)	(3)	(13)	(7)	(6)	(4)	(57)
รับรู้ที่เกิดผลกระทบ สิ่งแวดล้อมมาก	93.0	82.0	81.0	88.0	87.0	86.0	91.0	91.0	93.0	88.0
รวม	(93)	(82)	(81)	(88)	(87)	(86)	(91)	(91)	(93)	(792)
รับรู้ที่เกิดผลกระทบ สิ่งแวดล้อมมาก	6.0	16.0	-	10.0	10.0	1.0	2.0	3.0	3.0	5.7
รวม	(6)	(16)		(10)	(10)	(1)	(2)	(3)	(3)	(51)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(900)

ตอนที่ 5 การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการ ความพึงพอใจโดยรวม และความต้องการกลับมาเยือน

การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการ

ผลการศึกษาในด้านการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยวต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมทั้ง 9 ประเภท พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกประสบการณ์เกิดการเปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 71.6 ซึ่งในกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่รู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงนั้น ร้อยละ 23.1 รู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงมาก รองลงมา รู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 22.9 รู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 12.8 รู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงน้อย คิดเป็นร้อยละ 8.1 และรู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.7 ตามลำดับ ส่วนนักท่องเที่ยวที่รู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 28.4 สำหรับผลการศึกษาในแต่ละประเภทแหล่งนันทนาการ ดังนี้

แหล่งนันทนาการประเภทเกาะ

การวิเคราะห์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการจากการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทเกาะ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 26.0 รองลงมา รู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.0 และรู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 18.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทชายหาด

การวิเคราะห์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการจากการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทชายหาด พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ รู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมามีสัดส่วนเท่ากันคือร้อยละ 20.0 รู้สึกว่า รู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงในระดับปานกลาง และระดับมาก ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก

การวิเคราะห์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงประสพการณ์นันทนาการจากการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ รู้สึกว่าประสพการณ์นันทนาการไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 31.0 รองลงมา รู้สึกว่าประสพการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 26.0 และรู้สึกว่าประสพการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 20.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ

การวิเคราะห์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงประสพการณ์นันทนาการจากการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ รู้สึกว่าประสพการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมา รู้สึกว่าประสพการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก และรู้สึกว่าประสพการณ์นันทนาการไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากันคือร้อยละ 24.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ

การวิเคราะห์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงประสพการณ์นันทนาการจากการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ รู้สึกว่าประสพการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมา รู้สึกว่าประสพการณ์นันทนาการไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 24.0 และรู้สึกว่าประสพการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว

การวิเคราะห์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงประสพการณ์นันทนาการจากการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ รู้สึกว่าประสพการณ์นันทนาการไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมา รู้สึกว่าประสพการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.0 และรู้สึกว่าประสพการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 17.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

การวิเคราะห์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการจากการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ รู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 27.0 ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับนักท่องเที่ยวที่รู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก รองลงมา รู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทธรณีศึกษา

การวิเคราะห์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการจากการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทธรณีศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงมา รู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการไม่เปลี่ยนแปลง และรู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 22.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำพุร้อน

การวิเคราะห์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการจากการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทน้ำพุร้อน พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมา รู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 22.0 และรู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 21.0 ตามลำดับ

รายละเอียดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยว ปรากฏดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการจากการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ระดับการเปลี่ยนแปลง ประสบการณ์นันทนาการ	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ	ธรณีศึกษา	น้ำพุร้อน	รวม
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
ไม่เปลี่ยนแปลง	18.0 (18)	38.0 (38)	31.0 (31)	24.0 (24)	24.0 (24)	35.0 (35)	27.0 (27)	23.0 (23)	36.0 (36)	28.4 (256)
เปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด	5.0 (5)	4.0 (4)	4.0 (4)	3.0 (3)	4.0 (4)	7.0 (7)	6.0 (6)	5.0 (5)	4.0 (4)	4.7 (42)
เปลี่ยนแปลงน้อย	12.0 (12)	7.0 (7)	8.0 (8)	5.0 (5)	10.0 (10)	7.0 (7)	9.0 (9)	12.0 (12)	3.0 (3)	8.1 (73)
เปลี่ยนแปลงปานกลาง	23.0 (23)	20.0 (20)	26.0 (26)	33.0 (33)	14.0 (14)	23.0 (23)	14.0 (14)	29.0 (29)	22.0 (22)	22.9 (206)
เปลี่ยนแปลงมาก	26.0 (26)	20.0 (20)	20.0 (20)	24.0 (24)	33.0 (33)	17.0 (17)	27.0 (27)	22.0 (22)	21.0 (21)	23.1 (208)
เปลี่ยนแปลงมากที่สุด	16.0 (16)	11.0 (11)	11.0 (11)	11.0 (11)	15.0 (15)	11.0 (11)	17.0 (17)	9.0 (9)	14.0 (14)	12.8 (115)
รวม	100.0 (100)	100.0 (100)	100 (100.0)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (900)
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	2.80	2.13	2.33	2.63	2.73	2.13	2.59	2.49	2.30	2.45
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	1.67	1.88	1.80	1.70	1.81	1.84	1.89	1.65	1.93	1.81

ความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวต่อการมาเยือนแหล่งนันทนาการ

ผลการศึกษาด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการมาเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ โดยให้นักท่องเที่ยวระบุความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อการมาเยือนแหล่งนันทนาการ ผลการศึกษาโดยภาพรวมทั้ง 9 ประเภทพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจต่อการมาเยือนแหล่งนันทนาการ คิดเป็นร้อยละ 96.6 ซึ่งในกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่รู้สึกพึงพอใจ ร้อยละ 40.6 รู้สึกพึงพอใจมาก รองลงมา รู้สึกพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 30.6 รู้สึกพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.4 รู้สึกพึงพอใจน้อย คิดเป็นร้อยละ 5.4 และรู้สึกพึงพอใจน้อยที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 2.6 ตามลำดับ ส่วนนักท่องเที่ยวที่รู้สึกไม่พึงพอใจต่อการมาเยือน คิดเป็นร้อยละ 3.4 สำหรับ ผลการศึกษาในแต่ละประเภทแหล่งนันทนาการ มีรายละเอียดดังนี้

แหล่งนันทนาการประเภทเกาะ

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทเกาะพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมา รู้สึกพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 30.0 และรู้สึกพึงพอใจน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทชายหาด

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทชายหาดพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมา รู้สึกพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.0 และรู้สึกพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภท น้ำตกพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมา รู้สึกพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.0 และรู้สึกพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมา รู้สึกพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.0 และรู้สึกพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมา รู้สึกพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 32.0 และรู้สึกพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมา รู้สึกพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.0 และรู้สึกพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมา รู้สึกพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.0 และรู้สึกพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 24.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทธรณีทัศน์

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทธรณีทัศน์ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมา รู้สึกพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 31.0 และรู้สึกพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำพุร้อน

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทน้ำพุร้อน พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจมาก คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมา รู้สึกพึงพอใจปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.0 และรู้สึกพึงพอใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.0 ตามลำดับ

รายละเอียดเกี่ยวกับความพึงพอใจโดยรวม ปรากฏดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความพึงพอใจโดยรวมต่อการมาเยือนแหล่งนันทนาการ

ระดับความพึงพอใจ	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ	ธรณี ถิ่นฐาน	น้ำพุร้อน	รวม
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
ไม่พึงพอใจ	7.0 (7)	5.0 (5)	1.0 (1)	6.0 (6)	7.0 (7)	3.0 (3)	1.0 (1)	-	1.0 (1)	3.4 (31)
พึงพอใจน้อยที่สุด	9.0 (9)	3.0 (3)	-	5.0 (5)	3.0 (3)	-	-	1.0 (1)	2.0 (2)	2.6 (23)
พึงพอใจน้อย	7.0 (7)	5.0 (5)	3.0 (3)	4.0 (4)	9.0 (9)	2.0 (2)	5.0 (5)	5.0 (5.0)	9.0 (9)	5.4 (49)
พึงพอใจปานกลาง	30.0 (30)	32.0 (32)	28.0 (28)	37.0 (37)	32.0 (32)	28.0 (28)	24.0 (24)	33.0 (33)	31.0 (31)	30.6 (275)
พึงพอใจมาก	40.0 (40)	36.0 (36)	42.0 (42)	38.0 (38)	34.0 (34)	51.0 (51)	45.0 (45)	35.0 (35)	44.0 (44)	40.6 (365)
พึงพอใจมากที่สุด	7.0 (7)	19.0 (19)	26.0 (26)	10.0 (10)	15.0 (15)	16.0 (16)	25.0 (25)	26.0 (26)	13.0 (13)	17.4 (157)
รวม	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (100)	100.0 (900)
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	3.08	3.48	3.88	3.26	3.28	3.72	3.87	3.80	3.54	3.54
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	1.32	1.23	0.90	1.22	1.31	0.96	0.91	0.92	0.96	1.12

ความต้องการกลับมาเยือน

ผลการศึกษาในด้านความต้องการย้ายแหล่งนันทนาการของนักท่องเที่ยว โดยให้นักท่องเที่ยวระบุถึงความต้องการหรือไม่ต้องการกลับมาเยือนแหล่งนันทนาการเดิม โดยภาพรวมของแหล่งนันทนาการทั้ง 9 ประเภท พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการกลับมาเยือนแหล่งนันทนาการเดิมคิดเป็นร้อยละ 98.2 ซึ่งในกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่ต้องการกลับมาเยือน ร้อยละ 30.2 ต้องการกลับมาเยือนปานกลาง รองลงมาต้องการกลับมาเยือนมาก คิดเป็นร้อยละ 29.6 ต้องการกลับมาเยือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.2 ต้องการกลับมาเยือนน้อย คิดเป็นร้อยละ 9.9 และต้องการกลับมาเยือนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ ส่วนนักท่องเที่ยวที่ไม่ต้องการกลับมาเยือน คิดเป็นร้อยละ 10.8 สำหรับผลการศึกษาในแต่ละประเภทแหล่งนันทนาการ มีรายละเอียดดังนี้

แหล่งนันทนาการประเภทเกาะ

การวิเคราะห์ความต้องการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทเกาะ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการกลับมาเยือนปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.0 รองลงมาต้องการกลับมาเยือนมาก คิดเป็นร้อยละ 27.0 และไม่ต้องการกลับมาเยือน คิดเป็นร้อยละ 17.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทชายหาด

การวิเคราะห์ความต้องการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทชายหาด พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการกลับมาเยือนในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 28.0 รองลงมาต้องการกลับมาเยือนปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 26.0 และต้องการกลับมาเยือนมาก คิดเป็นร้อยละ 24.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก

การวิเคราะห์ความต้องการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการกลับมาเยือนปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.0

รองลงมาต้องการกลับมาเยือนมาก คิดเป็นร้อยละ 32.0 และต้องการกลับมาเยือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ

การวิเคราะห์ความต้องการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการกลับมาเยือนปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมาไม่ต้องการกลับมาเยือน คิดเป็นร้อยละ 27.0 และต้องการกลับมาเยือนมาก คิดเป็นร้อยละ 16.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ

การวิเคราะห์ความต้องการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการกลับมาเยือนมาก คิดเป็นร้อยละ 31.0 รองลงมาต้องการกลับมาเยือนปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 25.0 และต้องการกลับมาเยือนน้อย คิดเป็นร้อยละ 18.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว

การวิเคราะห์ความต้องการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการกลับมาเยือนมาก คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาต้องการกลับมาเยือนปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 35.0 และต้องการกลับมาเยือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

การวิเคราะห์ความต้องการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการกลับมาเยือนมาก คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมาต้องการกลับมาเยือนปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.0 และต้องการกลับมาเยือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทธรณีศึกษา

การวิเคราะห์ความต้องการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทธรณีศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการกลับมาเยือนมาก คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาต้องการกลับมาเยือนปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33.0 และต้องการกลับมาเยือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.0 ตามลำดับ

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำพุร้อน

การวิเคราะห์ความต้องการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทน้ำพุร้อน พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการกลับมาเยือนมาก คิดเป็นร้อยละ 27.0 รองลงมาต้องการกลับมาเยือนปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 26.0 และต้องการกลับมาเยือนน้อย คิดเป็นร้อยละ 23.0 ตามลำดับ

รายละเอียดเกี่ยวกับความต้องการกลับมาเยือนแหล่งนันทนาการเดิม ปรากฏดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับความต้องการกลับมาเยือน

ความต้องการกลับมาเยือน	ประเภทแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ									
	เกาะ	ชายหาด	น้ำตก	ถ้ำ	ลำน้ำ	จุดชมวิว	เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	ธรณี ศึกษา	น้ำพุร้อน	รวม
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)
ไม่ต้องการ	17.0	8.0	10.0	27.0	6.0	1.0	11.0	9.0	8.0	10.8
	(17)	(8)	(10)	(27)	(6)	(1)	(11)	(9)	(8)	(97)
ต้องการน้อยที่สุด	6.0	6.0	2.0	3.0	3.0	3.0	2.0	3.0	2.0	3.3
	(6)	(6)	(2)	(3)	(3)	(3)	(2)	(3)	(2)	(30)
ต้องการน้อย	11.0	8.0	3.0	9.0	18.0	3.0	9.0	5.0	23.0	9.9
	(11)	(8)	(3)	(9)	(18)	(3)	(9)	(5)	(23)	(89)
ต้องการปานกลาง	31.0	26.0	37.0	39.0	25.0	35.0	23.0	30.0	26.0	30.2
	(31)	(26)	(37)	(39)	(25)	(35)	(23)	(30)	(26)	(272)
ต้องการมาก	27.0	28.0	32.0	16.0	31.0	38.0	34.0	33.0	27.0	29.6
	(27)	(28)	(32)	(16)	(31)	(38)	(34)	(33)	(27)	(266)
ต้องการมากที่สุด	8.0	24.0	16.0	6.0	17.0	20.0	21.0	20.0	14.0	16.2
	(8)	(24)	(16)	(6)	(17)	(20)	(21)	(20)	(14)	(146)
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(900)
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	2.69	3.32	3.27	2.32	3.23	3.66	3.30	3.04	3.14	3.13
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	1.54	1.48	1.38	1.61	1.33	0.99	1.50	1.37	1.46	1.46

ตอนที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 : เชื้อชาติ ประสบการณ์ในการมาเยือน ประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนา ความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อม ระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์การถดถอยพหุ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว โดยมีตัวแปรจำนวนทั้งสิ้น 23 ตัวแปร ได้แก่ เชื้อชาติ ประสบการณ์ในการมาเยือน ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวพึงปรารถนา จำนวน 18 รายการ ความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อม ระยะเวลาในการประกอบกิจกรรม และความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม พบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันมีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 8.199$; $Sig = 0.000$) โดยก่อให้เกิดความผันแปรในการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมประมาณร้อยละ 18 ($R^2 = 0.177$) เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรย่อยแต่ละตัวพบว่า มีตัวแปรย่อยเพียง 7 ตัวแปร ที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ระยะเวลาที่ใช้ประกอบกิจกรรมนันทนาการ ($Beta = 0.279$; $t = 8.600$; $Sig. = 0.000$) ความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อม ($Beta = -0.177$; $t = -3.731$; $Sig. = 0.000$) สำหรับตัวแปรด้านประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนาที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ คือ การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ/เกี่ยวกับธรรมชาติ ($Beta = 0.144$; $t = 3.641$; $Sig. = 0.000$) การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ ($Beta = 0.114$; $t = 2.719$; $Sig. = 0.007$) การได้ใช้พละกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ ($Beta = 0.100$; $t = 2.114$; $Sig. = 0.035$) การได้ผจญภัยเสี่ยงภัย ($Beta = -0.112$; $t = -2.638$; $Sig. = 0.008$) และการได้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน ($Beta = -0.069$; $t = -1.961$; $Sig. = 0.050$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (รายละเอียดดังตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุตามสมมติฐานข้อที่ 1

ตัวแปรอิสระ	\bar{X}	SD.	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	55.415	12.832		12.249	0.000
1) เชื้อชาติ	0.688	0.463	-0.030	-0.765	0.444
2) ประสบการณ์ในการมาเยือน	1.411	4.726	-0.012	-0.360	0.719
3) การได้อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ	4.224	0.763	-0.029	-0.688	0.492
4) การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ	4.163	0.737	-0.005	-0.118	0.906
5) การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ/เกี่ยวกับธรรมชาติ	3.455	0.914	-0.144	-3.641	0.000
6) การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว	3.241	1.013	0.052	1.366	0.172
7) ความเงียบสงบ วิเวก สันโดษ	3.364	1.054	-0.079	-1.920	0.055
8) การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	3.868	0.864	0.114	2.719	0.007
9) การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง	4.161	0.883	-0.016	-0.403	0.687
10) การได้หลีกเลี่ยงจากภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน	4.032	0.988	0.044	1.251	0.211
11) การได้พึ่งพาตนเอง / ทดสอบความสามารถของตนเอง	3.236	1.084	0.069	1.516	0.130
12) การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ	3.124	1.086	0.100	2.114	0.035
13) การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง	2.841	1.050	0.021	0.469	0.639
14) การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย	2.685	1.133	-0.112	-2.638	0.008
15) การได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด	3.683	1.044	0.062	1.768	0.077
16) การได้พบปะกับผู้คนใหม่ๆ	3.212	1.032	-0.005	-0.135	0.893
17) การได้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน	3.972	1.007	-0.069	-1.961	0.050
18) ความเป็นอิสระปราศจากการควบคุม	3.785	0.999	0.049	1.270	0.204
19) ความสะดวกสบาย	3.376	0.966	0.063	1.571	0.117
20) ความปลอดภัย	3.826	0.858	-0.011	-0.295	0.768
21) ความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อม	1.570	1.050	-0.117	-3.731	0.000
22) ระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ	2.461	1.566	0.279	8.600	0.000
23) ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	14.436	2.420	-0.059	-1.793	0.073

หมายเหตุ F = 8.199; Sig. = 0.000; Multiple R = 0.421; $R^2 = 0.177$

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ระยะเวลาในการประกอบกิจกรรม มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีอิทธิพลในเชิงบวก ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว หรือค่า $Beta = 0.279$; $t = 8.600$; $Sig. = 0.000$ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมมาก จะมีการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก

2. การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีอิทธิพลในเชิงบวก ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว หรือค่า $Beta = 0.114$; $t = 2.719$; $Sig. = 0.007$ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญมากต่อประสบการณ์นันทนาการเกี่ยวกับการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ จะมีการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก

3. การได้ใช้พละกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีอิทธิพลในเชิงบวก ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว หรือค่า $Beta = 0.100$; $t = 2.114$; $Sig. = 0.035$ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญมากต่อประสบการณ์นันทนาการเกี่ยวกับการได้ใช้พละกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ จะมีการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก

4. ความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีอิทธิพลในเชิงลบ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว หรือค่า $Beta = -0.177$; $t = -3.731$; $Sig. = 0.000$ กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อมมาก จะมีการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย

5. การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีอิทธิพลในเชิงลบ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว หรือค่า $Beta = -0.177$; $t = -3.731$; $Sig. = 0.000$ กล่าวคือ

นักท่องเที่ยงที่ให้ความสำคัญมากต่อประสบการณ์นั้นพบว่าการเกี่ยวกับการได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศเกี่ยวกับธรรมชาติ จะมีการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย

6. การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีอิทธิพลในเชิงลบ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว หรือค่า $Beta = -0.112$; $t = -2.638$; $Sig. = 0.008$ กล่าวคือ นักท่องเที่ยงที่ให้ความสำคัญมากต่อประสบการณ์นั้นพบว่าการเกี่ยวกับการได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย จะมีการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย

7. การได้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีอิทธิพลในเชิงลบ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว หรือค่า $Beta = -0.069$; $t = -1.961$; $Sig. = 0.050$ กล่าวคือ นักท่องเที่ยงที่ให้ความสำคัญมากต่อประสบการณ์นั้นพบว่าการเกี่ยวกับการได้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน จะมีการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยงที่ให้ความสำคัญต่อการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรมนั้นพบว่าการ และนักท่องเที่ยงที่มีระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมนั้นพบการมาก จะมีการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก ขณะเดียวกัน นักท่องเที่ยงที่ให้ความสำคัญมากต่อการได้เรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย การได้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน และนักท่องเที่ยงที่มีความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อมมาก จะมีการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย

สมมติฐานข้อที่ 2 : การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยง มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นั้นพบการของนักท่องเที่ยง และความพึงพอใจโดยรวม

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยง กับการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นั้นพบการและความพึงพอใจโดยรวม พบว่าการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นั้นพบการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.087 และมีค่าเป็นบวกหรือมีทิศทางเดียวกัน สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยงที่มีการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก จะมีการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นั้นพบการในระดับมากตามไปด้วย เป็นไป

ตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมกับความพึงพอใจโดยรวม พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -0.030 สรุปได้ว่า การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจโดยรวม รายละเอียดดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ตามสมมติฐานข้อที่ 2

	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)		
	(1)	(2)	(3)
(1) การรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว	1.000		
(2) การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการ	0.087**	1.000	
(3) ความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยว	-0.030 ^{ns}	-0.191 **	1.000

หมายเหตุ ** นัยสำคัญที่ระดับ 0.01 , ns = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานข้อที่ 3 : การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการและความพึงพอใจโดยรวม มีอิทธิพลต่อความต้องการย้ายแหล่งนันทนาการ

ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก เพื่อทดสอบอิทธิพลของการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการ และความพึงพอใจโดยรวม ต่อความต้องการย้ายแหล่งนันทนาการของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้ทำการจัดกลุ่มข้อมูลความต้องการกลับมาเยือนเป็น 2 กลุ่ม โดยพิจารณาจากค่ามัธยฐาน (median = 3.00) จึงได้จำแนกออกเป็นกลุ่มที่ 1 คือ ไม่ต้องการกลับมาเยือน ต้องการกลับมาเยือนน้อยที่สุด ต้องการกลับมาเยือนน้อย กลุ่มที่ 2 คือ ต้องการกลับมาเยือนปานกลาง ต้องการกลับมาเยือนมาก และต้องการกลับมาเยือนมากที่สุด ผลการทดสอบพบว่าโมเดลความสัมพันธ์ดังกล่าวมีความเหมาะสม (Goodness of Fit = 905.382; $\chi^2 = 188.562$; $df = 3$; Sig. = 0.000) ค่าความถูกต้องโดยรวมในการพยากรณ์คิดเป็นร้อยละ 81.56 ทั้งนี้ ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวรวมกันสามารถอธิบายความผันแปรในความต้องการกลับมาเยือนได้ร้อยละ 28.3 ($R^2 = 0.283$) อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเป็นรายคู่ โดยค่าสถิติทดสอบ Wald พบว่า มีตัวแปรอิสระเพียง 2 ตัว คือ การรับรู้

ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมและความพึงพอใจโดยรวมเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อความต้องการกลับมา
เยือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Wald = 16.766; Sig. = 0.000 และ Wald = 115.486; Sig. =
0.000) รายละเอียดดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก ตามสมมติฐานข้อที่ 3

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Sig.	R
ค่าคงที่ (constant)	-3.530	0.547	41.5083	0.0000	-
การรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	0.0295	0.0072	16.7668	0.0000	0.1220
การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการ	-0.0695	0.0517	1.8046	0.1792	0.0000
ความพึงพอใจโดยรวม	0.9763	0.0908	115.4866	0.0000	0.3382

หมายเหตุ Goodness of Fit = 905.599; $\chi^2 = 188.562$; df = 3; Sig. = 0.000; $R^2 = 0.283$;

Percent Correct = 81.56 %

วิจารณ์

นักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติอันเป็นที่ศึกษาทั้ง 9 ประเภท โดยภาพรวมพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวเพศชาย และเพศหญิง มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละประเภทแหล่งนันทนาการก็พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ค่อนข้างใกล้เคียงเช่นกัน อาจเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาในลักษณะกลุ่มเพื่อนและกลุ่มครอบครัว ประกอบกับจำนวนสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1 - 3 คน และ 4 - 6 คน จึงทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพศชายและเพศหญิงมีสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก นอกจากนี้ยังพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทั้งในระดับภาพรวมและประเภทแหล่งนันทนาการมีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี ยกเว้นแหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิวที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31 - 40 ปี อาจเนื่องมาจากกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่มีลักษณะที่ไม่ต้องใช้กำลังมาก เป็นการพักผ่อนและความเพลิดเพลิน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิวจึงอยู่ในช่วงวัยกลางคน นอกจากนี้ยังพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทั้งในระดับภาพรวมและประเภทแหล่งนันทนาการ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาท รองลงมาได้มากกว่า 100,000 บาท ซึ่งมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาจากประเทศในกลุ่มทวีปยุโรป ซึ่งมีจำนวนรองลงมาจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร อาจมาจากปัจจัยด้านลักษณะค่าครองชีพและค่าเงินของกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งเป็นผลให้รายได้เฉลี่ยของนักท่องเที่ยวอยู่ในอัตราค่อนข้างสูง

ผลการศึกษาในระดับภาพรวมและประเภทแหล่งนันทนาการ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการอันเป็นที่ศึกษามาก่อน และได้รับข้อมูลข่าวสารจากกลุ่มเพื่อนในการเดินทางมาเยือนพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาในลักษณะกลุ่มเพื่อน โดยใช้ระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมนันทนาการประมาณ 1 - 2 ชั่วโมง รองลงมาใช้ระยะเวลา 3-4 ชั่วโมง หากพิจารณาเป็นประเภทแหล่งนันทนาการแล้วพบว่าแหล่งนันทนาการประเภทเกาะ ชายหาด น้ำตก ลำน้ำ เส้นทางศึกษาธรรมชาติ นักท่องเที่ยวจะใช้ระยะเวลาประกอบกิจกรรมประมาณ 3-4 ชั่วโมง ซึ่งมากกว่านักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ จุดชมวิว ธรณีสถาน และน้ำพุร้อน อาจเนื่องจากปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพของพื้นที่และรูปแบบกิจกรรมนันทนาการในแต่ละพื้นที่ อันส่งผลต่อระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมนันทนาการที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ กิจกรรมนันทนาการที่

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กระทำมากที่สุดในแหล่งนันทนาการทุกประเภท ได้แก่ การถ่ายภาพ การเดินชมทัศนียภาพ และการพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนักท่องเที่ยวสามารถกระทำได้ทั่วไปในแหล่งนันทนาการทุกประเภท นอกจากนี้นักท่องเที่ยวไม่พักค้างในบริเวณแหล่งนันทนาการ ยกเว้นนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทเกาะ ชายหาด และธรณีสัณฐาน ที่ส่วนใหญ่นิยมพักค้าง

ผลการศึกษาถึงความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อมโดยภาพรวมพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการก่อนการมาเยือน และส่วนใหญ่รู้สึกว่าแหล่งนันทนาการมีความเสื่อมโทรมกว่าที่คาดหวังไว้ และหากพิจารณาในแต่ละประเภทแหล่งนันทนาการพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทเกาะ ชายหาด ถ้าจุดชมวิว เส้นทางศึกษาธรรมชาติและธรณีสัณฐาน รู้สึกว่าสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมกว่าที่คาดหวัง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในด้านประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวพึงปรารถนาต่อการมาเยือนแหล่งนันทนาการ ที่พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทดังกล่าว ค่อนข้างให้ความสำคัญต่อการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ และการได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ สำหรับผลการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติโดยภาพรวมและแต่ละประเภทแหล่งนันทนาการมีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับมาก อาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่ค่อนข้างสูง คือสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

การให้ความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนานั้น โดยภาพรวมของแหล่งนันทนาการทุกประเภท นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ รองลงมาคือ การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ และการได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง ตามลำดับ ทั้งนี้ หากพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนาของนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการแต่ละประเภทให้ความสำคัญต่อประสบการณ์ที่พึงปรารถนาแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทเกาะ ให้ความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการในด้านการได้หลีกเลี่ยงจากภาระหน้าที่ชีวิตประจำวัน เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทชายหาดที่ให้ความสำคัญต่อการได้หลีกเลี่ยงจากภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวันเช่นกัน สำหรับนักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก ให้ความสำคัญต่อการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ

หรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภท ถ้าให้ความสำคัญต่อการได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทลำนํ้าให้ความสำคัญต่อการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภท จุดชมวิว เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ธรณีสัณฐาน และน้ำพุร้อน

ผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น พบว่าโดยภาพรวม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง และผลจากการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าการส่งผลกระทบต่อประสบการณ์นันทนาการที่ต้องการได้รับ แต่อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการมาเยือนในระดับปานกลางถึงมาก และต้องการกลับมาเยือนในระดับมาก รายละเอียดผลการศึกษาของแหล่งนันทนาการแต่ละประเภท มีดังนี้

แหล่งนันทนาการประเภทเกาะ

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทเกาะ ส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากในเรื่องต่อไปนี้ ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ลดลง สิ่งปลูกสร้างในแหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนมาก ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติเหลืออยู่น้อย สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้างออกได้ไม่กลมกลืนกับธรรมชาติ ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเคลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่งนันทนาการ เติงผ้าใบที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยว รุกล้ำแนวชายหาดอย่างมาก อาคารและสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมาก จนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ สตูดเตอร์ เรือเร็ว บานานาโบ๊ท ที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยวทำให้คราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น นอกเหนือจากประเด็นดังกล่าว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อยถึงปานกลาง ทั้งนี้เมื่อแปลผลระดับการรับรู้โดยรวม พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น พบว่าสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุนทร (2540) ที่ทำการสำรวจสภาพพื้นที่เกาะเสม็ดในภาคสนามพบว่า มีปัญหาความเสื่อมโทรมในพื้นที่ ได้แก่ มีขยะตกค้าง และมีปัญหาการจัดการขยะ โดยเฉพาะช่วงที่มีนักท่องเที่ยวมาก จะมีขยะค้างค้ำมาก

อีกทั้งลักษณะของเกาะเสม็ดเป็นที่สูงและสภาพโดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า ทำให้ประสบปัญหาพื้นที่ในการทิ้งขยะ ผู้ประกอบการโดยส่วนใหญ่จะปล่อยน้ำเสีย โดยปราศจากการบำบัดลงสู่พื้นที่และซึมลงสู่ชายหาด อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกิจกรรมชายหาด ได้แก่ สกูตเตอร์ เรือเร็ว ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น คราบน้ำมัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาคาราวพร (2545) ที่พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเกาะเสม็ดเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาก ในเรื่องต่อไปนี้มี การขูด ขีดเขียน ต้นไม้และโขดหินจำนวนมาก มีขยะจำนวนมากเนื่องจากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น มีขยะในท้องทะเลมากจนน้ำทะเลสกปรก เรือเร็วและสกูตเตอร์ ทำให้คราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น มีการปล่อยน้ำเสียจากบังกะโล และร้านอาหารลงสู่พื้นที่ธรรมชาติ

สำหรับผลการศึกษาดังกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นักท่องเที่ยวจากการรับรู้ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากในหลายประเด็น และสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงของแหล่งนันทนาการเสื่อมโทรมกว่าที่คาดหวัง อีกทั้ง เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนาก็พบว่านักท่องเที่ยวค่อนข้างให้ความสำคัญต่อการได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ ซึ่งจากปัจจัยดังกล่าว อาจเป็นผลให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนาเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก แต่ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ต้องการกลับมาเยือนในระดับปานกลาง

แหล่งนันทนาการประเภทชายหาด

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทชายหาด ส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาก ในเรื่องต่อไปนี้เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้าง ขาดความกลมกลืนกับธรรมชาติ ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเคลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่งนันทนาการ เพียงผ้าใบที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยว รุกล้ำแนวชายหาดอย่างมาก แหล่งนันทนาการมีร่องรอยเศษอาหารจากการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว และมีการก่อสร้างที่พักแรม ร้านอาหาร รุกล้ำแนวชายหาด ทำให้ความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ลดลง นอกจากนี้เหล่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ รับรู้ว่าการเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยถึงปานกลาง ทั้งนี้ เมื่อแปลผลระดับการรับรู้พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง

จากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของเรื่องฤทธิ์ (2540) ที่กล่าวถึงสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมของชายหาดหัวหิน ได้แก่ การใช้ที่ดินไม่เหมาะสม การรุกรานบริเวณชายหาด เช่น การตั้งร้านอาหาร หาบเร่ เก้าอี้ผ้าใบ สิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ เป็นการทำลายทัศนียภาพที่สวยงามของชายหาด และปัญหาอื่น ๆ เช่น ความหนาแน่นของชุมชน ความปกปรกของชายหาด คุณภาพน้ำทะเลลดต่ำลง เป็นสาเหตุให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วัลยา (2541) ที่ระบุสภาพปัญหาของชายหาดหัวหินว่า มีการรุกรานพื้นที่ชายทะเล ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ ปัญหาการใช้ที่ดินของภาคเอกชน ซึ่งปัจจุบันพบว่าการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นบริเวณชายทะเล

สำหรับผลการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นักท่องเที่ยวจากการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลง อาจเนื่องมาจากรูปแบบกิจกรรมนันทนาการส่วนใหญ่ที่ปรากฏในพื้นที่ คือการพักผ่อนและการชมทัศนียภาพ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้ความเพลิดเพลิน และการพักผ่อน มากกว่าที่จะสร้างทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการให้กับตนเอง ซึ่งต่างกับนักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทเกาะ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบกิจกรรมเล่นน้ำทะเล กีฬาทางน้ำ หรือการดำน้ำชมปะการัง ล้วนเป็นกิจกรรมนันทนาการที่ต้องใช้ทักษะและได้รับประสบการณ์ตรงจากสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ฉะนั้น ถึงแม้ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทชายหาดจะรับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากในหลายประเด็น แต่อาจรู้สึกไม่ส่งผลเสียต่อประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนามากนัก และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการมาเยือนในระดับมาก รวมทั้งต้องการกลับมาเยือนในระดับมากเช่นกัน

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก ส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากในเรื่องความเสียหายต่อพืชขนาดเล็กบริเวณน้ำตก เช่น มอส เฟิร์น จากการเหยียบย่ำของนักท่องเที่ยว ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่ารูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กระทำคือการเล่นน้ำตก ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวส่งผลกระทบต่อพืชพรรณขนาดเล็กบริเวณน้ำตกจากการเหยียบย่ำจากนักท่องเที่ยว จากการเก็บข้อมูลภาคสนามของผู้วิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอย่างหนาแน่น และใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่บริเวณชั้นน้ำตกที่สามารถประกอบกิจกรรมเล่นน้ำและรับประทานอาหารได้ อาจทำให้

นักท่องเที่ยวสังเกตหรือรับรู้ถึงผลกระทบในลักษณะดังกล่าวได้มากกว่าผลกระทบในลักษณะอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2534) ที่ระบุถึงสภาพปัญหาของน้ำตกเอราวัณอย่างหนึ่งว่า พิษพรรณได้รับความเสียหายจากการเหยียบย่ำของนักท่องเที่ยว สำหรับประเด็นปัญหานอกจากที่กล่าวไปแล้ว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าเป็นแหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อยถึงปานกลาง

ทั้งนี้ หากพิจารณาจากข้อมูลเกี่ยวกับประเภทกลุ่มเดินทางพบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเยือนน้ำตกเอราวัณ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่เดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว โดยน้ำตกเอราวัณเป็นส่วนหนึ่งของรายการนำเที่ยว จึงไม่ใช่แหล่งนันทนาการที่เป็นจุดหมายปลายทางหลัก รวมทั้ง ลักษณะทางกายภาพของน้ำตกที่มีหลายชั้น จากปัจจัยดังกล่าวอาจเป็นข้อจำกัดด้านระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ จึงส่งผลกระทบต่อรับรู้ของนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพิมพ์ลภัส (2545) ที่พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเยือนน้ำตกเอราวัณรู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมอยู่ในสภาพปานกลาง ทั้งนี้ เมื่อแปลผลระดับการรับรู้พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง

สำหรับผลการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการจากการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าคุณภาพนันทนาการไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง หากพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญของประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวต้องการได้รับ พบว่าคุณภาพนันทนาการเกี่ยวกับการใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด นักท่องเที่ยวค่อนข้างให้ความสำคัญอยู่ในลำดับต้น ๆ ซึ่งจะสังเกตได้จากกิจกรรมปิกนิกที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปบริเวณน้ำตก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการตรงกับที่คาดหวัง รวมทั้ง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าเป็นแหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากเพียงหนึ่งประเด็น จากเหตุผลดังกล่าวอาจเป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าคุณภาพนันทนาการไม่เปลี่ยนแปลง รวมทั้ง มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการมาเยือนในระดับมาก แต่ต้องการกลับมาเยือนในระดับปานกลาง

แหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ ส่วนใหญ่รับรู้ว่าเป็นแหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากในประเด็นหลักของพื้นที่ ได้แก่ ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ลดลง และหินงอก หินย้อย

ภายในถ้ำอยู่ในสภาพที่ไม่สมบูรณ์ ปรากฏร่องรอยการหักเห็ดทำลาย นอกเหนือจากประเด็นดังกล่าว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับน้อยถึงปานกลาง

จากผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2540) ที่สำรวจสภาพปัญหาของถ้ำเชียงดาว พบว่าปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ได้แก่ ความเสื่อมโทรมทางด้านกายภาพ การก่อสร้างต่อเติม ทำให้ทำลายลักษณะเดิมตามธรรมชาติ และการขีดเขียนที่ผนังถ้ำ รวมทั้งผลการศึกษาของโครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ภาคเหนือ (2541) ที่ระบุประเด็นปัญหาสภาพแวดล้อมของถ้ำเชียงดาว พบว่า บริเวณด้านนอกตั้งแต่เส้นทางเข้าสู่ถ้ำ ลานจอดรถพบความไม่เป็นระเบียบของร้านค้า ความเสื่อมโทรมของอาคารร้านค้า ร้านอาหาร และการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ ทั้งนี้ การแปลผลการรับรู้พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง

สำหรับผลการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นักท่องเที่ยวจากการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงในระดับปานกลาง หากพิจารณาผลการศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์นักท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการได้รับจากการมาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ คือ การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ รวมทั้งผลการศึกษาที่พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต่างรู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการเสื่อมโทรมกว่าที่คาดหวัง ฉะนั้น การที่นักท่องเที่ยวรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นและรู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมกว่าที่คาดหวัง ย่อมส่งผลเสียต่อประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมาก แต่ต้องการกลับมาเยือนในระดับปานกลาง

แหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ

นักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ ส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากในประเด็นเหล่านี้ ได้แก่ มีการก่อสร้างที่พัก เรือนแพ ร้านอาหาร รุกค้ำเข้ามาในลำน้ำ อาคารและสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวอย่างมาก จนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยวลดลง แหล่งท่องเที่ยวมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ สำหรับประเด็นอื่น ๆ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อยถึงปาน

กลาง ทั้งนี้ เมื่อแปลผลระดับการรับรู้พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง

จากผลการศึกษาดังกล่าว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ อันเนื่องมาจากการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นดังกล่าว อาจส่งผลเสียหรือเป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเยือนลำน้ำแควน้อยนิยมประกอบกิจกรรมล่องแพ และชมทัศนียภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในลำดับต้น ๆ พบว่าส่วนใหญ่ต้องการพบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ จากสาเหตุดังกล่าว อาจทำให้นักท่องเที่ยวรับรู้ถึงผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบดังกล่าว สอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2534) ที่กล่าวถึงสภาพปัญหาของลำน้ำแควน้อยในปัจจุบัน มาจากการขยายตัวของสถานประกอบการอย่างรวดเร็วสองฝั่งลำน้ำ จึงมีการรุกกล้าพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำ ทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของวิบูลย์ (2539) ที่สำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากแพท่องเที่ยวบริเวณลำน้ำสายต่าง ๆ ในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้กิจกรรมดังกล่าวทำให้แหล่งน้ำเริ่มเน่าเสีย เกิดเสียงดังอีกทีก็ สภาพภูมิทัศน์ของพื้นที่ถูกเปลี่ยนแปลง และเกิดปัญหาขยะมูลฝอยต่าง ๆ ทั้งนี้ เมื่อแปลผลระดับการรับรู้พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการจากการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่าระดับความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวต้องการได้รับจากการมาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำก็คือ การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ และการได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทักของเมือง ซึ่งจากปัจจัยดังกล่าวอาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวรู้สึกสภาพปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้น ส่งผลเสียต่อประสบการณ์นันทนาการมาก ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการมาเยือนในระดับมาก และต้องการกลับมาเยือนในระดับมากเช่นกัน

แหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว

นักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว ส่วนใหญ่รับรู้ว่แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อยถึงปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ บริเวณแหล่งนันทนาการมีโอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้ค่อนข้างน้อย สิ่งปลูกสร้างในพื้นที่มีจำนวนมาก ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติเหลือน้อย สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้าง ไม่กลมกลืนกับธรรมชาติ ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ ต้นไม้ในแหล่งนันทนาการปรากฏร่องรอยการหักเห็ดทำลาย มีขยะกลาดเกลื่อนในแหล่งนันทนาการ โขดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขุด ขีดเขียนจำนวนมาก แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะต่าง ๆ ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็นธรรมชาติดั้งเดิมลดลง แหล่งนันทนาการมีร่องรอยเศษอาหารจากการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมาก บริเวณแหล่งนันทนาการมีร่องรอยการก่อกองไฟของนักท่องเที่ยว ถึงขะมีปริมาณขยะจำนวนมาก ส่งกลิ่นเหม็น เส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติ พบเห็นรากไม้ โพล์เหนือพื้นดินจำนวนมาก พืชคลุมดิน / ลูกไม้ขนาดเล็ก ในเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติถูกเหยียบย่ำทำลาย เส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติพบเห็นร่องรอยการเดินออกนอกเส้นทาง นอกจากประเด็นดังกล่าว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย ทั้งนี้ เมื่อแปลผลระดับการรับรู้พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง

จากผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่แหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับที่ไม่รุนแรง ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนามของผูวิจัย พบว่สภาพพื้นที่โดยรวมของบริเวณที่ตั้งแหล่งนันทนาการ ไม่อยู่ในพื้นที่ประบางหรือง่ายต่อการเกิดผลกระทบ เนื่องจากตั้งอยู่ในเขตบริการของอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง โดยตั้งอยู่ใกล้กับอาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านสวัสดิการ ร้านจำหน่ายอาหาร และบ้านพัก นักท่องเที่ยว ยานพาหนะสามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ เนื่องจากอยู่ใกล้กับเส้นทางคมนาคมสายหลัก และสภาพพื้นที่โดยรวมได้รับการพัฒนาเพื่อรองรับการใช้ประโยชน์ เช่น ถนนลาดยาง ลานจอดรถ เป็นต้น รวมทั้งกิจกรรมนันทนาการส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะเพื่อการชมทัศนียภาพและความเพลิดเพลิน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาประกอบกิจกรรมไม่มาก จึงทำให้สภาพพื้นที่เกิดผลกระทบในระดับที่ไม่รุนแรง

ผลการศึกษถึงการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการจากการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลง หากพิจารณาจากปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่ารูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวกระทำมากที่สุดคือการชมทัศนียภาพ ชมพระอาทิตย์ขึ้นหรือทะเลหมอก และบันทึกภาพเป็นที่ระลึก มากกว่าที่จะประกอบกิจกรรมนันทนาการที่ต้องใช้ทักษะหรือทดสอบความสามารถของตนเอง จึงใช้ระยะเวลาประกอบกิจกรรมอยู่ในช่วงสั้น ๆ รวมทั้งประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการได้รับคือ การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง ซึ่งไม่ใช่ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรง จากปัจจัยดังกล่าว อาจทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนาไม่เปลี่ยนแปลง ขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวยังมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการมาเยือนในระดับมาก รวมทั้งต้องการกลับมาเยือนในระดับมากเช่นกัน

แหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากเพียงบางประเด็น คือ พืชคลุมดิน / ลูกไม้ขนาดเล็ก ถูกเหยียบย่ำทำลาย โขดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขูด ขีดเขียน จำนวนมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ เส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติพบเห็นร่องรอยการเดินออกนอกเส้นทาง สำหรับประเด็นอื่น ๆ นักท่องเที่ยวรับรู้ว่าการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อยถึงปานกลาง ทั้งนี้ เมื่อแปลผลระดับการรับรู้พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง

ผลการศึกษถึงการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าว สอดคล้องกับการศึกษาของ รติกร (2545) ที่ทำการศึกษาผลกระทบของกิจกรรมเดินป่าต่อพรรณพืชและคุณสมบัติทางกายภาพบางประการของดินในเส้นทางศึกษาธรรมชาติแคมป์ผากล้วยไม้-น้ำตกเหวสุวัต และเส้นทางที่ทำการอุทยาน-หอดูสัตว์หนองผักชี อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่ากิจกรรมเดินป่าสามารถส่งผลกระทบต่อพืชและคุณสมบัติทางกายภาพของดินในบริเวณที่มีการประกอบกิจกรรมโดยตรง และค่อนข้างชัดเจนในเขตผลกระทบเข้มข้น ซึ่งก็คือบริเวณที่เป็นเส้นทางเดินป่า โดยส่งผลต่อจำนวนและชนิดพรรณพืชที่ลดลงกว่าพื้นที่ธรรมชาติที่ไม่มีการใช้ประโยชน์ รวมทั้งอัตราการซึมน้ำผ่านผิวดินที่ต่ำกว่าบริเวณที่เป็นพื้นที่ธรรมชาติ ถึงแม้ว่าผลการศึกษาไม่ใช่ผลการศึกษาในพื้นที่โดยตรง แต่สามารถเป็นตัวอย่างที่ใช้คาดการณ์ถึงรูปแบบผลกระทบจากกิจกรรมเดินป่าที่เกิดขึ้นในเส้นทางศึกษาธรรมชาติอื่น ๆ

ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ รวมทั้งเส้นทางศึกษาธรรมชาติ กม.33-จุดจอตลอดหนองผกชี อันเป็นพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้

ผลการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการจากการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่านักท่องเที่ยวรู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมกว่าที่คาดหวัง รวมทั้งสอดคล้องกับผลการศึกษาถึงประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวต้องการ คือการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ ฉะนั้น การที่นักท่องเที่ยวรับรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม และรู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมกว่าที่คาดหวัง ย่อมส่งผลเสียต่อประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวต้องการได้รับจากการมาเยือนพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการมาเยือนในระดับมาก และต้องการกลับมาเยือนในระดับมากเช่นกัน

แหล่งนันทนาการประเภทธรณีสัณฐาน

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทธรณีสัณฐาน ส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมมากในบางประเด็น ได้แก่ มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเคลื่อนกลาดทั่วไป โอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้น้อย นอกจากประเด็นเหล่านี้แล้ว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมน้อยถึงปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2534) ที่ระบุว่า ปัญหาผลกระทบสำคัญที่เกิดขึ้นบริเวณลานหินปุ่ม คือ ปัญหาความสะอาดของพื้นที่ การเหยียบย่ำทำลายหินและพืชพันธุ์ เช่น มอส เฟิร์น ทั้งนี้ เมื่อแปลผลระดับการรับรู้ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมปานกลาง

ผลการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการจากการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงในระดับปานกลาง แม้ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมมากเพียงบางประเด็นเท่านั้น แต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต่างรู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการเสื่อมโทรมกว่าที่คาดหวัง รวมทั้ง ประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวต้องการคือ การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ

จากปัจจัยดังกล่าวอาจส่งผลเสียต่อประสบการณ์นั้นทางการที่พึงปรารถนาของนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังมีความพึงพอใจโดยรวมต่อมาเยือนในระดับมาก และต้องการกลับมาเยือนในระดับมากเช่นกัน

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำพุร้อน

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทน้ำพุร้อน ระบุว่าแหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากในประเด็นเหล่านี้ คือ แหล่งนันทนาการมีร่องรอยเศษอาหารจากการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งนันทนาการอย่างมาก สิ่งปลูกสร้างในพื้นที่มีจำนวนมาก ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติเหลืออยู่น้อย สำหรับประเด็นอื่น ๆ นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ระบุว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อยถึงปานกลาง ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2534) ที่ระบุถึงสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมของน้ำพุร้อนแม่ฝางว่ามีการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติดั้งเดิมของพื้นที่ การตกแต่งสภาพพื้นที่เป็นสวนหย่อม การดัดแปลงธรรมชาติโดยการนำท่อเจาะเข้าไปในบ่อน้ำพุร้อน และใส่ลื่นปรับความดัน เพื่อให้ น้ำพุร้อนพุ่งออกมา ทั้งนี้ เมื่อแปลผลระดับการรับรู้พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ระบุว่าแหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการจากการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าการประสบการณ์นันทนาการไม่เปลี่ยนแปลง หากพิจารณาถึงประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญแล้ว พบว่าการได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิดเป็นประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ในลำดับต้น ๆ เช่นกัน ดังจะสังเกตได้จากกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวนิยมกระทำก็คือ การปิกนิก การดื่มไข่ และจากผลการศึกษาเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทางก็พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในกลุ่มมากกว่า 9 คนขึ้นไป ด้วยเหตุนี้ นักท่องเที่ยวจึงใช้เวลาส่วนใหญ่ต่อการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าการสิ่งแวดล้อมดีกว่าที่คาดหวัง อย่างไรก็ตาม แม้ว่านักท่องเที่ยวจะระบุว่าแหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อม แต่อาจไม่ส่งผลเสียต่อประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยว และส่วนใหญ่ก็ยังคงมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการมาเยือนในระดับมาก รวมทั้งต้องการกลับมาเยือนในระดับมากเช่นกัน

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นั้นพบว่าการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับภาพรวมและประเภทแหล่งนันทนาการ พบว่าสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Manfredo (1992) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวจะมีการตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งต่อความเสื่อมโทรมหรือผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการ ได้แก่ 1) นักท่องเที่ยวไม่รับรู้ถึงความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น 2) นักท่องเที่ยวรับรู้ต่อความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมแต่รู้สึกว่าจะไม่ส่งผลอย่างใดต่อตนเอง และ 3) นักท่องเที่ยวรับรู้ต่อความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมและมีปฏิกิริยาด้านลบต่อสภาพผลกระทบที่ปรากฏ

สำหรับความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยว และความต้องการกลับมาเยือน ทั้งในภาพรวมและแหล่งนันทนาการแต่ละประเภทพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมาก รวมทั้งต้องการกลับมาเยือนในระดับปานกลางถึงมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาหลายชิ้นในต่างประเทศ ที่พบว่านักท่องเที่ยวรู้สึกพึงพอใจต่อการมาเยือนแหล่งนันทนาการถึงแม้ว่าแหล่งนันทนาการจะเกิดผลกระทบในระดับรุนแรง ตัวอย่างเช่น ผลการศึกษาของ Helgath (1980) พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของเส้นทางศึกษาธรรมชาติในพื้นที่ Selway-Bitterroot Wilderness Area ในรัฐ Idaho และ Montana ในขณะที่หลายเส้นทางเกิดการกัดเซาะพังทลายของดินอย่างรุนแรง และผลการศึกษาของ Knudson and Curry (1981) พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามยังรู้สึกพึงพอใจกับบริเวณพื้นที่กางเต็นท์ใน Indiana State Park ซึ่งพืชคลุมดินได้รับความเสียหายจำนวนมาก

จากผลการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวมีความแตกต่างในการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏ รวมทั้งมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสภาพผลกระทบในระดับที่แตกต่างกันในด้านของประสบการณ์นันทนาการ แต่ทั้งนี้ ในประเด็นของความพึงพอใจและความต้องการกลับมาเยือนนั้น พบว่ามีแนวโน้มในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังคงมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากและต้องการกลับมาเยือนในระดับปานกลางถึงมากเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ การศึกษาถึงความพึงพอใจและความต้องการย้ายแหล่งนันทนาการนั้นของนักท่องเที่ยว อาจไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพียงปัจจัยเดียว ยังมีปัจจัยหรือตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความรู้สึกพึงพอใจและความต้องการย้ายแหล่งนันทนาการของนักท่องเที่ยว ดังที่ Williams (1988) ได้กล่าวว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจของนักท่องเที่ยว นั้น ไม่ได้มีสาเหตุเพียงประการเดียว โดยอาจมีสาเหตุจากปัจจัย อื่น ๆ ร่วมกัน เช่น ความรู้สึกต่อ

ความแออัดของจำนวนนักท่องเที่ยว การได้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม

สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ พบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลให้นักท่องเที่ยวรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก ได้แก่ ระยะเวลาที่ใช้ประกอบกิจกรรมนันทนาการ การให้ความสำคัญต่อประสบการณ์นันทนาการ ในด้านการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และการได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ อาจเป็นเพราะว่าระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวใช้ประกอบกิจกรรมนันทนาการที่มีความมากน้อยแตกต่างกัน ย่อมส่งผลต่อการรับรู้ในระดับที่แตกต่างกัน กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมนันทนาการมากย่อมมีโอกาสที่จะสังเกตหรือรับรู้ถึงสภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการ มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมนันทนาการที่สั้น สำหรับนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญต่อการพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ จะมีการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก นั่นหมายความว่า นักท่องเที่ยวในกลุ่มดังกล่าวต้องการความเงียบสงบ ความสันโดษมากกว่าที่จะต้องการพบปะกับนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ทำให้มีเวลาที่จะสังเกตสภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการได้มากกว่า ส่วนนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญต่อการใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการมีการรับรู้ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาก กล่าวคือ รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่ต้องใช้พลังกำลังจำเป็นต้องสัมผัสหรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการประกอบกิจกรรม สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ ซึ่ง จำเนียร (2529) ได้กล่าวถึงปัจจัยประการหนึ่งที่ส่งผลให้บุคคลมีการรับรู้ที่แตกต่างคือ การให้คุณค่าและความสนใจของแต่ละบุคคล

สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลให้นักท่องเที่ยวรับรู้ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย ได้แก่ ความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อม การได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ/เกี่ยวกับธรรมชาติ การได้ผจญภัย/เสี่ยงภัย และการได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยเยือนมาก่อน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญต่อการได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยเยือนมาก่อน ไม่เคยมีประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ หมายความว่า นักท่องเที่ยวในกลุ่มดังกล่าวไม่เคยสัมผัสหรือพบเห็นสภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการมาก่อน จึงเป็นเหตุผลให้เลือกเดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการแห่งใหม่ที่ไม่เคยมาเยือน จากปัจจัยดังกล่าว อาจเป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวรับรู้ต่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการรับรู้ที่กล่าวว่า ปัจจัยประการหนึ่งที่ส่งผลให้การรับรู้ของบุคคลมีความแตกต่างกันคือ ประสบการณ์เดิม ฉะนั้น การที่นักท่องเที่ยวไม่เคย

เดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการอันเป็นที่ศึกษามาก่อน ย่อมมีความเป็นไปได้ที่จะรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมก่อนข้างน้อยหรือเกิดการรับรู้ในลักษณะที่แตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ มีการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย อาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยด้านประสบการณ์ในการมาเยือนดังที่ได้กล่าวไปแล้ว สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 67.0 ไม่เคยมาเยือนแหล่งนันทนาการอันเป็นที่ศึกษามาก่อน กล่าวคือนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการเป็นครั้งแรก จึงไม่มีโอกาสพบเห็นหรือสัมผัสสภาพแวดล้อมของพื้นที่มาก่อน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ที่กล่าวว่า มีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลให้การรับรู้มีความแตกต่างกัน อาทิ ความต้องการหรือแรงขับ คุณค่าและความสนใจ ประสบการณ์เดิม สถานการณ์ที่รับรู้ เป็นต้น ถึงแม้ว่านักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวจะให้ความสำคัญต่อการได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ แต่หากขาดประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ หรือเข้ามาศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศของพื้นที่เป็นครั้งแรก อาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย ซึ่ง จำเนียร (2529) ได้อธิบายว่า ประสบการณ์เดิมหรือการกระทำที่ได้เคยปรากฏแก่ผู้นั้นมาแล้วในอดีตมีความสำคัญต่อการรับรู้ และประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกันทั้งในด้านปริมาณและความถูกต้องทำให้คนเรามีการรับรู้ที่แตกต่างกันได้

นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญต่อการได้ผจญภัย / เสี่ยงภัยมีการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย อาจเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าว มีวัตถุประสงค์หรือให้ความสำคัญต่อการมาเยือนเพื่อประกอบกิจกรรมนันทนาการในรูปแบบผจญภัย / เสี่ยงภัย ซึ่งรูปแบบกิจกรรมดังกล่าวมุ่งเน้นความตื่นเต้นท้าทายให้กับผู้ประกอบการ หรือเป็นการประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบสมรรถนะของอุปกรณ์ต่าง ๆ จึงอาจเป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวมีเวลาที่จะสังเกตหรือรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมได้น้อยลง ส่งผลให้นักท่องเที่ยวรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย สำหรับประเด็นที่พบว่านักท่องเที่ยวที่มีความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการ มีการรับรู้ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย หากพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของแนวคิดหรือทฤษฎีการเรียนรู้ที่อธิบายว่าการรับรู้ของแต่ละบุคคลนั้นมีปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นผลให้การรับรู้มีความแตกต่างกัน และปัจจัยประการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการรับรู้ก็คือ ความต้องการหรือแรงขับ เป็นคุณสมบัติภายในของผู้รับรู้ ซึ่งก็หมายถึงการให้คุณค่าและความสำคัญในสิ่งที่รับรู้ และหากพิจารณาถึงปัจจัยดังกล่าวก็พบว่าประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวต้องการได้รับจากการไปเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติโดยภาพรวม และแหล่งนันทนาการบางประเภท พบว่าประสบการณ์

นันทนาการเกี่ยวกับการได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง สิ่งนี้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเป็นลำดับในลำดับต้น ๆ ด้วยเหตุนี้ แม้ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมีความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการก็ตาม แต่สิ่งนี้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ค่อนข้างให้ความสำคัญ คือการได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง ซึ่งไม่ใช่ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมของพื้นที่โดยตรง ฉะนั้น การที่นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการ แต่ไม่อาจเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากตามไปด้วย ด้วยเหตุนี้การรับรู้ปรากฏการณ์แต่ละเรื่องหรือแต่ละสถานการณ์นั้น จึงมีปัจจัยหลายประการเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นผลให้แต่ละบุคคลมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 พบว่าการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการ อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน และเป็นปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความคาดหวังที่จะได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ต้องการได้รับจากแหล่งนันทนาการที่มาเยือนหรือจากกิจกรรมนันทนาการ โดยเฉพาะจากสภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการ สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการเสื่อมโทรมกว่าที่คาดหวัง ฉะนั้น การที่นักท่องเที่ยวรับรู้ว่าคุณภาพแวดล้อมมีความเสื่อมโทรม ย่อมส่งผลด้านลบต่อประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันกลับพบว่าการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้สึกพึงพอใจโดยรวม อาจเนื่องมาจากมีปัจจัยอื่น ๆ อีกมากที่ส่งผลต่อความรู้สึกพึงพอใจ เช่น ความรู้สึกแออัดต่อจำนวนนักท่องเที่ยว ความขัดแย้งระหว่างกิจกรรม การได้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ William (1988) ที่กล่าวว่าความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจของนักท่องเที่ยว ไม่ได้มีสาเหตุมาจากปัจจัยใดเพียงอย่างเดียว ดังที่กล่าวไปแล้ว อีกทั้ง ความรู้สึกพึงพอใจยังขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความคาดหวัง ความต้องการ จุดมุ่งหมาย การให้คุณค่า ความปรารถนา และความเชื่อ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว มีความแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการย้ายแหล่งนันทนาการของนักท่องเที่ยว คือการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม และความพึงพอใจโดยรวม ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า สภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการเป็นสิ่งดึงดูดใจ หรือสิ่งกระตุ้นให้นักท่องเที่ยว

ต้องการมาเยือน และสภาพแวดล้อมของแหล่งนั้นทนทานการนี้เองอาจก่อให้เกิดความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งนั้นทนทานการ ฉะนั้น การที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนหรือประกอบกิจกรรมนั้นทนทานการ และเกิดการรับรู้หรือรู้สึกได้ว่าสภาพแวดล้อมของพื้นที่มีความเสื่อมโทรมย่อมส่งผลให้โอกาสที่นักท่องเที่ยวจะกลับมาเยือนลดลง ในส่วนประเด็นของความรู้สึกพึงพอใจนั้น กล่าวได้ว่า ความพึงพอใจเป็นเสมือนผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดขึ้น จากการประเมินความรู้สึกโดยรวมในการมาเยือนแหล่งนั้นทนทานการ หากนักท่องเที่ยวยังคงรู้สึกพึงพอใจต่อการมาเยือน นั้นหมายความว่านักท่องเที่ยวอาจมีความต้องการกลับมาเยือนอีกในโอกาสต่อไป เนื่องจากแหล่งนั้นทนทานการยังสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ ในทางตรงกันข้าม หากนักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจที่ลดน้อยลงจนถึงขั้นรู้สึกไม่พึงพอใจ ความต้องการกลับมาเยือนก็ย่อมลดน้อยลงตามไปด้วย จนอาจส่งผลให้เกิดความต้องการย้ายแหล่งนั้นทนทานการ

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ความพึงพอใจโดยรวม การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการ และความต้องการย้ายแหล่งนันทนาการ โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในแหล่งนันทนาการอันเป็นที่ตัวแทนของแหล่งนันทนาการทั้ง 9 ประเภทตามขอบเขตการศึกษาวิจัย คือ เกาะเสม็ด ชายหาดหัวหิน น้ำตกเอราวัณ ลำน้ำแควน้อย ถ้ำเชียงดาว จุดชมวิวดอยกิ่วลม เส้นทางศึกษาธรรมชาติ กม.33-จุดจอดรถหนองผักชี ลานหินปุ่ม-ลานหินแตก และน้ำพุร้อนแม่ฝาง โดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

นักท่องเที่ยวที่ไปเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ เป็นนักท่องเที่ยวเพศชายและเพศหญิงในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 20,000 บาท และเดินทางมาจากกรุงเทพมหานครเป็นส่วนใหญ่ โดยนิยมใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะเดินทาง นอกจากนี้แล้วส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการอันเป็นที่ศึกษามาก่อน และส่วนมากเดินทางมาในลักษณะกลุ่มเพื่อน และกลุ่มครอบครัว เนื่องจากได้รับคำแนะนำหรือการชักชวนจากเพื่อนหรือญาติพี่น้อง จำนวนสมาชิกในกลุ่มตั้งแต่ขนาดเล็กคือ 1-3 คน จนถึงขนาดใหญ่ คือมากกว่า 9 คน โดยมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ยประมาณ 10 คน และใช้เวลาประกอบกิจกรรมนันทนาการโดยเฉลี่ยประมาณ 2 ชั่วโมง ส่วนรูปแบบการเดินทางนั้น พบว่าส่วนใหญ่เป็นลักษณะไปเช้า-เย็นกลับ ไม่พักค้างในแหล่งนันทนาการ รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวกระทำมากที่สุดคือ การถ่ายภาพ รองลงมาคือการเดินชมทัศนียภาพ และการพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ ตามลำดับ

โดยภาพรวม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการเสื่อมโทรมกว่าที่คาดหวัง และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเภทแหล่งนันทนาการพบว่าแหล่งนันทนาการประเภทเกาะ ชายหาด ถ้ำ จุดชมวิว เส้นทางศึกษาธรรมชาติ และธรณีสัณฐาน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าคุณภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมกว่าที่คาดหวัง ในส่วนของความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับมาก และให้ความสำคัญกับประสบการณ์นันทนาการเกี่ยวกับการได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติมากที่สุด รองลงมาคือการได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ และการได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง

การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าคุณภาพนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้สึกว่าคุณภาพนันทนาการเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังรู้สึกพึงพอใจในระดับมากต่อการมาเยือนและมีความต้องการกลับมาเยือนในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมสามารถสรุปได้ ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 : ประสบการณ์นันทนาการที่พึงปรารถนา (การได้เรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย การได้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรม) ความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อม ระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ มีอิทธิพลต่อการรับรู้ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.177 และปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ ระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ ประสบการณ์นันทนาการเกี่ยวกับการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และการได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ

สมมติฐานข้อที่ 2 : การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นันทนาการของนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.087

สมมติฐานข้อที่ 3 : การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมและความพึงพอใจโดยรวม มีอิทธิพลต่อความต้องการในการกลับมาเยือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ค่าความถูกต้องโดยรวมในการพยากรณ์ คิดเป็นร้อยละ 81.56 และค่าสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์เท่ากับ 0.283

จากผลการวิจัยทุกส่วน สามารถสรุปประเด็นหลักเกี่ยวกับการศึกษาผลกระทบทางจิตวิทยาและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับด้านจิตวิทยาของแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติในประเทศไทย ได้ดังนี้

1) ผลการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมของแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ 9 ประเภท พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าเป็นแหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และรู้สึกว่าการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าวส่งผลเสียต่อคุณภาพประสบการณ์นันทนาการที่พึงได้รับจากการไปเยือนพื้นที่ แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติให้ความสำคัญกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในพื้นที่ และมีการตอบสนองในด้านลบต่อสภาพผลกระทบที่ปรากฏ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดตัวชี้วัดของการศึกษาผลกระทบทางจิตวิทยาในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ กล่าวคือ การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม สมควรนำมาพิจารณาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ใช้กำหนดตัวชี้วัดผลกระทบทางจิตวิทยาและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับทางจิตวิทยาของแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติในประเทศไทย

2) ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ถึงแม้ว่าจะรับรู้ว่าเป็นแหล่งนันทนาการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และรู้สึกว่าการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าวส่งผลเสียต่อประสบการณ์นันทนาการ แต่อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่ยังรู้สึกพึงพอใจต่อการมาเยือนและต้องการกลับมาเยือนแหล่งนันทนาการเดิม จากประเด็นดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ามีปัจจัยหรือตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่ต้องศึกษาควบคู่กันในการศึกษาผลกระทบทางจิตวิทยาและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับทางจิตวิทยาของแหล่งนันทนาการในประเทศไทย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการแหล่งนันทนาการ

แหล่งนันทนาการประเภทเกาะ (เกาะเสม็ด)

- 1) หน่วยงานในพื้นที่ควบคุมการก่อสร้างที่พักและอาคารต่าง ๆ ไม่ให้เกิดการขยายตัวมากขึ้น รวมทั้งกำหนดเขตการใช้ที่ดินให้ชัดเจน เพื่อมิให้เกิดการรุกล้ำพื้นที่ธรรมชาติหรือพื้นที่สาธารณะและเพื่อให้สะดวกต่อการควบคุมผลกระทบ
- 2) หน่วยงานในพื้นที่ควรประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากโครงการก่อสร้างต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันและควบคุมผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้น
- 3) หน่วยงานในพื้นที่ควรประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการต่าง ๆ และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ในรูปแบบของมวลชนสัมพันธ์ เกี่ยวกับการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม และรณรงค์เผยแพร่ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับรู้และเข้าใจในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม
- 4) หน่วยงานในพื้นที่ควรให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ผ่านโปรแกรมสื่อความหมายต่าง ๆ เช่น ป้ายให้ข้อมูล นิทรรศการ เนื่องจากในพื้นที่ขาดการให้ข้อมูลข่าวสารกับนักท่องเที่ยว รวมทั้งควรปรับปรุงระบบสื่อความหมายภายในศูนย์บริการนักท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการและเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์มากขึ้น
- 5) หน่วยงานในพื้นที่ควรมีการจัดการด้านขยะ เช่น เพิ่มจำนวนรอบในการเก็บขยะ ในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่น และควรจัดหาถังขยะเพิ่มเติมตามจุดต่าง ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่น

แหล่งนันทนาการประเภทชายหาด (ชายหาดหัวหิน)

- 1) การใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณชายหาด มีการลงทุนของภาคเอกชน ในการก่อสร้างอาคารสูง โดยขาดการควบคุมเป็นการทำลายลักษณะทางธรรมชาติของพื้นที่ชายฝั่ง จึงควรมีมาตรการควบคุมการก่อสร้างอาคารสูง คอนโดมิเนียม และโรงแรมในพื้นที่ติดทะเล นอกจากนี้ควรรักษาเอกลักษณ์ของพื้นที่โดยการสร้างอาคารที่มีรูปแบบสถาปัตยกรรมท้องถิ่น
- 2) หน่วยงานในพื้นที่ ควรจัดหาภาชนะรองรับขยะในจุดดังกล่าวให้เพียงพอและเพิ่มรอบในการจัดเก็บขยะให้เหมาะสม
- 3) หน่วยงานในพื้นที่ควรประสานความร่วมมือ และให้ความรู้กับผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อม และการจัดการขยะ/สิ่งปฏิกูลต่าง ๆ จากการบริการนักท่องเที่ยว
- 4) หน่วยงานในพื้นที่ควรติดตั้งป้ายสื่อความหมาย เช่น ป้ายเตือน หรือป้ายรณรงค์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการทิ้งขยะ เพื่อช่วยลดพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบดังกล่าว
- 5) หน่วยงานในพื้นที่ควรรณรงค์เผยแพร่ให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้ชายหาด ในการจัดการขยะและของเสียไม่ให้ปล่อยลงสู่ทะเล

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก (น้ำตกเอราวัณ)

- 1) หน่วยงานในพื้นที่ควรกำหนดจุดประกอบ กิจกรรมเล่นน้ำตกให้ชัดเจน โดยหลีกเลี่ยงบริเวณที่เสี่ยงต่อการถูกเหยียบย่ำจากนักท่องเที่ยว
- 2) หน่วยงานในพื้นที่ควรมีการติดตั้งป้ายสื่อความหมาย อาทิเช่น ป้ายเตือนนักท่องเที่ยว หรือป้ายให้ความรู้เพื่อลดผลกระทบจากการใช้ประโยชน์กับนักท่องเที่ยว

3) หน่วยงานในพื้นที่ควรรักษาสภาพดั้งเดิมของพื้นที่ให้มากที่สุดและจัดวางตำแหน่งส่วนบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม รวมทั้งรูปแบบสถาปัตยกรรมควรออกแบบให้มี ความกลมกลืนกับธรรมชาติ และบริเวณน้ำตกควรสงวนรักษาไว้ให้คงสภาพธรรมชาติ ไม่ควรมี การพัฒนาหรือการก่อสร้างใด ๆ ที่เป็นการทำลายทัศนียภาพของน้ำตก

แหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ (ถ้ำเชียงดาว)

1) การให้แสงสว่างภายในถ้ำควรให้อย่างถูกวิธี และมีความปลอดภัย เช่น การใช้สายไฟ ชนิดกันความชื้นได้ การเดินสายไฟควรให้สอดคล้องกับธรรมชาติ และติดตั้งให้เป็นระเบียบ

2) ระบบบันไดทางเดิน ควรปรับปรุงและออกแบบให้กลมกลืนกับธรรมชาติ

3) สิ่งก่อสร้างภายในถ้ำ เช่น การประดิษฐานพระพุทธรูปซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับถ้ำมานาน แล้ว จำเป็นต้องคงไว้ แต่ไม่ควรประดิษฐานเพิ่มเติม และการสักการะพระพุทธรูปควรละเว้น กิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เช่น การจุดธูปเทียนต่าง ๆ

4) สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่ชำรุดเสียหาย เช่น ระบบไฟบนทางเดินเท้าควร ซ่อมแซมแก้ไขให้สามารถใช้งานได้ และออกแบบให้กลมกลืนกับธรรมชาติ หรือทำการรื้อถอน ออกหากไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งลวดสีสนที่ฉูดฉาดให้กลมกลืนกับธรรมชาติ

5) บริเวณภายในถ้ำส่วนที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ควรกำหนดทางเดินมีราวให้นักท่องเที่ยว เดินอยู่ในช่องทาง เพื่อป้องกันการสัมผัสจับจองผนังถ้ำและการทำลายหินงอกหินย้อย

แหล่งนันทนาการประเภทลำน้ำ (ลำน้ำแควน้อย)

1) หน่วยงานในพื้นที่ควรมีการควบคุมการก่อสร้างอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่ที่ อยู่ริมน้ำไม่ให้รुक้ำเข้ามาในลำน้ำ รวมทั้งขนาดและรูปแบบของอาคารและสิ่งก่อสร้างให้ กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น

2) หน่วยงานในพื้นที่ควรมีการจัดผังบริเวณแบ่งแยกส่วน ของรูปแบบกิจกรรมให้ชัดเจน กำหนดขอบเขตเส้นทางของแพชเชก รวมทั้งกำหนดบริเวณการลากจูงแพให้ชัดเจน เพื่อมิให้เกิด เสี่ยงรบกวนแพล่องที่อยู่ในพื้นที่ธรรมชาติ

3) หน่วยงานในพื้นที่ควรมีการกำหนดขอบเขต การก่อสร้างเรือนแพที่เป็นแพพัก และ แพอาหาร เนื่องจากบางบริเวณมีการก่อสร้างที่รุกล้ำเข้ามาในลำน้ำ เป็นการทำลายทัศนียภาพของ พื้นที่ และเป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว

4) เนื่องจากแพท่องเที่ยวมีการรวมตัวกันอยู่ในพื้นที่จำกัด ก่อให้เกิดการขีดขวางทาง ลัญจกรทางน้ำ รวมไปถึงปัญหาการรुकล้ำลำน้ำ จึงควรกำหนดระยะเวลาของการจอดแพในการ รับส่งผู้โดยสาร เพื่อไม่ให้เกิดความแออัดและการรुकล้ำลำน้ำ

แหล่งนันทนาการประเภทจุดชมวิว (จุดชมวิวดอยกิ่วลม)

1) หน่วยงานในพื้นที่ควรกำหนดขอบเขตหรือควบคุมระดับของการพัฒนา เช่นอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ เพื่อมิให้สภาพธรรมชาติดั้งเดิมเกิดการเปลี่ยนแปลง

2) หน่วยงานในพื้นที่ควรมีการติดตั้งป้ายเตือนนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการทิ้งขยะ เนื่องจาก พบว่าบริเวณที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่น เช่น บริเวณศาลาชมวิว และติดตั้งถังขยะเพิ่มเติมเนื่องจาก บริเวณดังกล่าวไม่มีภาชนะรองรับขยะ

3) หน่วยงานในพื้นที่ควรติดตั้งป้ายห้ามหรือป้ายเตือนนักท่องเที่ยวมิให้เดินออกนอก เส้นทางและกำหนดจุดประกอบกิจกรรมให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการเดินออกนอกเส้นทางและการ เหยียบย่ำพืชคลุมดินจากนักท่องเที่ยว

แหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

(เส้นทางศึกษาธรรมชาติกม.33-จุดจจรดหนองผักชี)

1) หน่วยงานในพื้นที่ควรกำหนดช่วงเวลา หรืองดใช้เส้นทางดังกล่าวเป็นการชั่วคราว เพื่อการปรับปรุงเส้นทาง และให้สภาพธรรมชาติเกิดการฟื้นฟูตัวเอง

2) หน่วยงานในพื้นที่ควรให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวเพื่อใช้เส้นทางอื่น ๆ ในการประกอบกิจกรรม เพราะอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติอีกจำนวนมาก ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการประกอบกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวได้อย่างเพียงพอ และเป็นการกระจายนักท่องเที่ยวไม่ให้เกิดการกระจุกตัวในบางเส้นทาง

3) คิดตั้งโปรแกรมสื่อความหมาย เช่น ป้ายเตือนนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมทำลายหรือพฤติกรรมไม่เหมาะสม

4) หน่วยงานในพื้นที่ควรจัดเจ้าหน้าที่ตรวจตรา มีกลยุทธ์ที่นำนักท่องเที่ยวเดินออกนอกเส้นทางที่กำหนดและลงโทษกับผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบดังกล่าว

แหล่งนันทนาการประเภทธรณีสถาน (ลานหินปุ่ม-ลานหินแตก)

1) จัดหาภาชนะรองรับขยะตามจุดต่าง ๆ ระหว่างเส้นทางเดินเท้าสู่พื้นที่ โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นจุดประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยวคือบริเวณลานหิน

2) ควรติดตั้งป้ายเตือนและป้ายสื่อความหมาย เกี่ยวกับการประกอบกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความตระหนัก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และลดพฤติกรรมไม่เหมาะสมในการประกอบกิจกรรมในพื้นที่

แหล่งนันทนาการประเภทน้ำพุร้อน (น้ำพุร้อนแม่ฝาง)

1) ควรติดตั้งภาชนะรองรับขยะบริเวณบ่อน้ำร้อนเพิ่มเติม และควรติดตั้งป้ายเตือนหรือป้ายห้ามมิให้นักท่องเที่ยวทิ้งเศษอาหารบริเวณดังกล่าว

3) ควรเร่งดำเนินการก่อสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ เพิ่มขึ้นบริเวณบ่อน้ำร้อน ส่วนสิ่งก่อสร้างเดิมที่มีอยู่ควรพยายามปิดบัง โดยอาศัยเทคนิคทางภูมิสถาปัตยกรรม รวมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์ของบริเวณโดยรอบให้กลมกลืนกับธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบทางจิตวิทยาและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับทางจิตวิทยาของแหล่งนันทนาการ จำเป็นต้องใช้ตัวชี้วัดอื่น ๆ ควบคู่กับการศึกษาการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม เช่น การรับรู้ต่อความแออัด ความรู้สึกขัดแย้งระหว่างกิจกรรม เป็นต้น

2) การคัดเลือกพื้นที่ศึกษา ควรคัดเลือกพื้นที่ที่สามารถเป็นตัวแทนของการศึกษาผลกระทบได้อย่างชัดเจน โดยการศึกษาข้อมูลทุกมิติที่เกี่ยวข้อง การสังเกตสภาพพื้นที่จริง รวมทั้งการสัมภาษณ์หน่วยงานผู้รับผิดชอบ เพื่อให้การกำหนดประเด็นผลกระทบสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับสภาพผลกระทบที่ปรากฏขึ้นจริงในพื้นที่ และทำให้สังเกตการประเมินการรับรู้มีความละเอียดมากขึ้น

3) การนำแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมไปศึกษาวิจัยในพื้นที่ ควรกำหนดลักษณะเฉพาะของผลกระทบที่สามารถประเมินได้ด้วยสายตาหรือรับรู้จากการสังเกต อีกทั้งลักษณะผลกระทบที่เกิดขึ้นในแหล่งนันทนาการแต่ละประเภทมีลักษณะที่แตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะเฉพาะของสภาพแวดล้อมในพื้นที่ (site specific) และลักษณะของทรัพยากรนันทนาการแต่ละประเภท จึงควรมีการกำหนดมาตรฐานหรือตัวชี้วัดที่สามารถประเมินได้ สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะของพื้นที่นั้น ๆ

4) ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อการรับรู้ ควรทำการศึกษาตัวแปรให้มากขึ้น เช่น การศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม การให้คุณค่าหรือความสำคัญของนักท่องเที่ยวต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5) การศึกษาตัวแปรด้านความรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม ควรสร้างคำถามเพื่อประเมินความรู้ให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม นั่นคือมีความยากเฉลี่ยของคำถามอยู่ในระดับปานกลาง โดยในรายละเอียดของการวัดเป็นรายชื่อควรคละทั้งคำถามที่ง่ายและยากในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

6) การศึกษาถึงความต้องการกลับมาเยือน ควรกำหนดคำถามปลายเปิดให้นักท่องเที่ยวได้ระบุเหตุผลของความต้องการหรือไม่ต้องการกลับมาเยือน เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวต้องการหรือไม่ต้องการกลับมาเยือนพื้นที่อีกในอนาคต

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 2547. รายงานสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในเขต
อุทยานแห่งชาติ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2536-2546. (อัคราเสนา)

กองวางแผนโครงการ. 2545. การแบ่งประเภทแหล่งท่องเที่ยว. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,
(แก้ไขข้อมูลครั้งที่ 2). (อัคราเสนา)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544. การกำหนดแหล่งท่องเที่ยว. แหล่งท่องเที่ยวประเภท
ธรรมชาติทางบก ทางทะเล วัฒนธรรมและมนุษย์สร้างขึ้น. เอกสารประกอบการประชุม
เชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งชาติ ปี 2544.
กรุงเทพฯ.

กุลทลทิพย์ มาลากุล ณ อยุธยา. 2526. การศึกษาเปรียบเทียบความพอใจระหว่างผู้อาศัยในแฟลต
กับเรือนแถว กรณีศึกษาโครงการเคหะชุมชนบางบัว 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกษม จันทร์แก้ว. 2540. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. โครงการสหวิทยาการ บัณฑิตศึกษา
สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

คณะวนศาสตร์. 2536. ร่างรายงานฉบับสมบูรณ์แผนแม่บทการจัดการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่.
เสนอ กรมป่าไม้ และคณะกรรมการนโยบายบริหารเขาใหญ่. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
กรุงเทพฯ.

โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ภาคเหนือ. 2541. โครงการศึกษาเพื่อจัดทำ
แผนปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์ (เชียงใหม่). บัณฑิต
วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จรินทร์ ธานีรัตน์. 2528. นันทนาการชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.

- จำเนียร โชติช่วง. 2529. **จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ชินรัตน์ สมสืบ และเกื้อ แก้วเกตุ. 2538. การบริการนันทนาการและกีฬา. น. 1 – 75 เล่ม 3. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาอุตสาหกรรมบริการ. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ดรรรชนี เอมพันธุ์. 2541. **เอกสารประกอบคำบรรยายวิชา 301442 การวางแผนและออกแบบอุทยานและพื้นที่นันทนาการ**. ภาควิชาอนุรักษวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา).
- _____. 2546. **เอกสารประกอบคำบรรยายวิชา 308424 การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. ภาควิชาอนุรักษวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา).
- คารณิ พานทอง และสุรเสกข์ พงษ์หาญยุทธ. 2545. **ทฤษฎีการจูงใจ**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- คาราพร ไชยรัตน์. 2545. **การรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว : กรณีศึกษา เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เดชา บุญค้ำ, เสรี เวชชบุษกร, นิวัติ เรืองพานิช, ประสิทธิ์ พิทยพัฒน์, นิลุบล คล่องเวสสะ, จามรี อารยานิมิตสกุล, พงษ์ศักดิ์ วัฒนสิทธิ์, ดนัย ทายตะคุ, สุทธิพงษ์ ลิ้มปิยะเสฐียร และมาเรียม ทองอุไร. 2538. **คู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภท้ำ**. ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.
- นภวรรณ ฐานะกาญจน์. 2535. **“การจัดการนันทนาการบนที่สูง” การพัฒนาป่าไม้ในที่สูง**. ศูนย์วิจัยป่าไม้. คณะวนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

นภวรรณ ฐานะกาญจน์. 2546. เอกสารประกอบคำบรรยายวิชา 308522 ผลกระทบทาง
 นันทนาการ. ภาควิชาอนุรักษวิทยา คณะวนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
 (อัดสำเนา).

_____. วันชัย อรุณประภารัตน์, นันทชัย พงษ์พัฒนานุรักษ์, รัตติกร น่วมภักดี
 และธีรพงษ์ ชุมแสงศรี. 2547. โครงการระบบสนับสนุนการวางแผนการจัดการ
 แหล่งนันทนาการทางธรรมชาติอย่างยั่งยืน ระยะที่1. (รายงานความก้าวหน้า)
 คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

_____. สุรเชษฐ์ เขษฐมาส, ดร.ชนันท์ เอ็มพันธุ์, นัฏฐ พิษกรรม, เล็ก เต็มตระกูล, สมเกียรติ
 สิงหราชวุดดี และสิริพงษ์ ราชศิริ. 2541. คู่มือการพัฒนาและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก
 สะดวกในแหล่งท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เสนอต่อ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.

ประพันธ์ศิริ ไชยชนะใหญ่ และเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. 2532. สิ่งแวดล้อมทางนันทนาการ.
 น. 357 – 420 ใน เอกสารการสอนชุดวิชาครบถ้วนและสิ่งแวดล้อม. สาขาวิชาคหกรรม
 ศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ประภัสสร เกษมสุวรรณ. 2541. การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ
 ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยมหิดล

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543. วิธีการวิจัยทางพฤกษศาสตร์และสังคมศาสตร์. สำนักพิมพ์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

พิมพ์ภักดิ์ ชันหลวง. 2545. ผลกระทบทางจิตวิทยาและการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับทาง
 จิตวิทยาของแหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เมตตา เสวตเลข. 2539. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวประเภทนันทนาการ
 ศึกษาเฉพาะกรณี : สวนสัตว์ดุสิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

- รติกร น่วมภักดี. 2540. ผลกระทบจากกิจกรรมเดินป่าต่อพรรณพืชและคุณสมบัติทางกายภาพ
บางประการของดินในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- ราณี อธิชัยกุล. 2545. กิจกรรมนันทนาการและการจัดการนันทนาการ. น. 51 – 99 ใน
เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ. สาขาวิชา
วิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- เรืองฤทธิ์ กิตติวิทยาพงศ์. 2540. ความรู้และความตระหนักของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลหัวหิน. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตวังไกล
กังวล. ม.ป.ท.
- ลำพอง ศรีทับทิม. 2535. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วาชรัตน์ นันทเสน. 2546. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิง
นิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิบูลย์ วงศ์กุลธนกิจ. 2539. แนวทางการวางแผนและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวประเภทแพ
จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. 2530. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม: มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อ
การออกแบบและวางแผน. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วันชัย มีชาติ. 2544. พฤติกรรมการบริหารองค์การสาธารณะ. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

วัลยา ศรีสังาม. 2541. การวิเคราะห์รูปแบบการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลหัวหินในปี พ.ศ. 2529 และ ปี พ.ศ. 2539. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์วิจัยป่าไม้. 2536. รายงานฉบับสมบูรณ์ข้อมูลพื้นฐานการจัดทำแผนแม่บทการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เสนอต่อ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.

_____. 2541. โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ: กรณีภาคใต้. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เสนอต่อ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2540. รายงานผลการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย เสนอต่อ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

สุนทรี เสริมสุขสัมฤทธิ์. 2540. แนวทางการพัฒนาทางกายภาพของเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ และศิริลักษณ์ ปิ่นเกษร. 2535. นันทนาการกับการป่าไม้ชุมชน, น. 627-707 ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการป่าไม้ชุมชน. สาขาวิชาส่งเสริมเกษตรและสหกรณ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

สวนอุทยานแห่งชาติ. 2544. อุทยานแห่งชาติในประเทศไทย. สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและกรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และสำนักงานยูเนสโกประจำประเทศไทย. 2534. มรดกทางธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ของท้องถิ่น. บริษัทกรุงสยาม พรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด, กรุงเทพฯ.

อภิเชก ปิ่นสุวรรณ. 2541. เอกสารประกอบการสอนวิชาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

- Alessa, L., S.M. Bennett and A.D. Kliskey. 2003. Effects of Knowledge, Personal Attribute and Perception of Ecosystem Health on Depreciative Behaviors in the Intertidal Zone of Pacific Rim National Park and Reserve. **Journal of Environmental Management.** 68 : 207-218.
- Anderson, D.W. and J.O. Keith. 1980. The Human Influence on Seabird Nesting Success : Conservation Implications. **Biological Conservation.** 18 : 65-80.
- Applegate, J.E. and K.E. Clark. 1987. Satisfaction on the Consumptive – Nonconsumptive Continuum. **Leisure Science.** 9: 129-134.
- Berkowitz, L. 1969. Social Motivation, pp. 795-852. In G. Lindzey, and E. Aronson (eds.) **Handbook of Social Psychology**, 2nd ed. Vol. 3 . Reading, Addison-Wesley, Massachusetts.
- Buckley, R.C., C.A. Pickering and J. Warnken. 2000. **Environmental Management for Alpine Tourism and Resorts in Australia.** In P.M. Godde, M.F. Price and F.M. Zimmermann (eds) *Tourism and Development in Mountain Regions* Qxford : CABI Publishing.
- Calder, B.J. and B.M. Shaw. 1975. Self Perception of Extrinsic Motivation. **Journal of Personality and Social Psychology.** B1 : 599-605.
- Catherine, E.D., Y. Leung and R. Moore. 2004. Managing Visitors ' Perception. **National Recreation and Park Association.** Available Source : <http://www.nrpa.org/content/default.aspx?documentId=916> , September 15, 2004.
- Clawson, M.L. 1968. **Land and Water for Recreation.** Rand McNally and Co., Chicago.

- Cofer, C.N. 1972. **Motivations and Emotion**. Glenview Scott, Foresman and Company, Illinois.
- Ditton, R.B., A.J. Felder and A.R. Graefe. 1983. Factors Contributing to Perception of Recreational Crowding. **Leisure Science**. 5 (4) : 273-288.
- Downing, K.; and R.N., Clark. 1979. **Users' and Managers' Perception of Dispersed Recreation Impacts: A Focus on Roaded Lands**. In: Ittner, R., (ed.) *Recreation Impacts on Wildlands – Conference Proceedings*; R-6-001-1979. Seattle, WA:U.S. Department of Agriculture, Forest Service, Pacific Northwest Regions: 18-23.
- Driver, B.L. and S.R. Tocher. 1970. **Toward a Behavioral Interpretation of Recreation, With Implications of Planning**. In *Elements of Outdoor Recreation*. B.L. Driver (ed.), Pp. 9-31. Ann Arbor, Michigan : The University of Michigan Press.
- Farrell, T., E. Hall and D., White. 2001. Wilderness campers' perception evaluation of campsite impacts. **Journal of Leisure Research**. 33:229-250
- Floy, M.F., H. Jang and F.P, Noe. 1997. The Relationship between Environment Concern and Acceptability of Environmental Impacts Among Visitors to Two US. National Park Setting. **Journal of Environment Management**, 51(4) : 391-412.
- Frissell, S.E. and D.P. Duncan. 1965. Campsite Preference and Deterioration in The Quetico-Superior Canoe Country. **Journal of Forestry**. 63 : 256-260.
- Gardon, R.J. and Associates. 1999. **Management and Organizational Behavior**. Massachusetts. Allyn & Bacon.
- Hammitt, W.E. and D.N. Cole. 1987. **Wildland Recreation – Ecology and Management**. John Wiley and Sons, New York.

- Helgath, S.F. 1975. **Trail Deterioration in the Selway-Bitterroot Wilderness**. Res. Note INT-193. Orden, UT:U.S. Department of Agriculture, Forest Service, Intermountain Forest and Range Experiment Station. 15 p.
- Hillery, M., B. Nancarrow, G. Griffin and G. Syme. 2001. Tourist Perception of Environmental Impact. **Annals of Tourism Research**, 28 (4) : 853-867
- Kaplan, R. and S. Kaplan. 1989. **The Experience of Nature : A Psychological Perspective**. Cambridge, MA: Cambridge University Press.
- Knudson, D.M. and E.B. Curry. 1981. Camper's Perceptions of Site Deterioration and Crowding. **Journal of Forestry**. 79: 92-94.
- Krech, D. and R.S. Crutchfield. 1962. **Individual in Society**. McGraw-Hill, New York.
- Kruss, R.F., R.A. Graefe, J.J. Vaske. 1990. **Visitor Impact Management : A Review of Research Vol.2**. National Parks and Conservation Association, Washington.
- Lapae, W.F. 1983. Recreation Resource Management for Visitor Satisfaction. **Journal of Park and Recreation Administration**. 1(2) : 37-44.
- Lucas, F. C. 1979. **Perception of Non-Motorized Recreation Impacts: A Review of Research Findings**. In: Ittner, F., (ed.) *Recreational Impact on Wildlands-Conference Proceedings*. R-6-001-1979, Seattle, WA: U.S. Department of Agriculture, Forest Service, Pacific Northwest Region: 24-31.
- Lynn, N. and R. Brown. 2003. **Effects of Recreational Use Impacts on Hiking Experiences in Natural Areas**. *Landscape and Urban Planning*, 64, 77-87.

- McCool, S.F. and F. P. Margarat. 1982. **An Application of the Two Factor Theory of Satisfaction to Recreation Settings**. Report Submitted to the Forest Science Laboratory. Missoula, MT: U.S. Department of Agriculture, Forest Service Intermountain Forest & Range Experiment Station. 2 Vol.
- Manfredo, J.M. 1992. **Influencing Human Behavior : Theory and Applications in Recreation, Tourism and Natural Resources Management**. Sagamore Publishing Inc., Champaign Illinois.
- Manning, R.E. 1999. **Studies in Outdoor Recreation – Search and Research for Satisfaction**. Corvallis, OR : Oregon State University Press.
- _____. Lawson. S; Newman P; Budruk M.; Villiere W.; Laven D. and J. Bacon. 2004. **Visitor Perceptions of Recreation-related Resource Impacts**. In : Environmental Impacts of Ecotourism. (ed. R. Buckley). CAB International.
- Maslow, H.A. 1943. **A Theory of Human Motivation. Psychological Review**. 50 : 370-396.
- Mayer, H.D. and C. K. Brightbill. 1969. **A Guide to Its Organization**, 4th eding. Englewood Cliffs : Prentice-Hall, Inc.
- Merriam, L. C. and C.K. Smith. 1974. Visitor impact on newly developed campsite in the Boundry Waters Canoe Area. **Journal of Forestry**. 72 (10) : 627-630.
- Noe, F., W. Hammitt and R. Bixler. 1997. Park User Perception of Resource and Use Impacts Under Varied Situations in Three National Parks. **Journal of Environmental Management**, 49 : 323-336.

Porter, L.W. and E.E., Lawler. 1968. **Managerial Attitude and Performance**. Homewood, IL : Dorsey Press.

Peterson, G.L. 1974. **Evaluating the Quality of the Wilderness Environment : Congruence between Perception and Aspiration**. Environment and Behavior 6 (2) : 169-193.

Pigram, J. J. and M. J. Jenkins. 1999. **Outdoor Recreation Management**. London Routledge.

Priskin, J. 2003. **Tourist Perception of Degradation Caused by Coastal Nature-based Recreation**. Environmental Management, 32(2), 189-204

Ream, C.H. 1980. **Impact of Backcountry Recreationists on Wildlife: An Annotated Bibliography**. USDA Forest Service Pacific Northwest Region. Seattle, WA. Pp. 153-163

Roggenbuck, J.W.; O.F. Hall and S.S. Oliver. **The Effectiveness of Interpretation in Reading Depreciative Behavior in Campgrounds**. Report for U.S. Army Corps of Engineers, Waterways Experiment Station. Blacksburg, VA: Department of Forestry, Virginia Polytechnic Institute and State University. 110 p.

Solomon, M. J. and Hanson, E.A. 1972. **Canoeist Suggestions for Stream Management in The Manistee National Forest in Michigan**. Res. Paper NC-79. St, MN: U.S. Department of Agricultural, Forest Service, North Central Forest Experiment Station. 10p.

Stankey, G.H. 1973. **Visitor Perception of Wilderness Recreation Carrying Capacity**. Res. Paper INT-142. Ogden UT : U.S. Department of Agriculture, Forest Service, Intermountain Forest and Range Experiment Station.

- Stankey, G.H. and R. Schreyer. 1987. **Attitude Toward Wilderness and Factors Affecting Visitor Behavior: a state-of-knowledge review.** In : Lucas, R., comp. Proceeding National Wilderness Research Conference : issues, state-of-knowledge, future directions; 1985. July 23-26; Fort Collins, Co. Gen. Tech. Rep. INT-220. Ogden, UT : U.S. Department of Agriculture, and Range Experiment Station.
- Vaske, J.J., A. J. Felder and A.R. Graefe. 1986. Multiple Determinants Satisfaction from A Specific Waterfowl Hunting Trip. **Leisure Science.** 8: 149-166.
- Vaske, J.J., A.R. Graefe and A. Dempster. 1982. **Social and Environmental Influences on Perceived Crowding.** In : Proceedings of the Wilderness Psychology Group Conference. Morgantown, WV : West Virginia University : 211-277.
- Wagar , J.A. 1964. **The Carrying Capacity of Wildlands for Recreation.** Forest Service Monograph No. 7 Society of American Forests. Washing, D.C.
- Weiner, B. 1973. **Theories of Motivation : Form Mechanism to Cognition.** Rand McNally College Publishing, Chicago.
- White, D., T. Hall, E., Farrell, A. Tracy. 2001. Influence of ecological impacts an other campsite characteristics on wilderness visitors' campsite choices. **Journal of Park and Recreation Administration.** 19(2): 83-97.
- Williams, D. R. 1988. **Great expectations and the limits of satisfaction: A review of recreation and consumer satisfaction.** In A. H. Watson (Compiler) Outdoor Recreation Benchmark: 1988 Proceedings of the National Outdoor Recreation Forum (Gen. Tech. Report SE-52). (pp. 422-438). Tampa, FL: USDA Forest Service, Southeast Forest Experimental Station.
- Wolman, B.B. 1989. **Dictionary of Behavioral Science.** Reinhold Company, New York.

ภาคผนวก

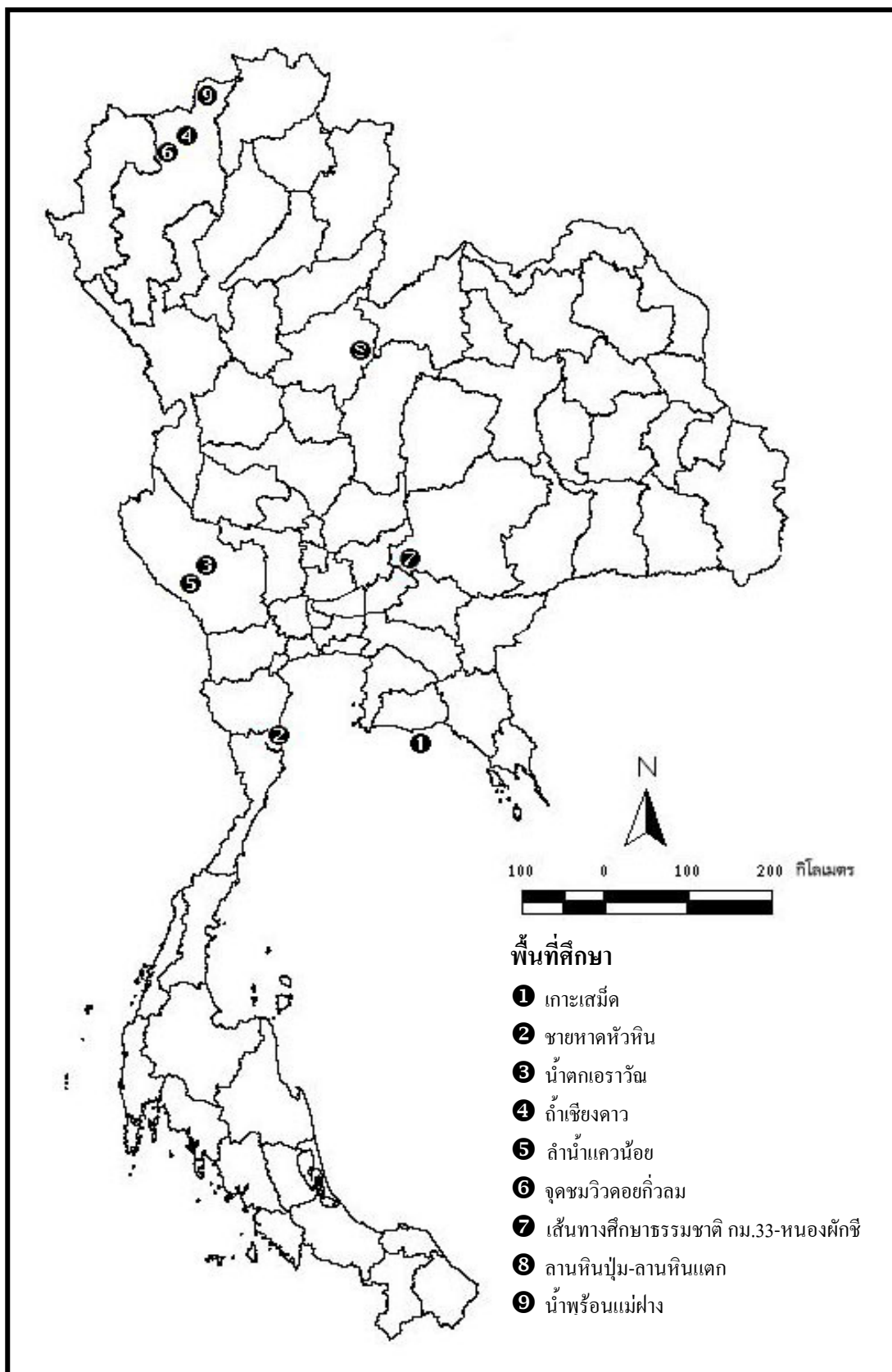
ภาคผนวก ก
พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาประกอบด้วยแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ จำนวน 9 แห่ง ซึ่งเป็นตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 9 ประเภท ตามขอบเขตของการศึกษาวิจัย ได้แก่

1. เกาะเสม็ด อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า – หมู่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง
2. ชายหาดหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. น้ำตกเอราวัณ อุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี
4. ถ้ำเชียงดาว เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
5. ถ้ำน้ำเควน้อย จังหวัดกาญจนบุรี
6. จุดชมวิวคอกยี่วลม อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง จังหวัดเชียงใหม่
7. เส้นทางศึกษาธรรมชาติ กิโลเมตร 33 - จุดจอดรถหนองผักชี อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
8. ลานหินปุ่ม-ลานหินแตก อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก
9. น้ำพุร้อนแม่ฝาง อุทยานแห่งชาติแม่ฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา ปรากฏดังภาพผนวกที่ ก 1

ภาพผนวกที่ ก 1 ที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา

เกาะเสม็ด

เกาะเสม็ด เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด ซึ่งอยู่ในท้องที่ตำบลเพ อำเภอเมือง และตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักกันดี ปัจจุบันนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศนิยมเดินทางมาพักผ่อน เนื่องจากมีทิวทัศน์ที่สวยงาม สาเหตุที่ชื่อว่าเกาะเสม็ด เพราะเกาะนี้มีต้นเสม็ดขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งเสม็ดขาวและเสม็ดแดง ซึ่งชาวบ้านนำมาใช้จุดไฟ

ลักษณะภูมิประเทศ

เกาะเสม็ดตั้งอยู่ในเขตตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อยู่ห่างจากฝั่งบ้านเพประมาณ 6 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 4,500 ไร่ สภาพทั่วไปของเกาะเป็นภูเขาหินแกรนิต มีสันเขายาวในแนวทิศเหนือได้ปกคลุมด้วยป่า ซึ่งขึ้นใหม่สภาพสมบูรณ์ปานกลาง ลักษณะของเกาะเป็นรูปสามเหลี่ยม ส่วนฐานของเกาะอยู่ด้านทิศเหนือ ซึ่งหันเข้าสู่ฝั่งบ้านเพ มีภูเขาสลับซับซ้อนกันอยู่ 2-3 ลูก มีที่ราบซึ่งเป็นที่ตั้งบ้านเรือนของชาวบ้านอยู่ริมฝั่งชายหาด ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ทางด้านเหนือ และตะวันออก สำหรับบริเวณปลายแหลมทางด้านใต้มีเกาะเล็ก ๆ อยู่อีก 3 เกาะ คือ เกาะจันทร์ เกาะสมันฉลามและหินขาว ซึ่งเป็นหินล้วนสลับซับซ้อนสีขาวสะอาด เป็นที่อาศัยและที่วางไข่ของนกนางนวล บนเกาะเสม็ดไม่มีแม่น้ำลำคลอง ประมาณร้อยละ 80 ของพื้นที่เป็นภูเขาและป่าไม้ มีเพียงสระน้ำ ชื่อว่าหนองโหนด มีเนื้อที่ประมาณ 4.5 ไร่ และอ่างเก็บน้ำของกรมชลประทาน

ทรัพยากรชีวภาพ

ทรัพยากรป่าไม้ พบชนิดพันธุ์ไม้ไม่ต่ำกว่า 82 ชนิด จาก 41 วงศ์ ไม้เด่นที่พบ คือ มะนาวป่า นกนอน พลองใบใหญ่ เขลียง และโมกมัน สำหรับทรัพยากรสัตว์ป่า พบสัตว์ป่าไม่น้อยกว่า 114 ชนิด จาก 58 วงศ์ แยกเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 7 ชนิด นก 118 ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน 15 ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก 4 ชนิด ส่วนใหญ่เป็นชนิดพันธุ์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายร้อยละ 81.25 ของความหลากหลายชนิดสัตว์ป่าทั้งหมด และเป็นสัตว์ป่าที่มีสถานภาพด้านการอนุรักษ์ ตามเกณฑ์กำหนดของ IUCN RED LIST (1996) จำนวน 6 ชนิด ได้แก่ สัตว์ป่าที่อยู่ในระดับใกล้สูญพันธุ์ยิ่ง คือ นกน็อคดี ระดับใกล้สูญพันธุ์ คือ เต่าตนุ สัตว์ป่าที่ใกล้ถูกคุกคาม ได้แก่ นกนางนวลเกลบเล็ก นกลุมพู นกลุมพูขาว และนกกก นอกจากนี้ยัง

มีทรัพยากรทางทะเลที่มีค่า ได้แก่ ปะการังที่ก่อตัวเป็นแนวปะการัง ซึ่งถือได้ว่าเป็นระบบนิเวศที่มีความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตสูง พบสัตว์น้ำจำแนกออกได้เป็น ปลาจำนวนมากที่สุด คือ 157 ชนิด ปะการัง 42 ชนิด สัตว์น้ำในกลุ่มหอย 51 ชนิด สัตว์น้ำในกลุ่มปูจำนวน 8 ชนิด และพบทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลอื่น ๆ จำนวน 6 ชนิด

ภาพผนวกที่ ก2 สภาพทั่วไปบริเวณเกาะเสม็ด

ชายหาดหัวหิน

ในอดีตนั้น ท้องที่บริเวณชายหาดหัวหิน ไม่มีราษฎรอาศัยอยู่ นอกจากหมู่บ้านเล็ก ๆ 2 แห่ง คือหมู่บ้านเขาตะเกียบและหมู่บ้านในตำบลบ่อฝ้าย มีราษฎรจำนวนหนึ่งเกิดความขาดแคลนในการทำมาหากิน จึงอพยพมาจากอำเภอชะอำมาทางใต้ตามชายทะเลและได้พบพื้นที่บริเวณหนึ่งซึ่งยังว่างเปล่าและมีแหล่งน้ำจืด คือคลองเจียนบ่อ (ปัจจุบันคือทะเลน้อยในพระราชวังไกลกังวล) พอจะทำการเกษตรได้ และด้านตะวันออกติดชายทะเลสามารถทำการประมงได้ เมื่อเห็นว่าทำเลบริเวณนี้เหมาะสมที่จะเป็นแหล่งทำมาหากินได้ดีกว่าหมู่บ้านชะอำ จึงสร้างที่พักอาศัยขึ้นมา และจำนวนราษฎรก็ขยายตัวเพิ่มขึ้นลงไปทางใต้ จนถึงหาดหัวหินซึ่งแต่ก่อนเรียกว่าบ้านแหลมหิน เป็นหมู่บ้านชาวประมง จากนั้นก็เริ่มมีผู้คนมาอาศัยอยู่มากขึ้น จนชาวกรุงเทพฯ เริ่มรู้จักชายทะเลแห่งนี้ และเมื่อกรมพระยานเรศราชฤทธิเสด็จมาพักผ่อนที่ชายทะเลแหลมหินแห่งนี้ จึงทรงเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “บ้านหัวหิน” ซึ่งเรียกมาจนทุกวันนี้ เมื่อมีการสร้างทางรถไฟสายใต้มาจนถึงหัวหิน ก็เริ่มมีการสร้างตึกที่พักตากอากาศ และการสร้างไฮเต็ลหัวหินหรือโรงแรมรถไฟ (ปัจจุบันคือโรงแรมโซฟิเทล เซ็นทรัล หัวหิน) นับเป็นจุดเริ่มต้นของธุรกิจประเภทสถานพักผ่อนและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ ตามมา บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสมาเที่ยว

ชายหาดแห่งนี้มากขึ้น จากหมู่บ้านชาวประมงเล็ก ๆ ได้กลายมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล แห่งแรกของประเทศไทย (วัลยา, 2541)

ลักษณะภูมิประเทศ

ชายหาดหัวหินเป็นหาดทรายขาวละเอียดกว้างประมาณ 40-80 เมตร ทอดตัวยาวประมาณ 3.2 กิโลเมตร ความลาดชันของชายหาดน้อยมาก เหมาะต่อการเล่นน้ำ และกิจกรรมการพักผ่อน โดยหาดหัวหิน จัดอยู่ในชายหาดประเภทที่ 5 หมายถึงบริเวณที่คนนิยมไปว่ายน้ำ และท่องเที่ยวทางทะเล ซึ่งสถานที่เหล่านี้ จะต้องมียุทธศาสตร์ทางกายภาพที่สวยงาม มีหาดทราย น้ำทะเลใสสะอาด ปราศจากการปนเปื้อนจากมลพิษทางน้ำ โดยใช้มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งประเภทที่ 5 เป็นตัวควบคุมคุณภาพน้ำทะเลให้เหมาะสมกับกิจกรรมการว่ายน้ำ

ทรัพยากรชีวภาพ

เนื่องจากที่ดินของเอกชนติดชายหาดตลอดแนว จึงไม่มีพืชพันธุ์ไม้ใด ๆ อยู่บริเวณชายหาด ยกเว้นหญ้าทะเล และผักนึ่งทะเล ในความกว้างประมาณ 10 เมตร จากที่ดินเอกชน ส่วนภายในเขตที่ดินเอกชนมีพันธุ์ไม้ทั่วไป เช่น สน มะพร้าว หูกวาง ฯลฯ ดังนั้น ในส่วนที่สาธารณะจึงไม่มีร่มเงาต้นไม้ที่จะให้ความร่มรื่นแก่ชายหาด

ภาพผนวกที่ ก3 สภาพทั่วไปบริเวณชายหาดหัวหิน

น้ำตกเอราวัณ

น้ำตกเอราวัณ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศ ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี คณะรัฐมนตรีได้มีมติการประชุม เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2502 ให้กระทรวงเกษตร (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในปัจจุบัน) ดำเนินการจัดตั้งป่าเทือกเขาสลอบทองที่จังหวัดกาญจนบุรี เป็นอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้จึงได้ส่งเจ้าหน้าที่ดำเนินการสำรวจหาข้อมูลเบื้องต้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2504-2515 โดยใช้บริเวณน้ำตกเอราวัณเป็นศูนย์กลางการสำรวจ พบว่าบริเวณป่าเทือกเขาสลอบ จังหวัดกาญจนบุรี มีธรรมชาติที่สวยงามเป็นพิเศษและมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ แต่เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในเขตหวงห้ามที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดิน ในท้องที่อำเภอเมือง อำเภอวังขนาย อำเภอบ้านทวน และอำเภอวังกะ จังหวัดกาญจนบุรี โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่รักษาการณ์ให้เป็นตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว กรมป่าไม้จึงได้รายงานให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์แจ้งให้กระทรวงกลาโหมและกระทรวงมหาดไทย ขอเพิกถอนพื้นที่เขตหวงห้ามที่ดินบางส่วนที่เป็นเทือกเขาสลอบ เพื่อเป็นอุทยานแห่งชาติ และได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาสลอบในท้องที่ตำบลไทรโยค ตำบลท่าเสา ตำบลลุ่มสุ่ม อำเภอไทรโยค ตำบลหนองเป็ด ตำบลท่ากระดาน อำเภอศรีสวัสดิ์ และตำบลช่องสะเดา อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2518 นับเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 12 ของประเทศ และต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น “อุทยานแห่งชาติเอราวัณ” เพื่อให้สอดคล้องกับชื่อน้ำตกที่ไหลจากหน้าผาสูง ที่มีลักษณะเหมือนหัวช้างเอราวัณในวรรณคดี และตามความนิยมและคุ้นเคยของประชาชนที่รู้จักน้ำตกเอราวัณเป็นอย่างดี (ศูนย์วิจัยป่าไม้, 2536)

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศอันเป็นที่ตั้งของน้ำตกเอราวัณ อุทยานแห่งชาติเอราวัณ มีลักษณะพื้นที่เป็นภูเขาสูงชันอยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ตั้งแต่ 165 - 996 เมตร สลับกับพื้นที่ราบ โดยภูเขาส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาหินปูน (Lime Stone) ในแถบตะวันออกของพื้นที่จะยกตัวสูงขึ้นเป็นแนว โดยเฉพาะบริเวณใกล้น้ำตกเอราวัณจะมีลักษณะเป็นหน้าผา ในพื้นที่ซึ่งตะวันออกนี้จะมีลำห้วยที่สำคัญ คือ ห้วยม่องไล่ และห้วยอมตะลา ไหลมาบรรจบกันกลายมาเป็นน้ำตกเอราวัณ ซึ่งเป็นน้ำตกหินปูนขนาดใหญ่และสวยงาม เดิมมีชื่อว่า “น้ำตกสะต่องม่องล่าย” ตามชื่อลำห้วยม่องล่าย ซึ่งเป็นต้นน้ำของน้ำตกที่เกิดจากยอดในเทือกเขาสลอบ สายน้ำจะไหลมาตามชั้นหินเป็นระยะทาง 1,500 เมตร แบ่งออกเป็นชั้นใหญ่ ๆ ได้ 7 ชั้น น้ำตกชั้นที่ 7 มีก้อนหินเหนือน้ำตกลักษณะคล้ายเศียรช้างเอราวัณ ซึ่งเป็นที่มาของชื่อน้ำตก ในช่วงฤดูฝนสายน้ำไหลพุ่งตกลงมาจากเศียรช้างอย่าง

รุนแรง และน้ำมีปริมาณมากจนมองเห็นได้ระยะไกล ในยามปกตินักท่องเที่ยวสามารถเดินเที่ยวชมน้ำตกได้ครบทุกชั้น แต่ยามน้ำหลากอาจเที่ยวชมได้ถึงแค่ชั้นที่ 2

ทรัพยากรชีวภาพ

อุทยานแห่งชาติเอราวัณ ประกอบด้วยพื้นที่ป่าไม้ถึง 531.83 ตารางกิโลเมตร หรือ 331,393.75 ไร่ คิดเป็น 96.70% ของพื้นที่ทั้งหมด ป่าส่วนใหญ่ เป็นป่าเบญจพรรณ พันธุ์ไม้ที่พบ อาทิเช่น มะค่าโมง ตะเคียนทอง ประดู่ กว้าว มะกอก ตะแบก และรกฟ้า เป็นต้น รองลงมาคือป่าเบญจพรรณผสมไผ่ นอกจากนั้นเป็นป่าดิบแล้ง ป่าไผ่ และป่าเต็งรัง ตามลำดับ พันธุ์ไม้อื่น ๆ ที่พบ อาทิเช่น เต็ง รัง เหียง พลวง มะค่าเต้ นอกจากทรัพยากรป่าไม้แล้ว อุทยานแห่งชาติเอราวัณยังมีทรัพยากรสัตว์ป่าอันอุดมสมบูรณ์ ที่สำรวจมีมากกว่า 500 ชนิด เป็นสัตว์จำพวกนก 314 ชนิด สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 104 ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน 43 ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก 23 ชนิด และสัตว์จำพวกปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ 19 ชนิด นกที่พบเห็นโดยทั่วไปได้แก่เหยี่ยวชนิดต่าง ๆ ไก่ป่า นกเขาใหญ่ นกเขาเขียว นกแสก นกตบยุงหางยาว นกนางแอ่นบ้าน นกตะขาบทุ่ง นกตะขาบดง ฯลฯ สำหรับนกชนิดสำคัญและหายาก คือ นกเงือกกรมช้าง ไก่ฟ้าหลังเทา นกแก้วโม่ง สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่สำคัญมี เลียงผา ลิงลม ลังกัง แมวดาว อีเก้งหรือฟาน สัตว์ที่พบเพียงร่องรอยคือ ช้างป่า

ภาพผนวกที่ ก4 สภาพทั่วไปบริเวณน้ำตกเอราวัณ

ถ้ำเชียงดาว

ถ้ำเชียงดาว เป็นแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ ถ้ำเชียงดาวตั้งอยู่ใกล้ทางหลวงหมายเลข 107 ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 77 กิโลเมตร เดิมชื่อ ถ้ำเพียงดาว ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และแบ่งออกเป็นถ้ำขนาดเล็กหลายถ้ำ ซึ่งมีหินงอกหินย้อยรูปร่างต่าง ๆ และมีพระพุทธรูปศิลปะขอมและศิลปะพม่า เส้นทางเดินชมถ้ำมีหลายทาง ได้แก่ เส้นทางแรก คือ ถ้ำพระนอน เส้นทางนี้ยาว 360 เมตร มีไฟฟ้าตลอดเส้นทาง เส้นทางที่สอง คือ ถ้ำแก้ว ถ้ำน้ำ ยาว 734 เมตร เส้นทางที่สาม คือ ถ้ำมืด ถ้ำม้า ยาว 735 เมตร สองเส้นทางนี้ไม่มีไฟฟ้า ถ้ำต้องการเดินชมจะต้องมีคนนำทางและมีตะเกียง ในอดีต สภาพการเที่ยวชมถ้ำเชียงดาวมีความแตกต่างจากปัจจุบันมาก แต่เดิมทางวัดยังไม่มียะเทียนเจ้าพายุและไฟฟ้าใช้ ทำให้ยากลำบากและไม่สะดวกต่อการเที่ยวชมถ้ำ ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงและพัฒนา โดยการจัดให้มีเจ้าหน้าที่นำตะเกียงเจ้าพายุเพื่อนำชมภายในถ้ำ ปัจจุบันถ้ำเชียงดาวอยู่ความดูแลของวัดถ้ำเชียงดาว

ลักษณะภูมิประเทศ

มีลักษณะเป็นถ้ำเขาหินปูนขนาดใหญ่อยู่ในเทือกเขาอ่าวสลุง หรือดอยหลวงเชียงดาว อำเภอเชียงดาว ซึ่งมียอดสูงสุดประมาณ 2,180 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ถ้ำเชียงดาว จัดเป็นถ้ำประเภท ข. หมายถึง ถ้ำเก่าแก่ที่มีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงโดยมนุษย์ เช่นมีวัดเข้าไปตั้งอยู่ภายใน หรือมีการนำพระพุทธรูปเข้าไปให้คนสักการะ และเป็นถ้ำชั้นหนึ่ง มีความลึกและความซับซ้อน (เดชา และคณะ, 2538)

ทรัพยากรชีวภาพ

สิ่งมีชีวิตภายในถ้ำ : ลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่อยู่ภายในถ้ำว่า เนื่องจากถ้ำเป็นบริเวณที่ไม่แสงสว่าง จึงทำให้ลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่ดำรงอยู่ในถ้ำ มีลักษณะแปลกพิเศษไปกว่าสัตว์ชนิดอื่น ซึ่งสัตว์ที่ดำรงชีวิตอยู่ในถ้ำนี้ จะไม่ได้ไถดวงตา เนื่องจากภายในถ้ำจะปราศจากแสงสว่าง จึงทำให้ดวงตาไม่มีการพัฒนาหรืออาจจะไม่มีตาเลย แต่จะมีการพัฒนาประสาทส่วนอื่นขึ้นมาแทน เช่น ประสาทรับเสียง รับกลิ่นหรือประสาทสัมผัส ที่จะมีความสามารถสูงเหนือกว่าสัตว์ทั่ว ๆ ไปที่อยู่นอกถ้ำ เพื่อการดำรงชีวิตในถ้ำ ตัวอย่างเช่น ค้างคาวพันธุ์ต่าง ๆ ปลาที่อาศัยอยู่ภายในถ้ำ กุ้ง แมลงต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งสัตว์เหล่านี้จะมีลักษณะที่ผิดแผกแตกต่างไปจากสัตว์ชนิดเดียวกันที่อาศัยอยู่

นอกถ้ำ และยังมีพวกพืชชั้นต่ำ เช่น พวกเห็ดบางชนิด ซึ่งอาจเรืองแสงได้ เป็นต้น (เดชา และคณะ, 2538)

ภาพผนวกที่ ก5 สภาพทั่วไปบริเวณถ้ำเชียงดาว

ลำน้ำแควน้อย

ลำน้ำแควน้อยมีต้นกำเนิดจากผืนป่าดงดิบจากทิวเขาตะนาวศรีและถนนธงชัย ทางตะวันตกตามแนวชายแดนไทยพม่าบริเวณทุ่งใหญ่นเรศวร อำเภอสังขละบุรี โดยมีลำน้ำรันตี ลำน้ำซองกาเลีย และลำน้ำบิกลีไหลมารวมกัน บริเวณที่ลำน้ำทั้ง 3 ไหลมารวมกัน เรียกว่า “สามสบ” เป็นต้นน้ำของลำน้ำแควน้อย หรือมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ลำน้ำไทรโยค ลำน้ำแควน้อยมีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 318 กิโลเมตร ไหลผ่านอำเภอสังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ อำเภอไทรโยค และอำเภอเมืองกาญจนบุรี มารวมกับแม่น้ำแควใหญ่เป็นแม่น้ำแม่กลองที่ตัวเมืองกาญจนบุรี ริมสองฝั่งของลำน้ำแควน้อยยังคงสภาพธรรมชาติ บางช่วงมีแก่งหินขวางกลางลำน้ำ ประกอบกับร่องน้ำที่ลัดเลาะไปตามเทือกเขาหินปูน และบางช่วงมีตะกอนทรายที่แม่น้ำพัดพามาทับถมไว้บริเวณริมฝั่ง ทำให้เกิดเป็นเนินทรายสวยงาม นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศนิยมล่องแพชมความงามของสองฝั่งลำน้ำตลอดทั้งปี ปัจจุบันมีผู้ประกอบการล่องแพนำเที่ยวให้บริการกับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก

ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นแม่น้ำสายสำคัญสายหนึ่งของประเทศ เกิดจากการรวมตัวกันของลำน้ำใหญ่สามสาย คือ ชองกาเลีย รันตี และบิคีใหญ่ มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาตะนาวศรี ไหลมาบรรจบกันที่ด้านใต้ของ ด่านสามสบ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ไหลผ่านอำเภอทองผาภูมิ อำเภอไทรโยค และไหลมาบรรจบกับแม่น้ำศรีสวัสดิ์หรือแม่น้ำแควใหญ่ที่ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี รวมความยาวประมาณ 318 กิโลเมตร สองฝั่งแม่น้ำเป็นภูเขาสูงชัน มีการสร้างเขื่อนเขาแหลมปิดกั้น แม่น้ำแควน้อยที่อำเภอทองผาภูมิ เป็นเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ เกิดเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่เหนือเขื่อน มีเนื้อที่ผืนน้ำ 353 ตารางกิโลเมตร (220,625 ไร่) อยู่ในท้องที่อำเภอสังขละบุรี และอำเภอทองผาภูมิ

ทรัพยากรชีวภาพ

ในปี พ.ศ. 2527 พบปลาอย่างน้อย 87 ชนิด และในปี พ.ศ. 2535 พบปลาอย่างน้อย 31 ชนิด ชนิดที่อยู่ในสถานภาพใกล้สูญพันธุ์ ได้แก่ ปลาสะตือ ปลาทรงเครื่องหรือปลาฉลามหางแดง ปลาเนื้ออ่อน หรือปลาปีกไก่หนวดยาว ปลาตาบดหรือปลาฝักพริ้ว ปลาค้อตาบอด ปลาค้อถ้ำ ปลาเค้าดำ ปลาแขยงหิน ปลาค้อจากรูชาฉินทร์ ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น ได้แก่ ปลาค้อตาบอด ปลาค้อถ้ำ และปลาค้อจากรูชาฉินทร์ ชนิดที่อยู่ในสถานภาพมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ ได้แก่ ปลาชยุหรือปลาสามเขี้ยว ปลานวลจันทร์หรือปลาปีกแดง ปลาตุ๊กตาด้าน ปลาบ้า ปลาแปบหางดอก ปลายี่สก หรือปลายี่สกทองหรือปลาอิน ปลาที่น่าสนใจอื่นๆ เช่น ปลาแปบขาว ปลาผีเสื้อติดหิน ปลาแค้ติดหิน ปลาหมู ปลารากกล้วย ปลาซ่อน พันธุ์พืชน้ำที่พบริมตลิ่ง ได้แก่ อ้อ หญ้าไซ หญ้าแฉม บอน หญ้าปล้อง และพบสาหร่ายพวงชะโด

ภาพผนวกที่ 66 สภาพทั่วไปบริเวณลำน้ำแควน้อย

จุดชมวิวดอยกิ่วลม

จุดชมวิวดอยกิ่วลม ตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่อำเภอแม่แตง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จุดชมวิวดอยกิ่วลม เป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติส่วนกลาง (เอื้องเงิน) เป็นจุดชมทิวทัศน์ที่สวยงามมากที่สุดและมีชื่อเสียงมากในด้านการท่องเที่ยวที่จะชมทะเลหมอกในช่วงเช้าตรู่ และเป็นที่ยูรักของชาวไทยและชาวต่างประเทศ เพื่อคอยชมพระอาทิตย์ขึ้นและทะเลหมอกอันกว้างใหญ่ไพศาลในช่วงฤดูหนาว ในยามท้องฟ้าเปิดและแจ่มใสจะมีทัศนียภาพที่สวยงามและหลากหลายจินตนาการของทิวเขาที่สลับซับซ้อนของยอดดอยเชียงดาวที่มีความสูงประมาณ 2,175 เมตรจากระดับน้ำทะเล สภาพธรรมชาติอันสวยงามของจุดชมทิวทัศน์นี้ เมื่อยืนอยู่ที่บ้านพักของห้วยน้ำดังแล้วมองไปทางทิศตะวันออก ทำให้มองเห็นสภาพธรรมชาติที่สวยงาม ทิวทัศน์ของทิวเขอันสลับซับซ้อนซึ่งมีดอยหลวงเชียงดาว ที่สูงที่สุดอยู่ใจกลาง และในช่วงเช้าตรู่ของฤดูหนาวจะเกิดทัศนียภาพของทะเลหมอกที่สวยงาม

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศเป็นเทือกเขาและภูเขาสูงสลับซับซ้อน ทอดตัวตามแนวเหนือใต้และอยู่ในแนวเดียวกันกับเทือกเขาเชียงดาว ภูเขาต่าง ๆ ในพื้นที่ที่มีความสูงชันตั้งแต่ 500-1,962 เมตรจากระดับน้ำทะเลมีภูเขาที่สูงที่สุดคือ ดอยช้าง เป็นป่าต้นน้ำลำธาร มีลำห้วยน้อยใหญ่มากมาย ได้แก่ ห้วยแม่เย็นกลาง ห้วยแม่ฮี้ ห้วยแม่ปิง ห้วยแม่จอกหลวง ห้วยน้ำดัง เป็นต้น รวมกันไหลลงสู่แม่น้ำปาย แม่น้ำปิงน้อย แม่น้ำแม่แตง

ทรัพยากรชีวภาพ

สภาพทางธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดังยังคงความอุดมสมบูรณ์ จึงทำให้เกิดสังคมพืชหลากหลายชนิด ประกอบด้วยป่าดิบชื้น ป่าดิบเขา ป่าเบญจพรรณ มีพรรณไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ไม้ตะเคียน ยาง จำปีป่า ยมหอม เสลา ดงดำ แดง ประคู้ ตะแบก ดินนาก จีวป่า สนสองใบ ไม้วงศ์ก่อต่าง ๆ เต็ง รัง เป็นต้น ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของสภาพป่า จึงชุกชุมไปด้วยสัตว์ป่านานาชนิด ได้แก่ ช้างป่า กวาง หมู กิ้ง เลียงผา หมูป่า เสือ ลิง พังพอน เม่น และนกนานาชนิด ได้แก่ นกเป็ดน้ำ นกแก้ว นกขุนทอง นกขมิ้นและนกเหยี่ยว

ภาพผนวกที่ ๑7 สภาพทั่วไปบริเวณจุดชมวิวดอยแก้วลม อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง

เส้นทางศึกษาธรรมชาติ กิโลเมตร 33-จุดจอตลอดหนองผักชี

เส้นทางศึกษาธรรมชาติ กิโลเมตร 33-จุดจอตลอดหนองผักชี ตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นหนึ่งในเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติจำนวน 18 เส้นทาง ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เส้นทางนี้จะเริ่มต้นที่ กม. 33 ซึ่งอยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานไปตามเส้นทางอำเภอปากช่องประมาณ 7 กิโลเมตร ทางเข้าเส้นทางตั้งอยู่ด้านซ้าย และไปสิ้นสุดที่ลานจอตลอดหนองผักชี รวมระยะทางเดินศึกษาธรรมชาติ 3.5 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินเท้าประมาณ 1.5 – 2 ชั่วโมง

ลักษณะภูมิประเทศ

ปัจจุบันทางเดินเท้าในเส้นทางนี้ส่วนใหญ่จะเป็นป่าในที่ราบ มีบางช่วงที่ชันเนินและมีลำธารน้ำบ้าง สภาพป่าโดยทั่วไปจะเป็นป่าดงดิบแล้งที่ค่อนข้างจะสมบูรณ์ มีร่มเงาไม้ตลอดเส้นทาง การเดินศึกษาธรรมชาติ นอกจากการได้ศึกษาพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ในป่าดงดิบแล้ว นักท่องเที่ยวยังสามารถพบเห็นพืชสมุนไพรหลายชนิด เถาวัลย์ชนิดต่าง ๆ และเส้นทางสายนี้ยังเป็นเส้นทางศึกษานกเงือก ซึ่งถือว่าเป็นสัญลักษณ์ของป่าดงดิบ และแหล่งอาหารของนกหลากหลายชนิด นอกจากนักท่องเที่ยวจะได้พบเห็นพืชพันธุ์หลากหลายชนิดแล้ว ยังอาจจะพบเห็นร่องรอยของสัตว์ป่าตามต้นไม้หรือบนพื้นดิน

ทรัพยากรชีวภาพ

จากการสำรวจโดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศและภาพถ่ายดาวเทียม ตลอดจนการสำรวจในพื้นที่จริง พืชพรรณที่อยู่ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ 2,000-2,500 ชนิด โดยขึ้นกระจายอยู่ในป่าหลากหลายชนิด ซึ่งแบ่งออกเป็นป่า 5 ประเภท (คณะวนศาสตร์, 2536) ได้แก่ ป่าเบญจพรรณ ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ มะค่าโมง ตะแบกใหญ่ ประดู่ เป็นต้น ป่าดิบแล้ง พันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ยางแดง ยางแดง เคี่ยมคนอง พะยอม ตะเคียนทอง เป็นต้น ป่าดิบชื้น พันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ยางกล่อง ยางขน ยางเสียน และตะแบก เป็นต้น ป่าดิบเขา พันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ พญาไม้ ขุนไม้ สนสามพันปี เป็นต้น ป่าหญ้า ป่ารุ่ม หรือป่าเหล่า พันธุ์ไม้หลักที่พบ ได้แก่ หญ้าชนิดต่าง ๆ เช่น หญ้าคา หญ้าพง แคมพลวง เล้า ตองกง เป็นต้น

สัตว์ป่าที่พบได้โดยทั่วไปในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เช่น ช้างป่า เสือโคร่ง เสี่ยงผา เก้ง กวาง กระซัง หมูป่า หมาหริ่ง หมาไม้ หมาใน ชะมด อีเห็น ลิงกัง ชะนีมือขาว พญากระรอกดำ กระต่ายป่า เป็นต้น

ภาพผนวกที่ 8 สภาพทั่วไปบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติ กม.33-จุดจอดรถหนองผักชี

ลานหินปุ่ม-ลานหินแตก

ลานหินปุ่ม ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติไปทางอำเภอหล่มเก่า ประมาณ 4 กิโลเมตร โดยต้องเดินเท้าจากถนนเข้าไปถึงลานหินปุ่ม ซึ่งอยู่บริเวณริมหน้าผา ลักษณะเป็นธรณีสัณฐานลานหินทราย ซึ่งเกิดจากการเคลื่อนตัวและคดโค้งของเปลือกโลก โดยมีลักษณะเป็นเสาหินกลมมนเตี้ย ๆ เรียงกันเป็นแถว เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 30 เซนติเมตร สูงประมาณ 15 เซนติเมตร กระจายอยู่ทั้งลานหิน ในอดีตบริเวณลานหินปุ่มถูกใช้เป็นที่พักผ่อนของคนไข้ในโรงพยาบาลของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

เนื่องจากตั้งอยู่บนหน้าผาซึ่งมีลมพัดเย็นสบาย ระหว่างเส้นทางเดินไปลานหินปุ่มมีโอกาพบนก นานาชนิด เช่น นกคั้งลือ นกกะลิงเขียดสีเทา นกหิวขวานจิวท้องลาย นกคิระปีกสีฟ้า ฯลฯ ใกล้กับลานหินปุ่มมีสถานที่ที่น่าสนใจ คือ ผาซุง สำนักอำนาจรัฐ และลานอเนกประสงค์

ลานหินแตก อยู่ห่างจากฐานพัชรินทร์ ประมาณ 300 เมตร ลักษณะเป็นรอยหินที่มีรอยแตกเป็นแนวเป็นร่องเหมือนแผ่นหินแยก รอยแตกนี้บางรอยก็มีขนาดแคบ แต่รากต้นหญ้าซอนไซ ไปได้ บางรอยก็กว้างพอคนก้าวข้ามไปได้และบางรอยก็กว้างมากจนไม่สามารถกระโดดข้ามถึง สำหรับความลึกของร่องหินแตกนั้นไม่สามารถจะกะเนได้ ลักษณะเช่นนี้สันนิษฐานว่าอาจจะเกิดจากการโค้งตัวหรือเคลื่อนไหวของผิวโลก จึงทำให้พื้นหินนั้นแตกเป็นแนว นอกจากนี้บริเวณลานหินแตกยังปกคลุมไปด้วยมอส ไลเคนส์ ตะไคร่ เฟิร์น และกล้วยไม้ชนิดต่าง ๆ

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า โดยทั่วไปเป็นที่อกเขาสลับซับซ้อน ประกอบด้วยยอดภูเขาที่สำคัญ คือ ภูแผงม้า ภูเข็เต้า ภูมโกล ภูหินร่องกล้า โดยมีภูมโกลเป็นยอดเขาที่สูงที่สุด สูงประมาณ 1,664 เมตร จากระดับน้ำทะเล ภูมิประเทศของอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า มีลักษณะพิเศษ คือมีลานหินขนาดและลักษณะต่าง ๆ กัน กระจุกกระจายเป็นหย่อม ๆ หลายแห่ง เช่น ลานหินปุ่ม ลานหินแตก ลานอเนกประสงค์ เป็นต้น สภาพทั่วไปของลานหินแตกกว้างประมาณ 1 กิโลเมตร ยาวประมาณ 2 กิโลเมตร ในบริเวณลานหิน จะมีรอยแตกของหินเป็นทางยาวความลึกในระดับต่าง ๆ กัน ระยะห่างระหว่างร่องของแนวหินตั้งแต่ 1-5 เมตร รอยแตกจะยาวจากทิศตะวันออกไปสู่ทิศตะวันตก ตลอดแนวความกว้างของลานหิน นอกจากนี้ยังมีรอยแตกแบบแรกเป็นระยะ ๆ โดยเฉพาะบริเวณที่ใกล้กับขอบของลานหินแตก พื้นผิวบริเวณลานหินมีรอยแตกตื้นบ้าง ลึกบ้าง บางแห่งเกิดจากการถล่มของแนวหินเอียงชันเกยกันอีกแนว จึงทำให้เกิดเป็นหลืบหิน บางบริเวณเป็นแอ่งตื้น ๆ มีดินสะสม บางบริเวณมีลักษณะเป็นปุ่ม รูปร่างและขนาดต่างกันและบางบริเวณผิวค่อนข้างเรียบ (ส่วนอุทยานแห่งชาติ, 2544)

ทรัพยากรชีวภาพ

อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้าปกคลุมด้วยป่าไม้ 3 ชนิด คือ ป่าเต็งรัง ป่าดิบเขา และป่าสนเขา ป่าเต็งรังเป็นป่าที่ขึ้นในพื้นที่ระดับต่ำบริเวณเชิงเขา พื้นดินเป็นดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างแห้งแล้ง พันธุ์ไม้ที่พบได้แก่ เต็ง รัง เหียง ตะคร้อ พลวง ฯลฯ ส่วนป่าดิบเขาจะขึ้นในบริเวณเขาสูง ซึ่งมีปริมาณน้ำฝนค่อนข้างมาก อากาศชื้น เป็นป่ารกทึบพันธุ์ไม้ที่พบเห็นทั่วไปได้แก่ ก่อเดือย ก่อกัน พะอง ยมหอม เป็นต้น ส่วนไม้พื้นล่าง ได้แก่ หวาย ปาล์มชนิดต่าง ๆ สำหรับป่าสนเขาเป็นป่าบนที่ราบหลังภูมีสนสองใบ และสนสามใบ ขึ้นปะปนกัน แต่ส่วนใหญ่เป็นสนสองใบ บางแห่งอยู่รวมกันเป็นป่าสนกว้างขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังพบพันธุ์กล้วยไม้ป่า ดอกไม้ป่า หลายชนิดขึ้นอยู่ตามลานหิน เช่น เอื้องม้าวัง เอื้องตาหิน เอื้องคำหิน เอื้องงาช้าง กุหลาบขาว เปราะภู รวมทั้งมอส เฟิร์น ไลเคน และตะไคร้ชนิดต่าง ๆ ซึ่งในช่วงปลายฤดูหนาว ดอกไม้ป่าเหล่านี้จะออกดอกบานสะพรั่งมีสีสีนงดงาม และจากการสำรวจทรัพยากรสัตว์ป่า พบว่ามีสัตว์ป่าทั้งสิ้น 325 ชนิด แบ่งออกได้เป็นสัตว์เลี้ยง 4 จำพวก ดังนี้คือ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 63 ชนิด สัตว์ป่าจำพวกนก 226 ชนิด สัตว์ป่าจำพวกสะเทินน้ำสะเทินบก 14 ชนิด และ สัตว์เลื้อยคลาน 22 ชนิด (ส่วนอุทยานแห่งชาติ, 2544)

ภาพผนวกที่ ก9 ภาพทั่วไปบริเวณลานหินปุ่ม-ลานหินแตก

น้ำพุร้อนแม่ฝาง

น้ำพุร้อนแม่ฝาง ตั้งอยู่ภายในอุทยานแห่งชาติแม่ฝาง มีพื้นที่ครอบคลุมอยู่ในท้องที่ ตำบล ม่อนปิ่น อำเภอฝาง อำเภอแม่ฮวย จังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะภูมิประเทศสลับซับซ้อน เป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาฝางน้ำ เป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ประกอบด้วยพันธุ์ไม้ สัตว์ป่า และของป่าหลาย ชนิด มีจุดเด่นทางธรรมชาติที่งดงาม เช่น บ่อน้ำพุร้อน ถ้ำห้วยบอน ห้วยแม่ใจ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ น้ำพุร้อนแม่ฝาง เป็นบ่อน้ำร้อนธรรมชาติเกิด จากความร้อนใต้ดิน มีไอร้อนคุกรุ่นอยู่ตลอดเวลา อุณหภูมิของน้ำประมาณ 40-88 องศาเซลเซียส มีจำนวนมากหลายบ่อในพื้นที่ประมาณ 10 ไร่ (บ่อใหญ่มีไอน้ำร้อนพุ่งขึ้นสูงถึง 40-50 เมตร) อุทยานแห่งชาติได้จัดบริการห้องอาบน้ำแร่และอบไอน้ำ ที่ตั้งของบ่อน้ำร้อนอยู่ในบริเวณเดียวกัน กับที่ทำการอุทยานแห่งชาติแม่ฝาง

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของอุทยานแห่งชาติแม่ฝางเป็นภูเขาสลับซับซ้อนซึ่งเป็นเทือกเขาฝางน้ำ ระดับความสูงในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ฝาง ประมาณ 400-2,2285 เมตร จากระดับน้ำทะเลปาน กลาง โดยมีภูเขาที่สำคัญคือ ดอยผ้าห่มปก (สูงเป็นอันดับ 2 ของประเทศ) ดอยปู่หมื่น ดอย แหลม ดอยอ่างขาง อันเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำฝาง

ทรัพยากรชีวภาพ

สภาพป่าโดยทั่วไปของอุทยานแห่งชาติแม่ฝาง ประกอบด้วย ป่าดิบแล้ง ป่าดิบเขา ป่าสน เขา ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง ซึ่งมีพรรณไม้ชนิดต่าง ๆ ที่มีค่าทางเศรษฐกิจ เช่น ตะเคียน ตะแบก มะไฟป่า จำปีป่า มณฑาดอย อบเชย ตะแบก ลัก และก่อชนิดต่าง ๆ ฯลฯ ด้วยสภาพป่า เป็นภูเขาสลับซับซ้อน ซึ่งติดต่อกับพื้นที่ของประเทศพม่า จึงทำให้มีสัตว์ป่าต่าง ๆ ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ เป็นประจำ อีกทั้งป่ายังมีความอุดมสมบูรณ์ จึงชุกชุมไปด้วยสัตว์ป่านานาชนิด เช่น เก้ง กวางป่า หมูป่า เสือไฟ หมาไม้ หมิวาย หมาโน รวมทั้งนกปีกแพรสีม่วง ซึ่งมีเฉพาะป่าดิบเขาทาง ภาคเหนือ นกคิ้วหัวแดง นกขัติยา นกประจำถิ่นหายาก เลียงผา อันเป็นสัตว์ป่าสงวนชนิดหนึ่ง ของไทย และผีเสื้อที่ใกล้จะสูญพันธุ์จากเมืองไทยแล้ว คือ ผีเสื้อไกเซอร์อิมพิเรียล

ภาพผนวกที่ ก10 สภาพทั่วไปบริเวณน้ำพุร้อนแม่ฝาง

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

แบบสอบถาม

การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ

โดย

นายกมล สังข์เฉย

นิสิตปริญญาโท สาขาอุทยานและนันทนาการ
ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันที่ทำการสำรวจ...../...../...../ เวลา.....

สถานที่สำรวจ.....

คำชี้แจง

1. การสำรวจข้อมูลในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและประเมินการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ 9 ประเภท ได้แก่ น้ำตก ลำน้ำ ถ้ำ น้ำพุร้อน ธรณีสัณฐาน จุดชมทิวทัศน์ เส้นทางศึกษาธรรมชาติ เกาะ และชายหาด/ชายทะเล โดยศึกษาการรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านชีวกายภาพ จากกิจกรรมนันทนาการและการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยว ข้อมูลและความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทของผู้วิจัย รวมถึงเป็นแนวทางในการวางแผนจัดการด้านนันทนาการและสภาพแวดล้อมในแหล่งนันทนาการ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม
2. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 4 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 : ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง การมาเยือน ประสบการณ์นันทนาการที่ต้องการและความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อม
 - ตอนที่ 2 : ความรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม
 - ตอนที่ 3 : การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม ความพึงพอใจโดยรวมและความต้องการกลับมาเยือน
 - ตอนที่ 4 : ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว
3. วิธีตอบแบบสอบถาม
 - 3.1 ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าคำตอบที่ท่านเลือกในคำถามแต่ละข้อ เพียงคำตอบเดียว ยกเว้นคำถามในข้อที่ระบุเป็นคำตอบอื่นๆ ให้ตอบที่ตรงกับตัวท่าน
 - 3.2 เติมข้อความลงในช่องว่าง (.....) ที่กำหนดไว้ในคำถามแต่ละข้อ
 - 3.3 ทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวเลขที่ตรงกับระดับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

**ตอนที่ 1 : ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง การมาเยือน ประสบการณ์นันทนาการที่ต้องการ
และความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อม**

1. ท่านเคยเดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการแห่งนี้มาก่อนหรือไม่
 - เคย จำนวน.....ครั้ง (ไม่รวมครั้งนี้)
 - ไม่เคย
2. กลุ่มที่ท่านเดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการในครั้งนี้ คือ (โปรดเลือกเพียงคำตอบเดียว)
 - กลุ่มเพื่อน
 - กลุ่มครอบครัว
 - กลุ่มผสมระหว่างเพื่อนและครอบครัว
 - เดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว
 - เดินทางมาเองคนเดียว
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
3. พาหนะที่ท่านใช้ในการเดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการแห่งนี้ ในครั้งนี้
 - รถยนต์โดยสารปรับอากาศ (รถทัวร์)
 - รถบริษัทนำเที่ยว
 - รถยนต์ส่วนตัว
 - รถเช่า / รถเหมา
 - รถจักรยานยนต์
 - รถจักรยาน
 - เครื่องบินโดยสาร
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. จำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทางครั้งนี้ (รวมตัวท่านด้วย) จำนวน.....คน
5. ระยะเวลาที่ท่านใช้ประกอบกิจกรรมนันทนาการในแหล่งนันทนาการแห่งนี้ ขณะนี้.....นาที่/ชั่วโมง
6. ในการเดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการครั้งนี้ ท่านได้พักผ่อนในแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่
 - ไม่พักค้าง
 - พักค้าง จำนวน.....คืน
7. อะไรคือสื่อที่ให้ข้อมูลแก่ท่านในการเลือกเดินทางมาเยือนแหล่งนันทนาการแห่งนี้ ในครั้งนี้
 - เพื่อนชักชวน / แนะนำ
 - ญาติพี่น้องชักชวน / แนะนำ
 - ได้รับข้อมูลจากโทรทัศน์
 - ได้รับข้อมูลจากวิทยุ
 - ได้รับข้อมูลจากหนังสือพิมพ์
 - ได้รับข้อมูลจากนิตยสารและวารสาร
 - ได้รับข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
8. สภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการที่ท่านพบเห็น ขณะประกอบกิจกรรมในครั้งนี้ ตรงหรือแตกต่างจากที่ท่านคิดหรือคาดหวังก่อนการเดินทางมาเยือน
 - สภาพทรุดโทรมกว่าที่คาดหวัง
 - ตรงกับที่คาดหวัง
 - สภาพดีกว่าที่คาดหวัง
 - ไม่ได้คาดหวังอะไร

9. ในการมาเยือนแหล่งนันทนาการในครั้งนี้ ท่านได้ประกอบกิจกรรมอะไรบ้าง (เลือกทุกข้อที่กระทำจริง)

☐ เดินป่า	☐ ดูนก
☐ ล่องสั้ว	☐ ขับรถชมวิว
☐ เดินชมทัศนียภาพ	☐ ขี่จักรยาน
☐ ตั้งแคมป์พักผ่อน	☐ ปิกนิก
☐ ศึกษาธรรมชาติ	☐ ถ่ายภาพ
☐ พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	☐ ปีนเขา / ไต่หน้าผา
☐ เล่นน้ำตก	☐ เทียวถ้ำ
☐ แช่น้ำพุร้อน	☐ พายเรือ
☐ ล่องแก่ง	☐ ตกปลา
☐ แล่นเรือ	☐ กีฬาทางน้ำ
☐ เล่นน้ำทะเล	☐ อาบแดด
☐ ดำน้ำดูปะการังน้ำตื้น	☐ ดำน้ำดูปะการังน้ำตื้น
☐ กีฬาชายหาด / กิจกรรมชายหาด	☐ ว่ายน้ำ
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	

10. ประสพการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้มีความสำคัญต่อท่านมากน้อยเพียงใด ในการมาเยือนแหล่งนันทนาการแห่งนี้ในครั้งนี้

ประสพการณ์นันทนาการ	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ					
2) การได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ					
3) การได้ศึกษาเรียนรู้ / เกี่ยวกับระบบนิเวศ / เกี่ยวกับธรรมชาติ					
4) การศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งนันทนาการ					
5) ความเงียบสงบ วิเวก สันโดษ					
6) การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ					
7) การได้หลีกเลี่ยงจากความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง					
8) การได้หลีกเลี่ยงจากการะแหนงที่ในชีวิตประจำวัน					

ประสบการณ์นันทนาการ	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9) การได้ฟังพาดตนเอง / ทดสอบความสามารถของตนเอง					
10) การได้ใช้พละกำลังในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ					
11) การได้ฝึกฝนทักษะในการประกอบกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง					
12) การได้ผจญภัย / เสี่ยงภัย					
13) การได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด					
14) การได้พบปะกับผู้คนใหม่ ๆ					
15) การได้มาเยือนแหล่งนันทนาการใหม่ที่ไม่เคยมาเยือนมาก่อน					
16) ความเป็นอิสระปราศจากการควบคุม					
17) ความสะดวกสบาย					
18) ความปลอดภัย					

ตอนที่ 2 : ความรู้ของนักท่องเที่ยวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องตัวเลือกที่ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ความเข้าใจ	
	ใช่	ไม่ใช่
1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น		
2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ		
3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ		
4) กิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูป ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน		
5) ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทหากถูกทำลายแล้ว สามารถสร้างขึ้นทดแทนใหม่ได้		

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ความเข้าใจ	
	ใช่	ไม่ใช่
6) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม		
7) การพัฒนาแหล่งนันทนาการทุกกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว		
8) สัตว์ป่าโดยส่วนใหญ่ มีความทนทานต่อการถูกรบกวนจากนักท่องเที่ยวและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวได้		
9) การก่อสร้างบังกะโลบริเวณชายหาด เป็นวิธีการที่จะช่วยยึดหน้าดินและป้องกันมิให้ชายหาดพังทลาย		
10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้		
11) อากาศที่มีก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์เจือปนในปริมาณมาก จะทำให้อัตราส่วนของอากาศบริสุทธิ์ลดน้อยลง		
12) เศษอาหารจากการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ สามารถทิ้งลงพื้นดินได้ เพราะเป็นการเพิ่มปริมาณธาตุอาหารให้กับดิน		
13) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแหล่งน้ำ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ		
14) การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแหล่งนันทนาการ เป็นการป้องกันและช่วยแก้ไขปัญหาสังแวดล้อม		
15) การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลต่อการซึมน้ำในดินลดลง และก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน		
16) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมาก มีผลต่อการเจริญเติบโตของปะการัง		
17) กิจกรรมปิกนิกของนักท่องเที่ยว เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้พืชคลุมดินได้รับความเสียหายและถูกทำลาย		
18) การให้อาหารแก่สัตว์ป่า ถือเป็นการช่วยเหลือสัตว์ป่าในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ		

ตอนที่ 3 : การรับรู้ต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม ความพึงพอใจโดยรวมและความต้องการกลับมาเยือน

1. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องตัวเลือกที่ตรงกับความรู้สึกของท่านเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่พบในแหล่งนันทนาการแห่งนี้ในครั้งนี้อย่างมากที่สุด

ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ความรู้สึก					
	จริง อย่างยิ่ง	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริง อย่างยิ่ง	ไม่สมถ ประเมิน ได้
1) ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ซึ่งมีความสมบูรณ์อยู่มาก						
2) มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเกลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่งนันทนาการ						
3) โขดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขูดขีดเขียนจำนวนมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่						
4) บริเวณแหล่งนันทนาการมีโอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้ค่อนข้างมาก						
5) แหล่งนันทนาการมีอากาศเสีย						
6) แหล่งนันทนาการมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ						
7) สิ่งปลูกสร้างในพื้นที่มีจำนวนน้อยทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติยังคงเหลืออยู่อย่างมาก						
8) อาคารและสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่มีขนาดเหมาะสมไม่ใหญ่โตจนเกินไปทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์อย่างชัดเจน						
9) สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้าง ออกแบบได้อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งนันทนาการ						

ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ความรู้สึก					
	จริง อย่างยิ่ง	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริง อย่างยิ่ง	ไม่สามารถ ประเมิน ได้
10) ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งนันทนาการ ส่งผลให้สภาพความเป็นธรรมชาติ ดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยวลดลง						
11) ชายฝั่งทะเลมีการกัดเซาะพังทลาย อย่างเห็นได้ชัด						
12) แนวปะการังมีสภาพสมบูรณ์						
13) ในท้องทะเลยังคงมีปลาสวยงาม อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก						
14) แหล่งน้ำไม่พบเห็นขยะหรือสิ่ง ปฏิกูล						
15) น้ำทะเลใสสะอาด						
16) หาดทรายขาวสะอาด						
17) บริเวณแหล่งนันทนาการไม่มีสิ่ง กีดขวางทัศนียภาพ ทำให้ มองเห็นวิวทิวทัศน์ได้ชัดเจน						
18) เติงผ้าใบที่ให้บริการนักท่องเที่ยว รुक้าแนวชายหาดอย่างมาก						
19) แหล่งนันทนาการมีร่องรอยเศษ อาหารจากการประกอบกิจกรรม ของนักท่องเที่ยว						
20) อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้ แหล่งนันทนาการอย่างมาก จนทำลาย ความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่						
21) มีการก่อสร้างที่พักแรม ร้านอาหาร รुक้าแนวชายหาด ทำให้ความ สวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ ลดลง						

ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ความรู้สึกรู้สึก					
	จริง อย่างยิ่ง	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริง อย่างยิ่ง	ไม่สามารถ ประเมิน ได้
22) กิจกรรมทางน้ำ เช่น สกูดเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ทำให้น้ำทะเลสกปรกและขุ่นมากขึ้น						
23) สกูดเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยว ทำให้คราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น						
24) บริเวณแหล่งนันทนาการมีร่องรอยเสี้ยนจากการก่อสร้างของนักท่องเที่ยว						
25) ถึงขณะมีปริมาณขยะจำนวนมาก ส่งกลิ่นเหม็น และรบกวนการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว						
26) บริเวณเส้นทางเดินเท้า หรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติ พบเห็นรากไม้ไผ่เหนือพื้นดินจำนวนมาก						
27) ไม่ปรากฏการชะล้างพังทลายของดินบนเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติ						
28) พืชคลุมดิน / ลูกไม้ขนาดเล็ก ในเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติถูกเหยียบย่ำทำลาย						
29) ต้นไม้ในแหล่งนันทนาการอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่ปรากฏร่องรอยการหักเห็ด						
30) เส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติพบเห็นร่องรอย การเดินออกนอกเส้นทางจำนวนมาก						

ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ความรู้สึกรู้สึก					
	จริง อย่างยิ่ง	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริง อย่างยิ่ง	ไม่สมถ ประมิน ได้
31) น้ำบริเวณน้ำตกมีสภาพขุ่นและ ไม่ใสสะอาด อย่างเห็นได้ชัดเจน						
32) น้ำบริเวณน้ำตกพบคราบน้ำมัน หรือน้ำยาล้างภาชนะอย่างชัดเจน						
33) มีขยะหรือสิ่งปฏิกูลอยู่ในบริเวณ น้ำตก						
34) พีชนขนาดเล็กบริเวณน้ำตก เช่น มอส เฟิร์น ได้รับความเสียหายจาก การเหยียบย่ำ						
35) หินงอก หินย้อยภายในถ้ำอยู่ใน สภาพสมบูรณ์ ไม่ปรากฏร่องรอย การหักเค็ดทำลาย						
36) ผงงถ้ำไม่ปรากฏร่องรอยการขีด เขียน / การทำลาย						
37) ริมตลิ่งของลำน้ำมีการกัดเซาะ พังทลาย						
38) บริเวณลำน้ำไม่พบเห็นขยะหรือ สิ่งปฏิกูล						
39) มีการปล่อยน้ำเสีย ลงสู่ลำน้ำ ทำให้เกิดมลพิษและทำลายความ สวยงาม						
40) น้ำในลำน้ำมีสภาพขุ่นและ ไม่สะอาดอย่างเห็นได้ชัด						
41) มีการก่อสร้างที่พัก / เรือนแพ / ร้านอาหาร รุกล้ำเข้าเข้ามาในลำน้ำ						

2. โดยรวม ท่านคิดว่าความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมของแหล่งนันทนาการแห่งนี้ ส่งผลเสีย ต่อประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพของท่าน มากน้อย เพียงใด ในครั้งนี้

ไม่ส่งผล

ส่งผล (โปรดระบุระดับโดย X ทับตัวเลขที่สอดคล้องกับความรู้สึกของท่าน)

น้อย	ปานกลาง			มาก
1	2	3	4	5

3. โดยรวม ท่านพึงพอใจต่อการมาเยือนแหล่งนันทนาการแห่งนี้ ในครั้งนี้ มากน้อย เพียงใด

ไม่พึงพอใจ

พึงพอใจ (โปรดระบุระดับโดย X ทับตัวเลขที่สอดคล้องกับความรู้สึกของท่าน)

น้อย	ปานกลาง			มาก
1	2	3	4	5

4. หากท่านมีโอกาส ท่านต้องการกลับมาเยือนแหล่งนันทนาการแห่งนี้ อีกหรือไม่ ในระดับใด

ไม่ต้องการ

ต้องการ (โปรดระบุระดับโดย X ทับตัวเลขที่สอดคล้องกับความรู้สึกของท่าน)

น้อย	ปานกลาง			มาก
1	2	3	4	5

ตอนที่ 4 ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ.....ปี

3. การศึกษาสูงสุด

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย

อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า

อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

รับราชการ

พนักงานรัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัทเอกชน

พ่อค้า / นักธุรกิจ

กิจการส่วนตัว

เกษตรกร

นักเรียน นักศึกษา

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท

6. ที่อยู่ปัจจุบัน จังหวัด.....

--	--	--

ID
Number

Visitor Survey

Perception of Tourists on Environmental Impacts in Nature-based Recreation Areas

By

Mr.Kamon Sangchoey

Graduated student, Parks and Recreation Program

Conservation Department, Faculty of forestry

Kasetsart University

Date...../...../...../Time.....

Place.....

Direction

The purposes of this survey are to study the behaviors of tourists in nature-based recreation areas and to analyze factors influencing the behaviors. The survey includes the questions about general information about travel and recreation activities of the tourists, recreation experiences which the tourists receive from recreation place, the perceptions of the tourists on environmental impacts and related information.

The researcher would like to thank for your cooperation .

Part I : Travel information and recreation participation pattern

1. Have you ever visit this tourism site before?

- Yes, please specify number of your previous visit
(not including this time).....time (s).
- No. (this is my first visit)

2. What kind of your travel group?

- individual friends
- family traveling agency
- family and friends other, please specify.....

3. Please specify mode of transportation for your today visit to this tourism site?

- walk bicycle
- motorcycle bus
- taxi rental car
- boat/ferry rental boat
- other, please specify.....

4. How many people in your group for this trip?(including yourself) person(s)

5. How long did/will you stay at this tourism site.....minutes / hours.

6. In this travel, did you stay overnight at this tourism site?

- Yes, how long did you stay about.....night (s).
- No.

7. What is information source motivated you to visit this tourism site?

☐ friend	☐ families
☐ television	☐ radio
☐ newspaper	☐ tourism journal / magazine
☐ internet	☐ other, please specify.....

8. How did the overall environment of this tourism site compare to the condition you expected to see?

☐ worse than I expected	☐ as same as I expected
☐ better than I expected	☐ I did not expected

9. Please check all recreational activities you engaged in at this tourism site?

☐ hiking	☐ bird watching
☐ wildlife viewing/spoting	☐ sightseeing
☐ walking for pleasure	☐ riding bicycle
☐ camping	☐ picnicking
☐ nature study	☐ photographing
☐ relaxing	☐ climbing
☐ playing in waterfall	☐ cave exploring
☐ playing in hot pool	☐ row boating
☐ rafting	☐ fishing
☐ jungle rafting	☐ water sport
☐ sunbathing	☐ scuba diving
☐ snorkeling	☐ playing sport on the beach
☐ swimming	
☐ other, please specify	

10. How important each of the following recreation experience is to you in this visit to this tourism site ?

Experience type	Extremely important	Very important	Moderately important	Slightly important	Not important
1. Be with nature / General nature experience					
2. Enjoy natural scenery					
3. Learning about nature and natural ecosystem					
4. Learning about local communities and their culture					
5. Experiencing solitude / isolation					
6. Relaxing in peaceful place					
7. Getting away from crowds and noise in urban area					
8. Avoiding everyday responsibilities for a while					
9. Self-reliance / competence testing					
10. Physical fitness					
11. Outdoor skill development					
12. Risk taking					
13. Be with considerate person / people					
14. Meet new people					

Experience type	Extremely important	Very important	Moderately important	Slightly important	Not important
15. Exploration of new place					
16. Independence and autonomy					
17. Comfort					
18. Security					
19. Other, please specify.....					

Part II : The information about tourist understanding to environmental impacts within the tourist site.

Please tick / in a box that match with your understanding.

Environmental impacts issue	Your understanding	
	True	False
1. Environment is everything around us which has physical properties and biological properties. It is both natural and artificial things.		
2. Environmental impacts are the changes in magnitude and direction of the environment from natural status by man or nature .		
3. Conservation is preserving all natural resources without utilizing.		
4. Each kinds of tourism activities impacts to the environment in different levels.		
5. All kinds of natural resources are renewable and self-recovering from destroying..		

Environmental impacts issue	Your understanding	
	True	False
6. Tourist behavior is the most important factor influencing changes in tourism environment, both direct and indirect ways.		
7. Facility development is necessary for the development of all tourism sites.		
8. Most wild animals tolerate to disturbance from tourism activities and are able to adapt their behaviors to tourist visits.		
9. Bungalow construction can protect the beach from erosion.		
10. We can throw all kinds of rubbish into the sea because it can be digested by seawater.		
11. The amount of fresh air is decrease because of the high proportion of carbon dioxide in the air.		
12. We can throw food waste into the forest because they increase the essential elements in soil.		
13. The amount of dissolve oxygen in water indicates the quality of water resources and impacts the living things in water.		
14. Area zoning in tourism site prevent and solve the environmental problems within the site.		
15. Camping activity causes soil compaction and affects water absorption of soil which leads to soil erosion.		
16. Dirty and turbids seawater influence coral reef's growth.		
17. Picnicking cause loss of ground cover.		
18. Feeding wild animal help them to survive in the natural setting.		

Part II : Visitor' s perception on environmental impacts

1. Please tick / in an appropriate box.

Environment impacts aspect	Your feeling					
	Absolutely true	True	Not sure	Not true	Absolutely Not true	Can not assess
1. Scenic beauty of landscape at this tourism site still exists.						
2. Heap of rubbish is in this tourism site.						
3. The scratches on stone and trees decrease the degree of natural beauty.						
4. There is high possibility to see wildlife at this tourism site.						
5. There is air pollution in this tourism site.						
6. There is noise pollution from many kinds of vehicles in this tourism site.						
7. There is a big proportion of natural area because there are a small number of buildings.						
8. Physical structures within this area have appropriate size so that they do not obstruct the scenery.						

Environment impacts aspect	Your feeling					
	Absolutely true	True	Not sure	Not true	Absolutely Not true	Can not assess
9. Design of physical structures within this area is harmonious with the nature.						
10. The roads crossing through the tourism site decrease the original appearances of natural setting.						
11. There are some erosion at the coastline.						
12. Coral reef is in good condition.						
13. There are many beautiful fishes and living things under the sea.						
14. There is no rubbish under the sea at diving site.						
15. Seawater is clean and clear.						
16. The beach at this tourism site is clean.						
17. There is nothing obstruct the scenery in this tourism site.						
18. There are too many eating/truckle beds on the beach.						
19. There is food waste from tourism activities in this tourism site.						
20. Buildings and physical structures are too close to key resource of the tourism site.						

Environment impacts aspect	Your feeling					
	Absolutely true	True	Not sure	Not true	Absolutely Not true	Can not assess
21. The constructions of lodgings and restaurants occupied part of beach area and that reduce the beauty of this place.						
22. Water crafts e.g. scooter, speed boat, banana boat polluted sea water.						
23. Scooter, speed boat and banana boat release petrol into the beach.						
24. There is some ash left from tourist activities in the tourism site.(i.e. campfire)						
25. Too many garbage in garbage cans. Their bad smells annoy tourists who visit the area.						
26. Soil is compacted and there are too many exposed tree roots on natural trails.						
27. There is no soil erosion in the nature trail and walkway in this tourism site.						
28. Ground cover and tree seeding along the nature trail / walkway in this tourism site were tramped.						

Environment impacts aspect	Your feeling					
	Absolutely true	True	Not sure	Not true	Absolutely Not true	Can not assess
29. Trees in this tourism site are in good conditions.						
30. There are evidences of off-trail hiking along the designated nature trail in this tourism site.						
31. It is noticeable that water at the waterfall is not clean and clear.						
32. There are detergent waste from tourism activities in waterfall.						
33. There is a lot of rubbish in the waterfall.						
34. Ground cover at the waterfall such as moss and fern were destroyed and tramped.						
35. There is perfect stalagmite and stalactite in the cave.						
36. There is no scratch on the cave wall.						
37. Soil erosion is visible along the river bank.						
38. There is no solid waste in water / stream.						
39. The releasing of waste water is the source of water pollution.						

Part III : Background of the visitors

We would like to ask for your background information to conclude visitor profile of this survey.

1. Gender

- Male Female

2. Age.....years

3. Highest education

- primary school junior high school
 high school certificate
 diploma bachelor degree
 advance degree

4. Occupation

- government officer state enterprises officer
 private company employee business owner
 self-employed farmer
 student other, please specify.....

5. Income per month (approximately).....

6. Country of residence.....

Thank you very much for your time

ภาคผนวก ก

ผลการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ (reliability) ของแบบสอบถาม

ตารางผนวกที่ ค.1 ผลการทดสอบค่าความน่าเชื่อถือ (reliability) ของคำถามการรับรู้
ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	Alpha if Item Deleted
1) ความสวยงามตามธรรมชาติและทัศนียภาพที่โดดเด่นหรือความ เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ซึ่งมีความสมบูรณ์อยู่มาก	0.7320
2) มีขยะ / สิ่งปฏิกูลจำนวนมากเกลื่อนกลาดทั่วไปภายในแหล่งท่องเที่ยว	0.7526
3) โขดหิน ต้นไม้ มีร่องรอยการขูด จีดเขียน จำนวนมากจนทำลายความ สวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	0.7609
4) บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีโอกาสพบเห็นสัตว์ป่าได้ค่อนข้างมาก	0.7579
5) แหล่งท่องเที่ยวมีอากาศเสีย	0.7397
6) แหล่งท่องเที่ยวมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะประเภทต่าง ๆ	0.7603
7) สิ่งปลูกสร้างในพื้นที่มีจำนวนน้อย ทำให้สัดส่วนพื้นที่ธรรมชาติ ยังคงเหลืออยู่อย่างมาก	0.7422
8) อาคารและสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่มีขนาดเหมาะสม ไม่ใหญ่โตจนเกินไป ทำให้มองเห็นวิวทิวทัศน์อย่างชัดเจน	0.7468
9) สิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งปลูกสร้าง ออกแบบได้อย่างกลมกลืน กับธรรมชาติ ไม่ทำลายทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว	0.7518
10) ถนนที่ตัดผ่านในแหล่งท่องเที่ยว ส่งผลให้สภาพความเป็นธรรมชาติ ดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยวลดลง	0.7552
11) ชายฝั่งทะเลมีการกัดเซาะพังทลายอย่างเห็นได้ชัด	0.7487
12) แนวปะการังมีสภาพสมบูรณ์	0.7384
13) ในท้องทะเลยังคงมีปลาสวยงาม อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก	0.7626
14) แหล่งน้ำไม่พบเห็นขยะหรือสิ่งปฏิกูล	0.7451
15) น้ำทะเลใสสะอาด	0.7459
16) หาดทรายขาวสะอาด	0.7664
17) บริเวณแหล่งท่องเที่ยวไม่มีสิ่งกีดขวางทัศนียภาพ ทำให้มองเห็น วิวทิวทัศน์ได้ชัดเจน	0.7470

ตารางผนวกที่ ค.1 (ต่อ)

ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	Alpha if Item Deleted
18) เติงผ้าใบที่ให้บริการนักท่องเที่ยว รุกล้าแนวชายหาดอย่างมาก	0.7474
19) แหล่งท่องเที่ยวมีร่องรอยเศษอาหารจากการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว	0.7582
20) อาคาร / สิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวอย่างมาก จนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่	0.7558
21) มีการก่อสร้างที่พักแรม ร้านอาหาร รุกล้าแนวชายหาด ทำให้ความสวยงามตามธรรมชาติของพื้นที่ลดลง	0.7389
22) กิจกรรมทางน้ำ เช่น สกุตเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ทำให้น้ำทะเลสกปรกและขุ่นมากขึ้น	0.7510
23) สกุตเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยว ทำให้คราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น	0.7470
24) บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีร่องรอยเถาถ่านจากการก่อกองไฟของนักท่องเที่ยว	0.7433
25) ถึงขณะมีปริมาณขยะจำนวนมาก ส่งกลิ่นเหม็น และรบกวนการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว	0.7436
26) บริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติหรือเส้นทางเดินเท้า พบเห็นรากไม้ โผล่เหนือพื้นดินเป็นจำนวนมาก	0.7781
27) ไม่ปรากฏการชะล้างพังทลายของดินบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติหรือเส้นทางเดินเท้า	0.7598
28) พืชคลุมดิน / ลูกไม้ขนาดเล็ก ในเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติถูกเหยียบย่ำทำลาย	0.7500
29) ต้นไม้ในแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่ปรากฏร่องรอยการหักเห็ด	0.7395
30) ร่องรอยการเดินออกนอกเส้นทางของนักท่องเที่ยวปรากฏชัดเจน	0.7417
31) น้ำบริเวณน้ำตกมีสภาพขุ่นและไม่ใสสะอาด อย่างเห็นได้ชัดเจน	0.7611
32) น้ำบริเวณน้ำตกพบคราบน้ำมันหรือน้ำยาล้างภาชนะอย่างชัดเจน	0.7669
33) มีขยะหรือสิ่งปฏิกูลอยู่ในบริเวณน้ำตก	0.7468

ตารางผนวกที่ ค.1 (ต่อ)

ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	Alpha if Item Deleted
34) พีชนาตเล็กบริเวณน้ำตก เช่น มอส เฟิร์น ได้รับความเสียหายจากการเหยียบย่ำ	0.7377
35) หินงอก หินย้อยภายในถ้ำอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่ปรากฏร่องรอยการหักเค็ดทำลาย	0.7497
36) ผนังถ้ำไม่ปรากฏร่องรอยการขีดเขียน / การทำลาย	0.7542
37) ความร้อนจากหลอดไฟภายในถ้ำ ส่งผลให้เกิดตะไคร่น้ำเกาะตามผนังถ้ำ	0.7549
38) บริเวณลำน้ำไม่พบเห็นขยะหรือสิ่งปฏิกูล	0.7635
39) มีการปล่อยน้ำเสีย ลงสู่ลำน้ำ ทำให้เกิดมลพิษและทำลายความสวยงามตามธรรมชาติ	0.7481
40) น้ำในลำน้ำมีสภาพขุ่นและไม่สะอาดอย่างเห็นได้ชัด	0.7541
41) มีการก่อสร้างที่พัก / เรือนแพ / ร้านอาหาร รุกล้ำเข้ามาในลำน้ำ	0.7549

หมายเหตุ N of Cases = 48; N of Items = 41, Reliability Coefficients (Alpha) = 0.7615

ตารางผนวกที่ ค 2 ผลการทดสอบค่าความน่าเชื่อถือ (reliability) ของคำถามความรู้เกี่ยวกับ
ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว

ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	Alpha if Item Deleted
1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพ ที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น	0.6723
2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจาก สภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ	0.6681
3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ	0.6683
4) กิจกรรมการท่องเที่ยวแต่ละรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ในระดับที่แตกต่างกัน	0.6666
5) ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทหากถูกทำลายแล้ว สามารถสร้างขึ้นทดแทนใหม่ได้	0.6543
6) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม	0.6705
7) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทุกกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	0.6032
8) สัตว์ป่าโดยส่วนใหญ่ มีความทนทานต่อการถูกรบกวนจากนักท่องเที่ยว และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวได้	0.6634
9) การก่อสร้างบังกะโลบริเวณชายหาด เป็นวิธีการที่จะช่วยยึดหน้าดิน และป้องกันมิให้ชายหาดพังทลาย	0.6461
10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้	0.6777
11) อากาศที่มีก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์เจือปนในปริมาณมาก จะทำให้อัตราส่วนของอากาศบริสุทธิ์ลดน้อยลง	0.6656
12) เศษอาหารจากการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ สามารถทิ้งลงพื้นดินได้ เพราะเป็นการเพิ่มปริมาณธาตุอาหารให้กับดิน	0.6570

ตารางผนวกที่ ค 2 (ต่อ)

ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	Alpha if Item Deleted
13) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแหล่งน้ำ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ	0.6787
14) การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นการป้องกันและช่วยแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม	0.6723
15) การพักแรมด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลให้ซึมน้ำในดินลดลง และก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน	0.6822
16) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมาก มีผลต่อการเจริญเติบโตของปะการัง	0.6923
17) กิจกรรมปิกนิกของนักท่องเที่ยว เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้พืชคลุมดินได้รับความเสียหายและถูกทำลาย	0.6646
18) การให้อาหารแก่สัตว์ป่า ถือเป็นความช่วยเหลือสัตว์ป่าในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ	0.6377

หมายเหตุ N of Cases = 48; N of Items = 18, Reliability Coefficients (Alpha) = 0.6771

ตารางผนวกที่ 3 ค่าความยาก (difficulty) เป็นรายชื่อของคำถามความรู้เกี่ยวกับผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว

ข้อคำถาม	จำนวนผู้ตอบถูก	ค่าความยากของคำถามรายข้อ
1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น	43	0.89
2) ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมไปจากสภาพเดิมทั้งขนาดและทิศทางจากการกระทำของมนุษย์หรือธรรมชาติ	35	0.72
3) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดไว้ โดยไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ	34	0.70
4) กิจกรรมการท่องเที่ยวแต่ละรูปแบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระดับที่แตกต่างกัน	38	0.79
5) ทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภทหากถูกทำลายแล้วสามารถสร้างขึ้นทดแทนใหม่ได้	37	0.77
6) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม	39	0.81
7) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทุกกรณี จำเป็นต้องมีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	28	0.58
8) สัตว์ป่าโดยส่วนใหญ่ มีความทนทานต่อการถูกรบกวนจากนักท่องเที่ยวและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวได้	37	0.77
9) การก่อสร้างบังกะโลบริเวณชายหาด เป็นวิธีการที่จะช่วยยึดหน้าดินและป้องกันมิให้ชายหาดพังทลาย	43	0.89
10) ขยะทุกชนิดสามารถทิ้งลงทะเลได้ เนื่องจากน้ำทะเลมีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายหรือทำให้ขยะเน่าเปื่อยได้	40	0.83

ตารางผนวกที่ ค 3 (ต่อ)

ข้อคำถาม	จำนวนผู้ตอบถูก	ค่าความยากของคำถามรายข้อ
11) อากาศที่มีก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์เจือปนในปริมาณมากจะทำให้อัตราส่วนของอากาศบริสุทธิ์ลดน้อยลง	42	0.87
12) เศษอาหารจากการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ สามารถทิ้งลงพื้นดินได้ เพราะเป็นการเพิ่มปริมาณธาตุอาหารให้กับดิน	41	0.85
13) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของแหล่งน้ำ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์น้ำ	37	0.77
14) การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นการป้องกันและช่วยแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม	43	0.89
15) การพักแรมด้วยเต็นท์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ดินอัดแน่นตัว ส่งผลต่อการซึมน้ำในดินลดลง และก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน	34	0.70
16) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมาก มีผลต่อการเจริญเติบโตของปะการัง	38	0.79
17) กิจกรรมปิกนิกของนักท่องเที่ยว เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้พืชคลุมดินได้รับความเสียหายและถูกทำลาย	32	0.66
18) การให้อาหารแก่สัตว์ป่า ถือเป็นความช่วยเหลือสัตว์ป่าในการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ	39	0.81

หมายเหตุ N of Cases = 48; N of Items = 18

สำหรับค่าความยาก (difficulty) โดยรวมของคำถามความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว มีค่าความยากเฉลี่ยเท่ากับ 0.78 นั่นคือ ก่อนไปทางง่าย